สิ่งพิมพ์ สกศ.อันดับที่ 75/2553
ISBN 978-616-7324-53-1

โอกาสและคุณภาพทางการศึกษาของประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550-2551

รายงานการวิเคราะห์

โอกาสและคุณภาพทางการศึกษา ของประชากรวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550-2551

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการวิเคราะห์

โอกาสและคุณภาพทางการศึกษาของประชากรวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550–2551

(รายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

372.20 ม
ส 691 ร
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
รายงานการวิเคราะห์โอกาสและคุณภาพทางการศึกษาของประชากรวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 - 2551/ กรุงเทพฯ : 2553.
228 หน้า
ISBN. 978-616-7324-53-1
1. โอกาสทางการศึกษา 2. คุณภาพการศึกษา 3. ชื่อเรื่อง

รายงานการวิเคราะห์โอกาสและคุณภาพทางการศึกษาของประชากรวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 - 2551 (รายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา)

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 75/2553

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2553

จำนวน 1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
99/20 ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0-2668-7974 หรือ 0-2668-7123 ต่อ 1211
โทรสาร 0-2243-0085
Web site: http://www.onec.go.th

ผู้พิมพ์ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0-2424-3249, 0-2424-3252
โทรสาร 0-2424-3249, 0-2424-3252

คำนำ

ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) กำหนดเป้าหมายหลักไว้สามประเด็น ซึ่งหนึ่งในสามประเด็นหลัก คือ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศครอบคลุมทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้ดำเนินการวิเคราะห์โอกาสและคุณภาพการได้รับการศึกษาของประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 และ 2551 โดยวิเคราะห์หาอัตราการเข้าเรียนที่สะท้อนโอกาสที่แท้จริงของคนไทยแต่ละกลุ่มที่มีอายุสอดคล้องกับระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งวิเคราะห์โอกาสการเรียนต่อ และคุณภาพการศึกษา ทั้งในภาพรวมประเทศ จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด และรายเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานฯ ขอขอบคุณ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ในการดำเนินงานและจัดทำ **"**รายงานการวิเคราะห์โอกาสและคุณภาพทางการศึกษาของประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550-2551**"** และขอขอบคุณศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรางคนา ธรรมลิขิต และนางสาวดรุณี พรประเสริฐ ในการให้ข้อคิดเห็นประกอบการจัดทำรายงานให้สมบูรณ์ และหวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับกระทรวง เพื่อพัฒนาและยกระดับการเพิ่มโอกาสและคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ต่อไป

(ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิเคราะห์โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของประชากรวัยเรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 และ 2551 ในแต่ละปีแบ่งเป็น โอกาสการได้รับการศึกษาจริง โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ โอกาสการเรียนต่อ และคุณภาพการศึกษา โดยวิเคราะห์ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์การได้รับโอกาสทางการศึกษา ใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับข้อมูลจากฐานข้อมูลนักเรียนหรือสถิติข้อมูลนักเรียนของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ในการวิเคราะห์ ส่วนการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาใช้ผลการทดสอบระดับชาติซึ่งดำเนินการโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และผลการทดสอบจากสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ปีการศึกษา 2550

1. อัตราการได้รับโอกาสจริง

คนไทยกลุ่มอายุ 3-5 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 53.7 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ สิงห์บุรี และกาญจนบุรี เขต 3

คนไทยกลุ่มอายุ 6-11 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 93 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร ส่วนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีถึง 36 เขตที่มีโอกาสสูงสุดเท่ากัน

คนไทยกลุ่มอายุ 12-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 88 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ ระนอง ส่วนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีถึง 27 เขตที่มีโอกาสสูงสุดเท่ากัน

คนไทยกลุ่มอายุ 15-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 62.4 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร ส่วนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีถึง 12 เขต ที่มีโอกาสสูงสุดเท่ากัน

คนไทยกลุ่มอายุ 6-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 91 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ ระนอง และยะลา เขต 2

คนไทยกลุ่มอายุ 12-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 75 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดมีถึง 9 เขต (อัตราการเข้าเรียนเท่ากัน)

คนไทยกลุ่มอายุ 6-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 85.5 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่เขต 1

2. อัตราการได้รับโอกาสสุทธิ

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับก่อนประถมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศ ระดับจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเช่นเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับประถมศึกษาของคนไทย เท่ากับร้อยละ 90.7 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และปัตตานี เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 78.5 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ แม่ฮ่องสอน และอุบลราชธานี เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 52.9 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และลำปาง เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาภาคบังคับของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 89.7 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ ระนอง และยะลา เขต 2

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 70.1 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 89.2 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ เขต 1

3. อัตราการเรียนต่อ

อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบระดับประถมศึกษา ในภาพรวมทั้งประเทศอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 96.8 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเรียนต่อสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 37 จังหวัด และ 50 เขตพื้นที่การศึกษา

อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมทั้งประเทศ อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 86.4 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเรียนต่อสูงสุด คือ ภูเก็ต และมหาสารคาม เขต 1

4. คุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 8.1-8.6 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ ระนอง และหนองคาย เขต 1

คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.4-9.2 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ สุพรรณบุรี และสุพรรณบุรี เขต 2

คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 6.3-8.8 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และสุพรรณบุรี เขต 2

คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 4.2-8.5 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร

ปีการศึกษา 2551

1. อัตราการเข้าเรียนจริง

คนไทยกลุ่มอายุ 3-5 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 59.9 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ นครนายก และขอนแก่น เขต 3

คนไทยกลุ่มอายุ 6-11 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 93 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ ภูเก็ต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดเท่ากันมี 11 เขต

คนไทยกลุ่มอายุ 12-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 90.3 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ แม่ฮ่องสอน และเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดเท่ากันมี 11 เขต

คนไทยกลุ่มอายุ 15-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 61.2 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ นครนายก ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดเท่ากันมี 11 เขต

คนไทยกลุ่มอายุ 6-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 91 จังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ ภูเก็ต และเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดเท่ากันมี 18 เขต

คนไทยกลุ่มอายุ 12-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 75 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ เขต 1

คนไทยกลุ่มอายุ 6-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 83.7 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ เขต 1

2. อัตราการเข้าเรียนสุทธิ

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับก่อนประถมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศ ระดับจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเช่นเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับประถมศึกษาของคนไทย เท่ากับร้อยละ 86.4 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ ภูเก็ต และตรัง เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 85.5 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือแม่ฮ่องสอน และอุบลราชธานี เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 56.4 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ นครนายก และลำปาง เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาภาคบังคับของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 90.3 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ ภูเก็ต และยะลา เขต 2

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 73.1 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ เขต 1

อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 82.6 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ เขต 1

3. อัตราการเรียนต่อ

อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบระดับประถมศึกษา ในภาพรวมทั้งประเทศอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 98.8 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเรียนต่อสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 33 จังหวัด และ 111 เขตพื้นที่การศึกษา

อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมทั้งประเทศ อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 83.9 จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการเรียนต่อสูงสุด คือ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม เขต 1

4. คุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.2-8.8 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ มหาสารคาม และมหาสารคาม เขต 1

คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.7-8.5 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ สุพรรณบุรี และสุพรรณบุรี เขต 2

คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.0-7.8 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร และสุพรรณบุรี เขต 2

คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 5.1-8.7 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีคะแนนสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้

1.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายในระดับชาติ ควรนำผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปพิจารณาประกอบ การประเมินการได้รับโอกาสของคนไทยร่วมกับรายงานอื่น ๆ ที่สะท้อนโอกาสการได้รับการศึกษาของคนไทย ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้คนไทยได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ แต่ผลการวิเคราะห์นี้สะท้อนในเรื่องความทั่วถึงเท่านั้น

1.2 หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษายังไม่เต็มตามศักยภาพของตน (เช่น ยังรับผู้เรียนเพิ่มได้อีกโดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มทรัพยากร) ควรใช้ผลการวิเคราะห์นี้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนการรับนักเรียนในสถานศึกษาในส่วนที่หน่วยงานของตนรับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนการพัฒนาการศึกษา

2.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาระดับชาติ ควรมีการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาในภาพรวมของประเทศ โดยดำเนินการในด้านต่อไปนี้

1) การพัฒนาระบบการจัดการสารสนเทศ
2) การพัฒนาระบบฐานข้อมูล
3) การพัฒนารายการข้อมูล (การกำหนดรายการข้อมูลและพัฒนาคุณภาพของข้อมูล)

2.2 หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดของแหล่งข้อมูล/สถานศึกษา ควรชี้แจงหรือแสดงเหตุผล/หลักฐานให้ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจ/เห็นประโยชน์ที่หน่วยงานของเขาจะได้รับจากการให้ข้อมูล ไม่ควรรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการสั่งการแต่เพียงอย่างเดียว เพราะการสั่งการอาจจะได้ปริมาณข้อมูลแต่อาจจะไม่ได้คุณภาพของข้อมูล

2.3 หน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล/สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงแก่ต้นสังกัด ไม่ควรให้ข้อมูลเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่หรือเพราะถูกสั่งการมา เพราะข้อมูลเหล่านั้นจะถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาโดยรวม ซึ่งก็จะมีผลถึงสถานศึกษาและตัวผู้เรียนในที่สุด

สารบัญ

หน้า

คำนำ ..... (1)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ..... (2)
สารบัญ ..... (8)
สารบัญตาราง ..... (11)
สารบัญภาพ ..... (15)
ความเป็นมา 1
วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ 2
ขอบเขตของการวิเคราะห์ 2
ข้อจำกัดของการวิเคราะห์ 2
วิธีดำเนินการ 3
1. การรวบรวมข้อมูล 3
2. การประมวลผล/วิเคราะห์ข้อมูล 5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ 8
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 9
ตอนที่ 1 สภาพของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ 10
ตอนที่ 2 โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของคนไทยในวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 19
2.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริง 19
2.1.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี 20
2.1.2 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี 26
2.1.3 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี 32
2.1.4 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี 37
2.1.5 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี 42
2.1.6 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี 46
2.1.7 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี 50

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ 54
2.2.1 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา 55
2.2.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา 56
2.2.3 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 60
2.2.4 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 64
2.2.5 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ 68
2.2.6 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา 72
2.2.7 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 76
2.3 อัตราการเรียนต่อ 81
2.3.1 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ป.6 ต่อ ม.1) 81
2.3.2 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ม.3 ต่อ ม.4 และ ปวช.ปีที่1) 86
2.4 คุณภาพของการศึกษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 91
2.4.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 91
2.4.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 96
2.4.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 100
2.4.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 104
ตอนที่ 3 โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของคนไทยในวัยเรียน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551 108
3.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริง
3.1.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี 108
3.1.2 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี 113
3.1.3 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี 119
3.1.4 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี 124
3.1.5 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี 129
3.1.6 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี 133
3.1.7 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี 137

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ 141
3.2.1 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา 141
3.2.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา 142
3.2.3 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 146
3.2.4 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 150
3.2.5 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ 154
3.2.6 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา 158
3.2.7 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 162
3.3 อัตราการเรียนต่อ 166
3.3.1 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ป.6 ต่อ ม.1) 166
3.3.2 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ม.3 ต่อ ม.4 และ ปวช.ปีที่1) 170
3.4 คุณภาพของการศึกษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 174
3.4.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 174
3.4.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 178
3.4.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 182
3.4.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 186

สรุปผลการวิเคราะห์ **190**
อภิปรายผลการวิเคราะห์ **199**
ข้อเสนอแนะ **200**
บรรณานุกรม **202**
คณะจัดทำ **203**

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้	4
2	แหล่งข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติ และรายละเอียดของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์	5
3	จำนวนผู้เรียนในแต่ละระดับ จำแนกตามหน่วยงานที่จัดการศึกษา ปีการศึกษา 2550-2551	10
4	จำนวนข้อมูลในฐานข้อมูลรายบุคคลที่ปรับแล้วและนำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ จำแนกตามเพศ เป็นรายอายุ ปีการศึกษา 2550	12
5	จำนวนนักเรียนอายุ 3-17 ปี ในแต่ละจังหวัด และจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามสถานที่เรียน ปีการศึกษา 2550	13
6	ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 รวมทุกสังกัด จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ	21
7	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ปีการศึกษา 2550	21
7.1	จำนวนและร้อยละของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. และสช. จำแนกเป็นรายอายุ	26
8	ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 จำแนกตามสังกัด อายุ และเพศ	27
9	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี ปีการศึกษา 2550	28
10	ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ	32
11	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี ปีการศึกษา 2550	33
12	การประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550 จำแนกเป็นรายอายุและเพศ	37
13	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี ปีการศึกษา 2550	38
14	จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2550	42
15	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี ปีการศึกษา 2550	42
16	จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2550	46
17	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี ปีการศึกษา 2550	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2550	50
19	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี ปีการศึกษา 2550	50
20	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550	55
21	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550	56
22	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550	60
23	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550	64
24	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2550	68
25	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2550	72
26	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550	76
27	จำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ	82
28	จำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศ	86
29	ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550	91
30	ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550	96
31	ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550	100
32	ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550	104
33	ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551 รวมทุกสังกัด จำแนกเป็นรายอายุ	108
34	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ปีการศึกษา 2551	109
35	จำนวนและร้อยละของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. และสช. จำแนกเป็นรายอายุ	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามสังกัด อายุ และเพศ	114
37	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี ปีการศึกษา 2551	115
38	ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551 จำแนกเป็นรายอายุ	119
39	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี ปีการศึกษา 2551	120
40	การประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 จำแนกเป็นรายอายุและเพศ	124
41	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี ปีการศึกษา 2551	125
42	จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2551	129
43	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี ปีการศึกษา 2551	129
44	จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2551	133
45	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี ปีการศึกษา 2551	133
46	จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2551	137
47	โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี ปีการศึกษา 2551	137
48	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551	141
49	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551	142
50	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551	146
51	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551	150
52	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2551	154
53	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2551	158
54	โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551	162
55	จำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

56 จำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2551 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศ 170

57 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 174

58 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ปีการศึกษา 2551 6 178

59 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 182

60 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 186

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	23
2	รูปที่ 2 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	25
3	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	29
4	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	31
5	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	34
6	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	36
7	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	39
8	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	41
9	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	43
10	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	45
11	รูปที่ 11 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	47
12	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา	49
13	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	51
14	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	53

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
15	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	57
16	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	59
17	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	61
18	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	63
19	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	65
20	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	67
21	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	69
22	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	71
23	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	73
24	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	75
25	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	78
26	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	80
27	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละจังหวัด	83
28	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา	85
29	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละจังหวัด	88

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
30	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา	90
31	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	93
32	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	95
33	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	97
34	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	99
35	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	101
36	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	103
37	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550	105
38	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550	107
39	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	110
40	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	112
41	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	116
42	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	118
43	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	121

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
44	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	123
45	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	126
46	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	128
47	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	130
48	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	132
49	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	134
50	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	136
51	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	138
52	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	140
53	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	143
54	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	145
55	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	147
56	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	149
57	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	151

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
58	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	153
59	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	155
60	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	157
61	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	159
62	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	161
63	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	163
64	แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	165
65	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละจังหวัด	167
66	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา	169
67	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละจังหวัด	171
68	แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา	173
69	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	175
70	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	177
71	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	179

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
72	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	181
73	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	183
74	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	185
75	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551	187
76	แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551	189

บทนำ

ความเป็นมา

จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) พบว่า "การคำนวณอัตราการเข้าเรียนระดับต่าง ๆ และอัตราการเรียนต่อ เป็นรายจังหวัดและรายเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าในบางจังหวัดและบางเขตพื้นที่การศึกษามีอัตราดังกล่าวที่เป็นอัตราสุทธิ (Net rate) มีค่าเกิน 100% ซึ่งตามหลักแล้วย่อมเป็นไปไม่ได้ แต่ที่เป็นดังนั้นเนื่องจากการคำนวณแยกเป็นรายจังหวัดก็ดี หรือรายเขตพื้นที่การศึกษาก็ดี ไม่สามารถแยกจำนวนผู้เรียนที่มาจากจังหวัดอื่น หรืออยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นออกไปได้ ทำให้จำนวนนักเรียนมากกว่ากลุ่มประชากร เป็นผลให้อัตราที่ได้ออกมาเกิน 100% ซึ่งเป็นอัตราที่เกินความเป็นจริงของจังหวัดหรือเขตพื้นที่นั้น ๆ และในทางกลับกันก็จะมีผลให้อัตราของจังหวัดหรือเขตพื้นที่ที่นักเรียนมาเข้าเรียนในจังหวัด/เขตพื้นที่อื่นต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอีกด้วย การแก้ปัญหาเรื่องนี้ทำได้โดยต้องแยกจำนวนนักเรียนที่มาจากจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาอื่นออก รวมทั้งนำจำนวนนักเรียนที่ไปเรียนในจังหวัด/เขตพื้นที่อื่นเข้ามารวมด้วย แล้วจึงคำนวณใหม่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวต้องใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะสามารถแยกผู้เรียนข้ามเขตได้"

ข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งก็คือ การหาอัตราการเข้าเรียนสุทธิ (Net enrolment rate) ซึ่งเป็นอัตราสากลที่แสดงถึงโอกาสการเข้าเรียนของกลุ่มอายุแต่ละกลุ่ม คำนวณโดยอาศัยจำนวนผู้เรียนเฉพาะที่มีอายุสอดคล้องกับระดับการศึกษาแต่ละระดับ นั้น ในกรณีของประเทศไทย พบว่า ในบางระดับมีจำนวนผู้เรียนจำนวนมากที่มีอายุไม่สอดคล้องกับระดับการศึกษานั้น ๆ (คือมีอายุมากกว่าหรือน้อยกว่า) ทำให้การคำนวณอัตราการเข้าเรียนสุทธิต่ำกว่าโอกาสการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุนั้น ๆ

สำหรับการพิจารณาด้านคุณภาพของผู้เรียนซึ่งมักพิจารณาจากผลการทดสอบระดับชาตินั้น เนื่องจากการทดสอบในแต่ละปี ในบางปี บางระดับมีการดำเนินการโดยสองหน่วยงาน และอาจมีวิชาที่แตกต่างกัน ยังไม่มีการวิเคราะห์ในภาพรวมของแต่ละระดับ จึงยังไม่เห็นภาพรวมของผลการทดสอบดังกล่าว

เพื่อเป็นการปรับปรุงอัตราการเข้าเรียนที่มีค่าเกิน 100% และเพื่อหาโอกาสจริงของกลุ่มอายุต่าง ๆ จึงเห็นสมควรดำเนินการเพื่อหาอัตราการเข้าเรียนที่น่าจะสะท้อนโอกาสที่แท้จริงของคนไทยแต่ละกลุ่ม ที่มีอายุที่สอดคล้องกับระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและเทียบเท่า ซึ่งก็คือกลุ่มอายุ 3 ปี ถึงอายุ 17 ปีนั่นเอง และใน

ส่วนของคุณภาพการศึกษา จึงพยายามวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละระดับ

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์

เพื่อหาโอกาสและคุณภาพการได้รับการศึกษาของคนไทยในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. อัตราการได้รับการศึกษาของกลุ่มอายุ 3-5 ปี 6-11 ปี 12-14 ปี 15-17 ปี 6-14 ปี 12-17 ปี และ กลุ่มอายุ 6-17 ปี
2. อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาภาคบังคับ ระดับมัธยมศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
3. อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ปวช.ปีที่ 1 ของผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. คุณภาพการศึกษาของคนไทยในวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการทดสอบระดับชาติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการวิเคราะห์

การดำเนินการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิของหน่วยงานที่จัดการศึกษา ตามกรอบตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโอกาสการได้รับการศึกษาตามที่กล่าวแล้ว โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และรายงานผลในภาพรวมทั้งประเทศ และจำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษา ไม่มีการจำแนกตามเพศ

ข้อจำกัดของการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ครั้งนี้ มีข้อจำกัดดังนี้

(1) ข้อจำกัดอันเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่อยู่ในฐานข้อมูลรายบุคคล เช่น ไม่มีข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียนในบางสังกัด/หน่วยงานที่จัดการศึกษา หรือข้อมูลที่มีอยู่ยังมีข้อผิดพลาด เช่นข้อมูลวันที่ เดือนและปีเกิดไม่ถูกต้อง เป็นต้น ในการวิเคราะห์บางรายการจึงจำเป็นต้องอาศัยการประมาณค่าตามหลักการทางสถิติ และในบางกรณีก็จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลอื่นบ้าง แล้วแต่กรณี

(2) ข้อจำกัดอันเนื่องมาจากข้อมูลภูมิลำเนาของผู้เรียนที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลรายบุคคล (จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ไม่ตรงกับข้อมูลจากฐานข้อมูลประชากร (จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) โดยฐานข้อมูลรายบุคคลเป็นข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2550 ส่วนข้อมูลประชากรเป็นข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2550 การนับจำนวนผู้เรียนกับจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา จึงอาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่พิจารณาแยกเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา

(3) ในส่วนของการวิเคราะห์ด้านคุณภาพการศึกษา ไม่สามารถแยกตามเพศได้ เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับเป็นรายสถานศึกษา ซึ่งแหล่งข้อมูลบางหน่วยงานไม่มีการแยกเพศไว้ เมื่อนำมาพิจารณารวมกันจึงไม่สามารถจำแนกตามเพศได้

วิธีดำเนินการ

1. การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิทั้งหมด ตามรายการข้อมูลต่อไปนี้

1.1 จำนวนนักเรียนระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำแนกตามเพศ และอายุ ได้จากหน่วยงานต่อไปนี้

หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

หน่วยงานนอกกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

- สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (หน่วยงานขึ้นตรงนายกรัฐมนตรี)
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (หน่วยงานขึ้นตรงนายกรัฐมนตรี)
- กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สำหรับข้อมูลอายุ และภูมิลำเนาของผู้เรียน ที่ใช้ในการจำแนกตามจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา ใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลรายบุคคล ปีการศึกษา 2551 ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 จำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ รายตำบล/เทศบาล (เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร เมืองพัทยา) อำเภอ และจังหวัด หน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล คือ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

สำหรับข้อมูลจำนวนนักเรียนที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษาครั้งนี้ จำแนกตามระดับการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อหน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้

สังกัด/หน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล	ระดับการศึกษาที่มีข้อมูล			
	ก่อนประถม	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย
กระทรวงศึกษาธิการ				
1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ				
- สำนักบริหารงานคณะก.ก.ส่งเสริมการศึกษาเอกชน	✓	✓	✓	✓
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	✓	✓	✓	✓
3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา				✓
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	✓	✓	✓	✓
5. หน่วยงานในกำกับ -โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (มวส.)				✓
ส่วนราชการอื่น				
6. กระทรวงมหาดไทย				
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓
7. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	✓	✓	✓	✓
8. กรุงเทพมหานคร - สำนักการศึกษา	✓	✓	✓	✓
9. กระทรวงกลาโหม				✓
10. กระทรวงวัฒนธรรม			✓	✓
11. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (โรงเรียนกีฬา)		✓	✓	✓
12. องค์กรขึ้นตรงนายกรัฐมนตรี				
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ			✓	✓
- กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน		✓	✓	✓

1.3 ข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติ รวบรวมจากสองหน่วยงานหลัก คือ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลระดับสถานศึกษา คือคะแนนเฉลี่ยรายวิชาที่มีการทดสอบในแต่ละระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2 แหล่งข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติ และรายละเอียดของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้

วิชาที่ทดสอบ	ชั้น/หน่วยงานที่ทดสอบปี 2550				ชั้น/หน่วยงานที่ทดสอบปี 2551			
	ป.3	ป.6	ม.3	ม.6	ป.3	ป.6	ม.3	ม.6
	สพฐ.	สทศ.	สพฐ.	สทศ.	สพฐ.	สทศ.	สทศ.	สทศ.
ภาษาไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สังคมศึกษา			✓	✓			✓	✓
ภาษาอังกฤษ			✓	✓			✓	✓
คณิตศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วิทยาศาสตร์		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สุขศึกษา				✓				✓
ศิลปะ				✓				✓
การงานอาชีพ				✓				✓

2. การประมวลผล/วิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากข้อ 1. นำมาประมวลผล/วิเคราะห์ เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้การได้รับโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย ดังนี้

2.1 การคำนวณตัวบ่งชี้โอกาสการได้รับการศึกษาในระดับ/กลุ่มต่าง ๆ

1) อัตราการเข้าเรียนจริงระดับก่อนประถมศึกษา/กลุ่มอายุ 3-5 ปี ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเข้าเรียนสุทธิ =
จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาอายุ 3-5 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 3-5 ปี
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 3-5 ปี =
จำนวนนักเรียนอายุ 3-5 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 3-5 ปี

2) อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา/กลุ่มอายุ 6-11 ปี ใช้สูตรดังนี้

อัตราสุทธิ =
จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาอายุ 6-11 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 6-11 ปี
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 6-11 ปี =
จำนวนนักเรียนอายุ 6-11 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 6-11 ปี

3) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/กลุ่มอายุ 12-14 ปี ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเข้าเรียนสุทธิ =
จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอายุ 12-14 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 12-14 ปี
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 12-14 ปี =
จำนวนนักเรียนอายุ 12-14 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 12-14 ปี

4) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/กลุ่มอายุ 15-17 ปี ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเข้าเรียนสุทธิ =
จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอายุ 15-17 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 15-17 ปี
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 15-17 ปี =
จำนวนนักเรียนอายุ 15-17 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 15-17 ปี

5) อัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ/กลุ่มอายุ 6-14 ปี ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเข้าเรียนสุทธิ =
จำนวนนักเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับอายุ 6-14 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 6-14 ปี
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 6-14 ปี =
จำนวนนักเรียนอายุ 6-14 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 6-14 ปี

6) อัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน/กลุ่มอายุ 6-17 ปี ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเข้าเรียนสุทธิ =
จำนวนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอายุ 6-17 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 6-17 ปี
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 6-17 ปี =
จำนวนนักเรียนอายุ 6-17 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 6-17 ปี

7) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา/กลุ่มอายุ 12-17 ปี ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเข้าเรียนสุทธิ =
จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอายุ 12-17 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 12-17 ปี
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 12-17 ปี =
จำนวนนักเรียนอายุ 12-17 ปีx100/จำนวนประชากรอายุ 12-17 ปี

8) อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (จบ ป.6 ต่อ ม.1) ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเรียนต่อ =
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 x100/จำนวนนักเรียนจบชั้นประถมปีที่ 6 ในปีที่ผ่านมา

9) อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (จบ ม.3 ต่อ ม.4/ปวช.ปีที่1) ใช้สูตรดังนี้

อัตราการเรียนต่อ =
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ปวช.ปีที่ 1 x100/จำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ 3 ในปีที่ผ่านมา

การคำนวณอัตราต่างๆ ดังกล่าว ในกรณีที่จำแนกตามจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา จะใช้ภูมิลำเนาของผู้เรียนแทนที่ตั้งของสถานศึกษา และในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา จะรวมเขตพื้นที่การศึกษาสามเขตในกรุงเทพมหานครเป็นเขตเดียว เนื่องจากนักเรียนในกรุงเทพมหานครมีการเข้าเรียนข้ามเขตกันมาก ถ้าวิเคราะห์แยกตามเขตจะทำให้อัตราการเข้าเรียนที่พิจารณาตามภูมิลำเนาคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงมาก ดังนั้นในการจำแนกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาจึงเหลือ 183 เขตพื้นที่การศึกษา

3. การคำนวณตัวบ่งชี้คุณภาพการได้รับการศึกษาในระดับต่าง ๆ

เนื่องจากผลการทดสอบในแต่ละระดับ/ชั้นมีมากกว่า 1 วิชา ในการพิจารณาคุณภาพโดยรวมในแต่ละระดับ/ชั้นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ใช้ข้อมูลผลการทดสอบสองแบบ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนมาตรฐานแบบที (T-score) ของคะแนนเฉลี่ยของทุกวิชาที่ทดสอบของสถานศึกษาแต่ละแห่ง กับ พิจารณาว่า คะแนนเฉลี่ยของสถานศึกษานั้นอยู่ในกลุ่มสูงหรือไม่ (กลุ่มสูงคือมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า +1.5 คะแนนมาตรฐาน ที่คำนวณจากผลการทดสอบของสถานศึกษาทุกแห่งทั้งประเทศ)

คุณภาพการศึกษาในแต่ละระดับ/ชั้น ของจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาใด จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนมาตรฐานของสถานศึกษาทุกแห่งที่ตั้งอยู่ในจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษานั้น

4. เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งระดับตัวบ่งชี้โอกาสและคุณภาพ

การแบ่งระดับอัตราการเข้าเรียนจริง อัตราการได้รับโอกาสสุทธิ อัตราการเรียนต่อ และคุณภาพการศึกษา ในการนำเสนอด้วยแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ โดยจำแนกตามจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา จะใช้เกณฑ์ในการแบ่งแบบเป็นช่วงเท่า ๆ กัน (Equal interval) โดยยึดหลักการแบ่ง ดังนี้

1) หาผลต่างของค่าสูงสุดกับค่าต่ำสุด แล้วหารด้วย 5

2) ค่าที่ได้จากข้อ 1) คือความกว้างของแต่ละช่วง นำมาคำนวณค่าในแต่ละช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เริ่มจากค่าต่ำสุด โดยค่าสูงสุดของช่วงนี้จะเท่ากับค่าต่ำสุดบวกกับค่าความกว้างของช่วง

ช่วงที่ 2 เริ่มจากค่าถัดจากค่าสูงสุดของช่วงที่ 1 ค่าสูงสุดของช่วงนี้จะเท่ากับค่าเริ่มต้นบวกกับค่าความกว้างของช่วง

ช่วงที่ 3 เริ่มจากค่าถัดจากค่าสูงสุดของช่วงที่ 2 ค่าสูงสุดของช่วงนี้จะเท่ากับค่าเริ่มต้นของช่วงนี้บวกกับค่าความกว้างของช่วง

ช่วงที่ 4 เริ่มจากค่าถัดจากค่าสูงสุดของช่วงที่ 3 ค่าสูงสุดของช่วงนี้จะเท่ากับค่าเริ่มต้นของช่วงนี้บวกกับค่าความกว้างของช่วง

ช่วงที่ 5 เริ่มจากค่าถัดจากค่าสูงสุดของช่วงที่ 4 ค่าสูงสุดของช่วงนี้จะเท่ากับค่าสูงสุด

ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของแต่ละช่วงจะแตกต่างกันไปตามสภาพของตัวบ่งชี้แต่ละตัว

3) จังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาที่มีค่าตัวบ่งชี้ คืออัตราการเข้าเรียนสุทธิ อัตราการเข้าเรียนจริง อัตราการเรียนต่อ หรือคุณภาพการศึกษาอยู่ในช่วงใด แปลความหมายดังนี้

ค่าตัวบ่งชี้อยู่ในช่วงที่ 1 หมายถึง มีโอกาสต่ำมาก
ค่าตัวบ่งชี้อยู่ในช่วงที่ 2 หมายถึง มีโอกาสต่ำ
ค่าตัวบ่งชี้อยู่ในช่วงที่ 3 หมายถึง มีโอกาสปานกลาง
ค่าตัวบ่งชี้อยู่ในช่วงที่ 4 หมายถึง มีโอกาสสูง
ค่าตัวบ่งชี้อยู่ในช่วงที่ 5 หมายถึง มีโอกาสสูงมาก

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้

การได้รับโอกาสสุทธิ หมายถึง โอกาสที่ประชากรกลุ่มอายุหนึ่งได้เข้าเรียนในระดับใดที่สอดคล้องกับกลุ่มอายุนั้นไม่ว่าจะอยู่ในสถานศึกษาใด หรือในพื้นที่ใด อัตราการได้รับโอกาสสุทธิหรืออัตราการเข้าเรียนสุทธิจึงคำนวณจากการนำจำนวนผู้เรียนที่เรียนอยู่ในระดับที่กำหนดเฉพาะกลุ่มอายุที่สอดคล้องกับระดับการศึกษานั้น ไปเทียบกับจำนวนประชากรกลุ่มอายุนั้นโดยคิดเป็นร้อยละ

การได้รับโอกาสจริง หมายถึง โอกาสที่ประชากรกลุ่มอายุหนึ่งได้เข้าเรียนในระดับใด ๆ ในสถานศึกษาใด หรือในพื้นที่ใด การคำนวณอัตราการได้รับโอกาสจริงหรืออัตราการเข้าเรียน

จริงของประชากรกลุ่มอายุใดจึงคำนวณจากการนำจำนวนผู้เรียนที่มีอายุอยู่ในกลุ่มนั้นไปเทียบกับจำนวนประชากรกลุ่มอายุเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ

อัตราการเรียนต่อ หมายถึง อัตราที่เกิดจากการนำจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาในชั้นสุดท้ายของระดับหนึ่งแล้วไปเรียนต่อในชั้นแรกของระดับสูงขึ้นไป เทียบกับจำนวนผู้จบการศึกษาชั้นสุดท้ายของระดับนั้นทั้งหมดในปีที่ผ่านมาโดย คิดเป็นร้อยละ

ในกรณีที่แยกพิจารณาอัตราต่าง ๆ ข้างต้นเป็นรายจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาจะใช้จังหวัดหรือเขตพื้นที่ที่เป็นภูมิลำเนาของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ในการจำแนก

คุณภาพของการได้รับการศึกษา/คุณภาพการศึกษา หมายถึงผลจากการทดสอบนักเรียนระดับชาติ ที่ดำเนินการทดสอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหรือสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) แล้วแต่กรณี

ภูมิลำเนา หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของนักเรียน (ตามที่ปรากฏในฐานข้อมูลรายบุคคล)

จังหวัด หมายถึง จังหวัดตามภูมิลำเนาของผู้เรียนตามที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน

เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง ภูมิลำเนาของผู้เรียนตามทะเบียนบ้านที่อยู่ในอำเภอที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เป็นพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ (ปัจจุบันมีจำนวน 185 เขต)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอแยกเป็นสองปีการศึกษา คือปีการศึกษา 2550 และปีการศึกษา 2551 โดยในแต่ละปีการศึกษา จะแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

ตอนที่ 2 โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของคนไทยในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550

ตอนที่ 3 โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของคนไทยในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ในภาพรวมทั้งประเทศจะนำเสนอในรูปของตารางตัวเลขประกอบการอธิบายสรุป ในกรณีที่จำแนกเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากจะนำเสนอในรูปของตารางตัวเลข (อยู่ในภาคผนวก ศึกษารายละเอียดได้ในเว็บไซต์) แล้ว ยังมีการนำเสนอในรูปของแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศด้วย โดยแบ่งกลุ่มจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นห้ากลุ่มหรือห้าระดับตามเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว

ดังจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแต่ละตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1
สภาพของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์อัตราการได้รับการศึกษาครั้งนี้ แบ่งได้เป็นสามส่วน

ส่วนแรก เป็นข้อมูลจากสถิติข้อมูลที่เป็นจำนวนผู้เรียนแต่ละระดับของหน่วยงานที่จัดการศึกษาจากทุกสังกัดในรายงานสถิติการศึกษาของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2550-2551 ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนผู้เรียนในแต่ละระดับ จำแนกตามหน่วยงานที่จัดการศึกษา ปีการศึกษา 2550-2551

หน่วยงานจัดการศึกษา	ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา				
		ก่อนประถม	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	รวม
1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สช.)	2550	526,485	1,001,969	344,932	407,797	2,281,183
	2551	537,413	985,933	356,091	412,326	2,291,763
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2550	1,061,596	4,004,326	2,265,371	1,002,835	8,334,128
	2551	1,043,513	3,823,056	2,175,040	984,093	8,025,702
3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	2550				477,767	477,767
	2551				471,557	471,557
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	2550	7,574	15,034	13,173	16,872	52,653
	2551	8,141	16,082	13,826	18,935	56,984
5. หน่วยงานในกำกับ (ร.ร.มหิดลวิทยานุสรณ์)	2550				716	716
	2551				724	724
6. กระทรวงมหาดไทย	2550	94,841	266,825	88,045	14,443	464,154
	2551	112,445	279,838	171,272	60,959	624,514
7. กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ	2550	144	260	74		478
	2551	93	312	64		469

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หน่วยงานจัดการศึกษา	ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา				
		ก่อนประถม	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	รวม
8. กรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา)	2550	60,947	255,316	24,282	1,011	341,556
	2551	62,268	246,104	28,952	1,254	338,578
9. กระทรวงกลาโหม	2550			71	5105	5,176
	2551			60	4,985	5,045
10. กระทรวงวัฒนธรรม	2550			3,937	4,420	8,357
	2551			4,010	4,351	8,361
11. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	2550		12	2,191	1,789	3,992
	2551		25		1,746	3,939
12. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	2550			40,129	12,954	53,083
	2551			42,133	13,870	56,003
13. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	2550	6,986	20,883	629	220	28,718
	2551	6,513	19,196	602	180	26,491
รวมทั้งหมด	**2550**	**1,758,573**	**5,564,625**	**2,782,834**	**1,945,929**	**12,051,961**
	2551	**1,770,386**	**5,370,546**	**2,794,218**	**1,974,980**	**11,910,130**

ที่มา : ข้อมูลสถิติประจำปีการศึกษา 2550-2551 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนที่สอง เป็นข้อมูลจำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 จำแนกเป็นรายอายุและเพศ จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ส่วนที่สาม เป็นข้อมูลนักเรียนรายบุคคล จากฐานข้อมูลรายบุคคลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรวบรวมมาจากหน่วยงานที่จัดการศึกษา สำหรับข้อมูลปีการศึกษา 2550 ยังคงมีเฉพาะของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แม้จะมีจำนวนครบถ้วนแต่รายละเอียดบางประการยังไม่สมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องปรับใช้เฉพาะรายการที่สมบูรณ์ สำหรับข้อมูลที่นำมาใช้ในการคำนวณอัตราการได้รับโอกาสทางการศึกษา จากฐานข้อมูลรายบุคคลที่ปรับแล้ว คือสัดส่วนของผู้เรียนเพศชายหญิงรายอายุดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนข้อมูลในฐานข้อมูลรายบุคคลที่ปรับแล้วและนำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ จำแนกตามเพศ เป็นรายอายุ ปีการศึกษา 2550

อายุ (ปี)	ผู้เรียนเพศชาย		ผู้เรียนเพศหญิง		ผู้เรียนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3	103,328	51.04	99,118	48.96	202,446	100.0
4	315,448	51.66	295,175	48.34	610,623	100.0
5	349,245	52.12	320,834	47.88	670,079	100.0
6	369,996	51.73	345,248	48.27	715,244	100.0
7	373,556	51.71	348,850	48.29	722,406	100.0
8	383,716	51.88	355,906	48.12	739,622	100.0
9	410,732	51.78	382,493	48.22	793,225	100.0
10	436,426	51.86	405,121	48.14	841,547	100.0
11	461,980	52.78	413,314	47.22	875,294	100.0
12	420,267	50.29	415,420	49.71	835,687	100.0
13	383,674	50.31	378,945	49.69	762,619	100.0
14	365,753	51.19	348,748	48.81	714,501	100.0
15	297,119	48.31	317,907	51.69	615,026	100.0
16	263,782	46.21	307,052	53.79	570,834	100.0
17	201,447	47.98	218,410	52.02	419,857	100.0
รวม	**5,136,470**	**50.91**	**4,952,540**	**49.09**	**10,089,010**	**100.0**

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า จำนวนนักเรียนในฐานข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์มีนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิงในกลุ่มอายุ 3-14 ปี ส่วนในกลุ่มอายุ 15-17 ปี นักเรียนหญิงมีสัดส่วนมากกว่านักเรียนชาย และถ้าพิจารณาโดยรวมตั้งแต่อายุ 3-17 ปี พบว่านักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานข้อมูลรายบุคคลเป็นนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิงประมาณร้อยละ 2 คือมีนักเรียนชายต่อนักเรียนหญิงในอัตราส่วน 51:49 โดยประมาณ

ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงสภาพการได้รับการศึกษานอกภูมิลำเนาของนักเรียน(ไปเรียนต่างจังหวัด)

ข้อเท็จจริงประการหนึ่ง ที่ทำให้การคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาเมื่อจำแนกตามจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาไม่เป็นไปตามความเป็นจริง เช่น อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิหรืออัตราการเรียนต่อมีค่าเกินร้อยละ 100 เป็นเพราะว่ามีนักเรียนจำนวนหนึ่งไม่ใช่นักเรียนในพื้นที่ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนนักเรียนอายุ 3-17 ปี ในแต่ละจังหวัด และจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสถานที่เรียน ปีการศึกษา 2550

จังหวัด	จำนวนนักเรียนรวมทั้งจังหวัด (1)	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้ทั้งหมด (2)	จำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้แต่ไปเรียนในจังหวัดอื่น		จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มาเรียนในจังหวัดนี้	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระบี่	79,783	78,589	74,748	5,035	6.4	3,841	4.9
กรุงเทพมหานคร	745,655	728,929	687,249	58,406	8.0	41,680	5.7
กาญจนบุรี	131,768	133,302	124,567	7,201	5.4	8,735	6.6
กาฬสินธุ์	159,540	163,544	155,221	4,319	2.6	8,323	5.1
กำแพงเพชร	117,717	122,255	113,298	4,419	3.6	8,957	7.3
ขอนแก่น	281,633	280,882	268,865	12,768	4.5	12,017	4.3
จันทบุรี	85,719	83,471	79,270	6,449	7.7	4,201	5.0
ฉะเชิงเทรา	116,064	113,035	104,811	11,253	10.0	8,224	7.3
ชลบุรี	219,775	198,857	190,546	29,229	14.7	8,311	4.2
ชัยนาท	45,127	47,343	42,622	2,505	5.3	4,721	10.0
ชัยภูมิ	164,318	168,841	159,029	5,289	3.1	9,812	5.8
ชุมพร	84,898	83,077	79,673	5,225	6.3	3,404	4.1
เชียงราย	181,982	185,518	177,369	4,613	2.5	8,149	4.4
เชียงใหม่	249,345	246,566	240,348	8,997	3.6	6,218	2.5
ตรัง	114,632	113,284	110,232	4,400	3.9	3,052	2.7
ตราด	38,113	38,128	36,108	2,005	5.3	2,020	5.3
ตาก	82,217	83,968	79,790	2,427	2.9	4,178	5.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนนักเรียนรวมทั้งจังหวัด (1)	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้ทั้งหมด (2)	จำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้แต่ไปเรียนในจังหวัดอื่น		จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มาเรียนในจังหวัดนี้	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นครนายก	42,756	39,965	37,320	5,436	13.6	2,645	6.6
นครปฐม	153,243	142,348	132,687	20,556	14.4	9,661	6.8
นครพนม	124,185	127,613	121,530	2,655	2.1	6,083	4.8
นครราชสีมา	383,085	384,860	367,296	15,789	4.1	17,564	4.6
นครศรีธรรมราช	258,749	258,859	247,517	11,232	4.3	11,342	4.4
นครสวรรค์	160,391	163,254	152,778	7,613	4.7	10,476	6.4
นนทบุรี	151,613	151,327	130,182	21,431	14.2	21,145	14.0
นราธิวาส	129,415	129,974	127,270	2,145	1.7	2,704	2.1
น่าน	75,653	75,243	72,969	2,684	3.6	2,274	3.0
บุรีรัมย์	277,236	295,521	269,338	7,898	2.7	26,183	8.9
ปทุมธานี	146,935	142,917	125,455	21,480	15.0	17,462	12.2
ประจวบคีรีขันธ์	83,965	83,204	79,460	4,505	5.4	3,744	4.5
ปราจีนบุรี	82,349	80,724	76,695	5,654	7.0	4,029	5.0
ปัตตานี	99,242	101,616	96,258	2,984	2.9	5,358	5.3
พระนครศรีอยุธยา	136,657	128,028	119,083	17,574	13.7	8,945	7.0
พะเยา	67,835	68,950	65,932	1,903	2.8	3,018	4.4
พังงา	42,922	41,599	39,812	3,110	7.5	1,787	4.3

ตารางที่ 5 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนนักเรียนรวมทั้งจังหวัด (1)	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้ทั้งหมด (2)	จำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้แต่ไปเรียนในจังหวัดอื่น		จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มาเรียนในจังหวัดนี้	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พัทลุง	80,384	82,187	78,321	2,063	2.5	3,866	4.7
พิจิตร	80,145	82,431	75,834	4,311	5.2	6,597	8.0
พิษณุโลก	129,814	131,814	124,878	4,936	3.7	6,936	5.3
เพชรบุรี	71,403	70,605	67,504	3,899	5.5	3,101	4.4
เพชรบูรณ์	155,972	161,843	151,452	4,520	2.8	10,391	6.4
แพร่	65,748	66,953	64,674	1,074	1.6	2,279	3.4
ภูเก็ต	48,724	47,383	45,240	3,484	7.4	2,143	4.5
มหาสารคาม	135,424	141,176	131,783	3,641	2.6	9,393	6.7
มุกดาหาร	60,239	60,406	57,695	2,544	4.2	2,711	4.5
แม่ฮ่องสอน	43,436	42,746	41,190	2,246	5.3	1,556	3.6
ยโสธร	87,262	89,501	84,521	2,741	3.1	4,980	5.6
ยะลา	84,881	84,913	80,912	3,969	4.7	4,001	4.7
ร้อยเอ็ด	211,533	217,480	206,467	5,066	2.3	11,013	5.1
ระนอง	29,367	30,041	28,426	941	3.1	1,615	5.4
ระยอง	116,705	105,613	100,195	16,510	15.6	5,418	5.1
ราชบุรี	131,121	128,426	121,537	9,584	7.5	6,889	5.4
ลพบุรี	122,354	118,372	112,349	10,005	8.5	6,023	5.1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนนักเรียนรวมทั้งจังหวัด (1)	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้ทั้งหมด (2)	จำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้แต่ไปเรียนในจังหวัดอื่น		จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มาเรียนในจังหวัดนี้	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลำปาง	114,271	115,333	111,987	2,284	2.0	3,346	2.9
ลำพูน	58,373	58,656	56,224	2,149	3.7	2,432	4.1
เลย	95,667	97,376	93,076	2,591	2.7	4,300	4.4
ศรีสะเกษ	237,973	244,607	234,020	3,953	1.6	10,587	4.3
สกลนคร	191,633	194,979	185,688	5,945	3.0	9,291	4.8
สงขลา	220,745	215,573	210,112	10,633	4.9	5,461	2.5
สตูล	49,550	49,352	47,630	1,920	3.9	1,722	3.5
สมุทรปราการ	184,745	179,602	162,958	21,787	12.1	16,644	9.3
สมุทรสงคราม	28,379	28,206	26,223	2,156	7.6	1,983	7.0
สมุทรสาคร	71,076	69,864	59,693	11,383	16.3	10,171	14.6
สระแก้ว	86,827	90,081	83,470	3,357	3.7	6,611	7.3
สระบุรี	96,936	91,729	83,247	13,689	14.9	8,482	9.2
สิงห์บุรี	34,856	33,146	30,866	3,990	12.0	2,280	6.9
สุโขทัย	85,002	86,635	82,001	3,001	3.5	4,634	5.3
สุพรรณบุรี	129,367	129,302	120,288	9,079	7.0	9,014	7.0
สุราษฎร์ธานี	175,371	169,379	163,409	11,962	7.1	5,970	3.5
สุรินทร์	245,926	252,066	241,994	3,932	1.6	10,072	4.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนนักเรียนรวมทั้งจังหวัด (1)	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้ทั้งหมด (2)	จำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา	จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนี้แต่ไปเรียนในจังหวัดอื่น		จำนวนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นแต่มาเรียนในจังหวัดนี้	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนองคาย	154,729	159,074	150,340	4,389	2.8	8,734	5.5
หนองบัวลำภู	85,354	89,096	82,988	2,366	2.7	6,108	6.9
อ่างทอง	44,657	43,948	40,381	4,276	9.7	3,567	8.1
อำนาจเจริญ	65,771	65,880	63,315	2,456	3.7	2,565	3.9
อุดรธานี	256,577	261,726	249,444	7,133	2.7	12,282	4.7
อุตรดิตถ์	65,341	67,033	63,686	1,655	2.5	3,347	5.0
อุทัยธานี	52,455	52,850	49,373	3,082	5.8	3,477	6.6
อุบลราชธานี	288,400	296,036	284,608	3,792	1.3	11,428	3.9
รวม	**10,089,010**	**10,089,010**	**9,535,327**	**553,683**	**5.5**	**553,683**	**5.5**

หมายเหตุ (1) จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา
(2) รวมนักเรียนที่เรียนอยู่ในจังหวัดอื่นด้วย

จากตารางที่ 5 พบว่า ในปีการศึกษา 2550 นักเรียนอายุ 3-17 ปีที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายและเทียบเท่าในภาพรวม จะมีนักเรียนที่ไม่ได้เรียนอยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตนเองประมาณร้อยละ 5-6.4 แต่เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายจังหวัด พบว่า บางจังหวัดมีนักเรียนที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่เรียนอยู่มากถึงร้อยละ 16 จังหวัดที่มีนักเรียนมาจากจังหวัดอื่นเกินร้อยละ 10 ได้แก่ สมุทรสาคร นนทบุรี และปทุมธานี ส่วนจังหวัดที่มีนักเรียนไปเรียนจังหวัดอื่นที่ไม่ใช่จังหวัดภูมิลำเนาของตนเองเกินร้อยละ 10 ได้แก่ สมุทรสาคร ระยอง ปทุมธานี สระบุรี ชลบุรี นครปฐม นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา นครนายก สมุทรปราการ และสิงห์บุรี

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ทำให้โอกาสการได้รับการศึกษาที่ดูจากอัตราการเข้าเรียนของบางจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาที่คำนวณโดยยึดสถานที่เรียนเป็นหลักคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เช่น อัตราเกิน 100 % เป็นต้น หรือบางจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากไม่ได้นำจำนวนนักเรียนที่ไปเรียนนอกพื้นที่กลับเข้ามารวมด้วย

ในการคำนวณอัตราการเข้าเรียนและอัตราการเรียนต่อในที่นี้จะคำนึงถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วด้วย

ตอนที่ 2
โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของคนไทยในวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550

2.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริง

โอกาสการได้รับการศึกษาจริง หมายถึง อัตราการได้รับการศึกษาที่คำนวณโดยยึด **กลุ่มผู้เรียนเป็นหลัก**

$$\text{โอกาสการได้รับการศึกษาจริง} = \frac{(\text{จำนวนนักเรียนกลุ่มอายุทั้งหมด}) \times 100}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มอายุเดียวกัน}}$$

$$\text{โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของจังหวัด ก.} = \frac{(\text{จำนวนนักเรียนกลุ่มอายุที่มีภูมิลำเนาในจังหวัด ก.}) \times 100}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มอายุเดียวกันในจังหวัด ก.}}$$

$$\text{โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของเขตพื้นที่การศึกษา ก.} = \frac{(\text{จำนวนนักเรียนกลุ่มอายุที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่การศึกษา ก.}) \times 100}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มอายุเดียวกันในเขตพื้นที่การศึกษา ก.}}$$

นักเรียนกลุ่มอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาใด หมายถึง นักเรียนกลุ่มอายุนั้นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ไม่ว่านักเรียนเหล่านั้นจะเรียนอยู่ในชั้นใดหรือในจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาใด

จากสูตรในการคำนวณโอกาสได้รับการศึกษาข้างต้น มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องสามรายการ คือ จำนวนผู้เรียนจำแนกตามอายุ ตามภูมิลำเนาของผู้เรียน และจำนวนประชากรแต่ละกลุ่มอายุ แต่เนื่องจากข้อมูลจากฐานข้อมูลรายบุคคลที่มีข้อมูลตามรายการดังกล่าวของบางรายการยังมีข้อผิดพลาดหรือไม่สมบูรณ์ รวมทั้งข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนในบางสังกัดยังไม่มี จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการประมาณค่าหรือประมาณการจำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่มอายุและภูมิลำเนาของผู้เรียนให้ครบตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่จริง โดยเริ่มจากการประมาณค่าจำนวนรวม ทั้งประเทศ แล้วจึงประมาณค่าแยกเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

การรายงานผลการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษา จะแบ่ง เป็นกลุ่มอายุ ดังต่อไปนี้

1. โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี
2. โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี
3. โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี
4. โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี
5. โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี
6. โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี
7. โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี

ผลการวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มอายุ ปรากฏดังต่อไปนี้

2.1.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ในการคำนวณจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 3-5 ปี ทั้งหมด จำเป็นต้องอาศัยสัดส่วนของผู้เรียนจำแนกตามกลุ่มอายุ ซึ่งแหล่งข้อมูลที่มีการจำแนกเป็นรายอายุในปี 2550 มีเพียงสองแหล่ง คือ จากฐานข้อมูลรายบุคคลซึ่งมีข้อมูลเฉพาะหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการกับ ข้อมูลของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีจำนวนครบถ้วน ผลการประมาณการจำนวนนักเรียนอายุ 3-5 ปี ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 6 ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 รวมทุกสังกัด จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ

สังกัด	รายการ	3 ปี	4 ปี	5 ปี	> 5 ปี	รวม 3-5 ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน*	1,170	433,173	523,102	104,151	957,445	1,061,596
	ร้อยละ	0.11	40.80	49.28	9.81	90.19	100.00
สช.	ร้อยละ**	11.77	32.02	34.94	21.27		100.00
	จำนวน	61,967	168,580	183,954	111,983	414,502	526,485*
จำนวนผู้เรียนรวม (สพฐ.+สช)		63,137	601,753	707,056	216,134	1,371,947	1,588,081
ร้อยละ		3.98	37.89	44.52	13.61		100.00
จำนวนประมาณการผู้เรียนสังกัดอื่น		6,778	64,603	75,908	23,204	147,288	170,492
จำนวนผู้เรียนรวมทุกสังกัด		**69,916**	**666,356**	**782,963**	**239,338**	**1,519,235**	**1,758,573**
สัดส่วนผู้เรียนเพศชาย**		0.5104	0.5166	0.5212	0.5676		
ประมาณการจำนวนผู้เรียนเพศชาย		35,685	344,240	408,080	135,848	788,005	923,853
ประมาณการจำนวนผู้เรียนเพศหญิง		34,231	322,116	374,883	103,490	731,230	834,720

* จากรายงานสถิติของสพฐ.

** จากฐานข้อมูลรายบุคคล ตามตารางที่ 4

จากจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 6 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 7 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 3-5 ปี	788,005	731,230	1,519,235
จำนวนประชากรอายุ 3-5 ปี	1,397,241	1,429,453	2,826,694
อัตราการได้รับการศึกษาจริงของกลุ่มอายุ 3-5 ปี	**56.39**	**51.15**	**53.75**

จากตารางที่ 7 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี เท่ากับร้อยละ 53.7 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า อัตราการเข้าเรียนของเพศหญิงต่ำกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 5.2

เมื่อนำอัตราการเข้าเรียนจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 61ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 3-5 ปี มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดห้าอันดับ คือ สิงห์บุรี ระนอง กาญจนบุรี กำแพงเพชร และประจวบคีรีขันธ์ ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรปราการ มุกดาหาร น่าน อุบลราชธานี และอุตรดิตถ์

เมื่อนำอัตราการเข้าเรียนจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 1

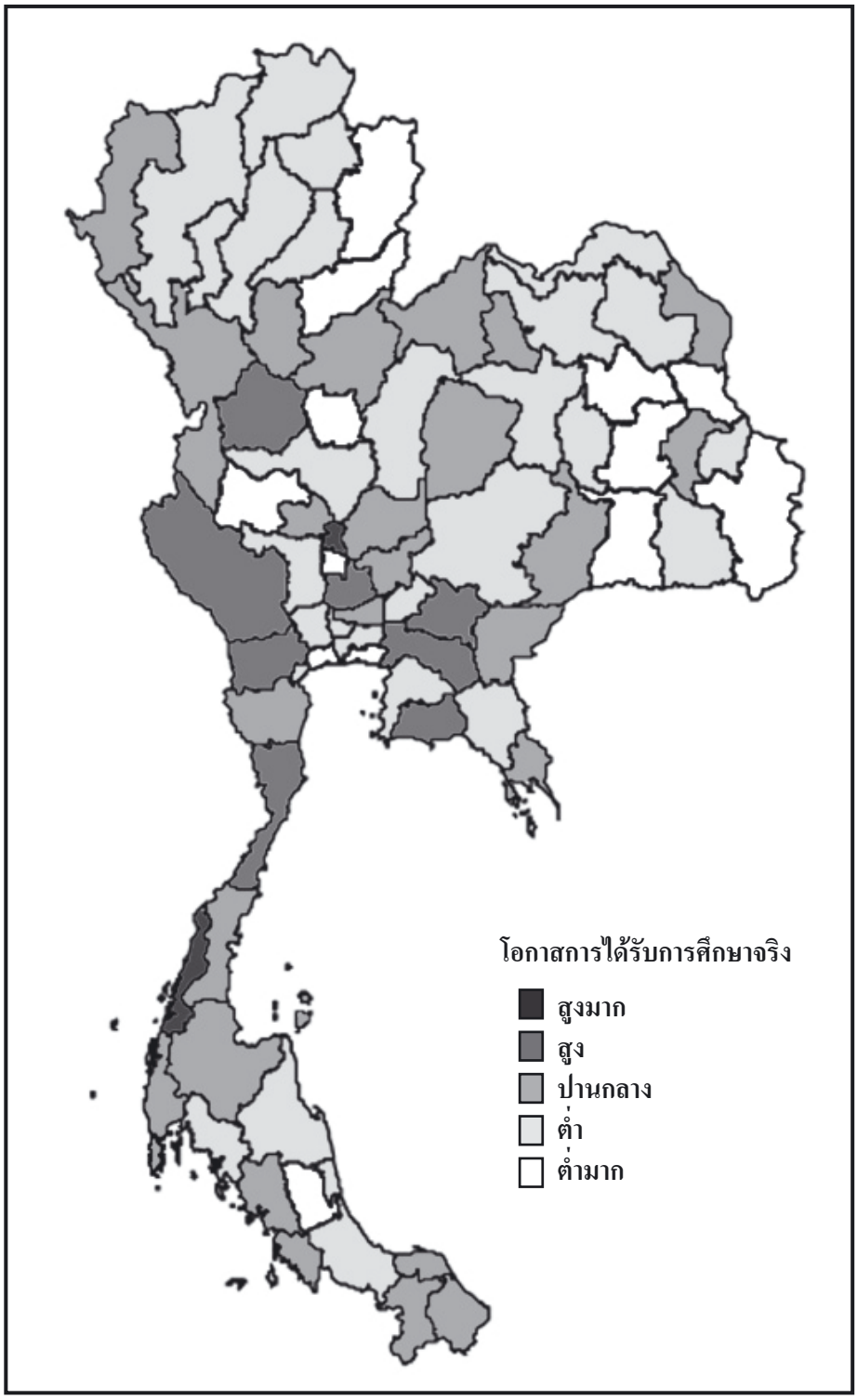

รูปที่ 1 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 62 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ3-5 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ กาญจนบุรีเขต 3 สิงห์บุรี ฉะเชิงเทรา เขต 1 ระยอง เขต 1 และจังหวัดเลย เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ อุตรดิตถ์เขต 2 เชียงใหม่ เขต 6 เพชรบูรณ์ เขต 3 ลำพูน เขต 2 และนครสวรรค์ เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 2

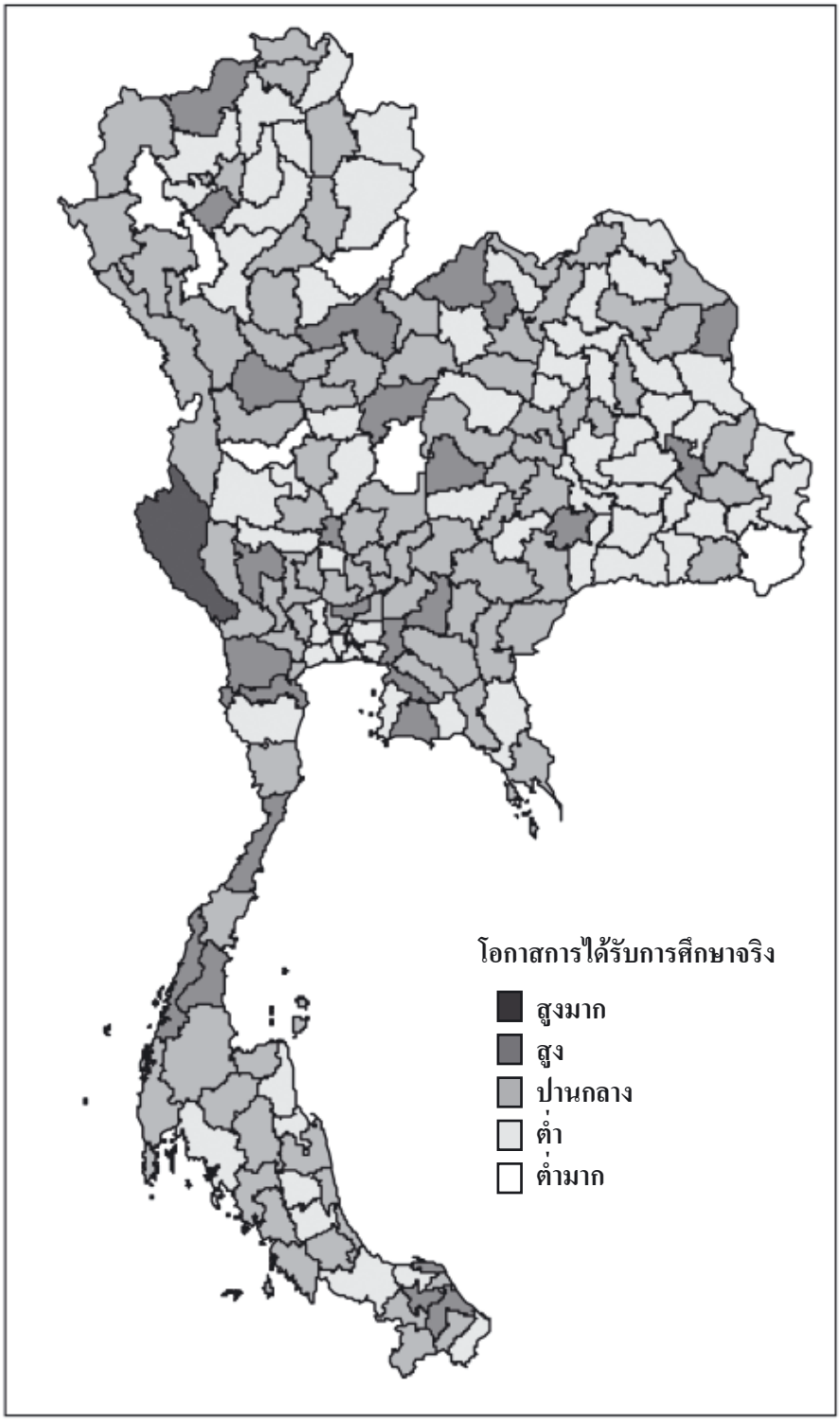

รูปที่ 2 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.1.2 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในการประมาณค่าจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 6-11 ปี ทั้งหมด จะพิจารณาจากข้อมูลในฐานข้อมูลของสพฐ.และข้อมูลรายบุคคลในสังกัด สช. โดยใช้หลักการเดียวกับกลุ่มอายุ 3-5 ปี ดังนี้

ตารางที่ 7.1 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. และ สช. จำแนกเป็นรายอายุ

สังกัด	อายุ	6 ปี	7 ปี	8 ปี	9 ปี	10 ปี	11 ปี	12-14 ปี	>14 ปี	6-11 ปี	รวม
สพฐ.*	จำนวน	475,488	604,354	617,393	688,701	715,081	716,164	171,068	16,077	3,817,181	4,004,326
	ร้อยละ	11.87	15,09	15.42	17.20	17.86	17.88	4.27	0.41		100.00
สช.**	จำนวน	72,314	149,766	156,212	168,806	166,013	158,021	92,104	716	871,132	963,952
	ร้อยละ	7.50	15.54	16.21	17.51	17.22	16.39	9.56	0.07		100.00

*จากรายงานสถิติของสพฐ. ปี 2550

**จากฐานข้อมูลรายบุคคล

จากตารางที่ 7.1 เมื่อนำมาประมาณการจำนวนผู้เรียนแต่ละอายุในกลุ่มผู้เรียนอายุ 6-11 ปี ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 8 ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 จำแนกตามสังกัด อายุ และเพศ

สังกัด	อายุ	6 ปี	7 ปี	8 ปี	9 ปี	10 ปี	11 ปี	12-14 ปี	>14 ปี	6-11ปี	รวม
สพฐ.	ร้อยละ	11.87	15.09	15.42	17.20	17.86	17.88	4.27	0.41		100.00
	จำนวน	475,488	604,354	617,393	688,701	715,081	716,164	171,068	16,077	3,817,181	4,004,326
สช.	ร้อยละ	7.5	15.54	16.21	17.51	17.22	16.39	9.56	0.07		100.00
	จำนวน	75,148	155,706	162,419	175,445	172,539	164,223	95,788	701	905,479	1,001,969*
รวม	จำนวน	550,636	760,060	779,812	864,146	887,620	880,387	266,856	16,778	4,722,660	5,006,295
(สพฐ.+สช.)	ร้อยละ	11.00	15.18	15.58	17.26	17.73	17.59	5.33	0.34		
จำนวนผู้เรียนสังกัดอื่น		61,410	84,766	86,969	96,374	98,992	98,185	29,761	1,872	526,696	558,329
จำนวนผู้เรียนรวม		**612,046**	**844,826**	**866,781**	**960,520**	**986,612**	**978,572**	**296,617**	**18,651**	**5,249,357**	**5,564,625**
สัดส่วนผู้เรียนเพศชาย**		0.5173	0.5171	0.5188	0.5178	0.5186	0.5278	0.6510	0.6510		
จำนวนผู้เรียนเพศชาย		316,611	436,860	449,686	497,357	511,657	516,490	193,098	12,142	2,728,661	2,933,901
จำนวนผู้เรียนเพศหญิง		295,435	407,966	417,095	463,163	474,955	462,082	103,519	6,509	2,520,696	2,630,724

* จากตารางที่ 3

** จากตารางที่ 4

จากจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 8 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 9 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปีในระดับประถมศึกษา	2,728,661	2,520,696	5,249,357
จำนวนผู้เรียนอายุ >5 ปีในระดับก่อนประถม*	135,848	103,490	132,544
จำนวนผู้เรียนอายุน้อยกว่า 12 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**	253	262	515
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปี	2,864,762	2,624,448	5,382,416
จำนวนประชากรอายุ 6-11 ปี	2,892,805	2,897,295	5,790,100
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 6-11 ปี	**99.03**	**90.58**	**92.95**

* จากตารางที่ 6

** จากตารางที่ 10

จากตารางที่ 9 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี เท่ากับร้อยละ 93 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปีของเพศชายสูงกว่าเพศหญิงเกือบร้อยละ 8.5

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 63 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด มี 5 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ระนอง สิงห์บุรี และหนองบัวลำภู ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ ลพบุรี นครราชสีมา ชลบุรี มุกดาหาร และเพชรบูรณ์

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 3

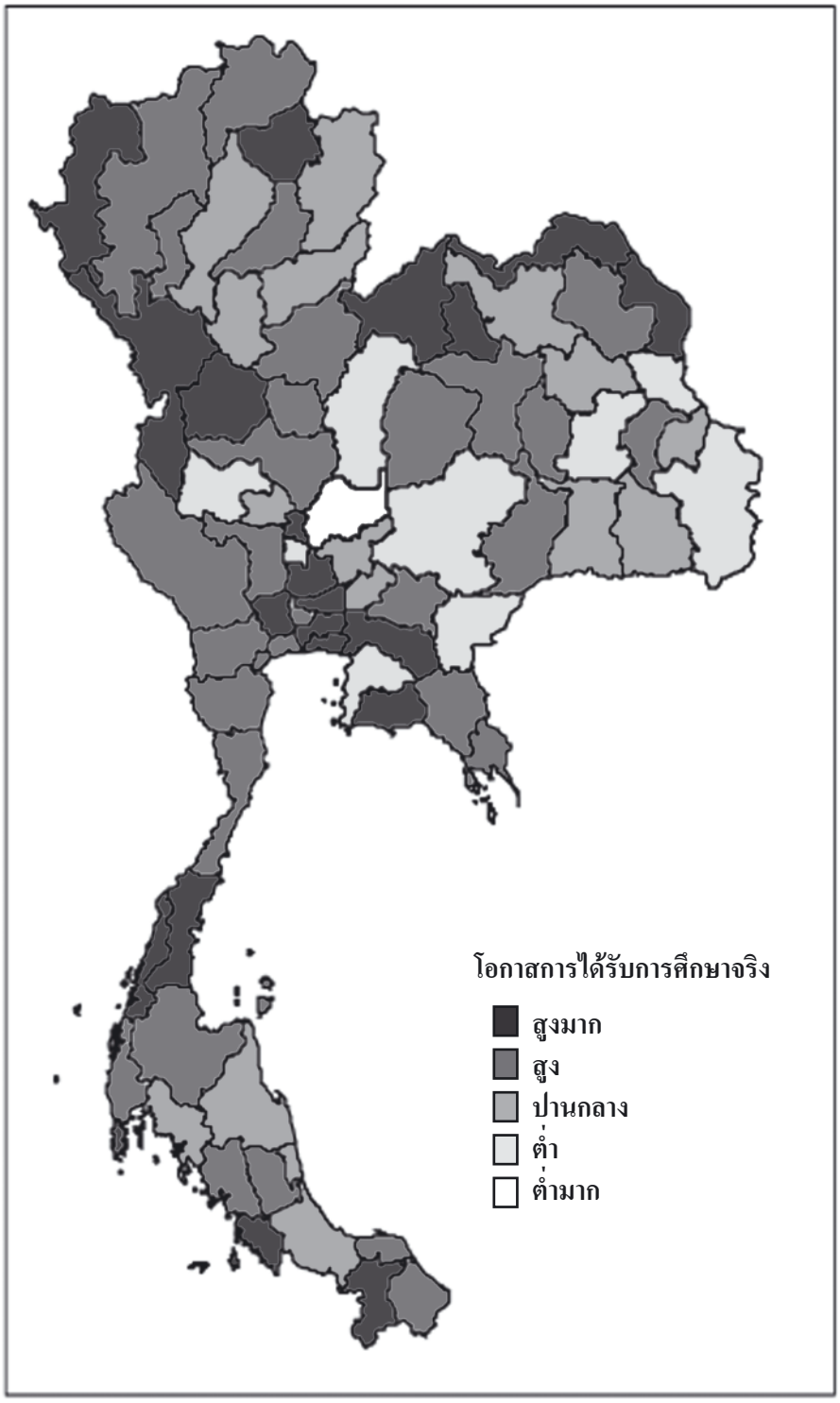

รูปที่ 3 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 64 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด ถึง 36 เขต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ ชลบุรี เขต 3 ลพบุรี เขต 1 เพชรบูรณ์ เขต 3 อุบลราชธานี เขต 5 และอุบลราชธานี เขต 4

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 4

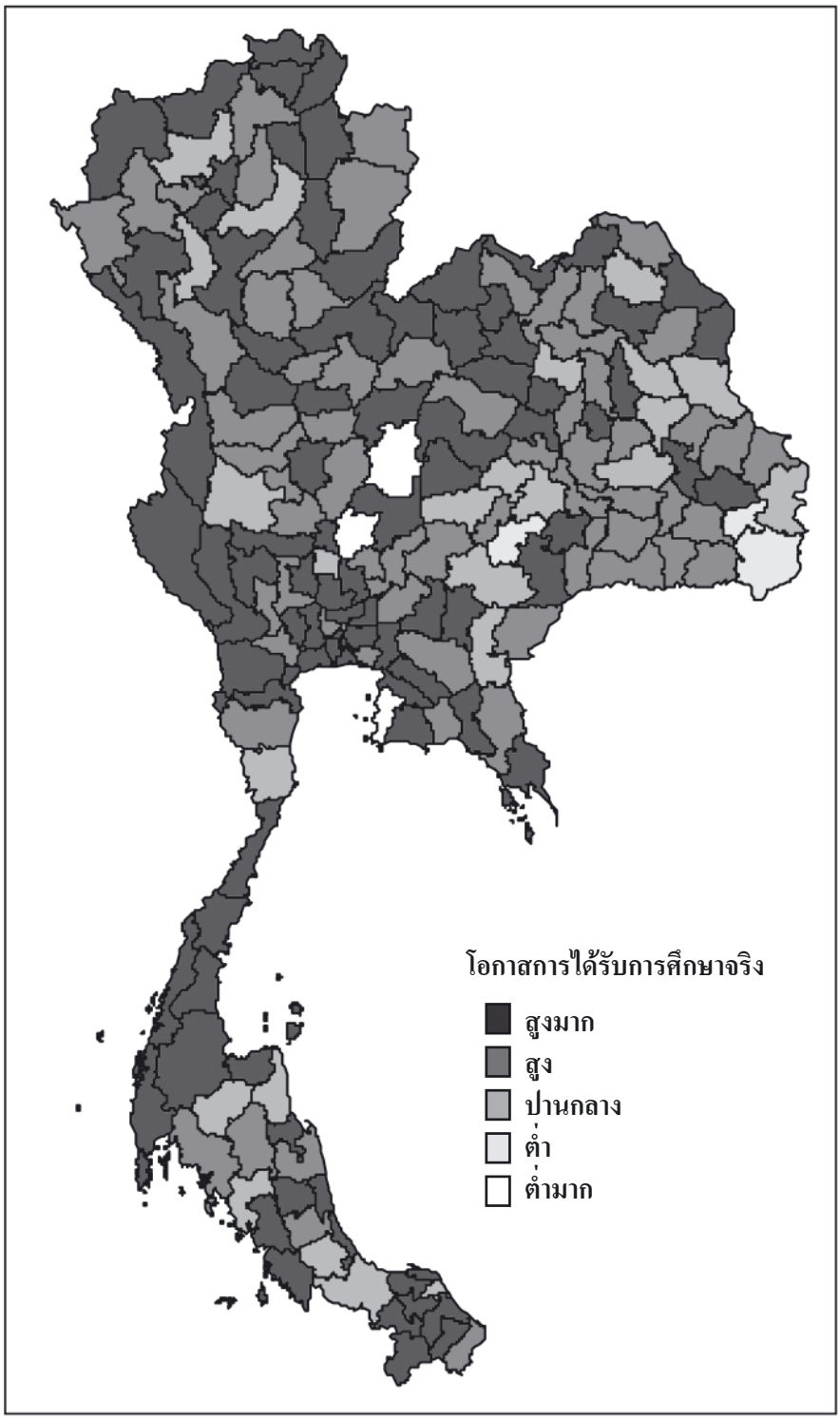

รูปที่ 4 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.1.3 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ในการประมาณการจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 12-14 ปี ทั้งหมด จะพิจารณาจากข้อมูลในฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับฐานข้อมูลรายบุคคลซึ่งมีข้อมูลเฉพาะหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ตารางที่ 10 ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ

สังกัด	อายุ	< 12 ปี	12 ปี	13 ปี	14 ปี	> 14 ปี	รวม 12-14 ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน		633,857	730,686	722,753	178,075	2,087,296	2,265,371*
สช.	ร้อยละ	0.14	10.28	31.13	31.79	26.66		100.00
	จำนวน	483	35,459	107,377	109,654	91,959	252,490	344,932**
รวม (สพฐ.+สช)	จำนวน	483	669,316	838,063	832,407	270,034	2,339,786	2,610,303
	ร้อยละ	0.02	25.64	32.11	31.89	10.34		100.00
รวมทุกสังกัด		515	713,555	893,456	887,426	287,882	2,494,437	2,782,834**
ร้อยละผู้เรียนเพศชาย***		49.04	50.29	50.31	51.19	65.67		
จำนวนผู้เรียนชาย		253	358,847	449,498	454,273	189,052	1,262,618	1,451,923
จำนวนผู้เรียนหญิง		262	354,708	443,958	433,153	98,830	1,231,819	1,330,911

* จากรายงานสถิติของ สพฐ.

** จากตารางที่ 3

*** จากฐานข้อมูลรายบุคคล

จากประมาณการจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 10 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 11 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,262,618	1,231,819	2,494,437
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับประถมศึกษา*	193,098	103,519	296,617
จำนวนผู้เรียนอายุต่ำกว่า 15 ปี ในระดับมัธยมปลาย**	378	466	844
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปี	1,409,033	1,382,865	2,791,898
ประชากรอายุ 12-14 ปี	1,573,343	1,603,942	3,177,285
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 12-14 ปี	**89.56**	**86.22**	**87.87**

* จากตารางที่ 8

** จากตารางที่ 12

จากตารางที่ 11 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี เท่ากับร้อยละ 88 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรเพศชายที่มีอายุ 12-14 ปีสูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 3.3

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 65 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ ระนอง แม่ฮ่องสอน ปัตตานี ภูเก็ต และยะลา ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ เพชรบูรณ์ นครราชสีมา อุทัยธานี สระบุรี และอุบลราชธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 5

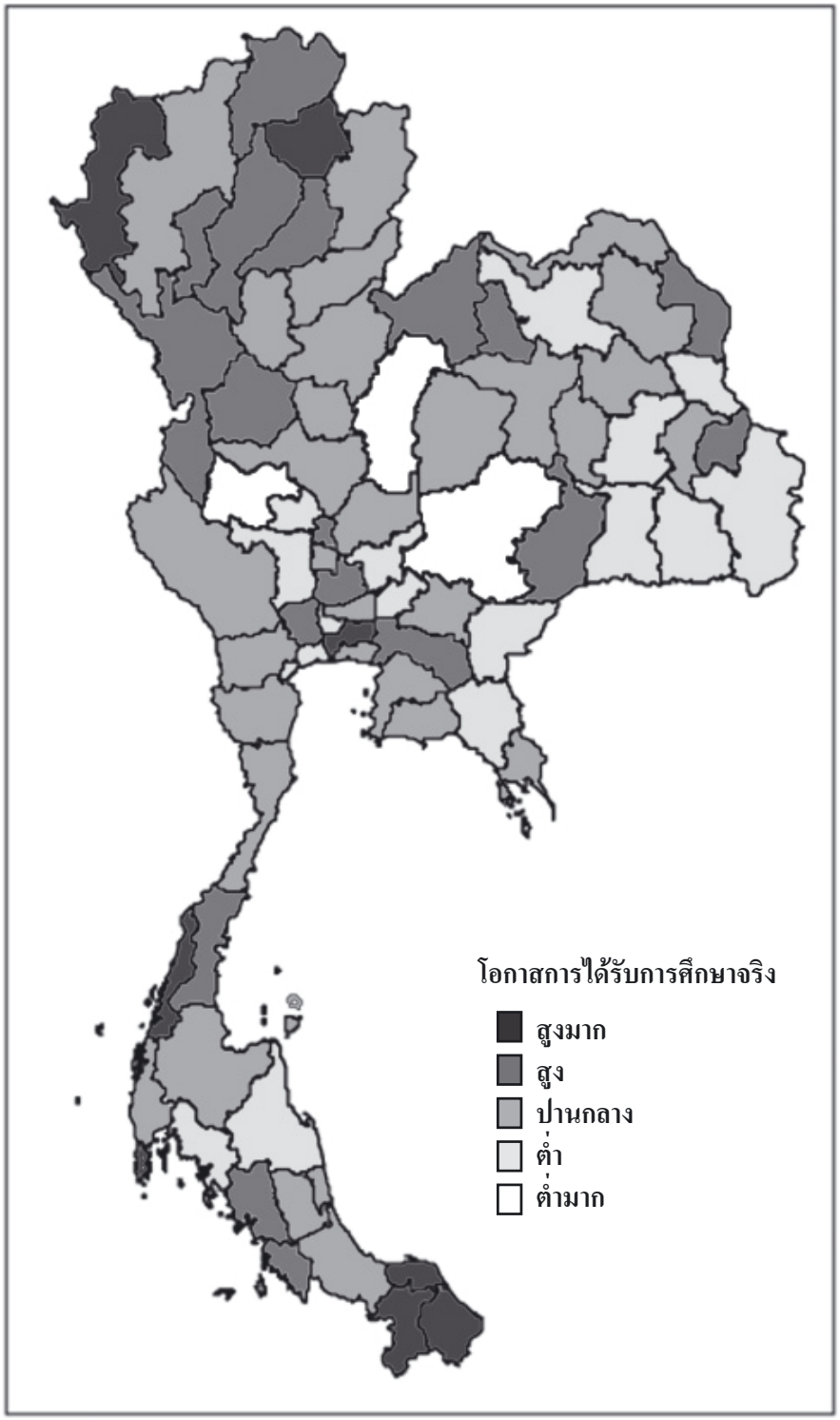

รูปที่ 5 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 66 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด (ร้อยละ 99.9) มีถึง 27 เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ เพชรบูรณ์ เขต 3 เชียงใหม่ เขต 4 เชียงใหม่ เขต 6 นครราชสีมา เขต 2 และอุบลราชธานี เขต 5

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 6

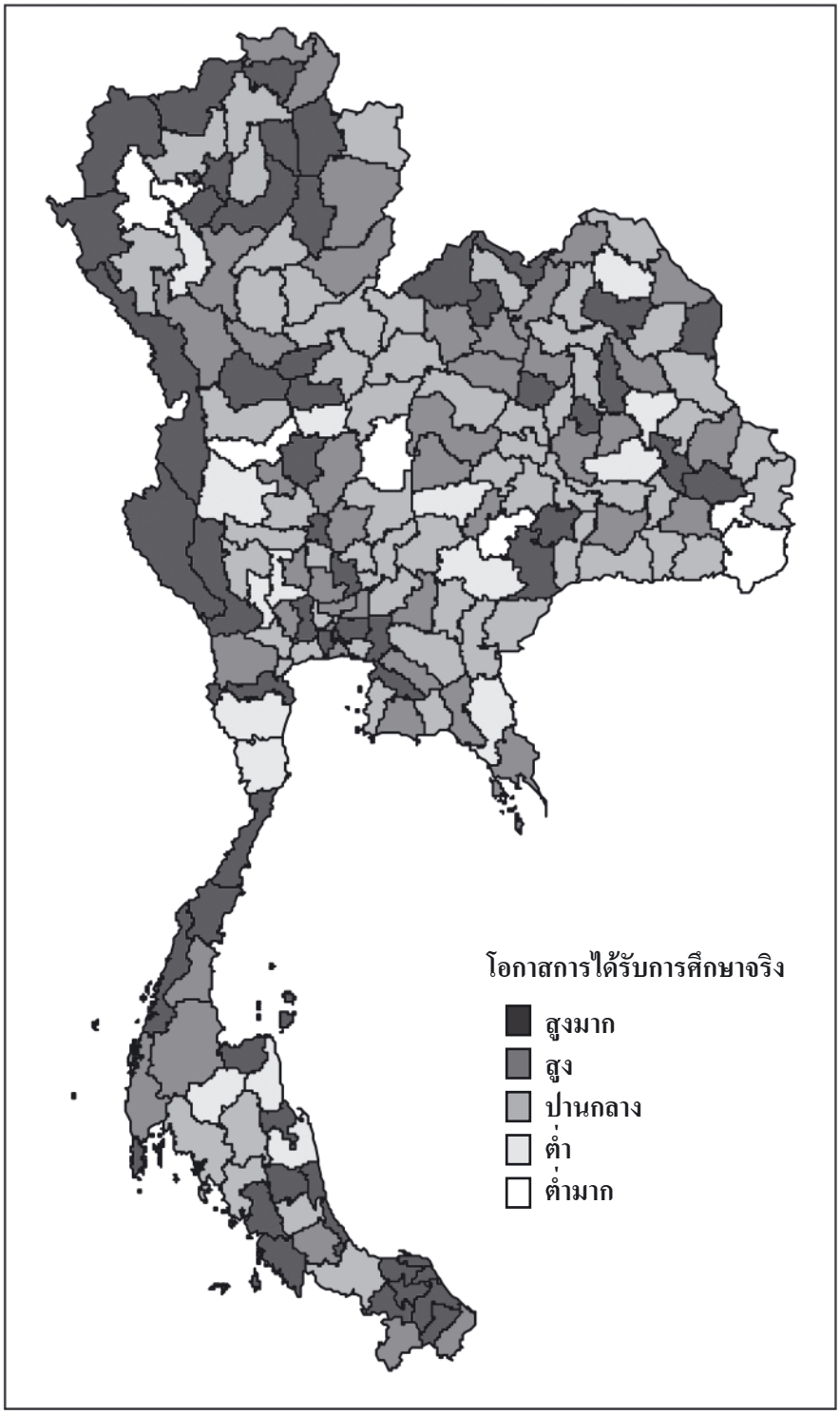

รูปที่ 6 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.1.4 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6/ปวช.1-3) ในการประมาณค่าจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 15-17 ปี ทั้งหมด จะพิจารณาจากข้อมูลในฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบกับข้อมูลของสังกัดอื่นจากฐานข้อมูลรายบุคคล เช่นเดียวกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

ตารางที่ 12 การประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550 จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ

สังกัด	อายุ	< 15 ปี	15 ปี	16 ปี	17 ปี	> 17 ปี	รวม 15-17 ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน		305,281	328,157	301,036	68,361	934,474	1,002,835
สช.	ร้อยละ	0.15	10.69	31.86	31.86	25.44		100.00
	จำนวน	612	43,593	129,924	129,924	103,744	303,442	407,797
รวม(สพฐ.+สช.)	จำนวน	612	348,874	458,081	430,960	172,105	1,237,916	1,410,632
	ร้อยละ	0.04	24.73	32.47	30.55	12.20		100.00
รวมทุกสังกัด		844	481,263	631,911	594,498	237,413	1,707,672	1,945,929
ร้อยละผู้เรียนเพศชาย**		44.79	48.31	46.21	47.98	60.87		
จำนวนผู้เรียนเพศชาย		378	232,498	292,006	285,240	144,513	809,744	954,635
จำนวนผู้เรียนเพศหญิง		466	248,765	339,905	309,258	92,900	897,928	991,294

* จากรายงานสถิติการศึกษา ปี2550 ของ สพฐ.

** จากฐานข้อมูลรายบุคคล ปี 2549

จากจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 12 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 13 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	809,744	897,928	1,707,672
จำนวนผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*	189,052	98,830	287,882
จำนวนผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับประถมศึกษา**	12,142	6,509	18,651
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปี	1,010,938	1,003,267	2,014,205
จำนวนประชากรอายุ 15-17 ปี	1,619,518	1,607,927	3,227,445
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 15-17 ปี	**62.42**	**62.40**	**62.41**

* จากตารางที่ 10

** จากตารางที่ 8

จากตารางที่ 13 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี เท่ากับร้อยละ 62.4 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรเพศชายและเพศหญิงมีอัตราใกล้เคียงกัน

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 67 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 15-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร น่าน ปัตตานี ยะลา และชลบุรี ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าจังหวัด คือ สมุทรปราการ สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี และหนองบัวลำภู

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 7

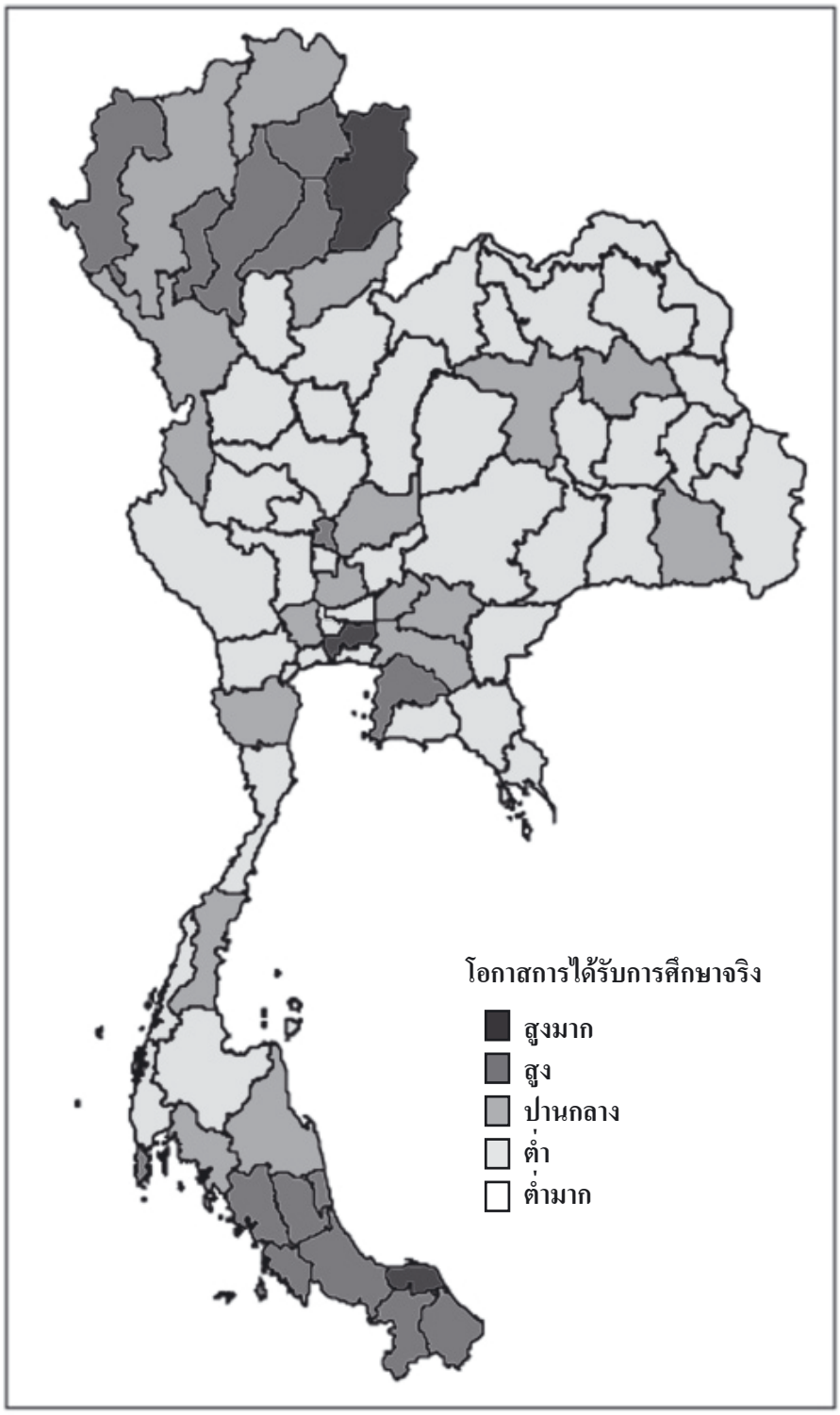

รูปที่ 7 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 68 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 15-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดเท่ากัน มีจำนวน 12 เขต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ กาญจนบุรี เขต 4 พิษณุโลก เขต 2 อุทัยธานี เขต 2 กาญจนบุรี เขต 2 และเชียงใหม่ เขต 6

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 8

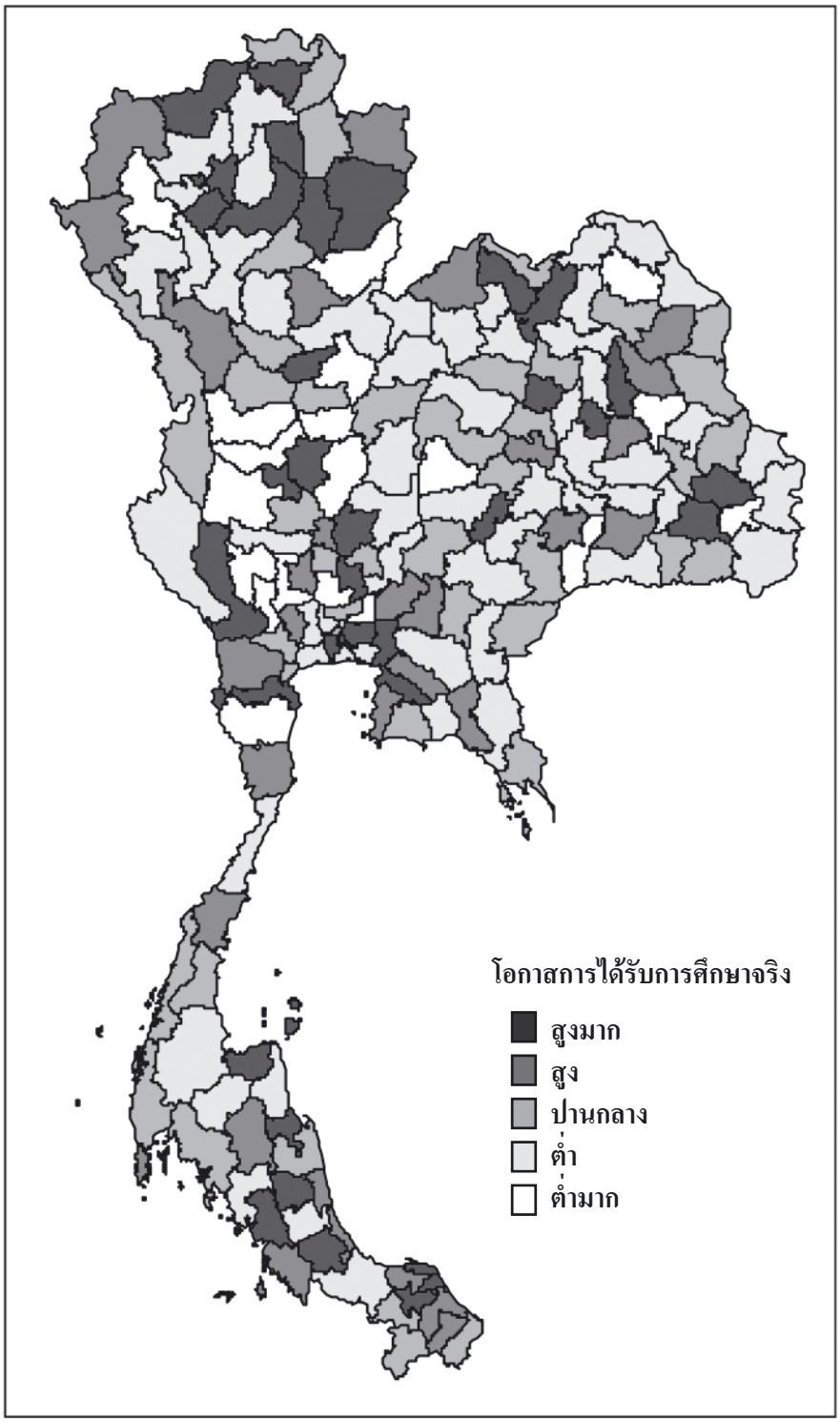

รูปที่ 8 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปีในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.1.5 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.1 - ม.3) ในการหาจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 6-14 ปี ทั้งหมด จะนำข้อมูลของกลุ่มอายุต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วมาใช้การคำนวณ ดังนี้

ตารางที่ 14 จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2550

เพศ	จำนวนผู้เรียน			จำนวนประชากร		
	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-14 ปี	รวม	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-14 ปี	รวม
ชาย	2,788,072	1,409,033	4,197,105	2,892,805	1,573,343	4,466,148
หญิง	2,594,343	1,382,865	3,977,208	2,897,295	1,603,942	4,501,237
รวม	**5,382,416**	**2,791,898**	**8,174,314**	**5,790,100**	**3,177,285**	**8,967,385**

จากตารางที่ 14 เมื่อนำมาคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปีปรากฏดังนี้

ตารางที่ 15 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-14 ปี	4,197,105	3,977,208	8,174,314
รวมจำนวนประชากรอายุ 6-14 ปี	4,466,148	4,501,237	8,967,385
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 6-14 ปี	**93.98**	**88.36**	**91.16**

จากตารางที่ 15 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 6-14 ปี พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษารวมประมาณร้อยละ 91 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 5.6

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 68 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-14 ปี มีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ ระนอง ภูเก็ต กรุงเทพมหานคร สิงห์บุรี และยะลา ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ เพชรบูรณ์ นครราชสีมา ลพบุรี อุบลราชธานี และสระแก้ว

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 9

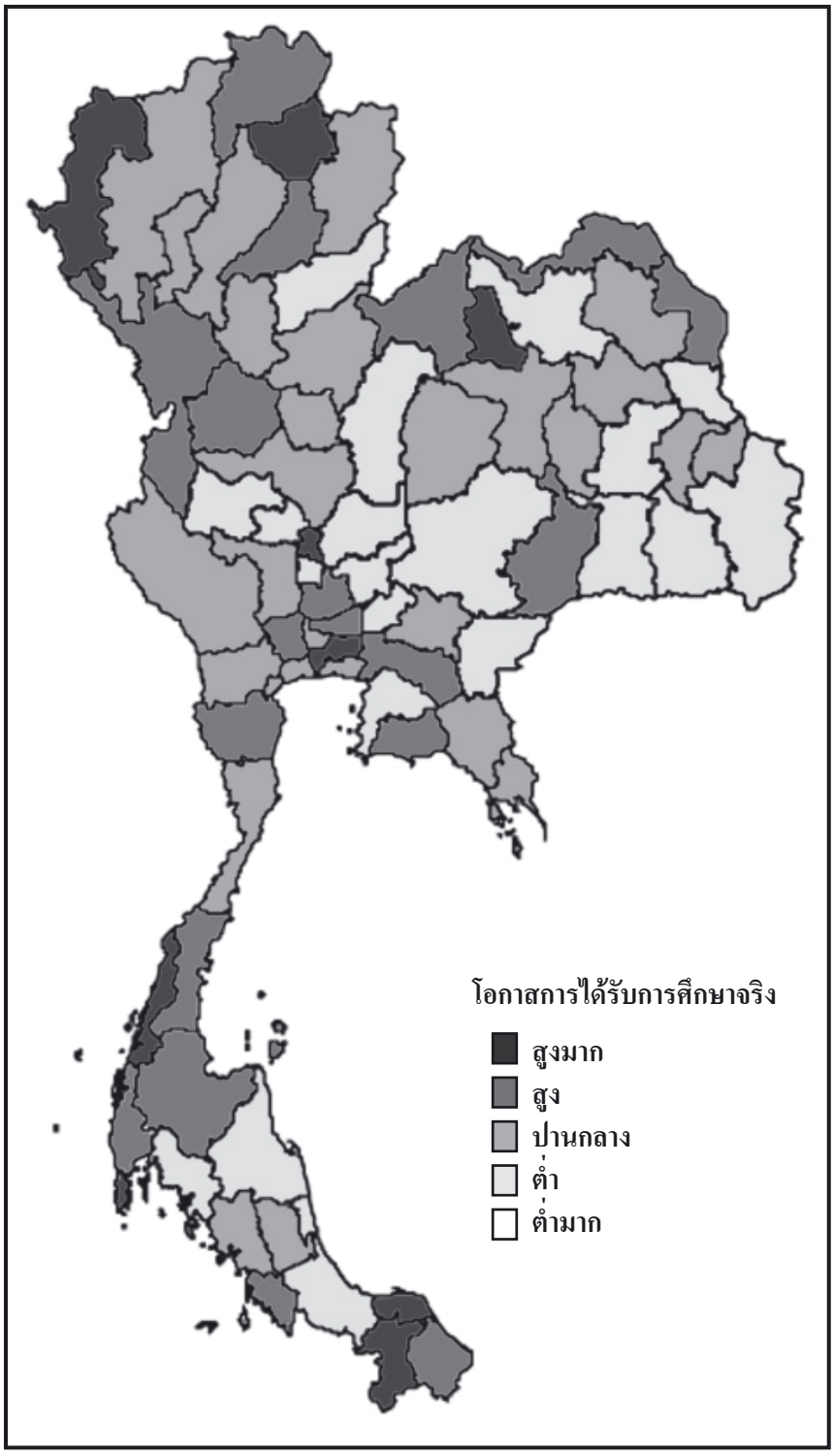

รูปที่ 9 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 69 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าเขตคือ ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 1 นราธิวาส เขต 1 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และเชียงใหม่ เขต 3 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ เพชรบูรณ์ เขต 3 ชลบุรี เขต 3 อุบลราชธานี เขต 5 นครราชสีมา เขต 2 และลพบุรี เขต 1

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 10

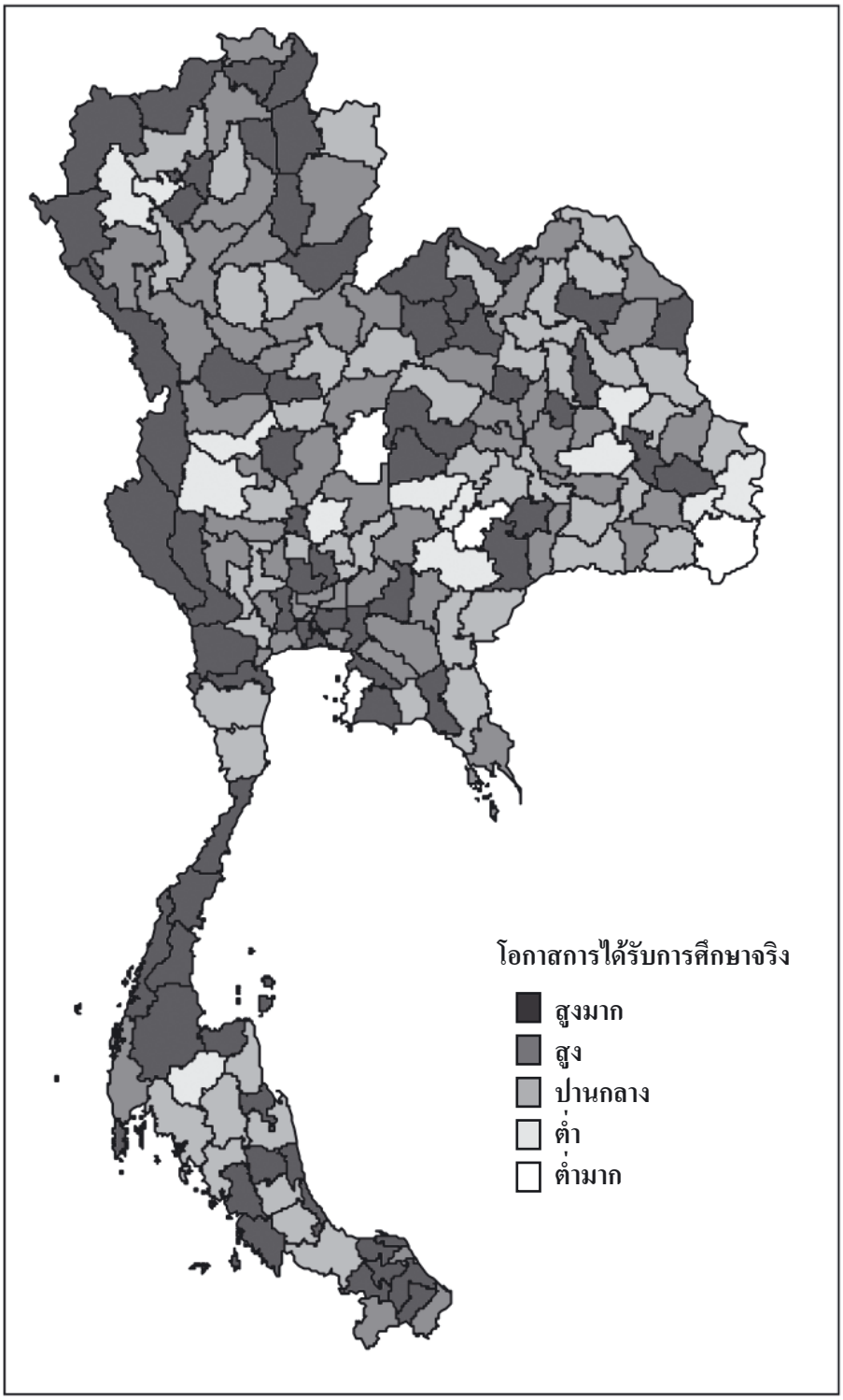

รูปที่ 10 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.1.6 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6) ในการหาจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 12-17 ปี ทั้งหมด จะนำข้อมูลของกลุ่มอายุต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วมาใช้การคำนวณ ดังนี้

ตารางที่ 16 จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2550

เพศ	จำนวนผู้เรียน			จำนวนประชากร		
	อายุ 12-14 ปี	อายุ 15-17 ปี	รวม	อายุ 12-14 ปี	อายุ 15-17 ปี	รวม
ชาย	1,409,033	1,010,938	2,419,971	1,573,343	1,619,518	3,192,861
หญิง	1,382,865	1,003,267	2,386,132	1,603,942	1,607,927	3,211,869
รวม	**2,791,898**	**2,014,205**	**4,806,103**	**3,177,285**	**3,227,445**	**6,404,730**

จากตารางที่ 16 เมื่อนำมาคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปีปรากฏดังนี้

ตารางที่ 17 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 12-17 ปี	2,419,971	2,386,132	4,806,103
รวมจำนวนประชากรอายุ 12-17 ปี	3,192,861	3,211,869	6,404,730
อัตราการเข้าเรียนจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี	**75.79**	**74.29**	**75.04**

จากตารางที่ 17 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 12-17 ปี พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 75 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงร้อยละ 1.5

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 70 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ปัตตานี แม่ฮ่องสอน ยะลา และพะเยา ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรสาคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี และสระแก้ว

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 11

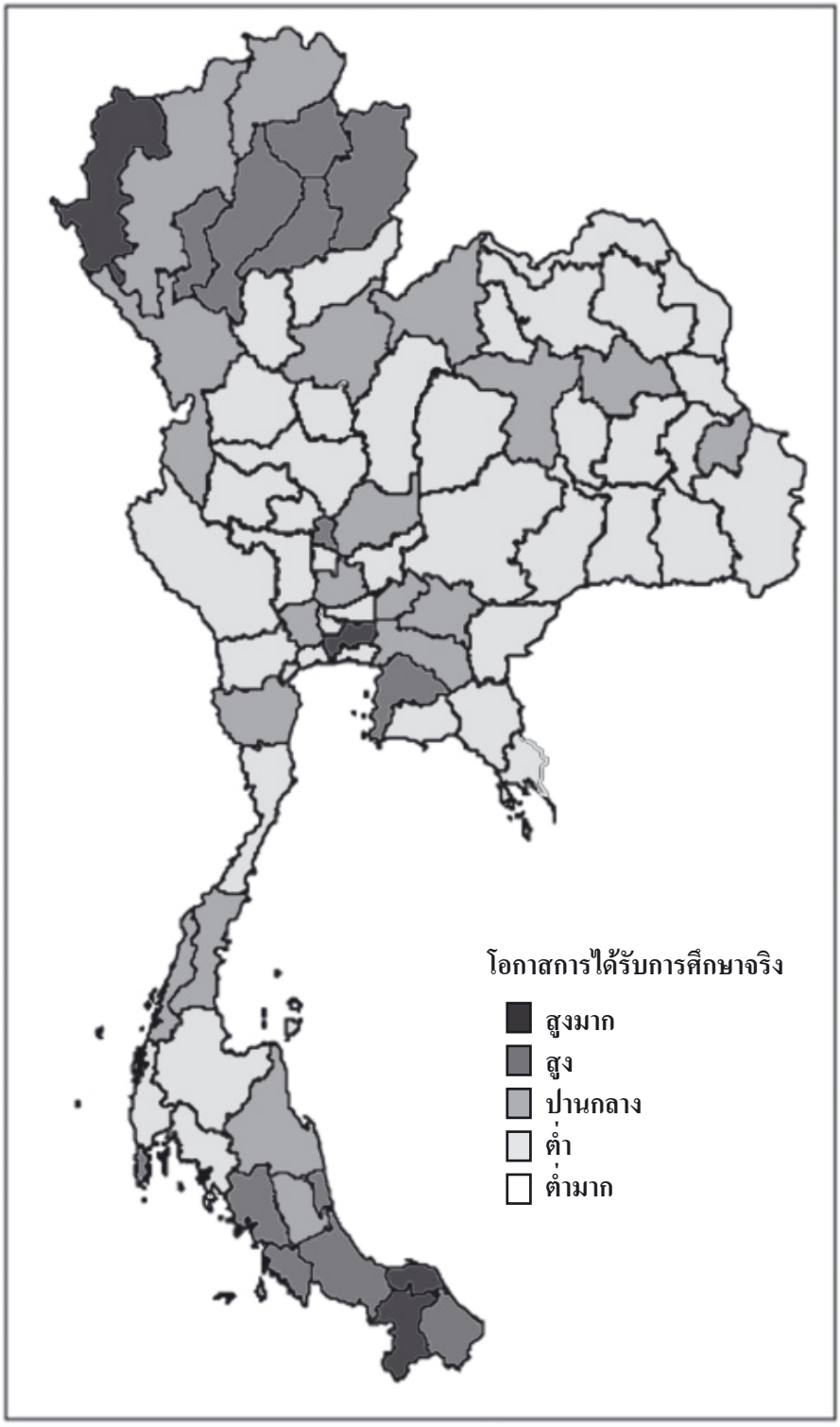

รูปที่ 11 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 71 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด มีจำนวน 9 เขต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าจังหวัด คือ กาญจนบุรี เขต 4 อุทัยธานี เขต 2 เชียงใหม่ เขต 6 นครสวรรค์ เขต 2 และ อุบลราชธานี เขต 4

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 12

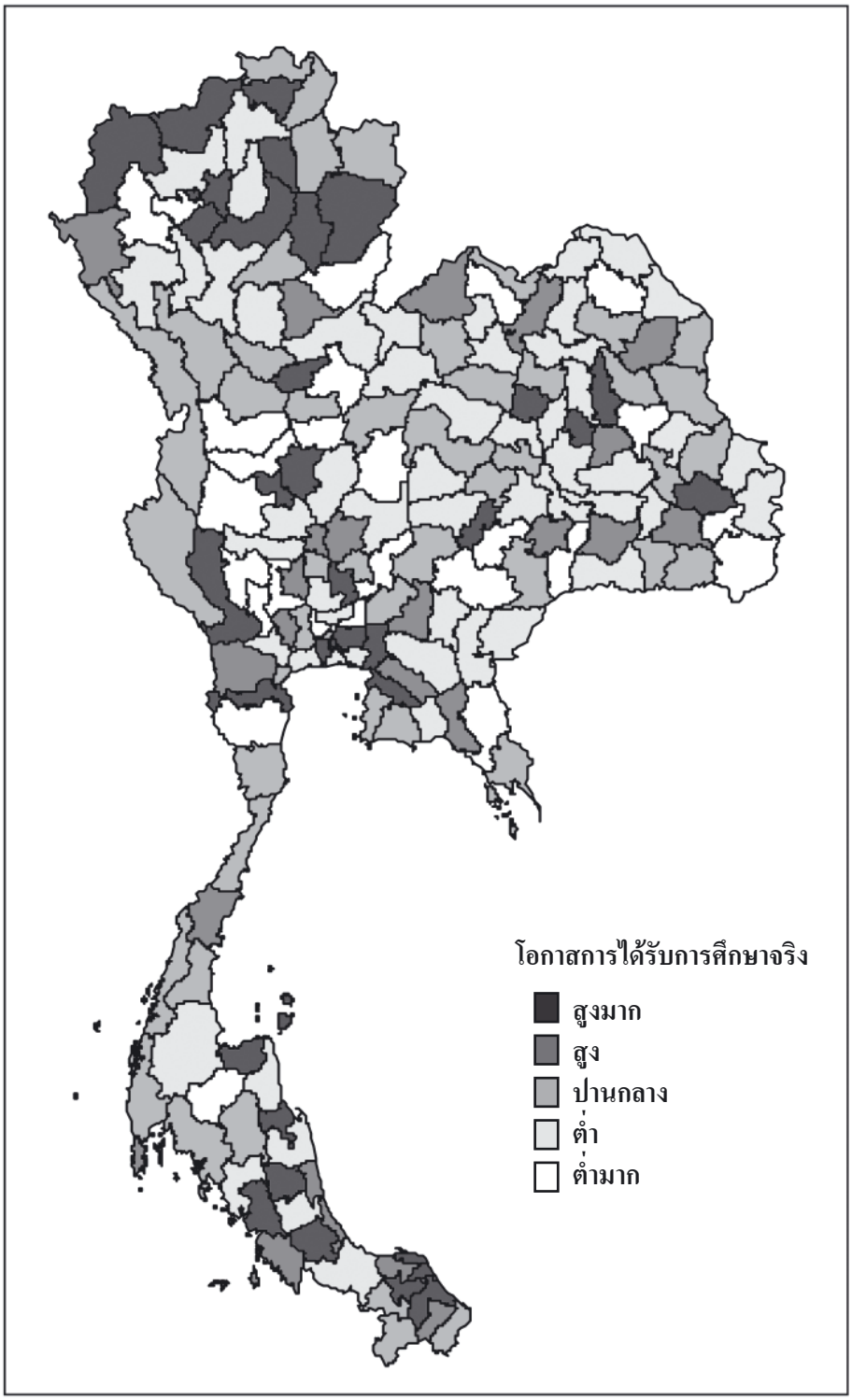

รูปที่ 12 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.1.7 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี (ป.1-ม.6) ในการหาจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 6-17 ปี ทั้งหมด จะนำข้อมูลของกลุ่มอายุต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วมาใช้การคำนวณ ดังนี้

ตารางที่ 18 จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2550

เพศ	จำนวนผู้เรียน			จำนวนประชากร		
	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-17 ปี	อายุ 6-17 ปี	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-17 ปี	อายุ 6-17 ปี
ชาย	2,788,072	2,419,971	5,208,043	2,892,805	3,192,861	6,085,666
หญิง	2,594,343	2,386,132	4,980,475	2,897,295	3,211,869	6,109,164
รวม	**5,382,416**	**4,806,103**	**10,188,519**	**5,790,100**	**6,404,730**	**12,194,830**

จากตารางที่ 18 เมื่อนำมาคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปีปรากฏดังนี้

ตารางที่ 19 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-17 ปี	5,208,043	4,980,475	10,188,519
รวมจำนวนประชากรอายุ 6-17 ปี	6,085,666	6,109,164	12,194,830
อัตราการเข้าเรียนจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี	**85.58**	**81.52**	**83.55**

จากตารางที่ 19 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 6-17 ปี พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 83.6 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 4.06

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 78 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-17 ปี มีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ยะลา ปัตตานี แม่ฮ่องสอน และพะเยา ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ เพชรบูรณ์ สระแก้ว นครราชสีมา ร้อยเอ็ด และ อุทัยธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 13

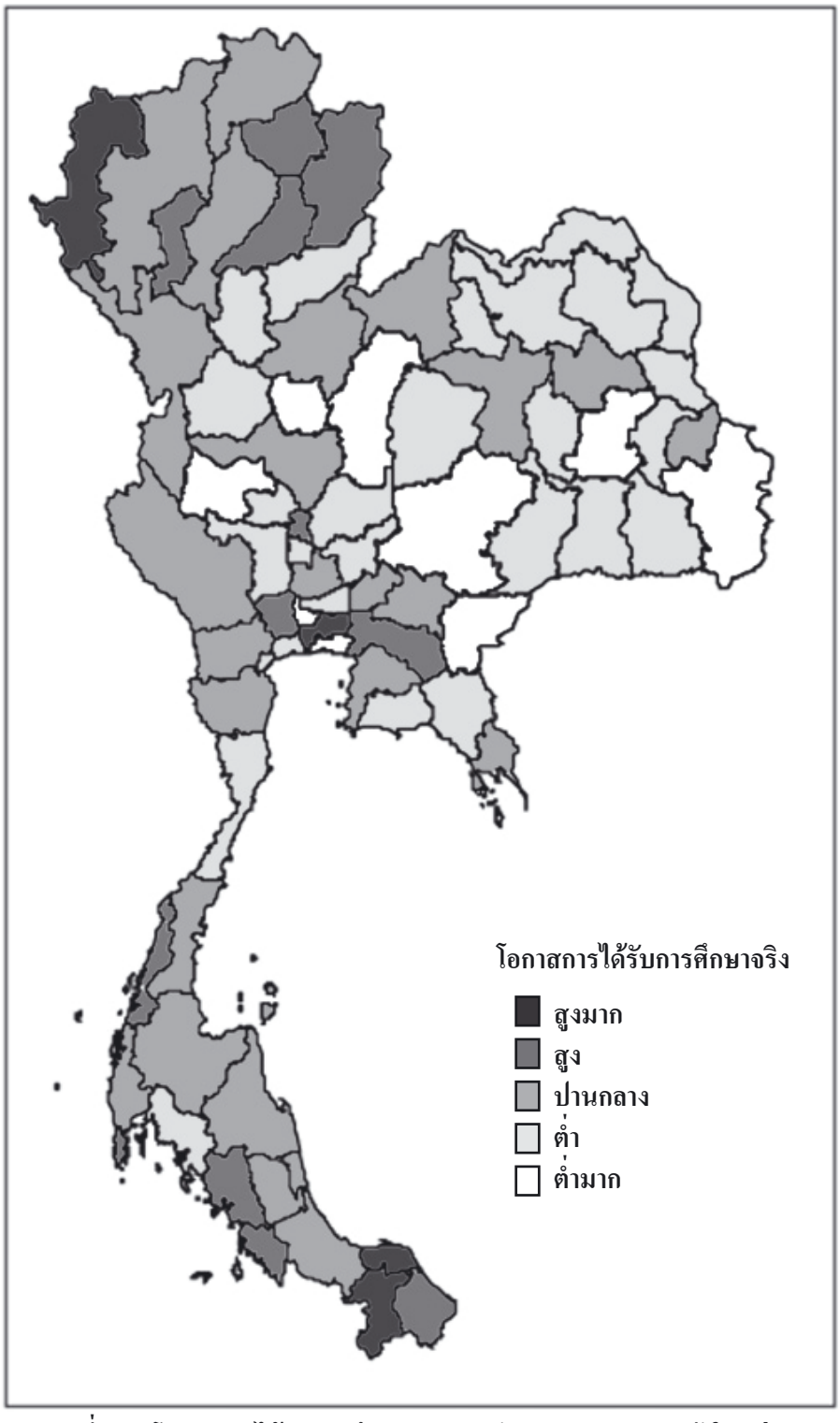

รูปที่ 13 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 79 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด 5 เขต คือ เชียงใหม่ เขต 1 ตรัง เขต 1 เชียงใหม่ เขต 3 ฉะเชิงเทรา เขต 1 และนครศรีธรรมราช เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ เพชรบูรณ์ เขต 3 นครราชสีมา เขต 2 อุบลราชธานี เขต 4 อุบลราชธานี เขต 5 และ อุทัยธานี เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 14

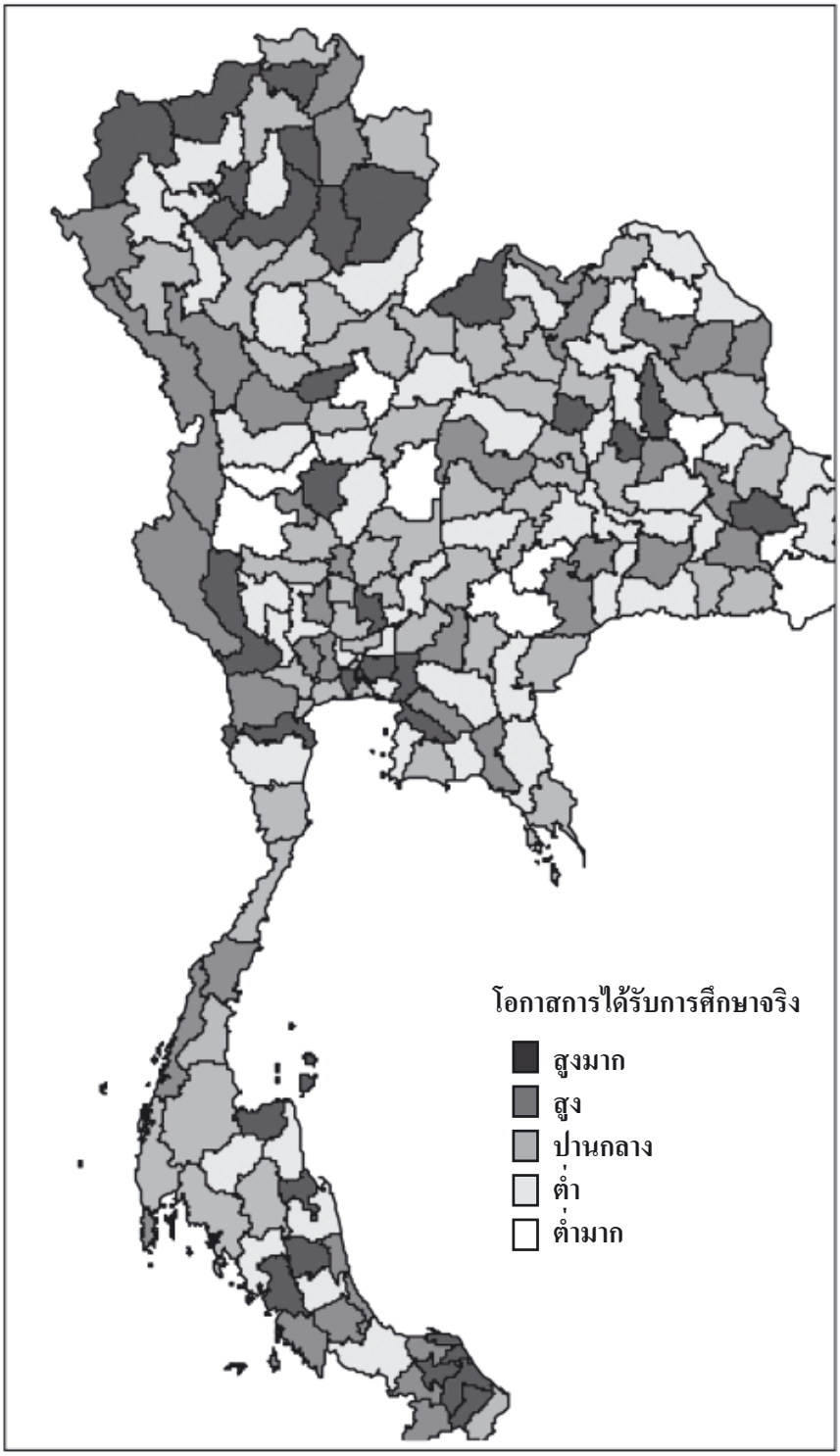

รูปที่ 14 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ หมายถึง อัตราการได้รับการศึกษาที่คำนวณจากกลุ่มผู้เรียนที่เรียนอยู่ในระดับใดระดับหนึ่งเฉพาะที่มีอายุสอดคล้องกับการศึกษาระดับนั้นเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มอายุนั้น

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ

$$= \frac{\text{(จำนวนนักเรียนกลุ่มอายุทั้งหมดในระดับการศึกษาหนึ่ง) x 100}}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มอายุเดียวกัน}}$$

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิของจังหวัด ก.

$$= \frac{\text{(จำนวนนักเรียนกลุ่มอายุทั้งหมดในระดับการศึกษาหนึ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด ก.) x 100}}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มอายุเดียวกันในจังหวัด ก.}}$$

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิของเขตพื้นที่การศึกษา ก.

$$= \frac{\text{(จำนวนนักเรียนกลุ่มอายุทั้งหมดในระดับการศึกษาหนึ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา ก.) x 100}}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มอายุเดียวกันในเขตพื้นที่การศึกษา ก.}}$$

นักเรียนกลุ่มอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดใด หมายถึง นักเรียนกลุ่มอายุนั้นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ไม่ว่านักเรียนเหล่านั้นจะเรียนอยู่ในจังหวัดใด

จากสูตรในการคำนวณโอกาสได้รับการศึกษาข้างต้น มีข้อมูลที่ต้องใช้สามรายการ คือ จำนวนผู้เรียนในแต่ละระดับจำแนกตามอายุ ตามภูมิลำเนาของผู้เรียน และจำนวนประชากรแต่ละกลุ่มอายุ ในการหาจำนวนข้อมูลดังกล่าว จำเป็นต้องใช้วิธีการประมาณการจำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่มอายุ และภูมิลำเนาของผู้เรียน เช่นเดียวกับการคำนวณหาอัตราการได้รับการศึกษาจริงของกลุ่มอายุต่าง ๆ โดยเริ่มจากการประมาณค่ารวมทั้งประเทศ แล้ว จึงประมาณค่าแยกเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

การรายงานผลการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ จะแบ่งตามระดับการศึกษาดังต่อไปนี้

1. โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา
2. โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา
3. โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
4. โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ
6. โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา
7. โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มอายุ ปรากฏดังต่อไปนี้

2.2.1 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเฉพาะที่มีอายุ 3-5 ปี ในการคำนวณจำนวนผู้เรียนกลุ่มนี้ จะใช้ข้อมูลจากการประมาณค่าเพื่อหาอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี และเนื่องจากผู้เรียนที่มีอายุ 3-5 ปี ไม่มีเรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนั้น อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับก่อนประถมศึกษาจึงเป็นอัตราเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ดังนี้

ตารางที่ 20 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 3-5 ปี	788,005	731,230	1,519,235
จำนวนประชากรอายุ 3-5 ปี	1,397,241	1,429,453	2,826,694
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 3-5 ปี	**56.39**	**51.15**	**53.75**

จากตารางที่ 20 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษาเท่ากับร้อยละ 53.7 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่าเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิง ประมาณร้อยละ 5.2

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งการนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษาของแต่ละจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะได้ผลเช่นเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่ได้นำเสนอไปแล้วทุกประการ

2.2.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาเฉพาะที่มีอายุ 6-11 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษานี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปีได้ โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 6-11 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 21 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปี ในระดับประถมศึกษา	2,728,661	2,520,696	5,249,357
จำนวนประชากรอายุ 6-11 ปี	2,892,805	2,897,295	5,790,100
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 6-11 ปี	**94.33**	**87.00**	**90.66**

จากตารางที่ 21 พบว่า โอกาสได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาเท่ากับร้อยละ 90.7 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาของเพศชายสูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 7.3

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 75 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ระนอง สิงห์บุรี และหนองบัวลำภู ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ ลพบุรี นครราชสีมา ชลบุรี มุกดาหาร และ เพชรบูรณ์

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 15

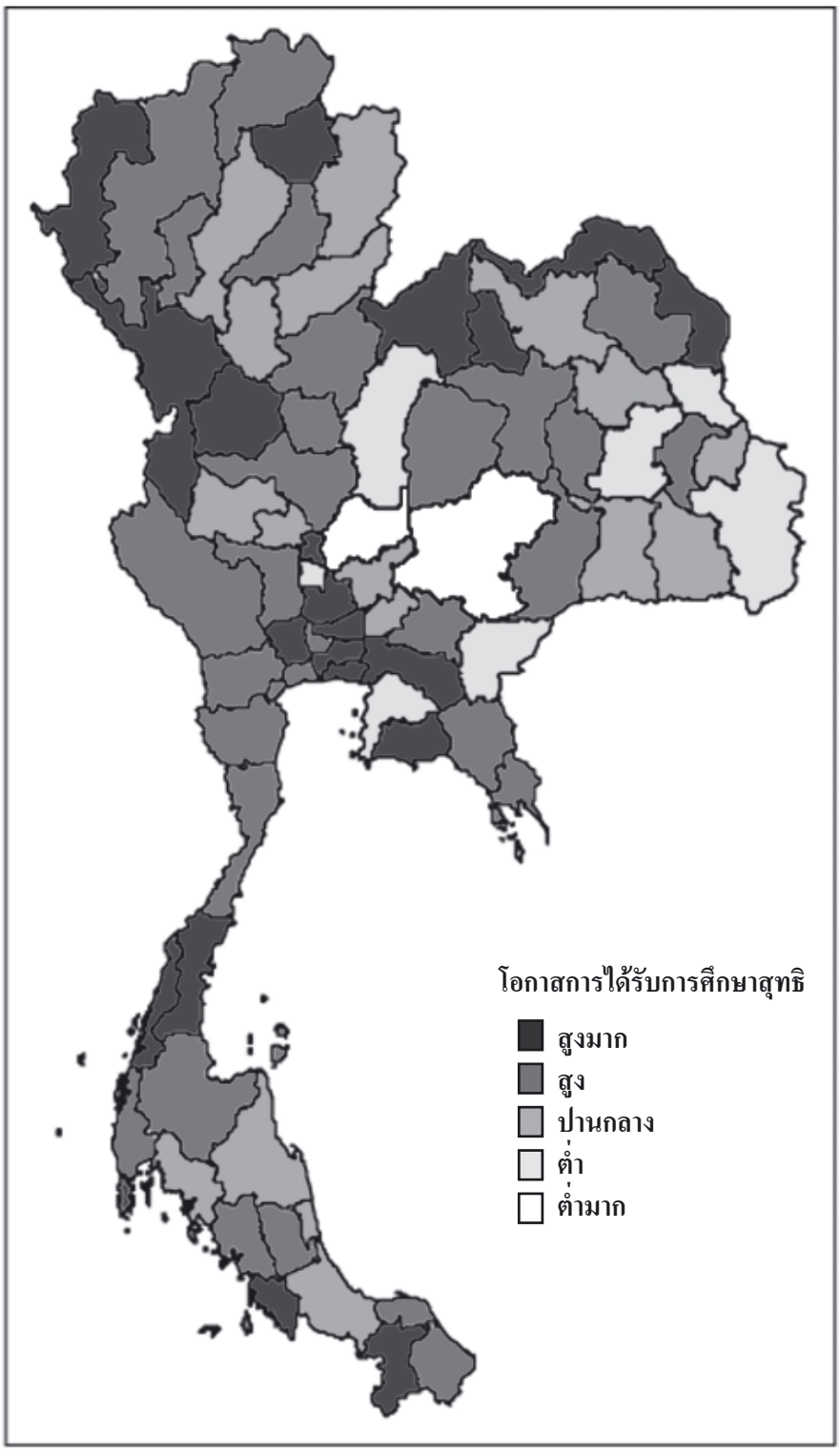

รูปที่ 15 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษามาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียด อยู่ในตารางที่ 76 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุดห้าเขต คือ ปัตตานี เขต 1 อุตรดิตถ์ เขต 2 กาญจนบุรี เขต 3 เชียงใหม่ เขต 1 และนครสวรรค์ เขต 1 สำหรับจังหวัดที่มีอัตราสูงอันดับถัดมามีอัตราเท่ากันถึง 14 จังหวัด ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ ชลบุรี เขต 3 ลพบุรี เขต 1 นครราชสีมาเขต 1 เพชรบูรณ์เขต 3 และ อุบลราชธานี เขต 5

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 16

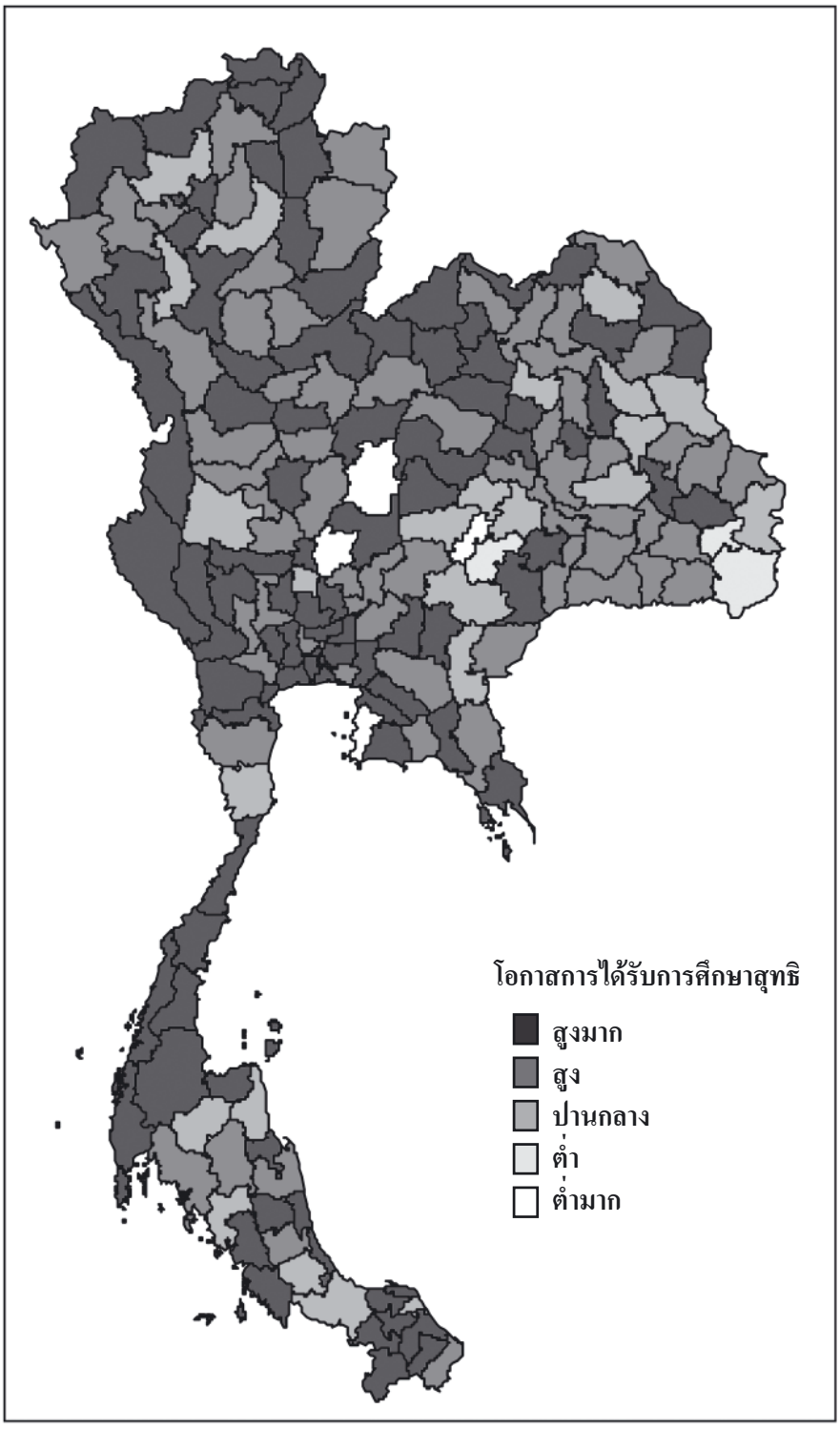

รูปที่ 16 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.2.3 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเฉพาะที่มีอายุ 12-14 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปีได้เช่นเดียวกับระดับประถมศึกษา โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 12-14 ปีที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 22 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,262,6187	1,231,819	2,494,437
จำนวนประชากรอายุ 12-14 ปี	1,573,343	1,603,942	3,177,285
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 12-14 ปี	**80.25**	**76.80**	**78.51**

จากตารางที่ 22 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 78.5 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประชากรเพศชายที่มีอายุ 12-14 ปีสูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 3.4

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 77 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุดห้าอันดับ คือ แม่ฮ่องสอน ระนอง ปัตตานี ภูเก็ต และยะลา ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ เพชรบูรณ์ นครราชสีมา สระบุรี อุบลราชธานี และ อุทัยธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 17

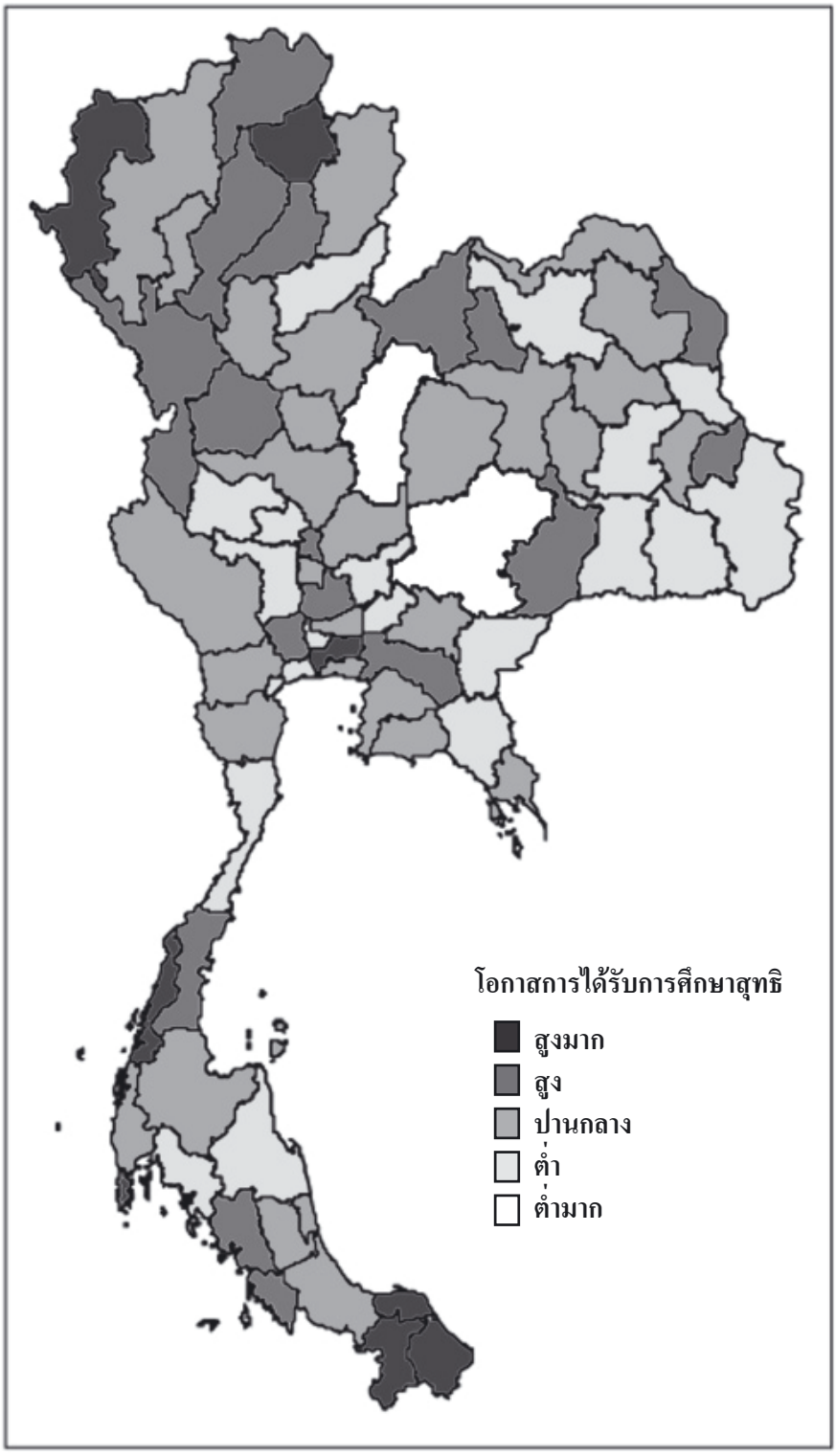

รูปที่ 17 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 78 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุด 5 เขต คือ อุบลราชธานี เขต 1 ยะลา เขต 1 นราธิวาส เขต 3 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และ พิษณุโลก เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ เพชรบูรณ์ เขต 3 เชียงใหม่ เขต 4 เชียงใหม่ เขต 6 นครราชสีมา เขต 2 และ อุบลราชธานี เขต 5

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 18

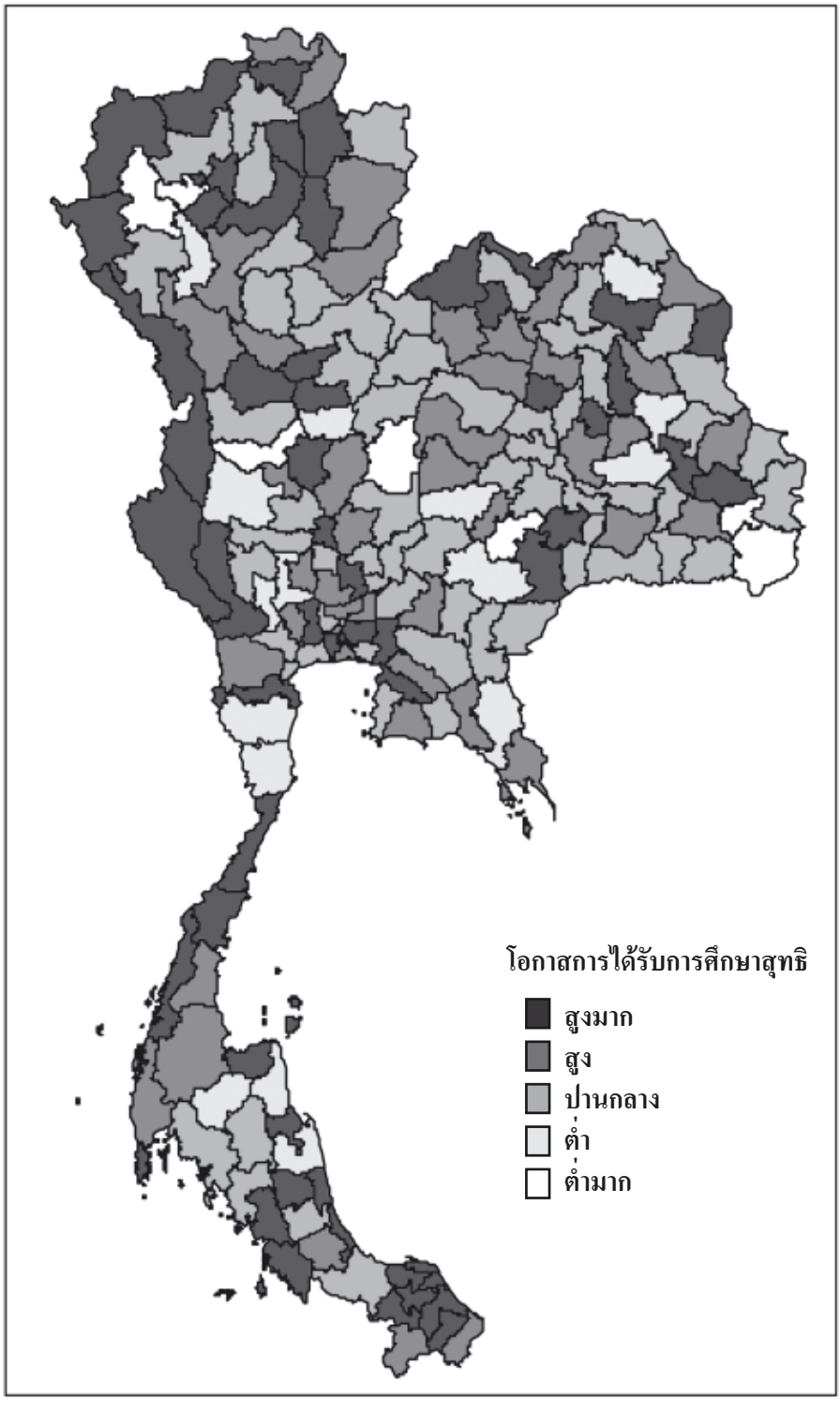

รูปที่ 18 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.2.4 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเฉพาะที่มีอายุ 15-17 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปีได้เช่นเดียวกับระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผ่านมาแล้ว โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 15-17 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 23 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	809,744	897,928	1,707,672
จำนวนประชากรอายุ 15-17 ปี	1,619,518	1,607,927	3,227,445
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 15-17 ปี	**50.00**	**55.84**	**52.91**

จากตารางที่ 23 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับร้อยละ 52.9 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของประชากรเพศหญิงที่มีอายุ 15-17 ปีสูงกว่าเพศชาย ประมาณร้อยละ 5.8

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 79 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร น่าน ปัตตานี ยะลา และชลบุรี ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรี และ หนองบัวลำภู

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 19

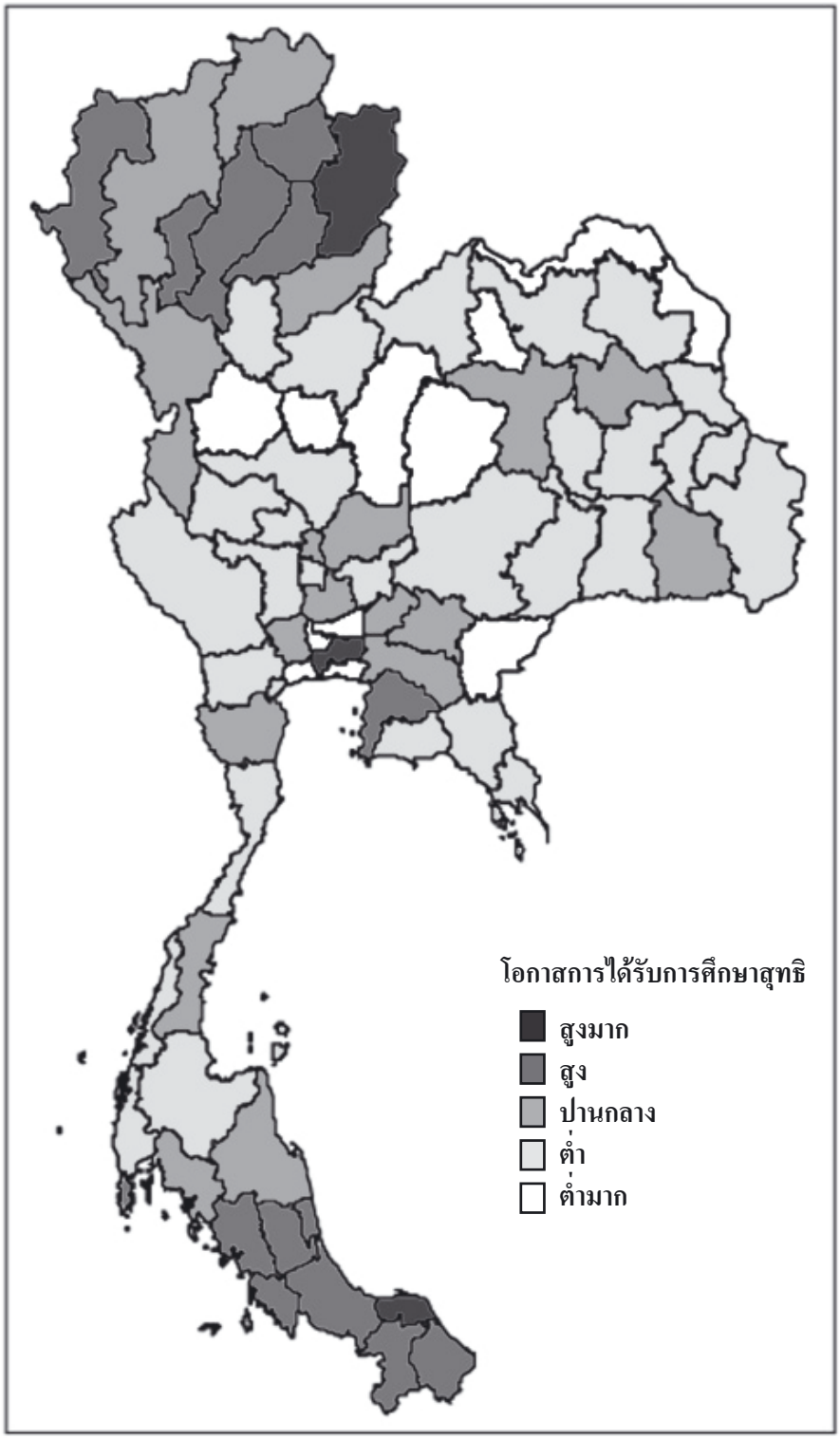

รูปที่ 19 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 80 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุด 5 เขต คือ ลำปาง เขต 1 แพร่ เขต 1 ขอนแก่น เขต 1 พิษณุโลก เขต 1 และเชียงใหม่ เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ กาญจนบุรี เขต 4 พิษณุโลก เขต 2 อุทัยธานี เขต 2 กาญจนบุรี เขต 2 และ เชียงใหม่ เขต 6

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 20

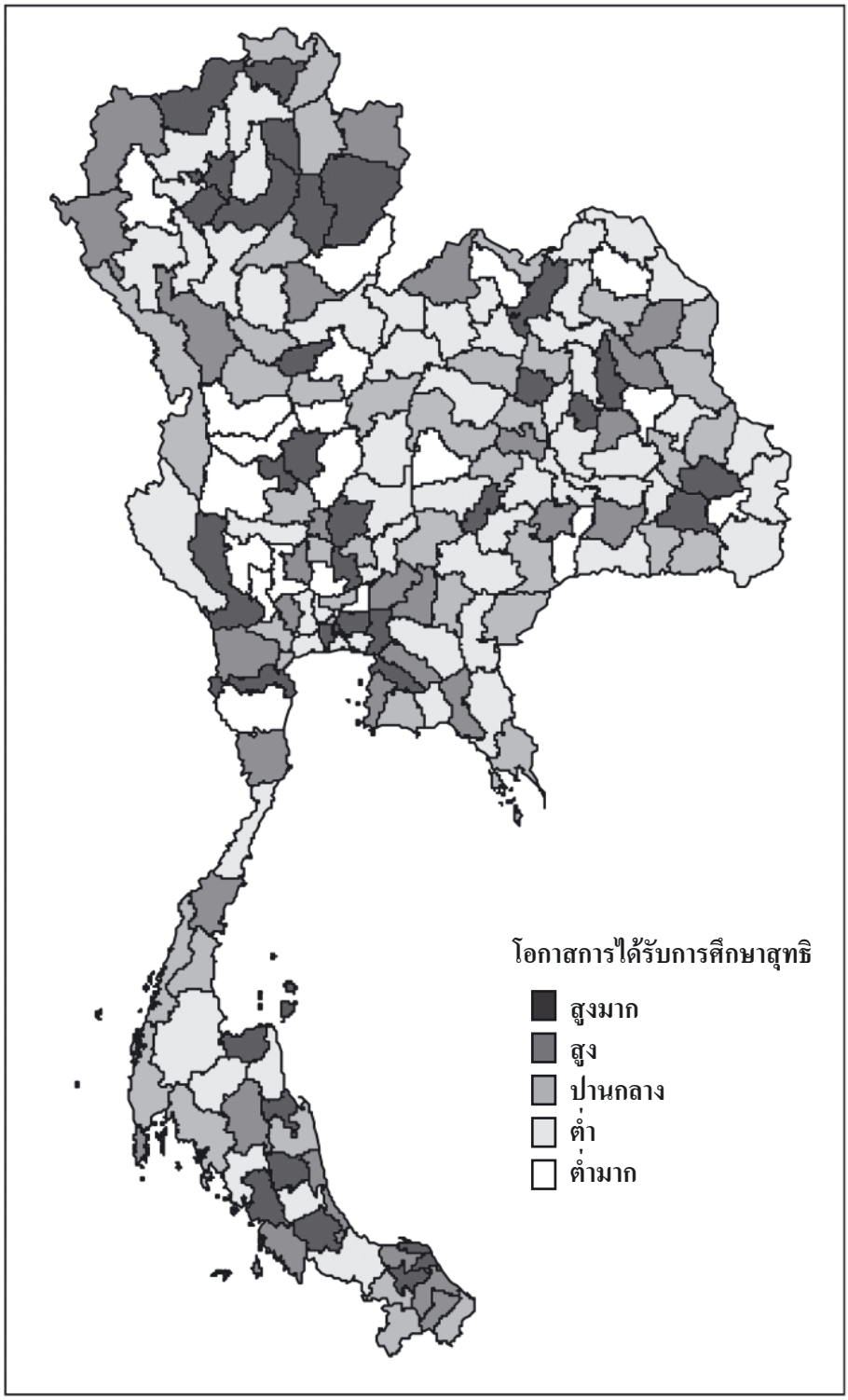

รูปที่ 20 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.2.5 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับเฉพาะที่มีอายุ 6-14 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปีได้ โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 6-14 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 24 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปีในระดับประถมศึกษา *	2,728,661	2,520,696	5,249,357
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับประถมศึกษา *	193,098	103,519	296,617
จำนวนผู้เรียนอายุ <12 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**	253	262	515
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**	1,262,618	1,231,819	2,494,437
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-14 ปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ	4,184,630	3,856,296	8,040,926
รวมจำนวนประชากรอายุ 6-14 ปี	4,466,148	4,501,237	8,967,385
อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ	**93.70**	**85.67**	**89.67**

*จากตารางที่ 8

**จากตารางที่ 10

จากตารางที่ 24 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาสุทธิโดยรวมประมาณร้อยละ 89.7 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 8

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 81 ในภาคผนวก) พบว่าจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ สูงสุดห้าอันดับ คือ ระนอง กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ยะลา สิงห์บุรี และพะเยา (สิงห์บุรีและพะเยาอัตราการเข้าเรียนเท่ากัน) ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ นครราชสีมา เพชรบูรณ์ ลพบุรี อุบลราชธานี และสระแก้ว

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 21

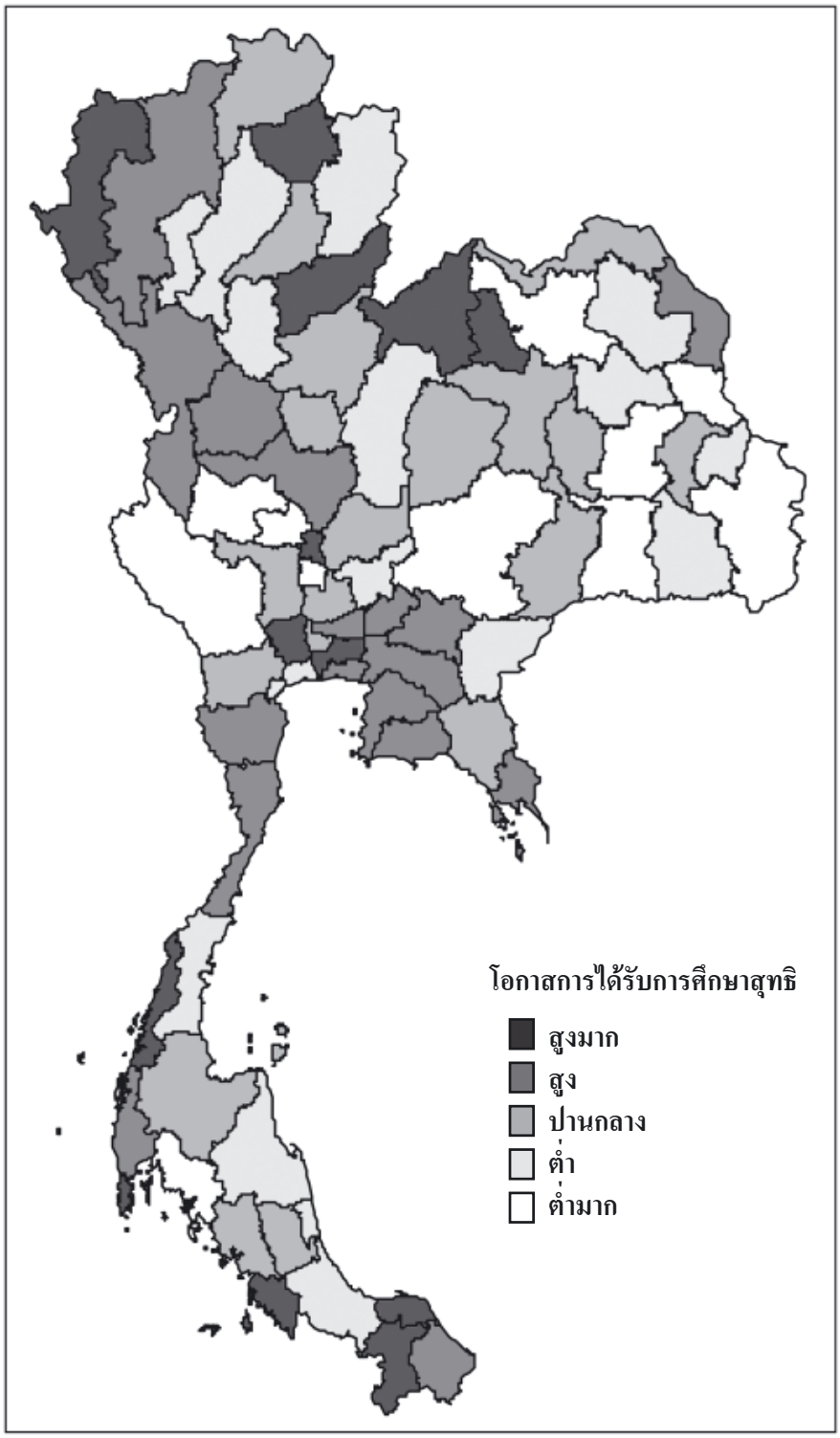

รูปที่ 21 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 82 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับสูงสุดห้าอันดับ คือ ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 1 นราธิวาส เขต 1 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และ เชียงใหม่ เขต 3 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ เพชรบูรณ์ เขต 3 ชลบุรี เขต 3 อุบลราชธานี เขต 5 นครราชสีมา เขต 2 และลพบุรี เขต 1

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 22

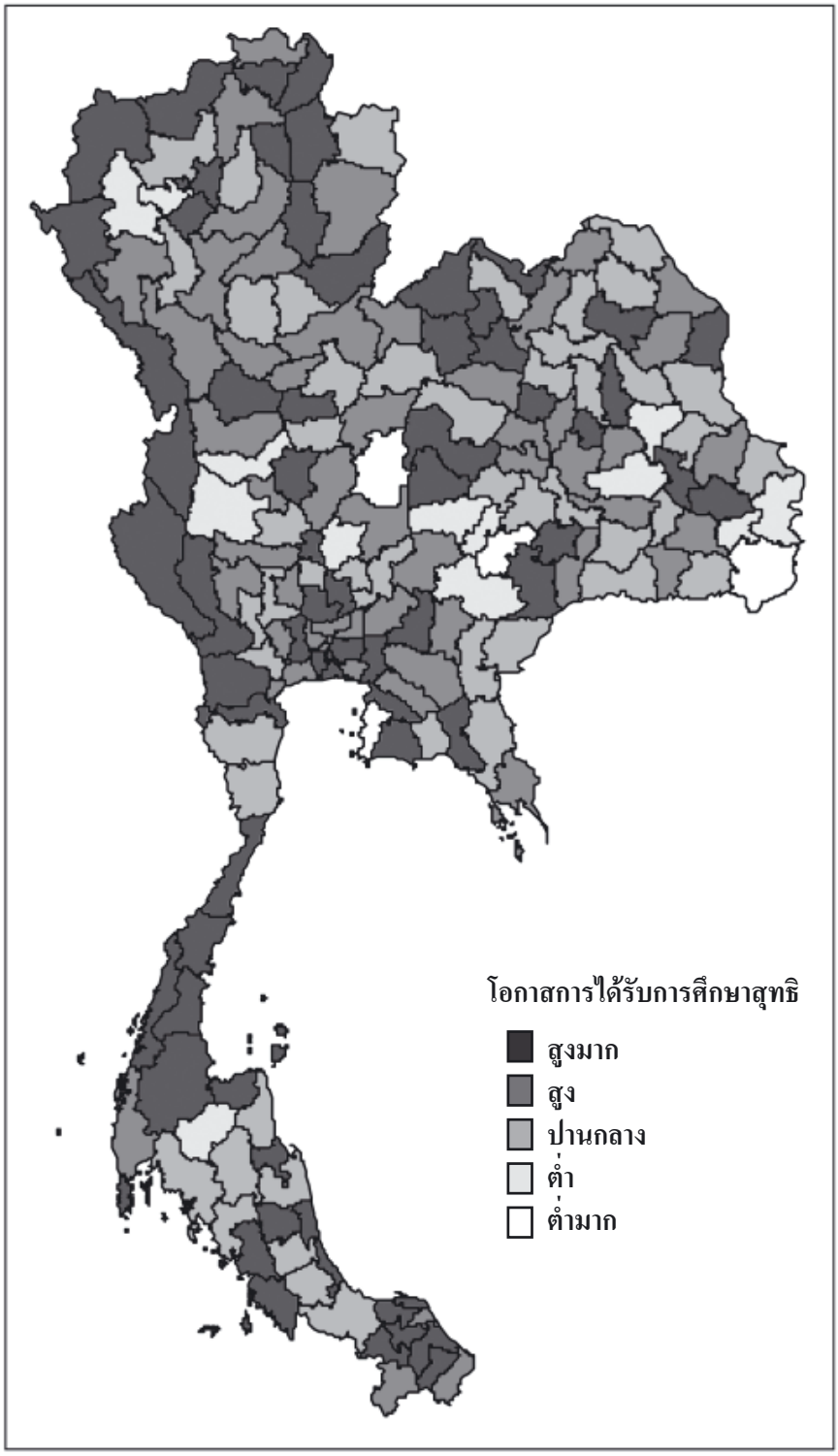

รูปที่ 22 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.2.6 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเฉพาะที่มีอายุ 12-17 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปีได้ โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 12-17 ปีที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 25 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น *	1,262,618	1,231,819	2,494,437
จำนวนผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น *	189,052	98,830	287,882
จำนวนผู้เรียนอายุ <15 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย***	378	466	844
จำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย***	809,744	897,928	1,707,672
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 12-17 ปีในระดับมัธยมศึกษา	2,261,792	2,229,043	4,490,835
รวมจำนวนประชากรอายุ 12-17 ปี	3,192,861	3,211,869	6,404,730
อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา	**70.84**	**69.40**	**70.12**

*จากตารางที่ 10
***จากตารางที่ 12

จากตารางที่ 25 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา พบว่า ประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 70.1 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 1.4

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 83 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร ปัตตานี แม่ฮ่องสอน ยะลา และพะเยา ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ เพชรบูรณ์ สมุทรสาคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 23

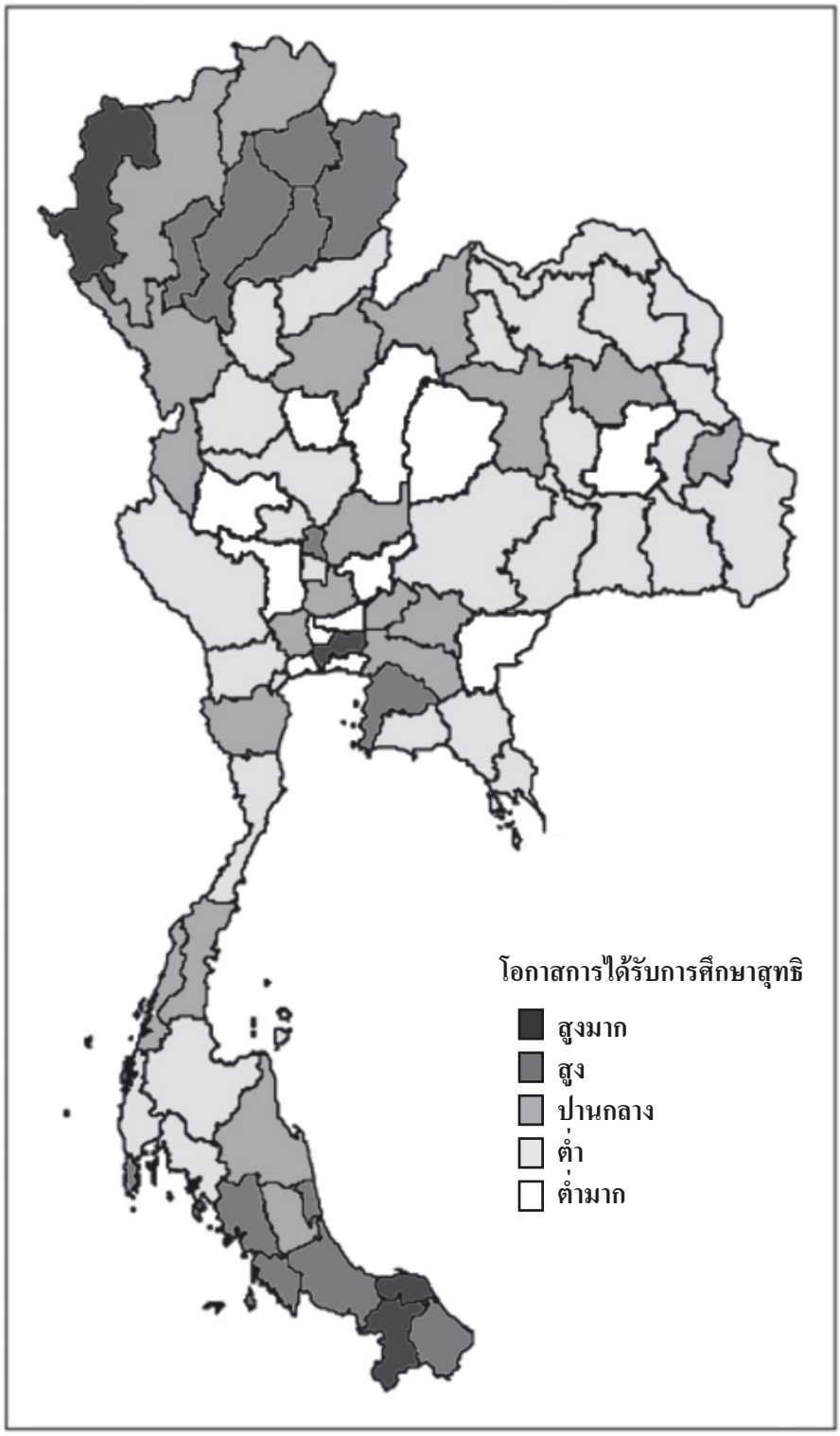

รูปที่ 23 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 84 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา สูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 ปัตตานี เขต 3 แพร่ เขต 1 ตรัง เขต 1 และลำปาง เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าเขต คือ อุทัยธานี เขต 2 เชียงใหม่ เขต 6 กาญจนบุรี เขต 4 พิษณุโลก เขต 2 และนครสวรรค์ เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 24

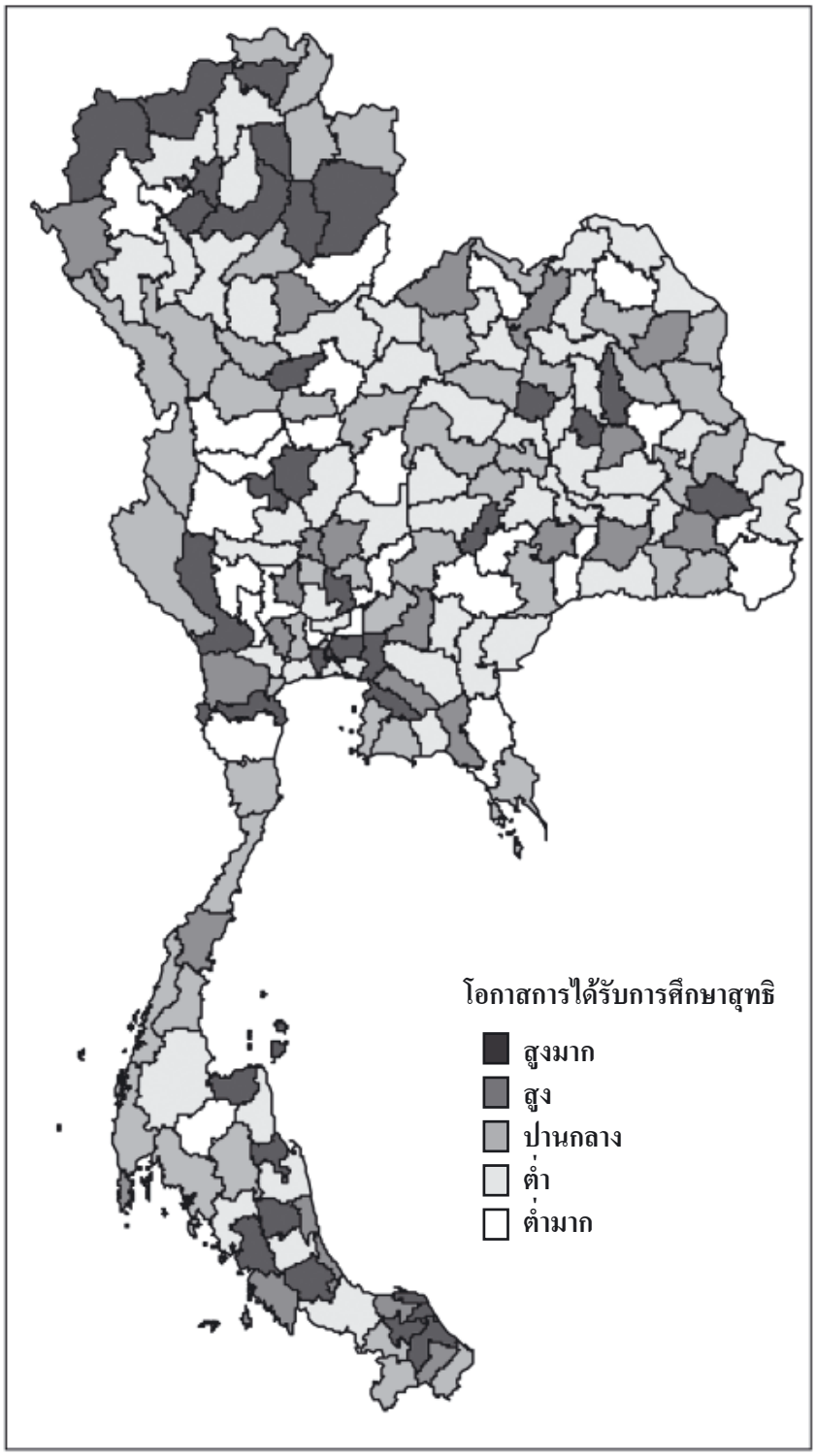

รูปที่ 24 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.2.7 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉพาะที่มีอายุ 6-17 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับนี้สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปีได้ โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 6-17 ปีที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 26 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปีในระดับประถมศึกษา*	2,728,661	2,520,696	5,249,357
จำนวนผู้เรียนอายุ >11 ปีในระดับประถมศึกษา*	205,240	110,028	315,268
ผู้เรียนอายุ <12 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**	267	248	515
ผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**	1,262,618	1,231,819	2,494,437
ผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**	189,052	98,830	287,882
ผู้เรียนอายุ <15 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย***	253	262	844
ผู้เรียนอายุ 15-17 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย***	809,744	897928	1707672
รวมจำนวนผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี	5,195,835	4,859,811	10,055,975
จำนวนประชากรอายุ 6-17 ปี	5,782,343	5,490,898	11,273,241
อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	**89.86**	**88.51**	**89.2**

*จากตารางที่ 8 **จากตารางที่ 10 ***จากตารางที่ 12

จากตารางที่ 26 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปีมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 89.2 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 1.3

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 85 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร ยะลา ปัตตานี แม่ฮ่องสอน และพะเยา ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำสุดห้าอันดับ คือ เพชรบูรณ์ สระแก้ว นครราชสีมา ร้อยเอ็ด และอุทัยธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 25

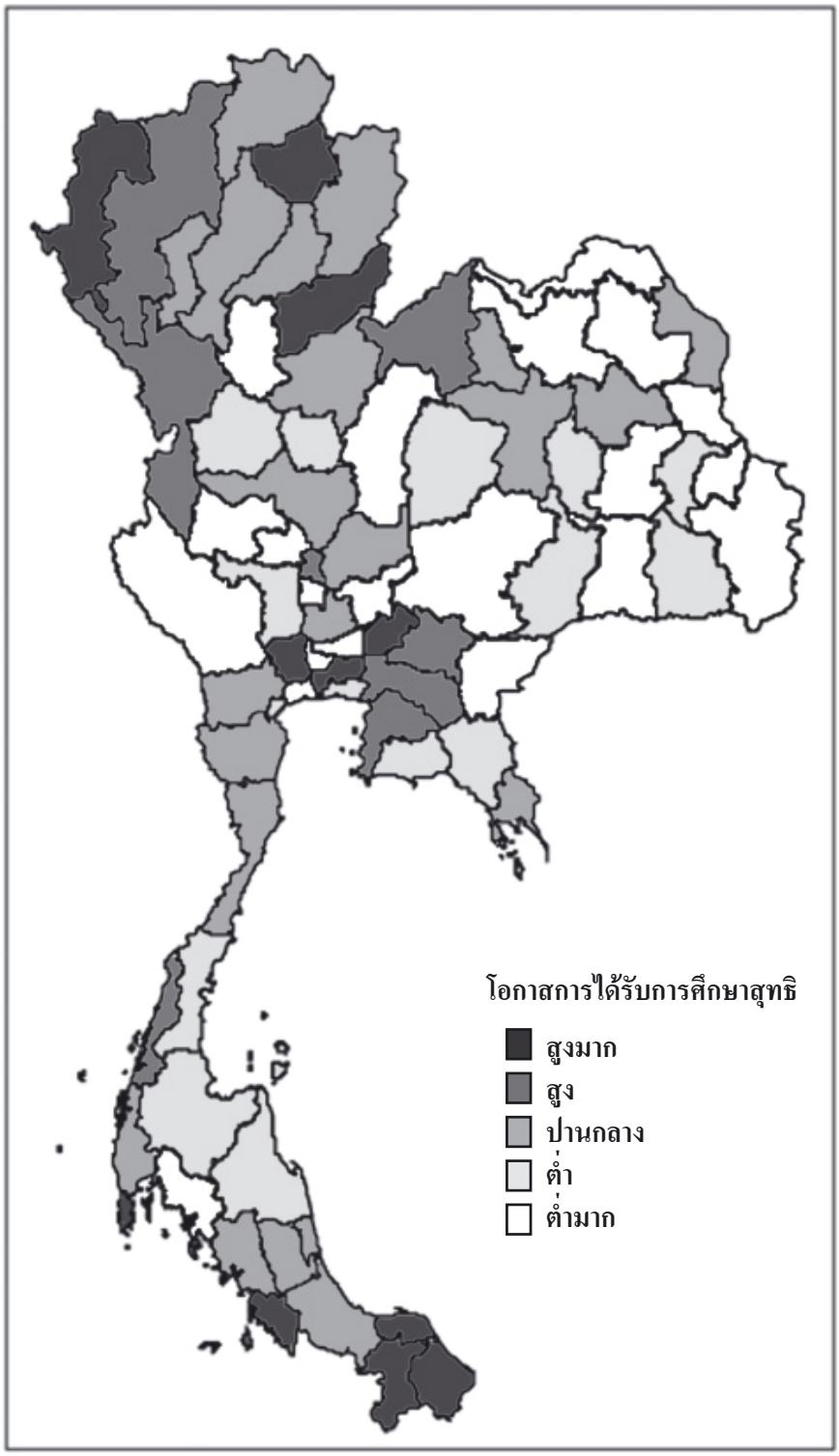

รูปที่ 25 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 86 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 เชียงใหม่ เขต 3 ตรัง เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 และนครสวรรค์ เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำสุด 5 เขต คือ เพชรบูรณ์ เขต 3 นครราชสีมา เขต 2 อุบลราชธานี เขต 4 และอุบลราชธานี เขต 5

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ดังรูปที่ 26

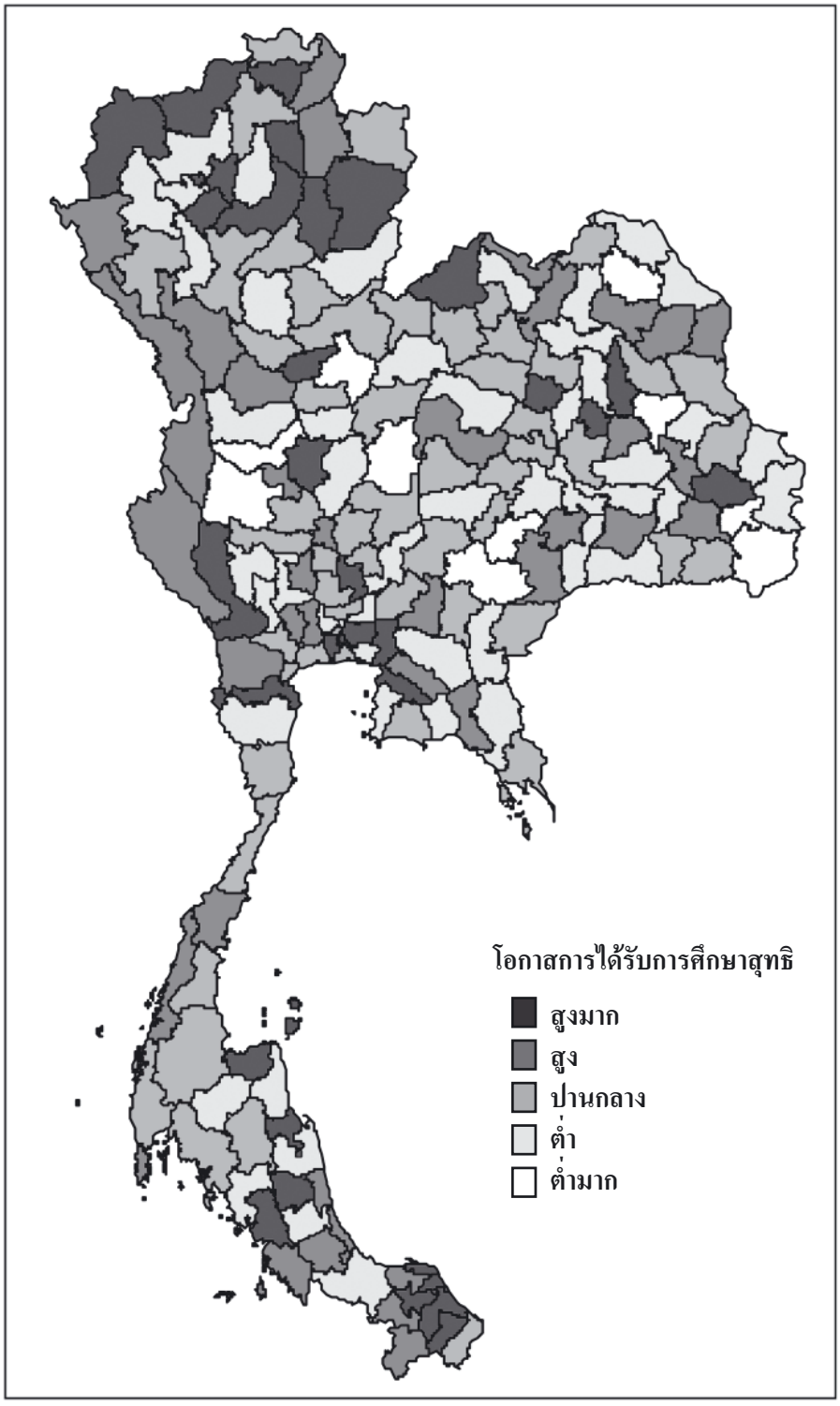

รูปที่ 26 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.3 อัตราการเรียนต่อ

อัตราการเรียนต่อ หมายถึง อัตราที่คำนวณจากจำนวนนักเรียนที่เรียนในชั้นแรกของระดับเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนในชั้นสุดท้ายของระดับที่ต่ำกว่าในปีที่ผ่านมา นั่นคือ

อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

$$= \frac{\text{(จำนวนผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1) x 100}}{\text{จำนวนผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีที่ผ่านมา}}$$

อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

$$= \frac{\text{(จำนวนผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ ปวช.ปีที่ 1) x 100}}{\text{จำนวนผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีที่ผ่านมา}}$$

2.3.1 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ป.6 ต่อ ม.1)

อัตราการเรียนต่อระหว่างระดับประถมศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนมีพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ถือว่าเป็นตัวชี้โอกาสการเรียนต่อที่สำคัญ แต่เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 แล้ว การเรียนต่อเมื่อจบชั้นประถมปีที่ 6 แล้วไปเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถือว่าทุกคนต้องเรียนเนื่องจากยังไม่พ้นการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้น อัตราการเรียนต่อจากชั้นประถมศึกษาไปเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามเป้าหมายจึงควรเป็น 100 % ของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษา

จากการตรวจสอบข้อมูลปีการศึกษา 2548 และ 2549 แล้วนำมาคำนวณอัตราการเรียนต่อ ปรากฏดังนี้

เนื่องจากข้อมูลที่เป็นจำนวนผู้จบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 6 ที่แท้จริงยังไม่มีการบันทึกไว้ แต่มีสถิติจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2549 รวมทั้งประเทศ และมีอัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 ของนักเรียนในสังกัด สพฐ. ซึ่งสามารถนำมาคำนวณผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2548 ได้ ส่วนข้อมูลจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2549 นั้นมีอยู่แล้วในการคำนวณอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 27 จำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 ทั้งหมด*	500,990	473,275	974,265
อัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ)**	0.59	0.72	0.84
ประมาณการจำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ปี 2549 ที่ออกกลางคันทั้งหมด	2,956	3,408	8,184
ประมาณการจำนวนนักเรียนที่จบชั้น ป.6 ปี 2549 ทั้งหมด	498,034	469,867	966,081
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ทั้งหมด	469,867	465,703	935,570
อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	**94.34**	**99.11**	**96.84**

*จากรายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2549

** จากรายงานสถิติข้อมูลทางการศึกษา สพฐ. ปีการศึกษา 2549

จากตารางที่ 27 เมื่อนำอัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สพฐ. มาใช้ประมาณการจำนวนผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด แล้วนำไปหักออกจากจำนวนนักเรียนต้นปีการศึกษา 2549 ผลที่ได้คือผู้จบการศึกษาชั้นปีที่ 6 เมื่อนำมาคำนวณอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้จบชั้น ป.6 พบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมของผู้จบประถมศึกษาเท่ากับร้อยละ 96.8 เมื่อแยกตามเพศพบว่าอัตราการเรียนต่อของนักเรียนเพศชายและหญิงมีอัตราใกล้เคียงกัน โดยอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายประมาณร้อยละ 4.77

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 87 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 37 จังหวัด ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำสุดห้าอันดับ คือ เลย ยะลา นครสวรรค์ แม่ฮ่องสอน และกาฬสินธุ์ และเมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 27

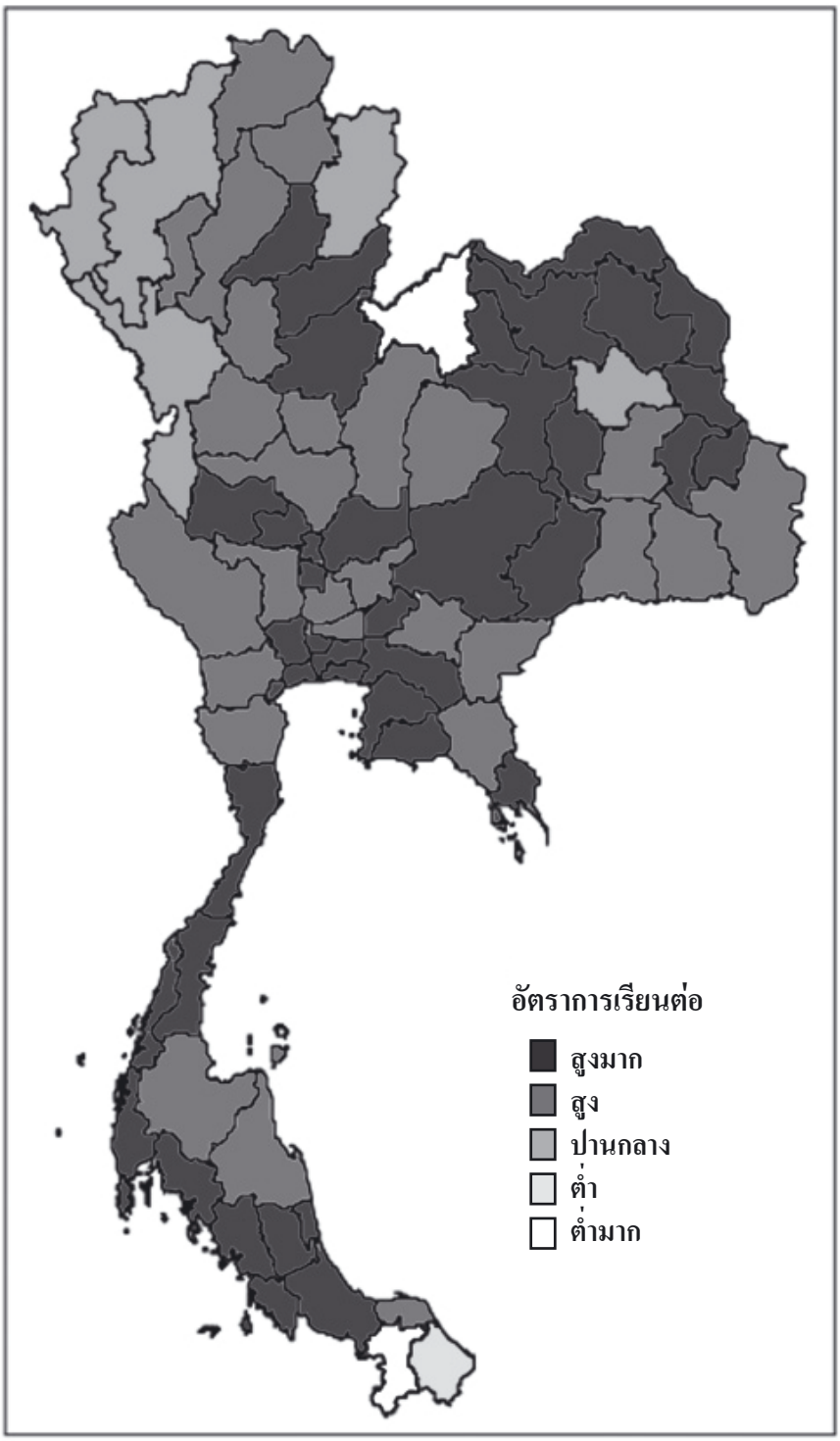

รูปที่ 27 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละจังหวัด

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 88 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 50 เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่ำสุดห้าอันดับ คือ เลย เขต 3 ยะลา เขต 2 ยะลา เขต 3 นครสวรรค์ เขต 2 และแม่ฮ่องสอน เขต 2

และเมื่อนำอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 28

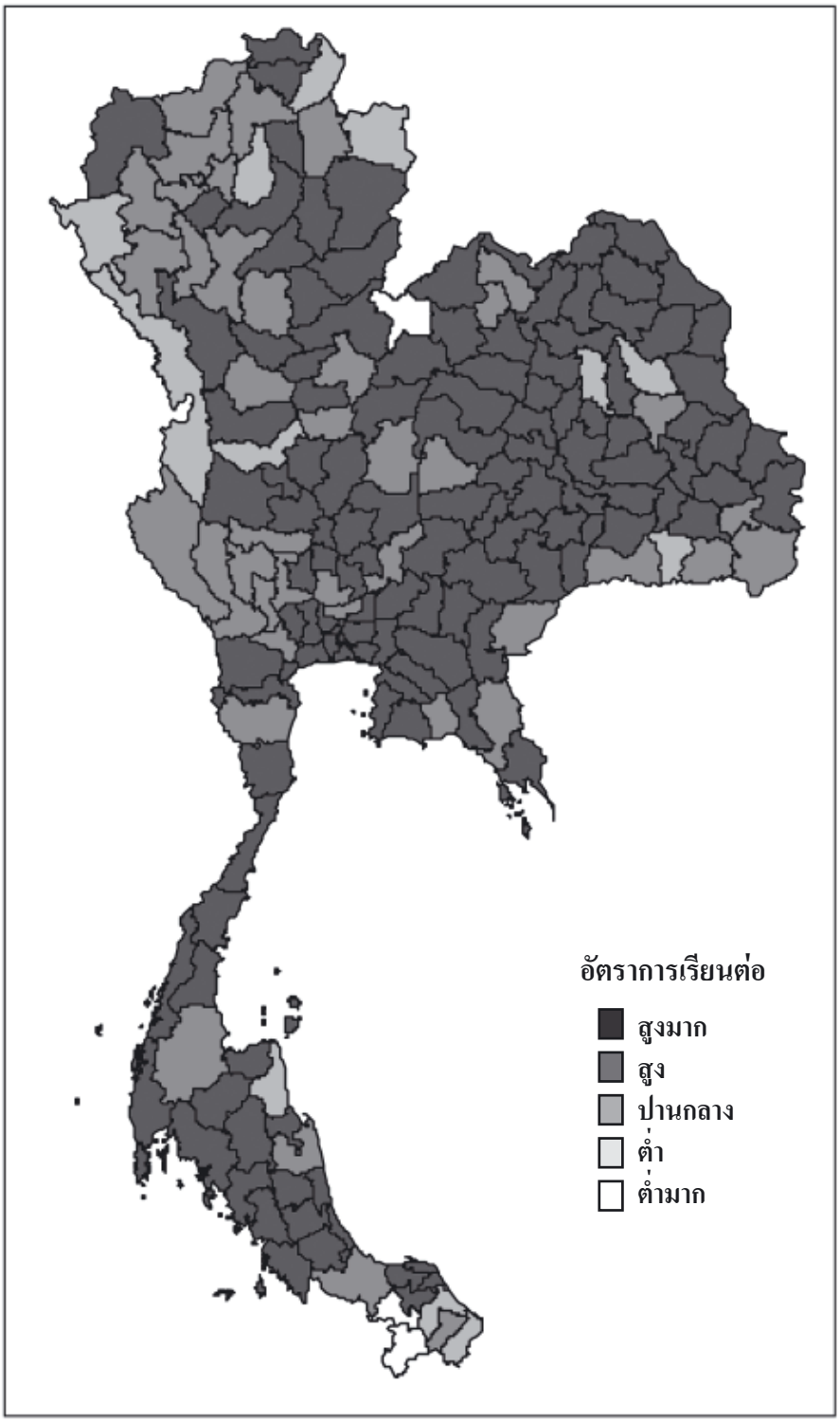

รูปที่ 28 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

2.3.2 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.3 ต่อ ม.4 และ ปวช.ปีที่ 1)

อัตราการเรียนต่อของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งในปัจจุบันถือว่าจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ไปเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือจบชั้น ม.3 แล้วเรียนต่อชั้น ม.4/ปวช.ปีที่1 ซึ่งยังอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการคำนวณอัตราการเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของ ผู้จบชั้น ม.3 ปรากฏดังตารางต่อปนี้

ตารางที่ 28 จำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ทั้งหมด*	447,528	448,236	895,764
อัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ)**	0.39	0.5	0.61
ประมาณการจำนวนนักเรียนชั้น ม.3 ปี 2549 ที่ออกกลางคันทั้งหมด	1,745	2,241	5,464
ประมาณการจำนวนนักเรียนที่จบชั้น ม.3 ปี 2549 ทั้งหมด	445,783	445,995	890,300
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ปวช.1 ปีการศึกษา 2550 ทั้งหมด***	368425	400880	769,305
อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ปวช.ปีที่1	82.65	89.88	86.41

*จากรายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2549

** จากรายงานสถิติข้อมูลทางการศึกษา สพฐ. ปีการศึกษา 2550

*** จากรายงานสถิติการศึกษา ศูนย์สารสนเทศฯ สป.ศธ. ปีการศึกษา 2550

จากตารางที่ 28 เมื่อนำอัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสพฐ. มาใช้ในการประมาณค่าจำนวนผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด แล้วนำไปหักออกจากจำนวนนักเรียนต้นปีการศึกษา 2549 ผลที่ได้ พบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมของผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับร้อยละ 86.4 เมื่อแยกตามเพศพบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนเพศหญิงสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 7.2

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 89 ในภาคผนวก) พบว่าจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุดห้าอันดับ คือ ภูเก็ต ลพบุรี ปัตตานี กาญจนบุรี และจังหวัดแพร่ ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำสุดห้าอันดับ คือ นราธิวาส กาญจนบุรี ปัตตานี แม่ฮ่องสอน และหนองคาย

และเมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 29

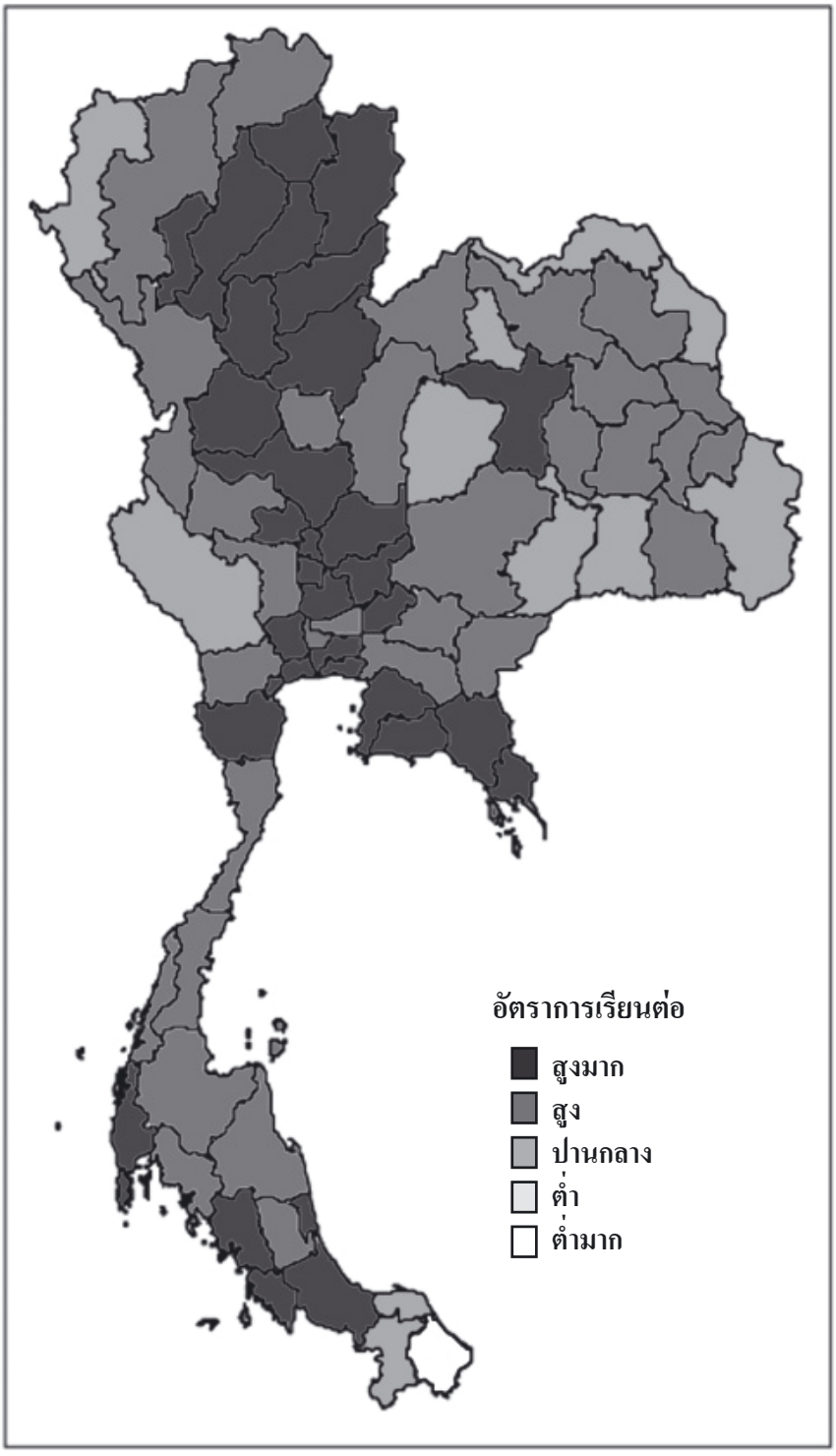

รูปที่ 29 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละจังหวัด

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 90 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดห้าเขตพื้นที่การศึกษา คือ มหาสารคาม เขต 1 ลพบุรี เขต 1 ขอนแก่น เขต 1 สระบุรี เขต 1 และชลบุรี เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่ำสุดห้าอันดับ คือ นราธิวาส เขต 1 นราธิวาส เขต 3 นราธิวาส เขต 2 หนองบัวลำภู เขต 2 และร้อยเอ็ด เขต 3

และเมื่อนำอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 30

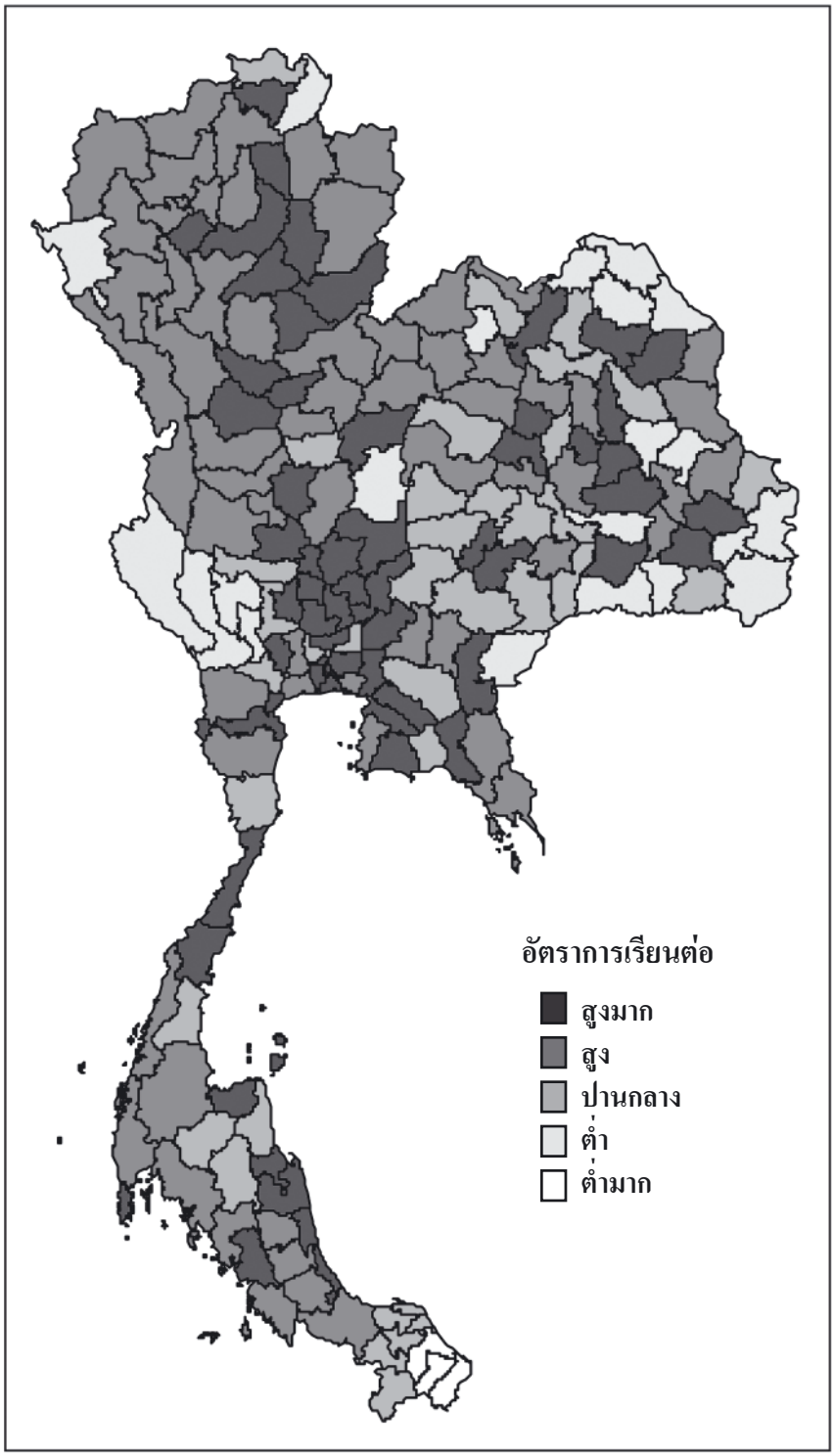

รูปที่ 30 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2550 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2549 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

2.4 คุณภาพของการศึกษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณภาพของการศึกษาในที่นี้ หมายถึง คุณภาพในส่วนที่เป็นผลผลิต คือตัวผู้เรียน ซึ่งจะพิจารณาจากผลการทดสอบนักเรียนในระดับชาติ ซึ่งดำเนินการโดยสองหน่วยงาน คือ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ซึ่งในปีการศึกษา 2550 มีการทดสอบดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สอบวิชา ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ (สพฐ.จัดสอบ)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอบวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (สทศ.จัดสอบ)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอบวิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (สพฐ.จัดสอบ)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอบวิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพ (สทศ.จัดสอบ)

คุณภาพของการศึกษาในการวิเคราะห์ครั้งนี้ จะแยกพิจารณาเป็น 4 ระดับ/ชั้น โดยในแต่ละระดับ/ชั้นจะนำเสนอผลการทดสอบแต่ละวิชา และสรุปผลโดยการรวมผลการทดสอบ เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้คุณภาพในรูปของคะแนนมาตรฐาน และนำผลที่ได้มาแบ่งกลุ่มตามระดับคุณภาพ 5 ระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด (ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว) ซึ่งผลการวิเคราะห์ในภาพรวมสองแบบดังกล่าว ในแต่ละระดับ/ชั้นปรากฏดังนี้

2.4.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 (จำนวนโรงเรียน 16,383 โรง จำนวนนักเรียนเข้าสอบ 347,802 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	2.25	28.33	13.61	3.58	26.29	1,323	8.08
คณิตศาสตร์	2.66	28.33	12.76	3.61	28.32	1,416	8.64

* คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมากกว่า 1.5 คะแนนมาตรฐาน

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งมีการทดสอบเพียงสองวิชา มีสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนสถานศึกษาทั้งหมดรวมทุกสังกัด ในภาพรวมทั้งประเทศพบว่า คะแนนเฉลี่ยของทั้งสองวิชาเป็นประมาณครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุดของแต่ละวิชา ส่วนตัวบ่งชี้ความกระจายซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variation : C.V.) ทั้งสองวิชามีค่าค่อนข้างสูงและใกล้เคียงกัน

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูง ในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 8.1-8.6 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ปกติ (ตามเกณฑ์ปกติ กลุ่มที่มีคะแนนมาตรฐานสูงกว่า 1.5 จะมีร้อยละ 5.68 ของจำนวนทั้งหมด)

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งสองวิชามาพิจารณารวมกัน (ตามวิธีที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น) แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 91 ในภาคผนวก) พบว่าจังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ ระนอง มหาสารคาม กำแพงเพชร ระยอง และกาฬสินธุ์ ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ ยโสธร นราธิวาส แม่ฮ่องสอน อุบลราชธานี และร้อยเอ็ด

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 31

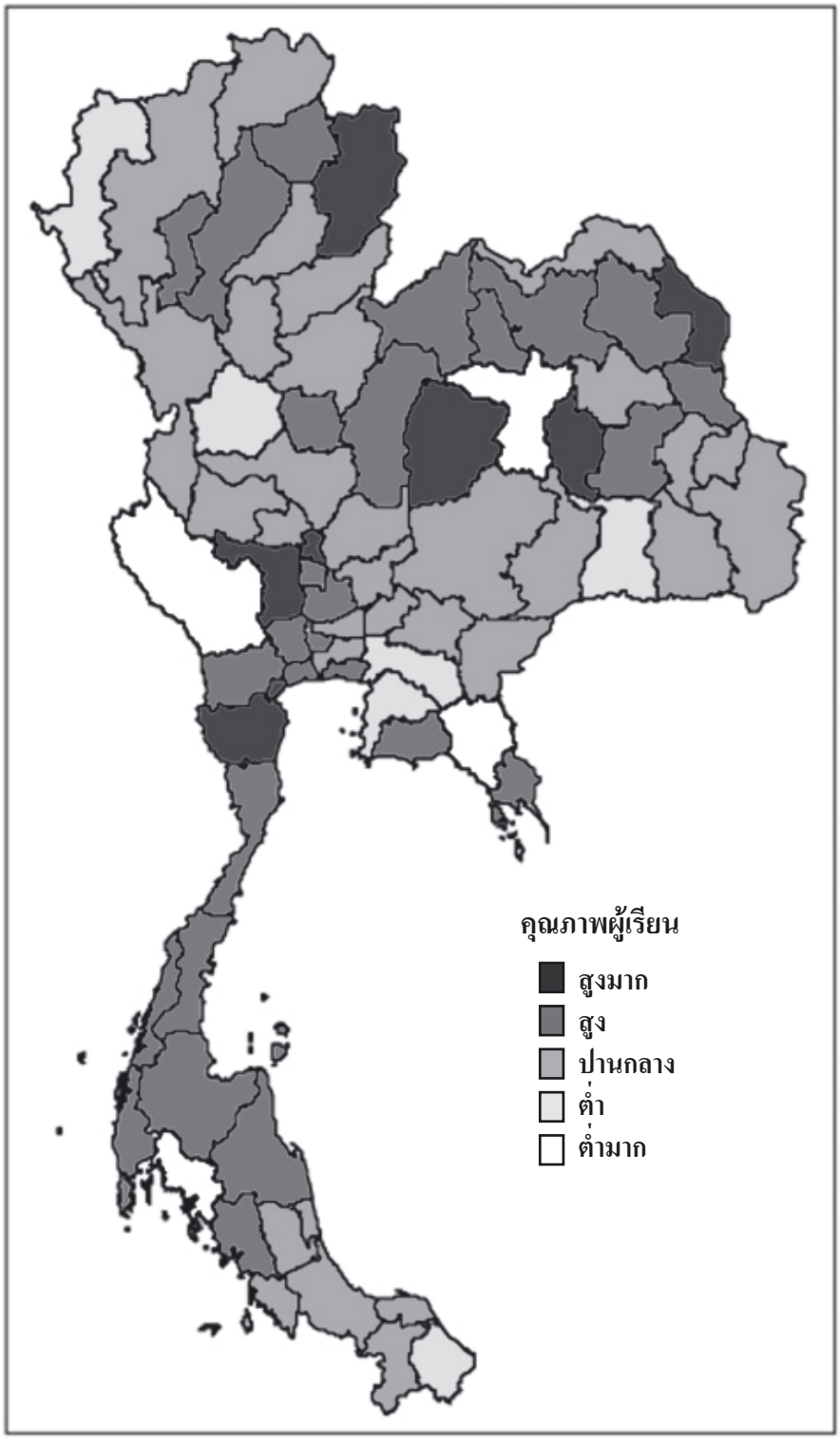

รูปที่ 31 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 92 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ หนองคาย เขต 3 ศรีสะเกษ เขต 1 มหาสารคาม เขต 3 มหาสารคาม เขต 1 และอุบลราชธานี เขต 5 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือเลย เขต 3 หนองบัวลำภู เขต 2 อุบลราชธานี เขต 1 สุรินทร์ เขต 3 และสระแก้ว เขต 2

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 32

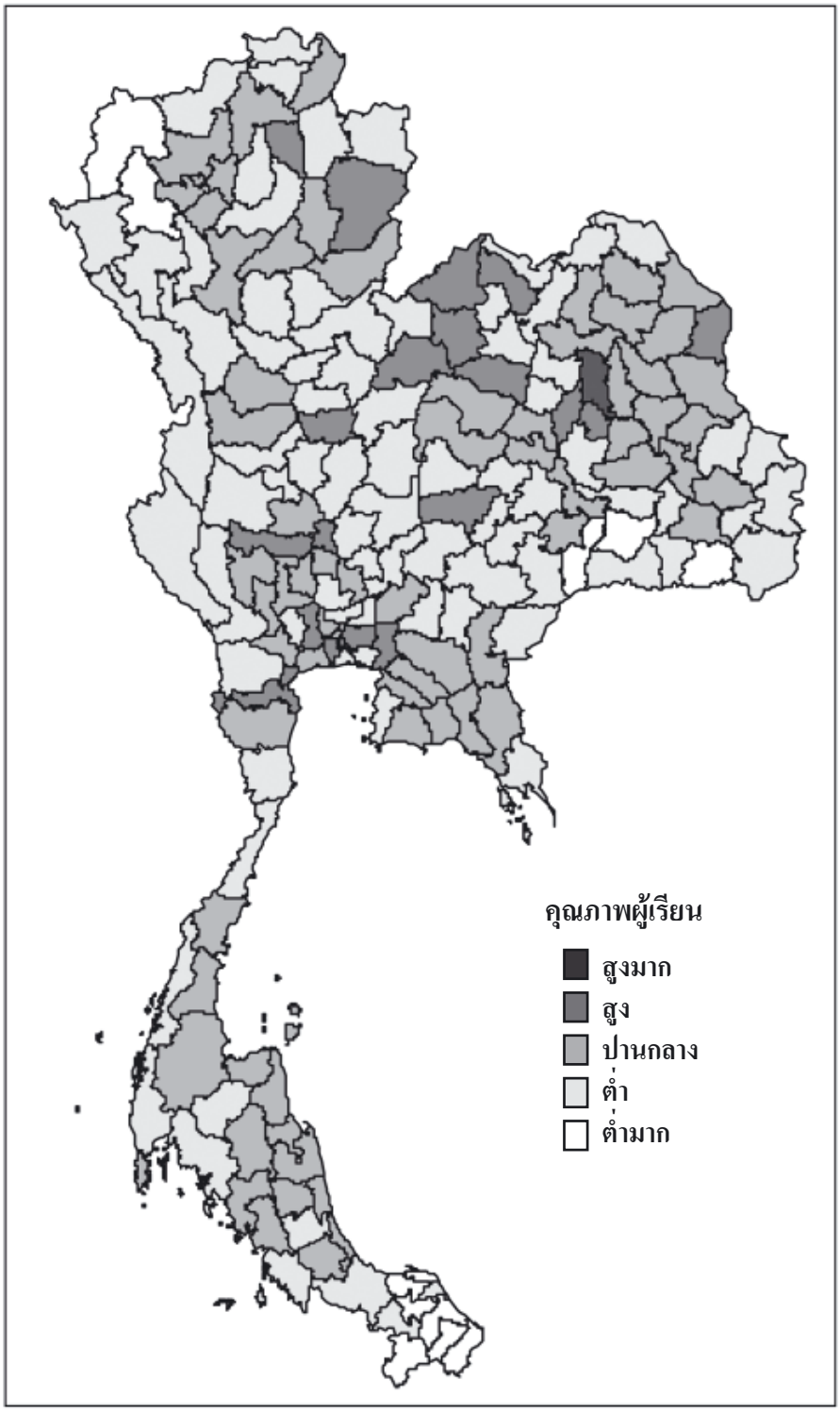

รูปที่ 32 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.4.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 (จำนวนโรงเรียน 31,630 โรง จำนวนนักเรียนเข้าสอบ 961,144 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	0	73.49	35.30	5.93	16.79	2365	7.48
คณิตศาสตร์	0	100	45.81	10.87	23.72	2880	9.11
วิทยาศาสตร์	12.5	93.75	47.08	10.33	21.95	2484	7.85

* คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมากกว่า 1.5 คะแนนมาตรฐาน

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งมีการทดสอบสามวิชา และเป็นการทดสอบนักเรียนในทุกโรงเรียนทุกสังกัดทั่วทั้งประเทศ โดยมีนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 เข้ารับการทดสอบมากกว่าเก้าแสนหกหมื่นคน ในภาพรวมทั้งประเทศพบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุดของแต่ละวิชาเล็กน้อย ส่วนคะแนนเฉลี่ยของวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด สำหรับค่าความกระจายของคะแนนซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันพบว่า ทั้งสามวิชามีค่าไม่สูงมากนัก โดยวิชาภาษาไทยมีความกระจายของคะแนนน้อยกว่าวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูง ในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.5-9.1 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ปกติ

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งสามวิชามาพิจารณารวมกัน (ตามวิธีที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น) แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 93 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ สุพรรณบุรี นครพนม ฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร และกาฬสินธุ์ ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี แม่ฮ่องสอน และอำนาจเจริญ

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 33

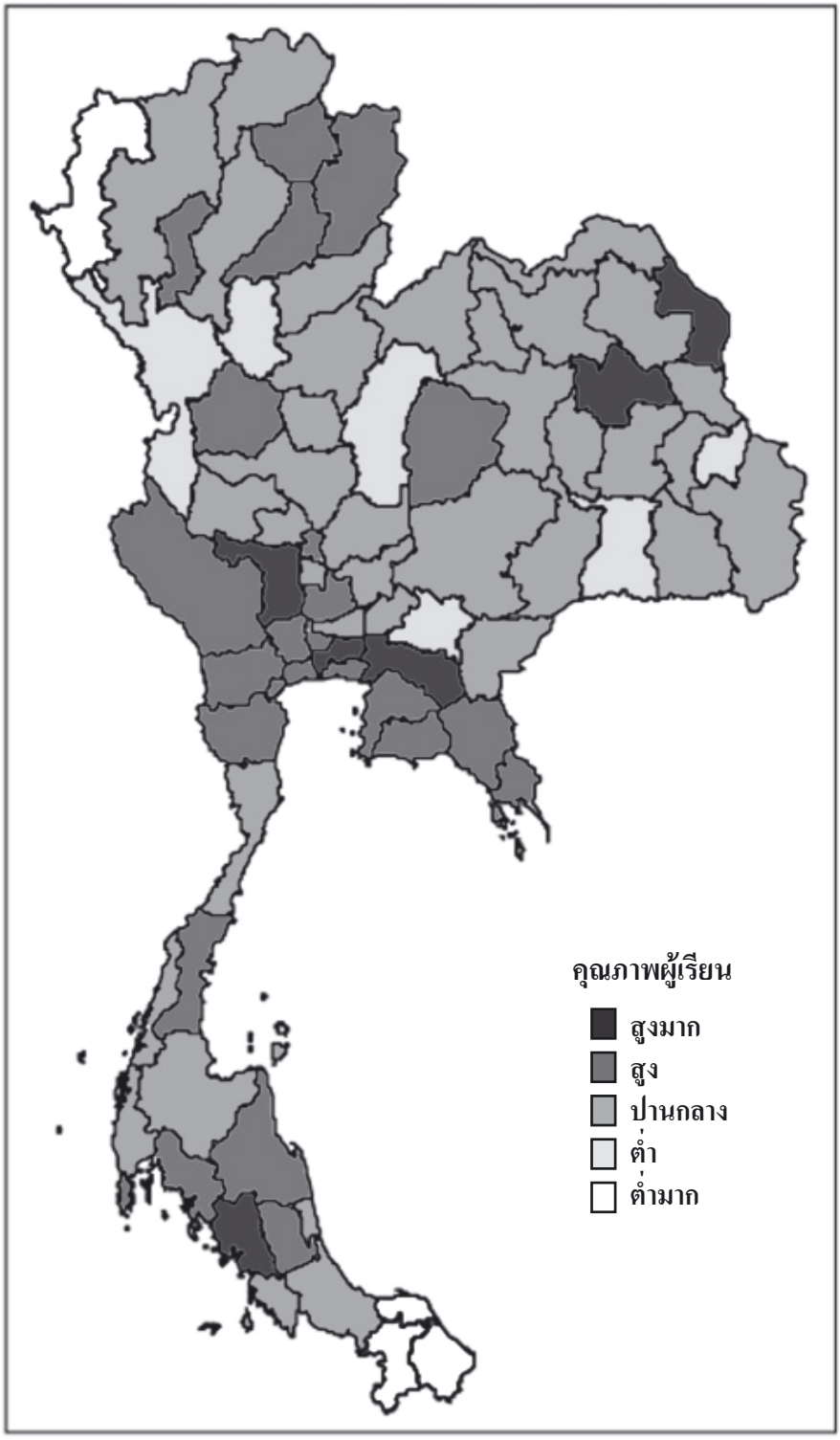

รูปที่ 33 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 94 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 กาฬสินธุ์ เขต 3 นครพนม เขต 1 สุพรรณบุรี เขต 3 และฉะเชิงเทรา เขต 2 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือ นราธิวาส เขต 3 นราธิวาส เขต 1 ปัตตานี เขต 2 ยะลา เขต 1 และแม่ฮ่องสอน เขต 2

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 34

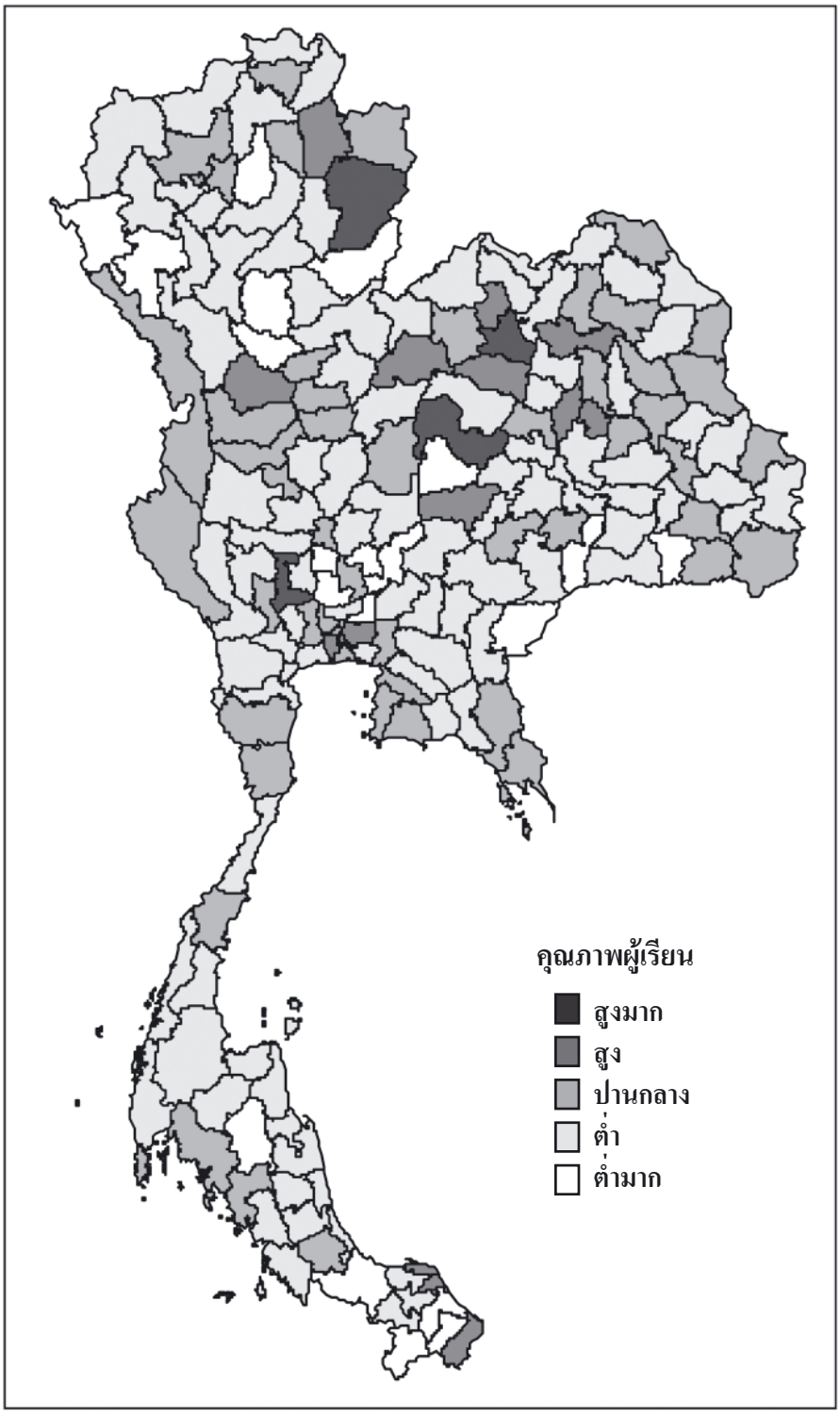

รูปที่ 34 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.4.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 (จำนวนโรงเรียน 10,742 โรง นักเรียนเข้าสอบ 577,286 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	4.89	31.83	17.90	2.87	16.01	681	6.34
สังคมศึกษา	3.64	33.88	15.61	3.13	20.09	804	7.48
คณิตศาสตร์	3.29	33.45	13.08	3.33	25.47	948	8.83
วิทยาศาสตร์	3.47	31.92	13.35	2.94	22.01	925	8.61
ภาษาอังกฤษ	3.03	33.5	11.25	3.38	30.06	942	8.77

* คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมากกว่า 1.5 คะแนนมาตรฐาน

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งมีการทดสอบห้าวิชาและเป็นการทดสอบนักเรียนในทุกโรงเรียนทุกสังกัดทั่วทั้งประเทศ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ารับการทดสอบมากกว่าห้าแสนเจ็ดหมื่นเจ็ดพันคน ในภาพรวมทั้งประเทศพบว่าคะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด ส่วนวิชาสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกับครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด

ในด้านความกระจายของคะแนนแต่ละวิชา พบว่าวิชาภาษาไทยมีความกระจายน้อยกว่าวิชาอื่นและวิชาภาษาอังกฤษมีความกระจายมากกว่าวิชาอื่นและมีค่าค่อนข้างสูง

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูง ในแต่ละวิชาพบว่า ทุกวิชามีสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงมากกว่าเกณฑ์ปกติ

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งห้าวิชามาพิจารณารวมกัน (ตามวิธีที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น) แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 95 ในภาคผนวก) พบว่าจังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร หนองบัวลำภู น่าน กำแพงเพชร และพะเยา ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ นราธิวาส สระบุรี อำนาจเจริญ สุโขทัย และอุตรดิตถ์

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 35

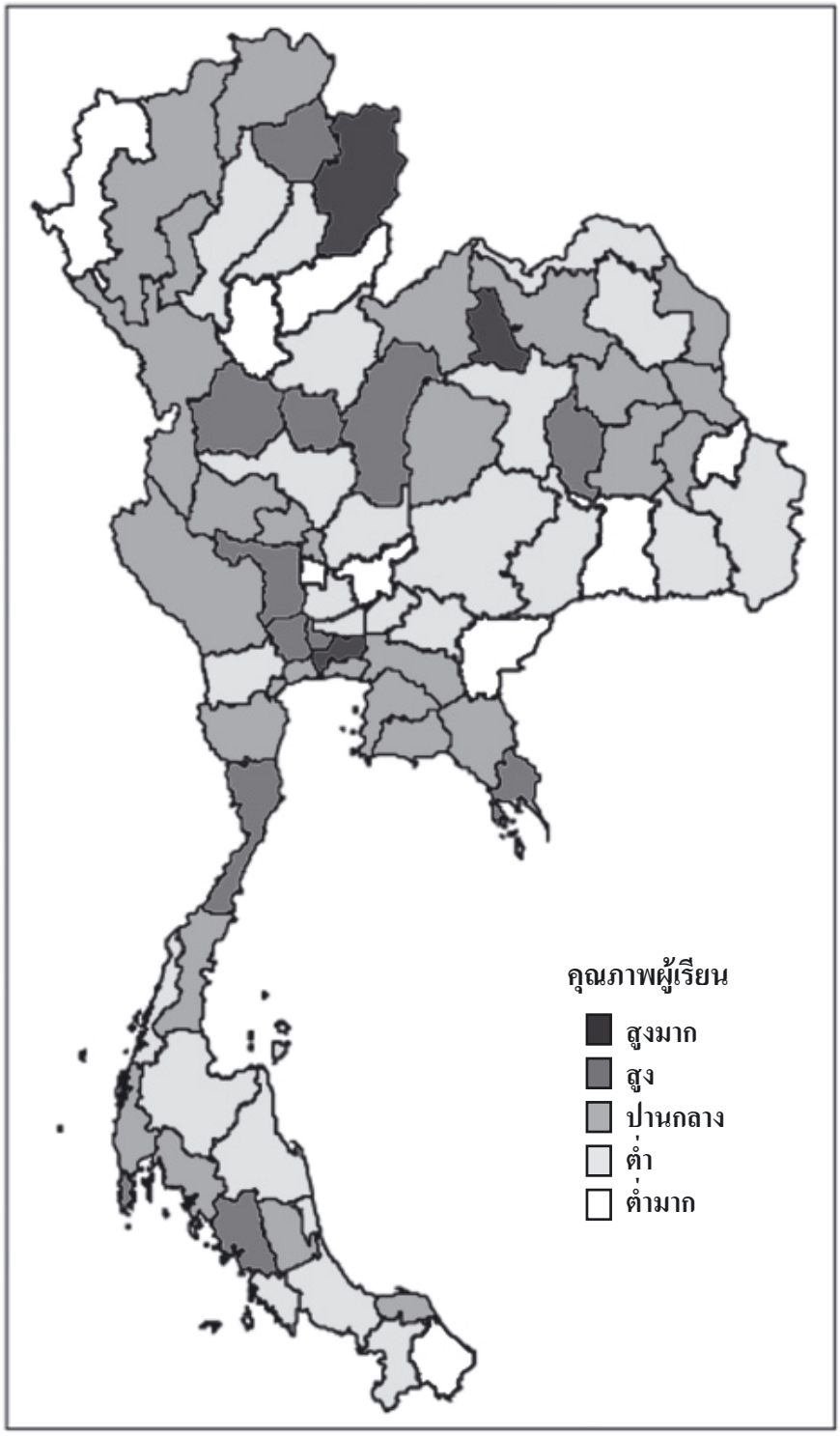

รูปที่ 35 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 96 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 น่าน เขต 1 หนองบัวลำภู เขต 1 ชัยภูมิ เขต 1 และกรุงเทพมหานคร ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือ ชัยภูมิ เขต 3 บุรีรัมย์ เขต 2 อุตรดิตถ์ เขต 2 นราธิวาส เขต 3 และนราธิวาส เขต 1

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับ โดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 36

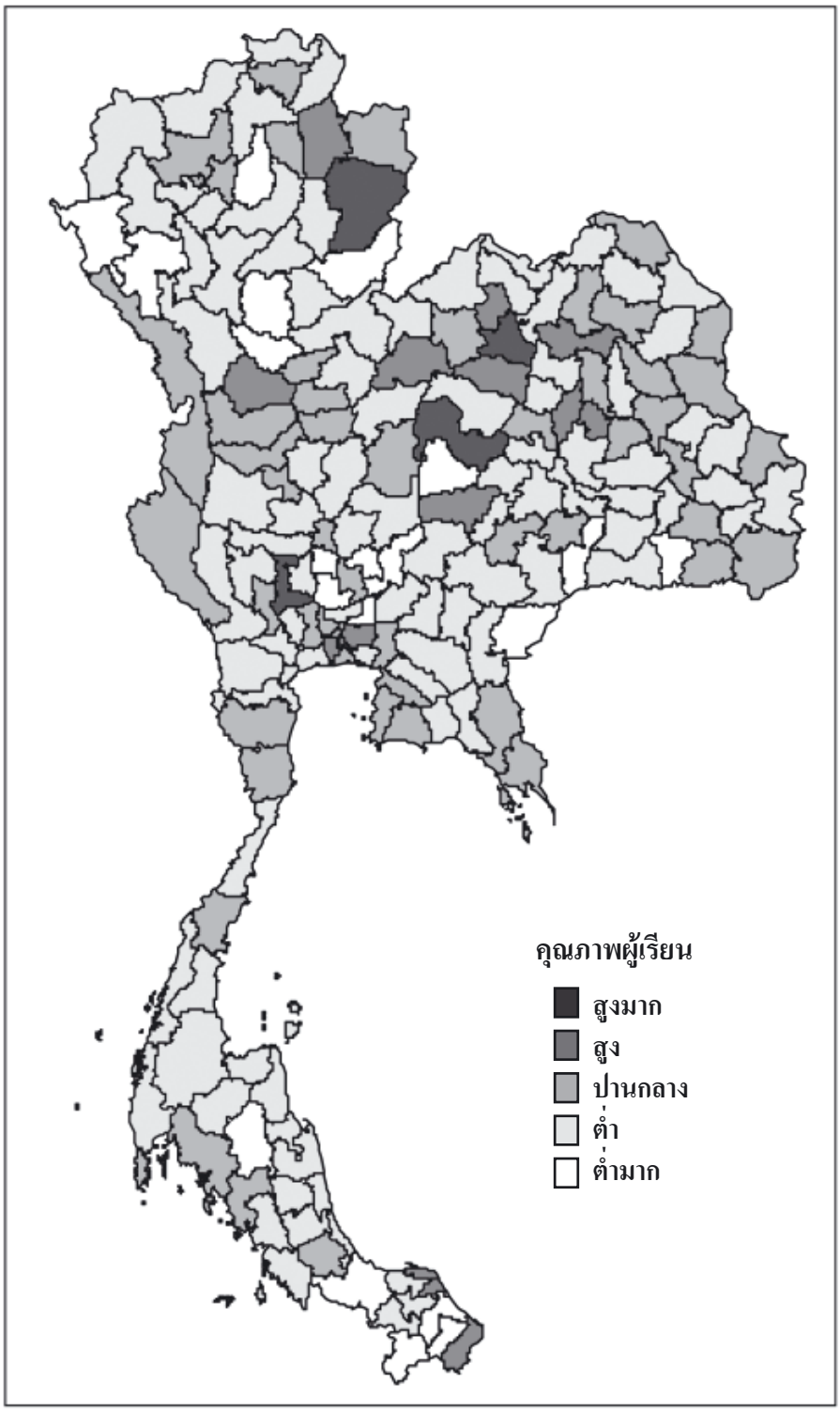

รูปที่ 36 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

2.4.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 (จำนวนโรงเรียน 3,502 โรง นักเรียนเข้าสอบ 326,948 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	21.25	78.88	45.54	7.33	16.10	296	8.47
สังคมศึกษา	18.75	61.71	34.91	4.16	11.91	273	7.80
ภาษาอังกฤษ	16	95	28.24	5.16	18.28	197	5.63
คณิตศาสตร์	10	84.06	29.52	4.45	15.09	222	6.34
วิทยาศาสตร์	13.75	80.06	31.11	4.92	15.81	229	6.55
สุขศึกษา	25.69	70	51.03	3.44	6.74	146	4.18
ศิลปะ	24.4	60	39.50	3.84	9.72	248	7.10
การงานอาชีพ	22.93	70	47.46	4.41	9.29	162	4.64

* คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมากกว่า 1.5 คะแนนมาตรฐาน

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งมีการทดสอบแปดวิชา และเป็นการทดสอบนักเรียนในทุกโรงเรียนทุกสังกัดทั่วทั้งประเทศ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการทดสอบเกือบสามแสนสองหมื่นเจ็ดพันคน ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพ สูงกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด

ในด้านความกระจายของคะแนนแต่ละวิชาพบว่าทุกวิชามีความกระจายค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสุขศึกษามีความกระจายน้อยมาก

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูง ในแต่ละวิชาพบว่า เกือบทุกวิชามีสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงมากกว่าเกณฑ์ปกติ ยกเว้นวิชาสุขศึกษา และการงานอาชีพมีสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงน้อยกว่าเกณฑ์ปกติ

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งแปดวิชามาพิจารณารวมกัน แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 97 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี นครปฐม และภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา กาฬสินธุ์ และแม่ฮ่องสอน

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 37

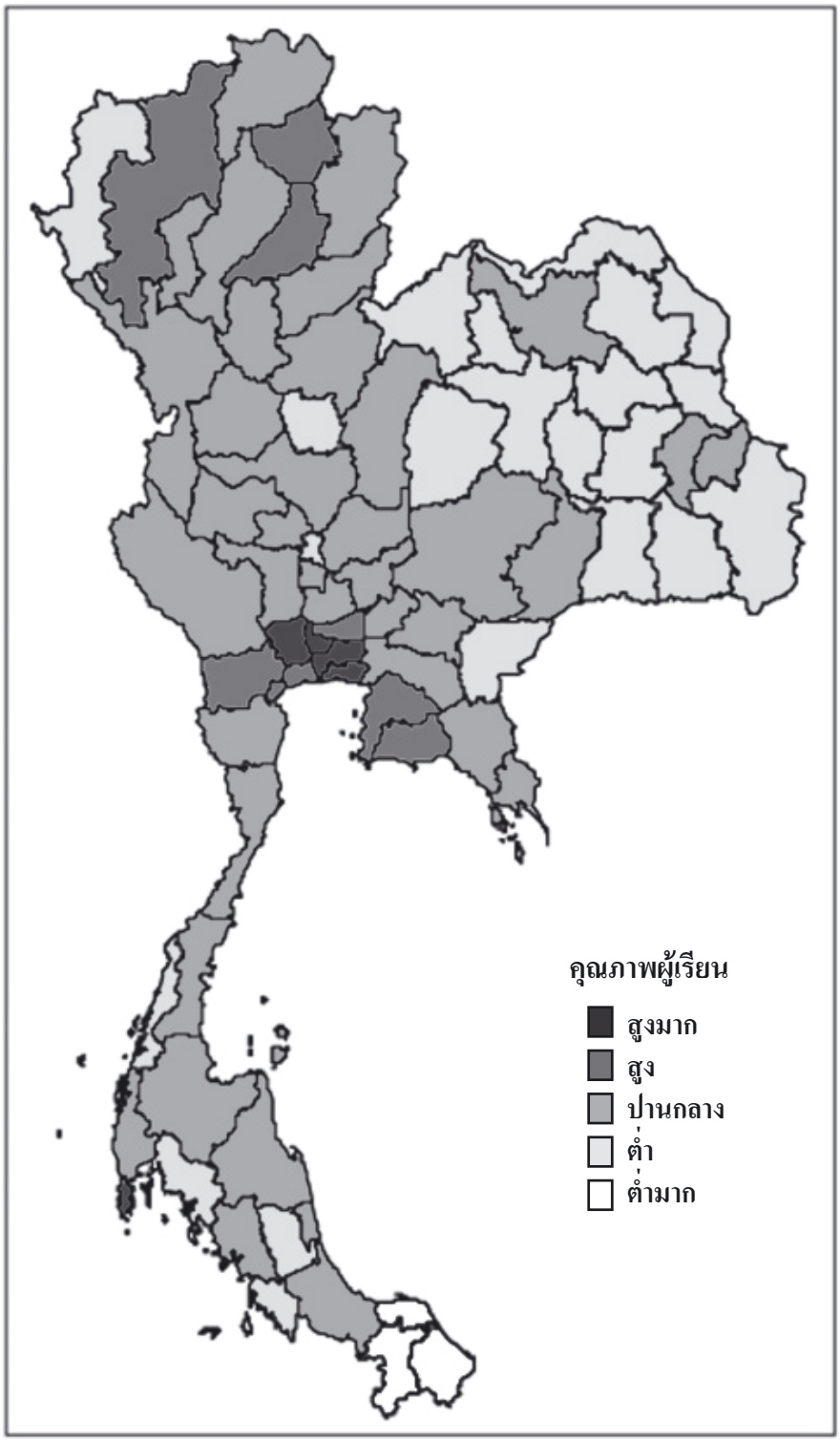

รูปที่ 37 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2550

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 98 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ เขต 1 ปทุมธานี เขต 2 นนทบุรี เขต 1 และ นนทบุรี เขต 2 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือ นราธิวาส เขต 3 นราธิวาส เขต 1 ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 3 และ ปัตตานี เขต 2

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับ โดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 38

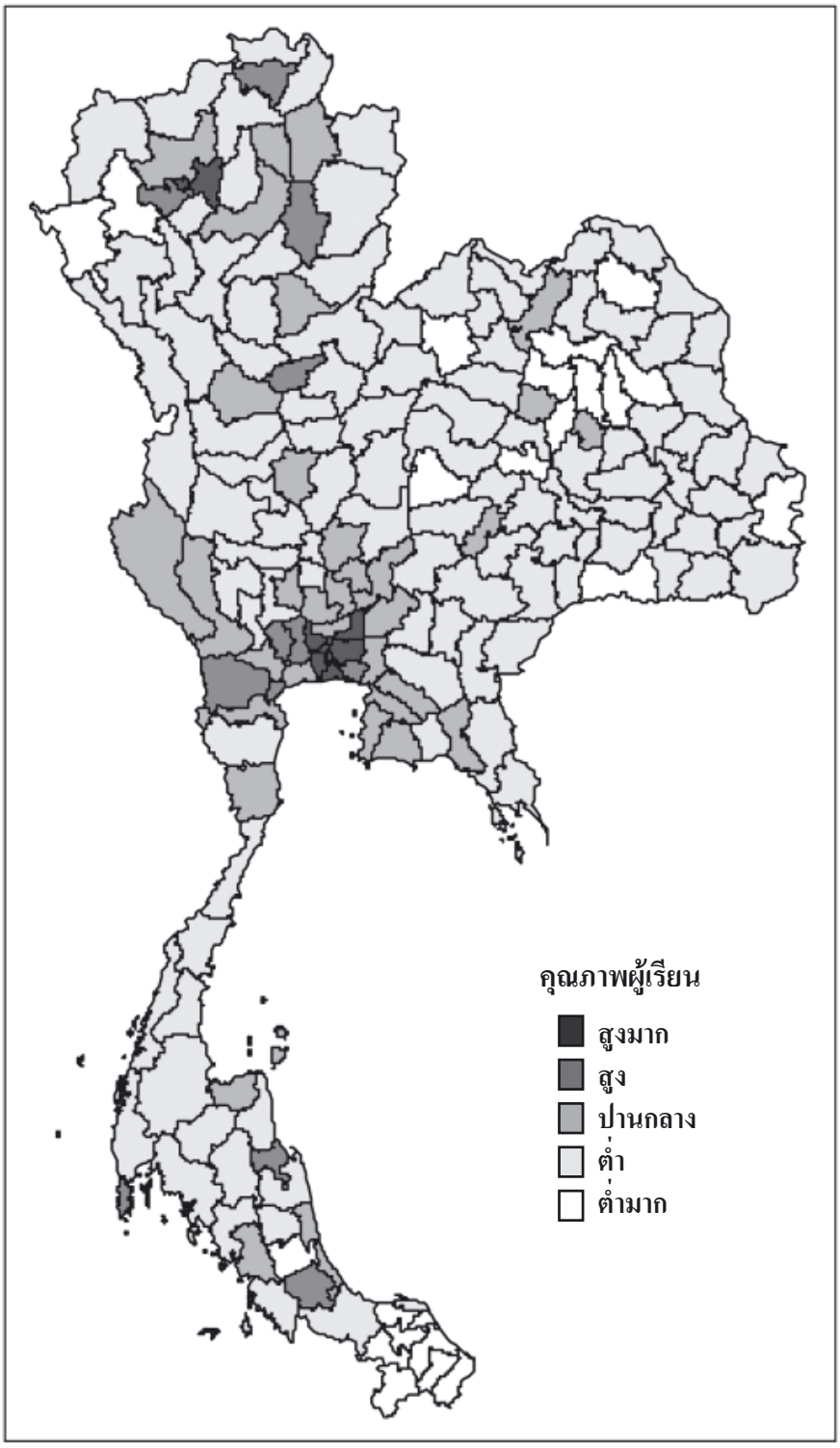

รูปที่ 38 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2550

ตอนที่ 3
โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของคนไทยในวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551

3.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริง

3.1.1 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี

ตารางที่ 33 ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551 รวมทุกสังกัด จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ

สังกัด	รายการ	3 ปี	4 ปี	5 ปี	> 5 ปี	รวม 3-5 ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน	1,396	507,447	530,626	4,044	1,039,469	1,043,513
สช.	ร้อยละ	11.77	32.02	34.94	21.27		100.00
	จำนวน	63,254	172,080	187,772	114,308	423,105	537,413
รวม (สพฐ.+สช)	จำนวน	64,650	679,527	718,398	118,351	1,462,574	1,580,926
	ร้อยละ	4.09	42.98	45.44	7.49		100.00
จำนวนคาดประมาณสังกัดอื่น		7,747	81,431	86,089	14,183	175,267	189,460
รวมทุกสังกัด		**72,397**	**760,958**	**804,487**	**132,544**	**1,637,842**	**1,770,386***
ร้อยละผู้เรียนเพศชาย		51.04	51.66	52.12	56.76		
จำนวนผู้เรียนชาย		36,951	393,111	419,299	75,232	887,642	924,593
จำนวนผู้เรียนหญิง		35,446	367,847	385,188	57,312	750,200	845,793

จากจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 33 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 34 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 3-5 ปี	887,642	750,220	1,637,842
จำนวนประชากรอายุ 3-5 ปี	1,336,630	1,399,578	2,736,208
อัตราการได้รับการศึกษาจริงของกลุ่มอายุ 3-5 ปี	**62.76**	**57.08**	**59.86**

จากตารางที่ 34 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี เท่ากับร้อยละ 59.9 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า อัตราการเข้าเรียนของเพศหญิงต่ำกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 5.7

เมื่อนำอัตราการเข้าเรียนจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 99 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 3-5 ปี มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดห้าอันดับ คือ นครนายก ระนอง สิงห์บุรี ประจวบคีรีขันธ์ และปราจีนบุรี ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเข้าเรียนต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรปราการ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และน่าน

เมื่อนำอัตราการเข้าเรียนจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 39

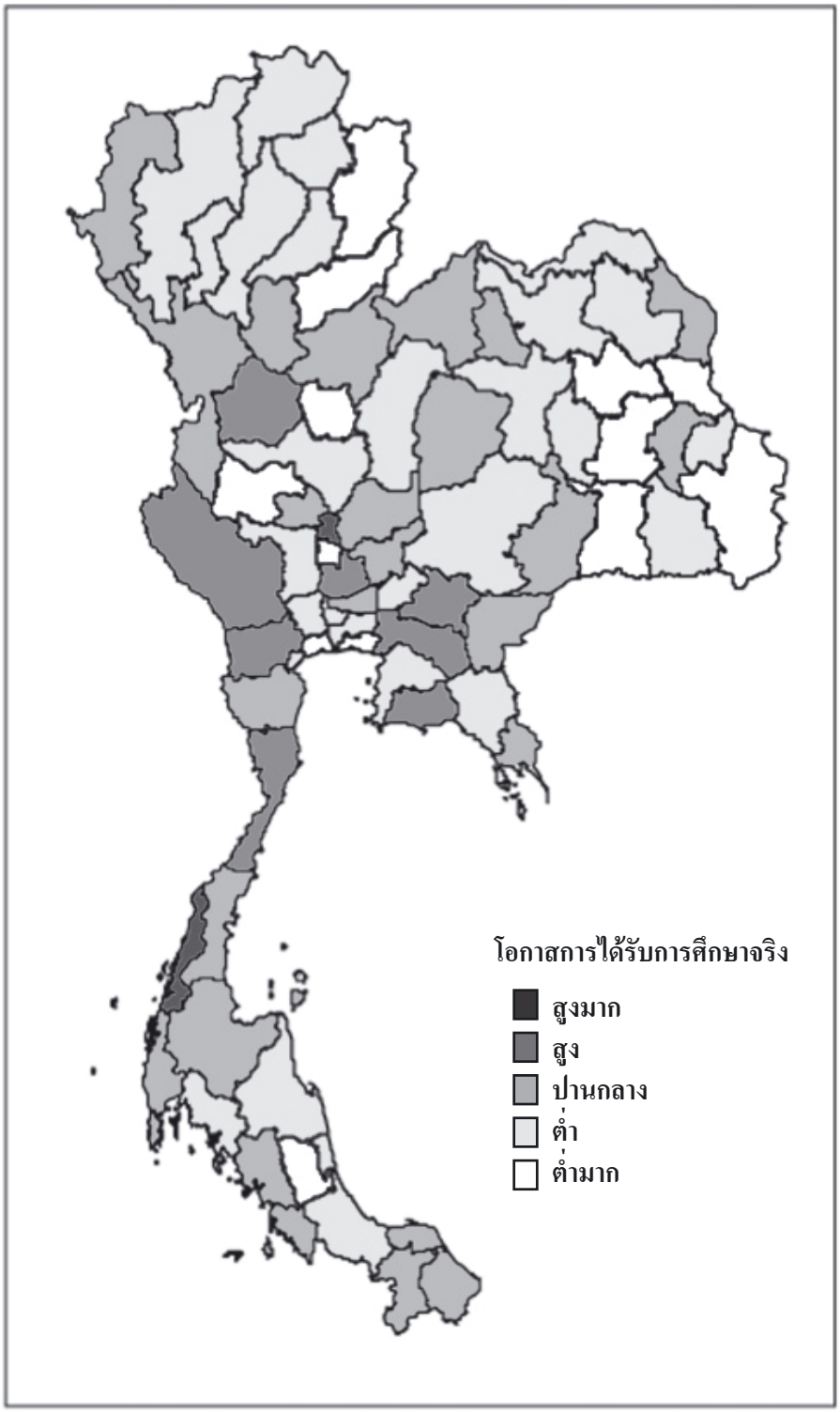

รูปที่ 39 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 100 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 3-5 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ ขอนแก่น เขต 3 นครนายก ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เลย เขต 1 และเพชรบุรี เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ เชียงใหม่ เขต 6 อุตรดิตถ์เขต 2 อุบลราชธานี เขต 3 ระยอง เขต 2 และอุบลราชธานี เขต 5

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 3-5 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 40

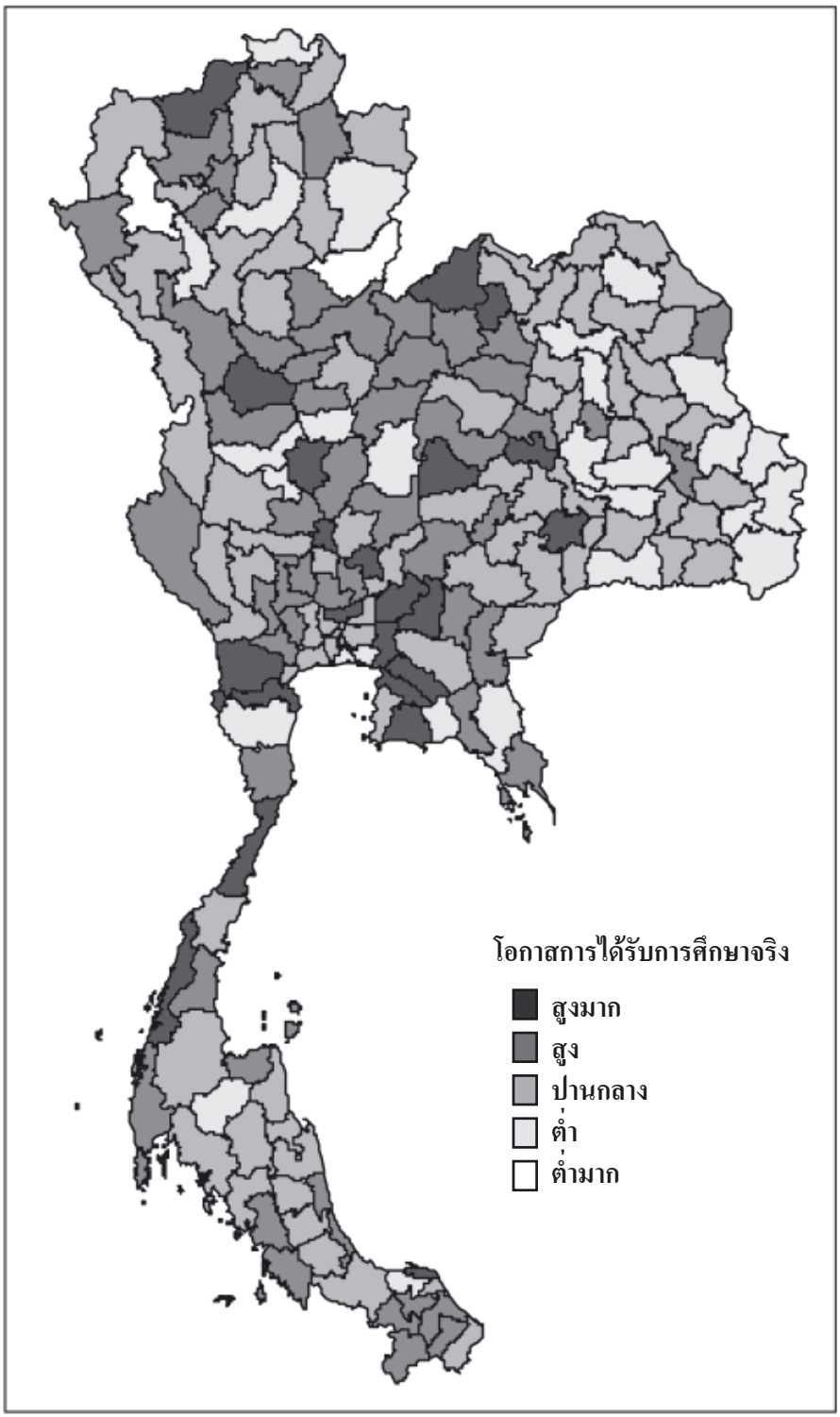

รูปที่ 40 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 3-5 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.1.2 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในการประมาณค่าจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 6-11 ปี ทั้งหมด จะพิจารณาจากข้อมูลในฐานข้อมูลของสพฐ.และข้อมูลรายบุคคลในสังกัด สช. โดยใช้หลักการเดียวกับกลุ่มอายุ 3-5 ปี ดังนี้

ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. และสช. จำแนกเป็นรายอายุ

สังกัด	อายุ	6 ปี	7 ปี	8 ปี	9 ปี	10 ปี	11 ปี	12-14 ปี	>14 ปี	6-11 ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน	578,220	591,501	600,189	616,646	680,468	713,890	37,212	4,930	3,780,914	3,823,056
	ร้อยละ	15.12	15.47	15.70	16.13	17.80	18.67	0.97	0.13	98.90	100.00
สช.	จำนวน	73,945	153,214	159,820	172,637	169,778	161,594	94,255	690	890,988	985,933
	ร้อยละ	7.50	15.54	16.21	17.51	17.22	16.39	9.56	0.07		100.00

จากตารางที่ 35 เมื่อนำมาประมาณการจำนวนผู้เรียนแต่ละอายุในกลุ่มผู้เรียนอายุ 6-11 ปี ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 36 ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามสังกัด อายุ และเพศ

สังกัด	อายุ	6 ปี	7 ปี	8 ปี	9 ปี	10 ปี	11 ปี	12-14 ปี	>14 ปี	6-11ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน	578,220	591,501	600,189	616,646	680,468	713,890	37,212	4,930	3,780,914	3,823,056
สช.	ร้อยละ	7.5	15.54	16.21	17.51	17.22	16.39	9.56	0.07		100.00
	จำนวน	73,945	153,214	159,820	172,637	169,778	161,594	94,255	690	890,988	985,933*
รวม (สพฐ.+สช.)	จำนวน	652,165	744,715	760,009	789,283	850,246	875,484	131,467	5,620	4,671,902	4,808,989
	ร้อยละ	13.56	15.49	15.80	16.41	17.68	18.21	2.73	0.12		100.00
จำนวนผู้เรียนสังกัดอื่น		76,155	86,962	88,748	92,166	99,285	102,232	15,352	656	545,549	561,557
จำนวนผู้เรียนรวม		**728,320**	**831,677**	**848,757**	**881,449**	**949,531**	**977,717**	**146,819**	**6,276**	**5,217,450**	**5,370,546**
ร้อยละผู้เรียนเพศชาย		51.73	51.71	51.88	51.78	51.86	52.78	50.54	65.1		
จำนวนผู้เรียนเพศชาย		376,760	430,060	440,335	456,414	492,427	516,039	74,202	4,086	2,712,035	2,790,323
จำนวนผู้เรียนเพศหญิง		351,560	401,617	408,422	425,035	457,104	461,678	72,617	2,190	2,505,415	2,580,223

จากจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 36 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 37 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปีในระดับประถมศึกษา	2,712,035	2,505,415	5,217,450
จำนวนผู้เรียนอายุ >5 ปีในระดับก่อนประถม	69,091	63,452	132,543
จำนวนผู้เรียนอายุน้อยกว่า 12 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	290	269	559
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปี	2,771,601	2,578,951	5,350,552
จำนวนประชากรอายุ 6-11 ปี	2,896,806	2880774	5,777,580
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 6-11 ปี	95.68	89.52	92.61

จากตารางที่ 37 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี เท่ากับร้อยละ 92.6 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปีของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ประมาณร้อยละ 6.2

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (ราย ละเอียดอยู่ในตารางที่ 101 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด มี 5 จังหวัด คือ ภูเก็ต อุตรดิตถ์ หนองบัวลำภู ระนอง และสิงห์บุรี ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ มุกดาหาร อุบลราชธานี นครราชสีมา ชัยนาท และกาญจนบุรี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 41

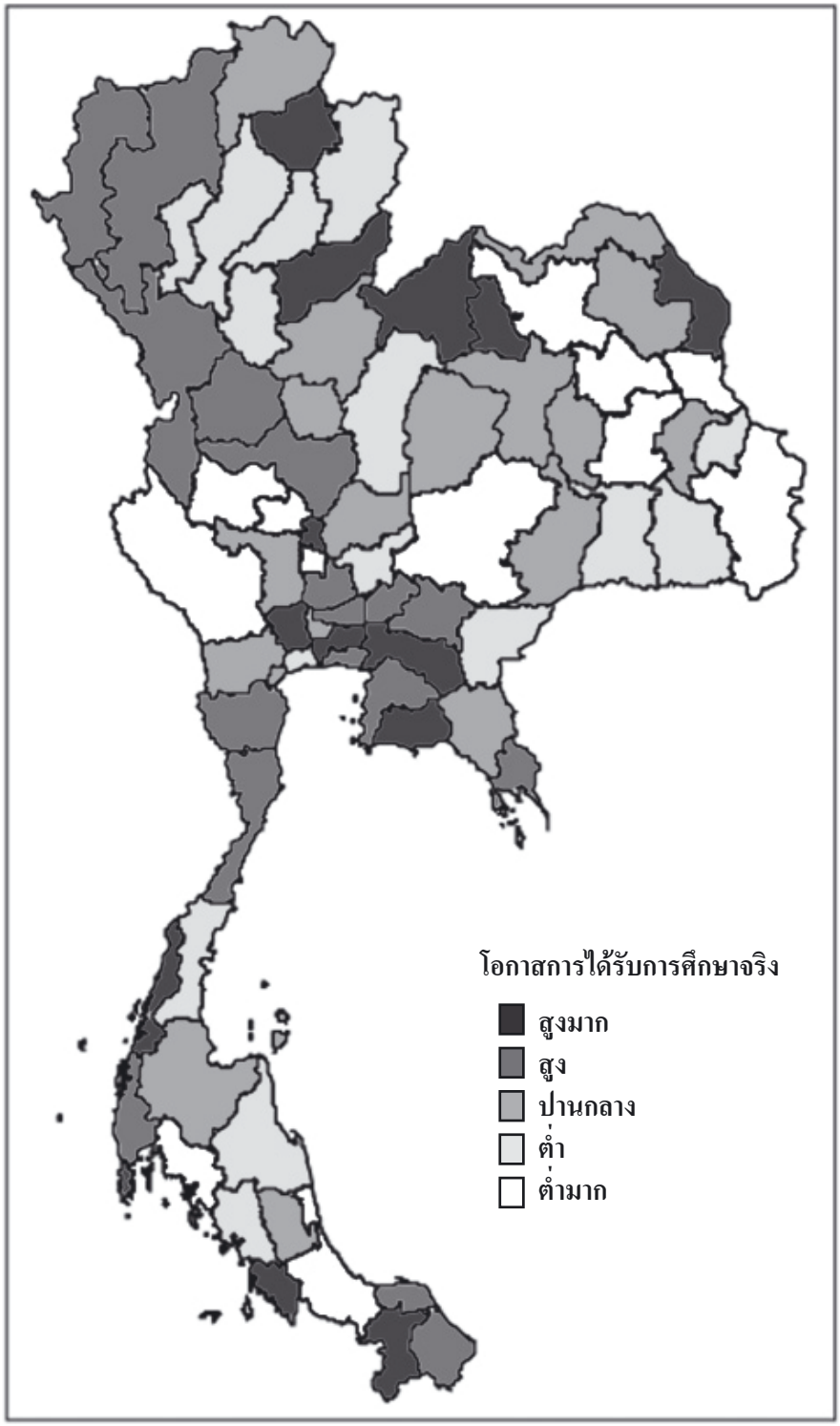

รูปที่ 41 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 102 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดถึง 11 เขต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ อุบลราชธานี เขต 5 กาญจนบุรี เขต 4 นครราชสีมา เขต 2 สระบุรี เขต 2 และตรัง เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-11 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 42

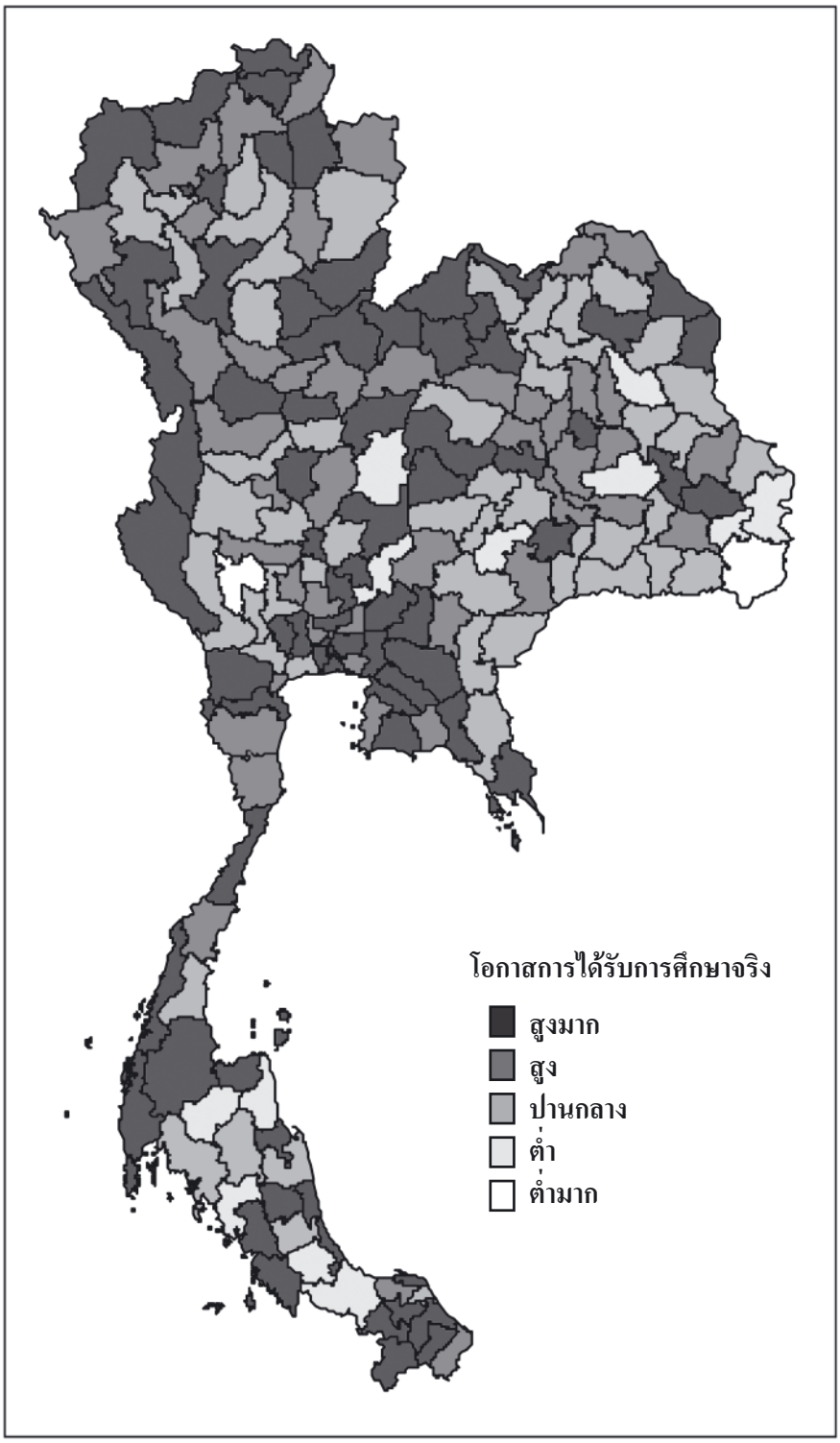

รูปที่ 42 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-11 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.1.3 โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)ในการประมาณการจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 12-14 ปี ทั้งหมด จะพิจารณาจากข้อมูลในฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับฐานข้อมูลรายบุคคลซึ่งมีข้อมูลเฉพาะหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ตารางที่ 38 ประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551 จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ

สังกัด	อายุ	< 12 ปี	12 ปี	13 ปี	14 ปี	> 14 ปี	รวม 12-14 ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน		730,808	717,649	703,816	22,767	2,152,273	2,175,010
สช.	ร้อยละ	0.14	10.28	31.13	31.79	26.66		100.00
	จำนวน	499	36,606	110,851	113,201	94,934		356,091
รวม (สพฐ.+สช)	จำนวน	499	767,414	828,500	817,017	117,701	2,412,932	2,531,101
	ร้อยละ	0.02	30.32	32.73	32.28	4.65	95.33	100.00
รวมทุกสังกัด		**559**	**847,207**	**914,548**	**901,974**	**129,931**	**2,663,728**	**2,794,218**
ร้อยละผู้เรียนเพศชาย		49.04	50.29	50.31	51.19	65.67		
จำนวนผู้เรียนชาย		274	426,060	460,109	461,720	85,326	1,347,889	1,433,489
จำนวนผู้เรียนหญิง		285	421,147	454,439	440,254	44,605	1,315,839	1,360,729

จากประมาณการจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 38 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 39 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,347,889	1,315,839	2,663,728
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับประถมศึกษา	74,158	72,661	146,819
จำนวนผู้เรียนอายุต่ำกว่า 15 ปี ในระดับมัธยมปลาย	392	483	875
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปี	1,422,439	1,388,983	2,811,422
ประชากรอายุ 12-14 ปี	1,550,667	1,563,422	3,114,089
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 12-14 ปี	**91.73**	**88.84**	**90.28**

จากตารางที่ 39 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี เท่ากับร้อยละ 90.3 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรเพศชายที่มีอายุ 12-14 ปีสูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 2.9

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 103 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ แม่ฮ่องสอน ปัตตานี ระนอง สตูล และภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ มุกดาหาร ชัยนาท กระบี่ กาญจนบุรี และอุบลราชธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 43

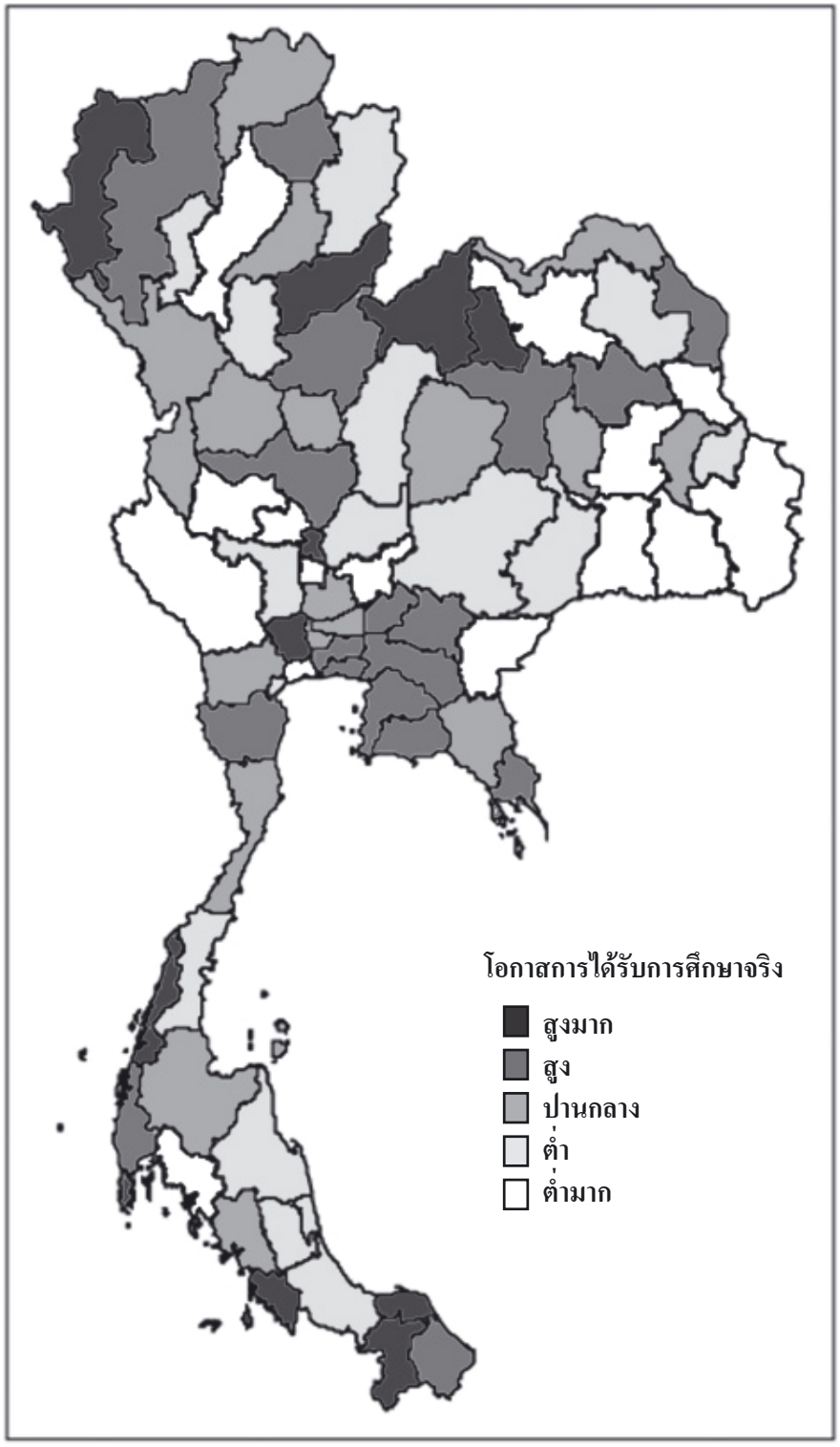

รูปที่ 43 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 104 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด มี 11 เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ อุบลราชธานี เขต 5 กาญจนบุรี เขต 4 นครราชสีมา เขต 2 สระบุรี เขต 2 และตรัง เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-14 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 44

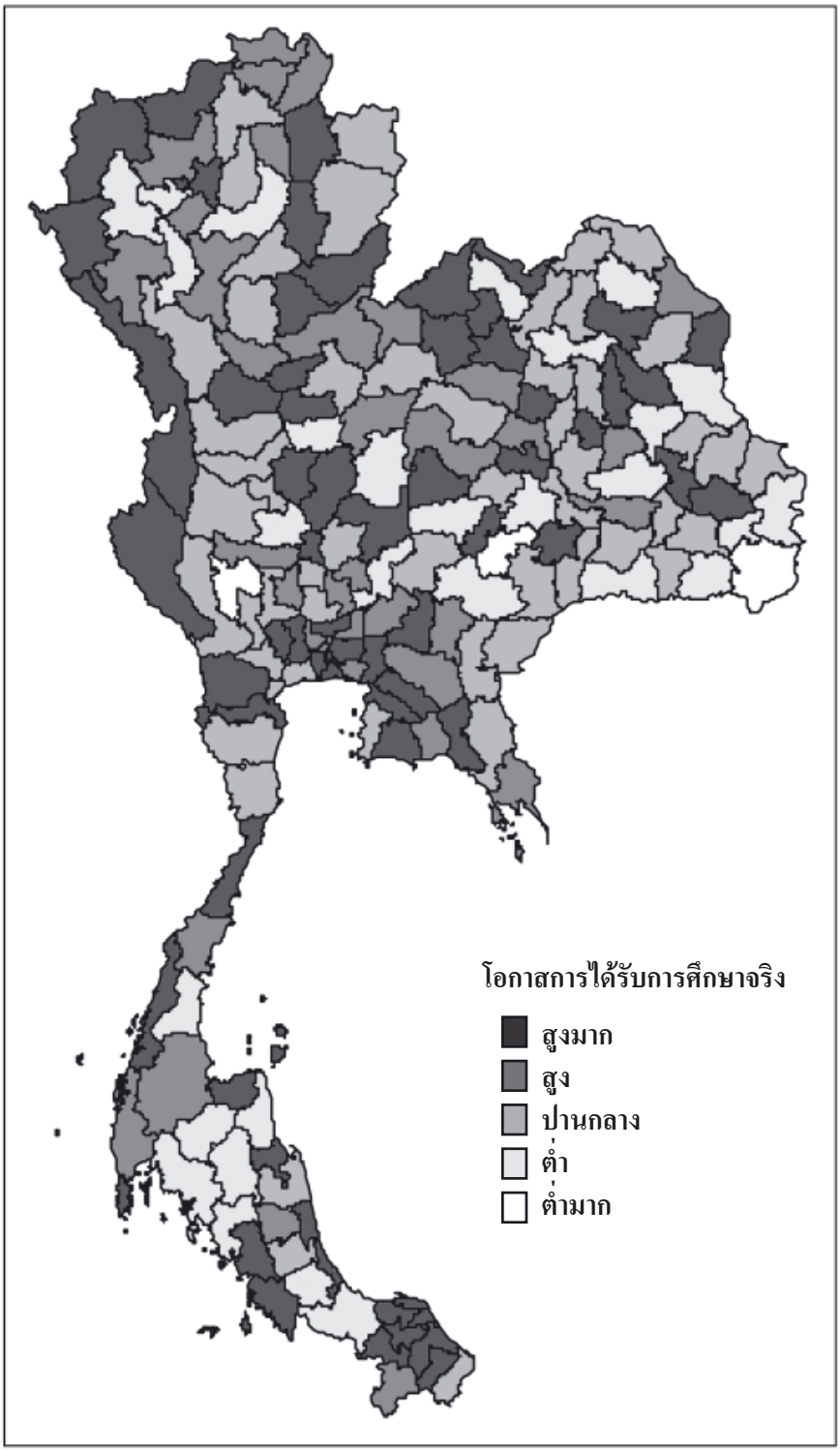

รูปที่ 44 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.1.4 โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6/ปวช.1-3) ในการประมาณค่าจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 15-17 ปี ทั้งหมด จะพิจารณาจากข้อมูลในฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบกับข้อมูลของสังกัดอื่นจากฐานข้อมูลรายบุคคล เช่นเดียวกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

ตารางที่ 40 การประมาณการจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 จำแนกเป็นรายอายุ และเพศ

สังกัด	อายุ	< 15 ปี	15 ปี	16 ปี	17 ปี	> 17 ปี	รวม 15-17 ปี	รวม
สพฐ.	จำนวน		350,960	330,414	298,193	4,526	979,567	984,093
สช.	ร้อยละ	0.15	10.69	31.86	31.86	25.44		100.00
	จำนวน	618	44078	131367	131367	104896	306812	412,326
รวม(สพฐ.+สช.)	จำนวน	618	395,038	461,781	429,560	109,422	1,286,379	1,396,419
	ร้อยละ	0.04	28.29	33.07	30.76	7.84		100.00
รวมทุกสังกัด		**875**	**558,709**	**653,105**	**607,534**	**154,757**	**1,819,348**	**1,974,980**
ร้อยละผู้เรียนเพศชาย		44.79	48.31	46.21	47.98	60.87		
จำนวนผู้เรียนเพศชาย		392	269,912	301,800	291,495	94,201	863,207	957,799
จำนวนผู้เรียนเพศหญิง		483	88,797	351,305	316,039	60,556	956,141	1,017,181

จากจำนวนผู้เรียนตามตารางที่ 40 เมื่อนำไปคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริง จะได้ดังนี้

ตารางที่ 41 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	863,207	956,141	1,819,348
จำนวนผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	62,302	67,629	129,931
จำนวนผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับประถมศึกษา	2,951	3,326	6,277
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปี	928,460	1,027,096	1,955,556
จำนวนประชากรอายุ 15-17 ปี	1,588,796	1605423	3,194,219
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 15-17 ปี	**58.44**	**63.98**	**61.22**

จากตารางที่ 41 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี เท่ากับร้อยละ 61.2 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรเพศหญิงสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 5.5

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (ราย ละเอียดอยู่ในตารางที่ 105 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 15-17 ปี มีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ นครนายก กรุงเทพมหานคร น่าน ชลบุรี และลำพูน ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าจังหวัด คือ สมุทรปราการ หนองบัวลำภู สมุทรสาคร นนทบุรี และปทุมธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 45

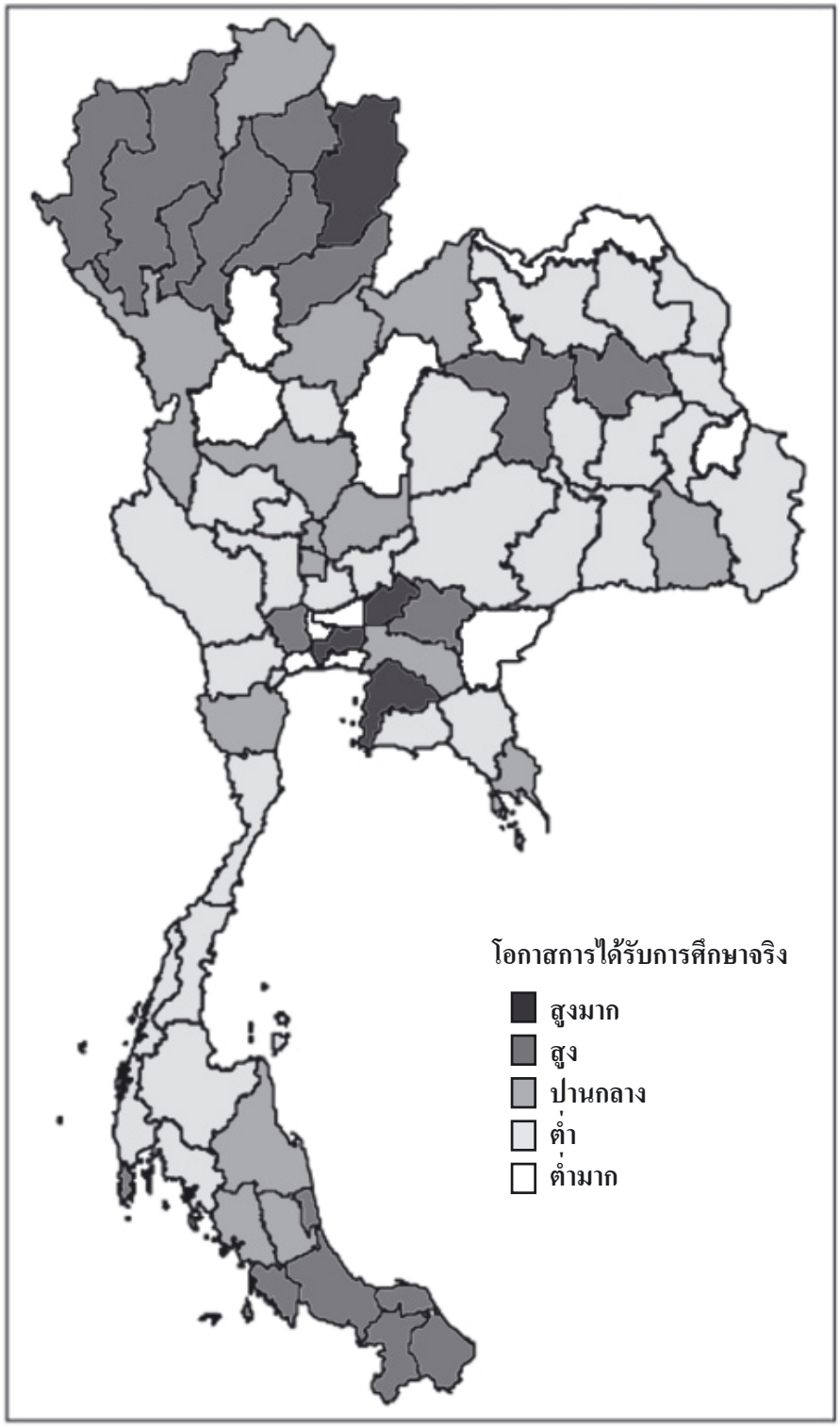

รูปที่ 45 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 106 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 15-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด มีจำนวน 11 เขต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับคือ กาญจนบุรี เขต 4 พิษณุโลก เขต 2 สกลนคร เขต 3 นครสวรรค์ เขต 2 และกาญจนบุรี เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 15-17 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 46

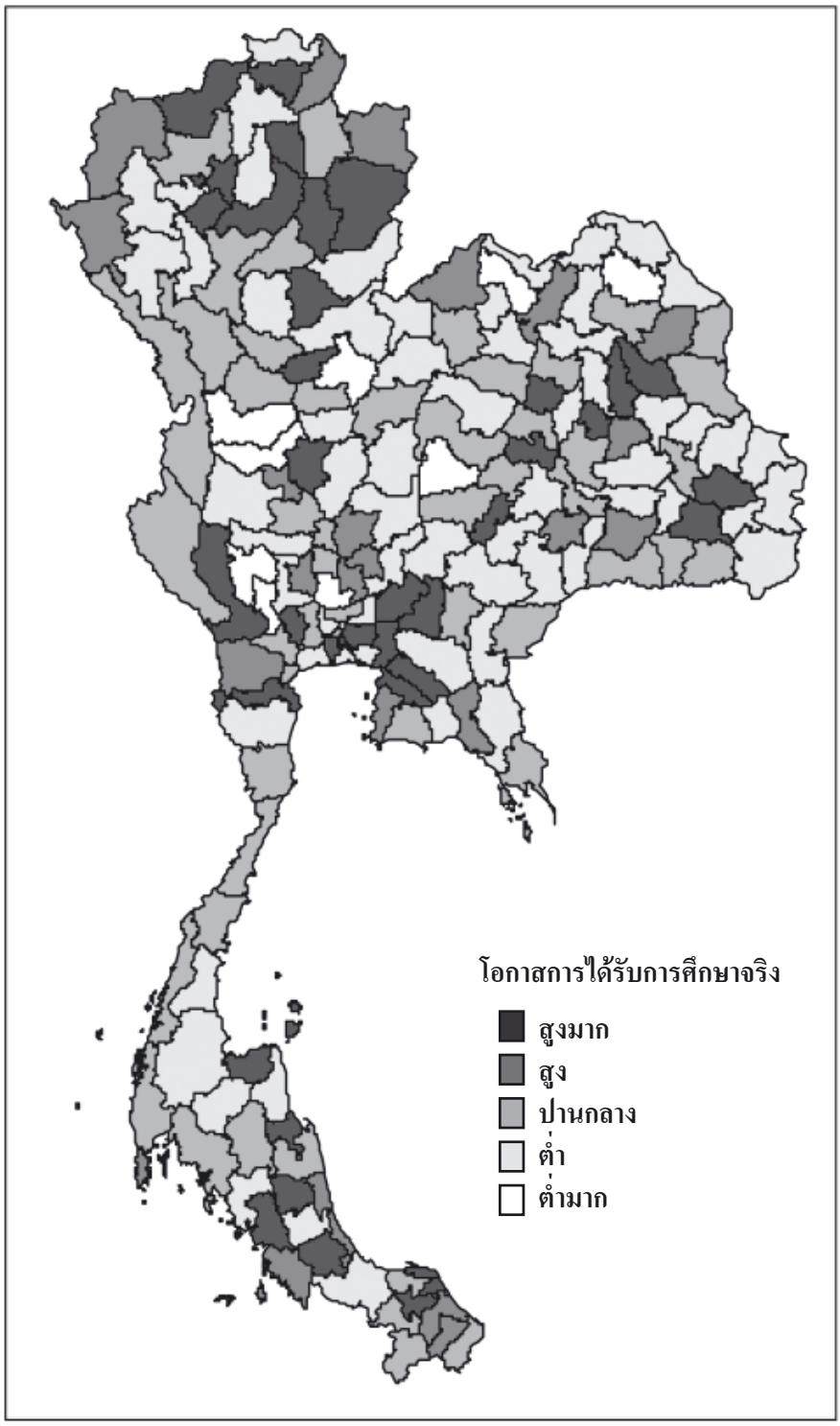

รูปที่ 46 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 15-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.1.5 โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.1 - ม.3) ในการหาจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 6-14 ปี ทั้งหมด จะนำข้อมูลของกลุ่มอายุต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วมาใช้ในการคำนวณ ดังนี้

ตารางที่ 42 จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2551

เพศ	จำนวนผู้เรียน			จำนวนประชากร		
	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-14 ปี	รวม	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-14 ปี	รวม
ชาย	2,771,601	1,422,439	4,194,040	2,896,806	1,550,667	4,447,473
หญิง	2,578,951	1,388,983	3,967,934	2,880,774	1,563,422	4,444,196
รวม	**5,350,552**	**2,811,422**	**8,161,974**	**5,777,580**	**3,114,089**	**8,891,669**

จากตารางที่ 42 เมื่อนำมาคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปีปรากฏดังนี้

ตารางที่ 43 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-14 ปี	4,194,040	3,967,934	8,161,974
รวมจำนวนประชากรอายุ 6-14 ปี	4,447,473	4,444,196	8,891,669
อัตราการเข้าเรียนจริงของกลุ่มอายุ 6-14 ปี	**94.30**	**89.28**	**91.79**

จากตารางที่ 43 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 6-14 ปี พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษารวมประมาณร้อยละ 91.8 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 5

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 107 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-14 ปี มีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ ภูเก็ต ระนอง อุตรดิตถ์ สตูล และนครปฐม ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ มุกดาหาร ชัยนาท กาญจนบุรี อุบลราชธานี และกระบี่

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 47

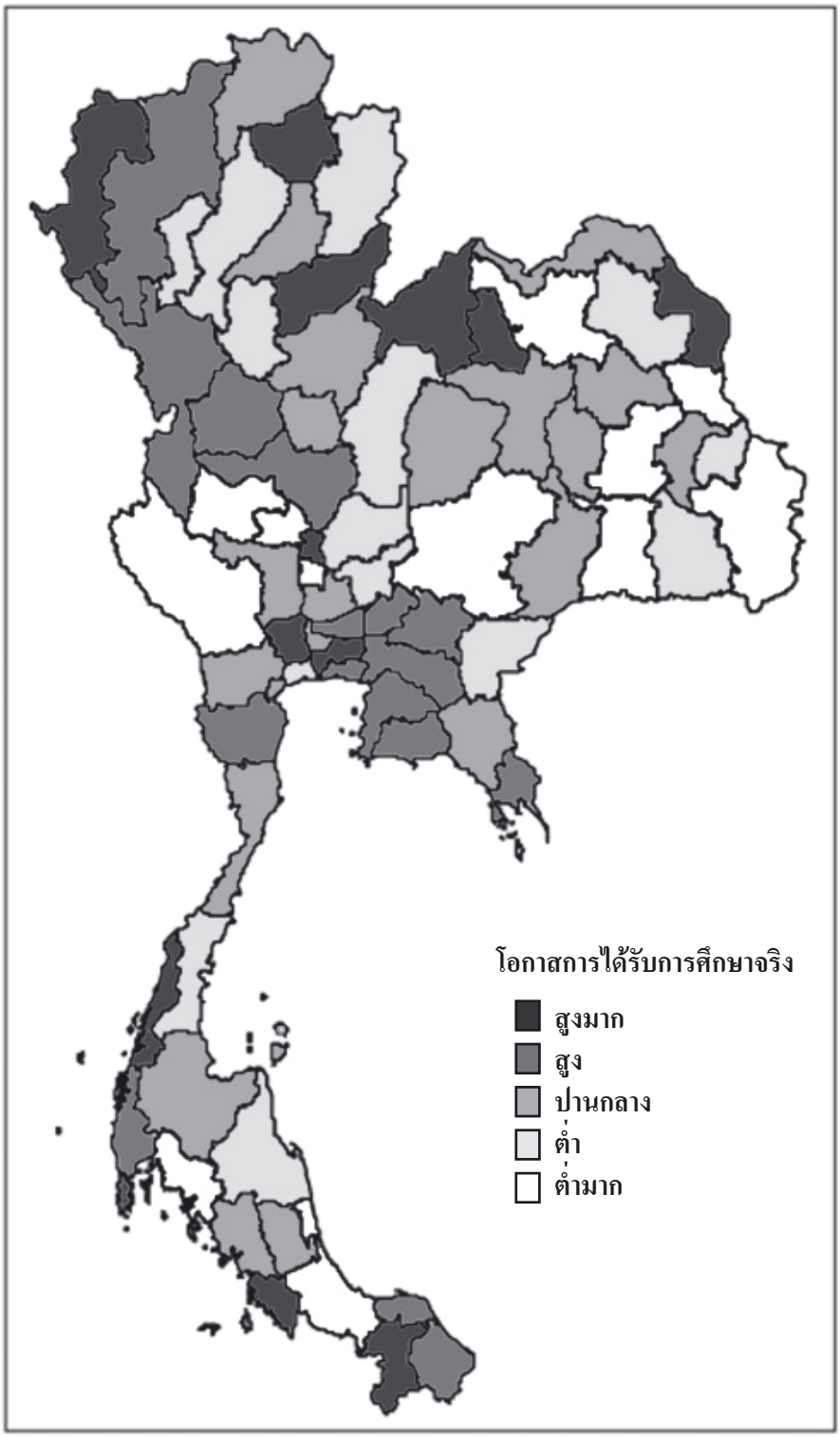

รูปที่ 47 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 108 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด ถึง 18 เขต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ อุบลราชธานี เขต 5 กาญจนบุรี เขต 4 นครราชสีมา เขต 2 สระบุรี เขต 2 และตรัง เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-14 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 48

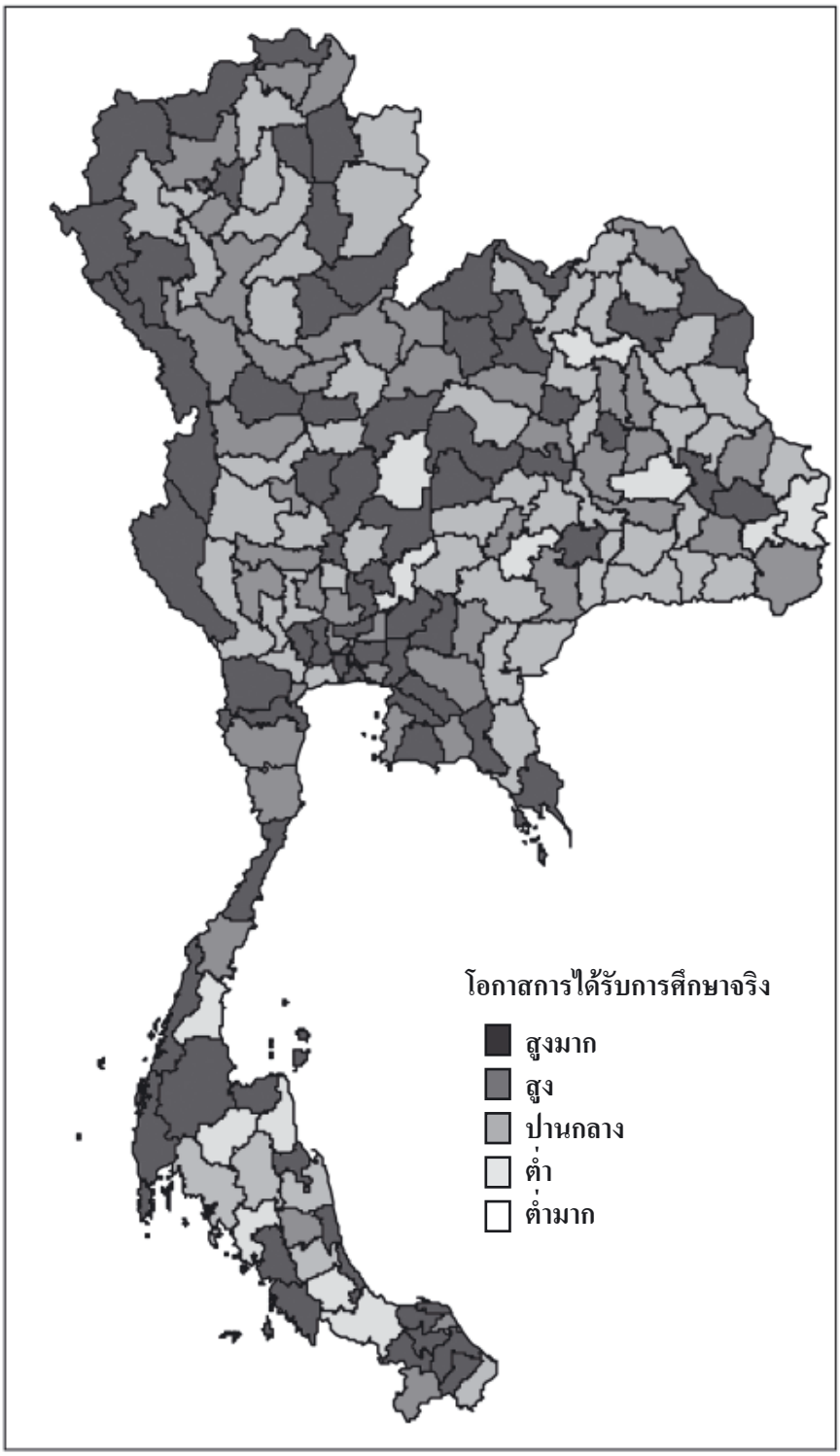

รูปที่ 48 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-14 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.1.6 โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6) ในการหาจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 12-17 ปี ทั้งหมด จะนำข้อมูลของกลุ่มอายุต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วมาใช้คำนวณ ดังนี้

ตารางที่ 44 จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2551

เพศ	จำนวนผู้เรียน			จำนวนประชากร		
	อายุ 12-14 ปี	อายุ 15-17 ปี	รวม	อายุ 12-14 ปี	อายุ 15-17 ปี	รวม
ชาย	1,422,439	928,460	2,350,899	1,550,667	1,588,796	3,139,463
หญิง	1,388,983	1,027,096	2,416,079	1,563,422	1,605,423	3,168,845
รวม	**2,811,422**	**1,955,556**	**4,766,978**	**3,114,089**	**3,194,219**	**6,308,308**

จากตารางที่ 44 เมื่อนำมาคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปีปรากฏดังนี้

ตารางที่ 45 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 12-17 ปี	2,350,899	2,416,079	4,766,978
รวมจำนวนประชากรอายุ 12-17 ปี	3,139,463	3,168,845	6,308,308
อัตราการเข้าเรียนจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี	**74.88**	**76.24**	**75.57**

จากตารางที่ 45 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 12-17 ปี พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 75.6 โดยประชากรเพศหญิงมีโอกาสมากกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 1.4

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 109 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก แม่ฮ่องสอน ปัตตานี และชลบุรี ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรสาคร สมุทรปราการ สุโขทัย นนทบุรี และอำนาจเจริญ

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 49

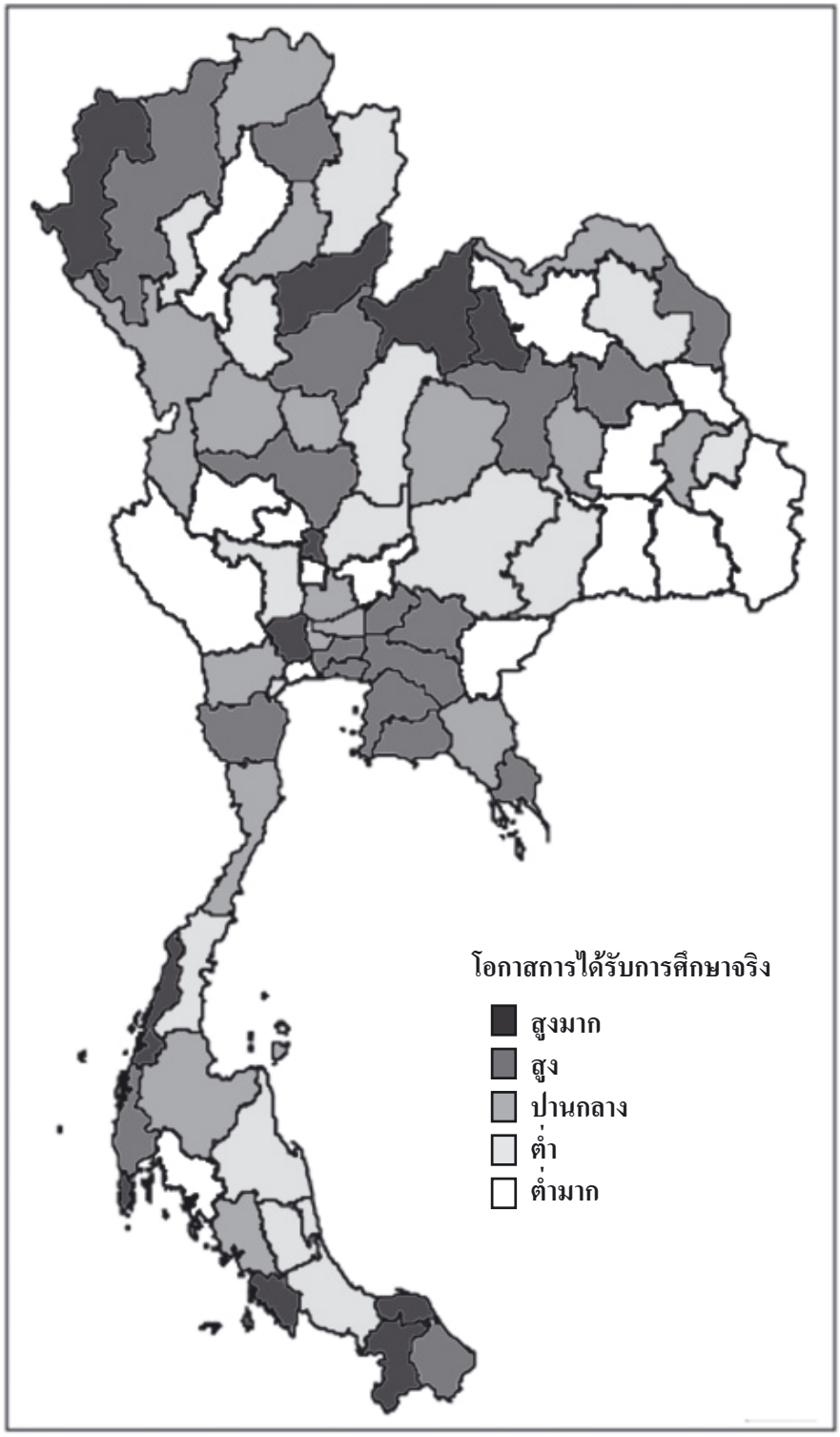

รูปที่ 49 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 110 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด (99.9 %) มีจำนวน 6 เขต คือ เชียงใหม่ เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 แพร่ เขต 1 พิษณุโลก เขต 1 ปัตตานี เขต 3 และขอนแก่น เขต 3 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ กาญจนบุรี เขต 4 สกลนคร เขต 3 สระบุรี เขต 2 พิษณุโลก เขต 2 และ นครสวรรค์ เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 12-17 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 50

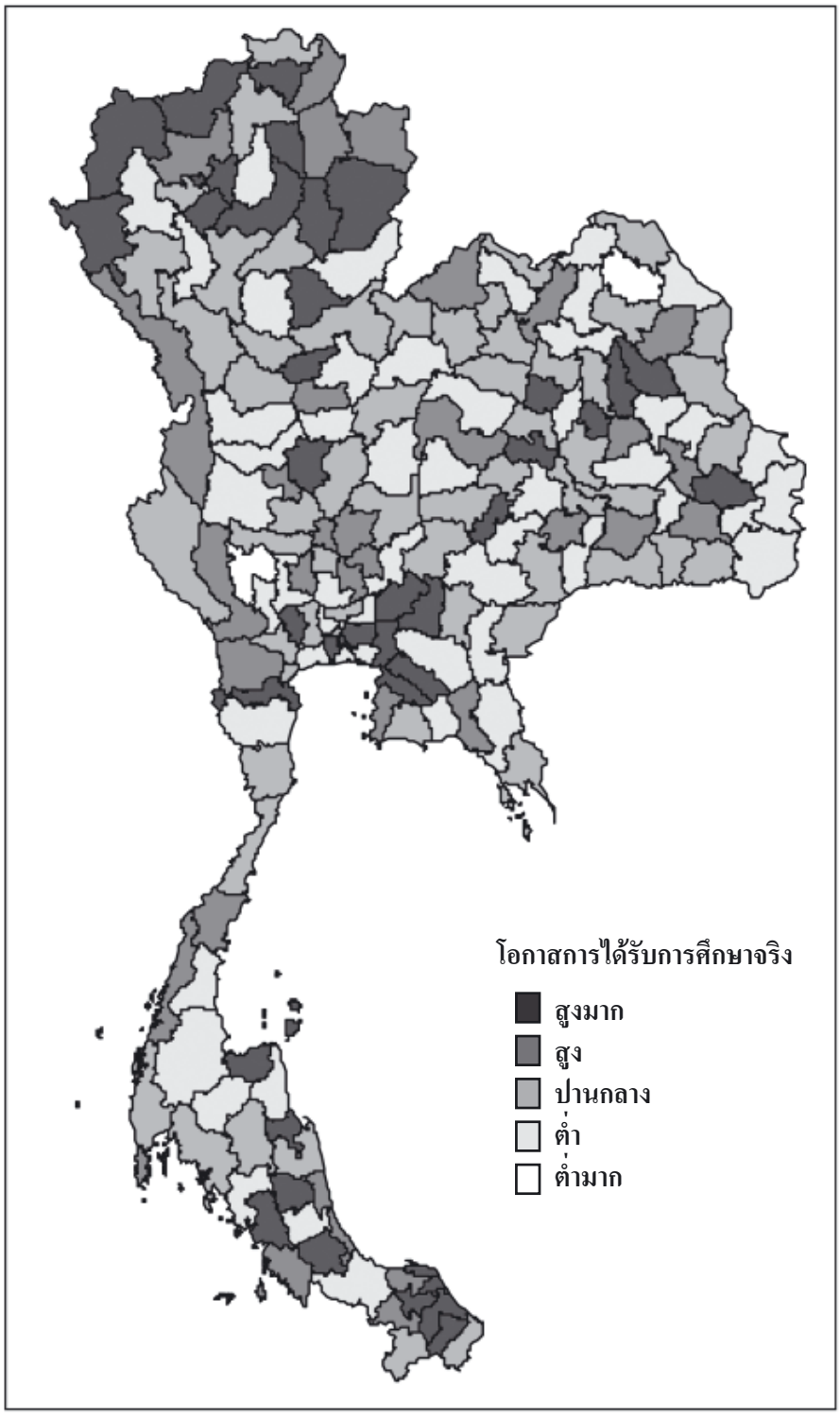

รูปที่ 50 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 12-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.1.7 โอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี

ประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี คือกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี (ป.1-ม.6) ในการหาจำนวนผู้เรียนกลุ่มอายุ 6-17 ปี ทั้งหมด จะนำข้อมูลของกลุ่มอายุต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วมาใช้การคำนวณ ดังนี้

ตารางที่ 46 จำนวนผู้เรียนและประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี รวมทั้งประเทศ จำแนกตามเพศ ปีการศึกษา 2551

เพศ	จำนวนผู้เรียน			จำนวนประชากร		
	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-17 ปี	อายุ 6-17 ปี	อายุ 6-11 ปี	อายุ 12-17 ปี	อายุ 6-17 ปี
ชาย	2,771,601	2,350,899	5,122,500	2,896,806	3,139,463	6,036,269
หญิง	2,578,951	2,416,079	4,995,030	2,880,774	3,168,845	6,049,619
รวม	**5,350,552**	**4,766,978**	**10,117,530**	**5,777,580**	**6,308,308**	**12,085,888**

จากตารางที่ 46 เมื่อนำมาคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปีปรากฏดังนี้

ตารางที่ 47 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปี ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-17 ปี	5,122,500	4,995,030	10,117,530
รวมจำนวนประชากรอายุ 6-17 ปี	6,036,269	6,049,619	12,085,888
อัตราการได้รับการศึกษาจริงของกลุ่มอายุ 6-17 ปี	**84.86**	**82.57**	**83.71**

จากตารางที่ 47 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 6-17 ปี พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 83.7 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 2.3

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 111 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-17 ปี มีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก ยะลา สตูล และภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรสาคร ชัยนาท กาญจนบุรี อุบลราชธานี และ อุทัยธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 51

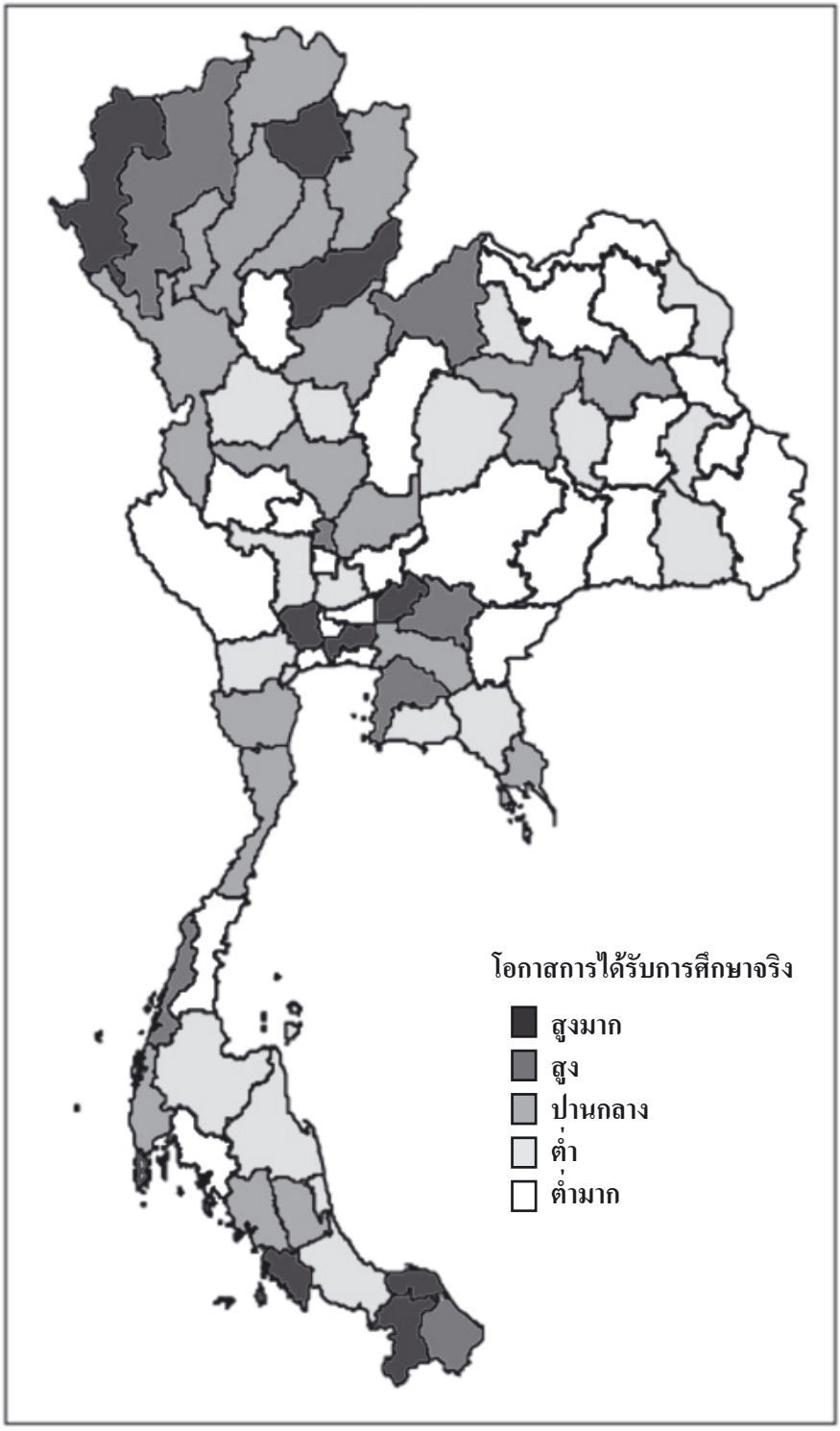

รูปที่ 51 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี มาคำนวณแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 112 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด 5 เขต คือ เชียงใหม่ เขต 1 ขอนแก่น เขต 3 นครสวรรค์ เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 และตรัง เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ กาญจนบุรี เขต 1 4 อุบลราชธานี เขต 5 สระบุรี เขต 5 นครราชสีมา เขต 2 และ สกลนคร เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรที่มีอายุ 6-17 ปี ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 52

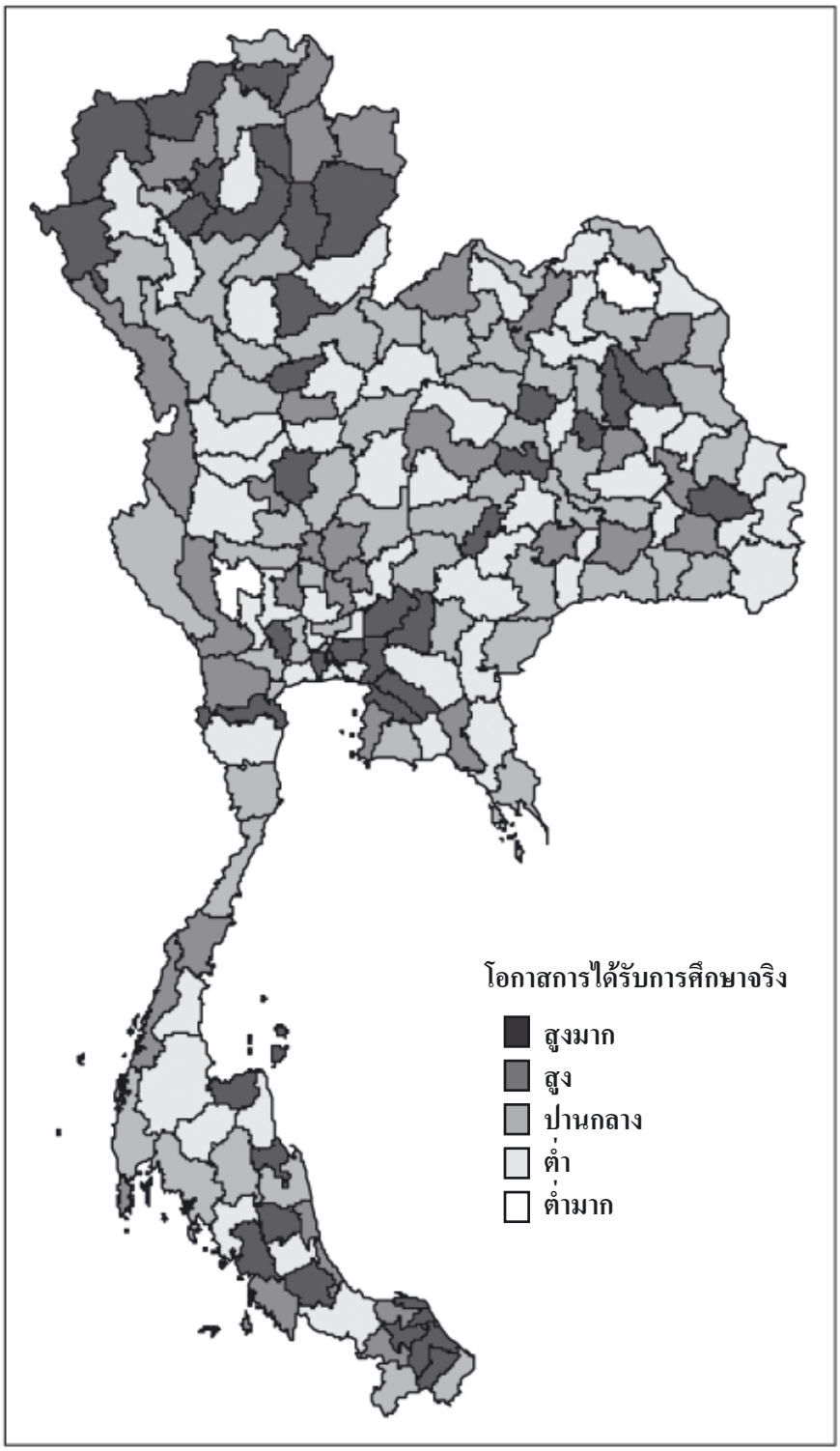

รูปที่ 52 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรอายุ 6-17 ปี ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ

3.2.1 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเฉพาะที่มีอายุ 3-5 ปี ในการคำนวณจำนวนผู้เรียนกลุ่มนี้ จะใช้ข้อมูลจากการประมาณค่าเพื่อหาอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี และเนื่องจากผู้เรียนที่มีอายุ 3-5 ปี ไม่มีเรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนั้น อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับก่อนประถมศึกษาจึงเป็นอัตราเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ดังนี้

ตารางที่ 48 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 3-5 ปี	887,642	750,200	1,637,842
จำนวนประชากรอายุ 3-5 ปี	1,336,630	1,399,578	2,736,208
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 3-5 ปี	**62.76**	**57.08**	**59.86**

จากตารางที่ 48 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษาเท่ากับร้อยละ 59.9 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่าเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิง ประมาณร้อยละ 5.6

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษา มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งการนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับก่อนประถมศึกษาของแต่ละจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะได้ผลเช่นเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่ได้นำเสนอไปแล้วทุกประการ

3.2.2 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 49 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปีในระดับประถมศึกษา	2,558,335	2,446,188	5,004,523
จำนวนประชากรอายุ 6-11 ปี	2,892,805	2,897,295	5,790,100
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 6-11 ปี	**88.44**	**84.43**	**86.43**

จากตารางที่ 49 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาประมาณร้อยละ 86.4 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาของเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน โดยโอกาสของเพศหญิงสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 4

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 113 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ ภูเก็ต อุตรดิตถ์ หนองบัวลำภู ระนอง และสิงห์บุรี ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ มุกดาหาร อุบลราชธานี นครราชสีมา ชัยนาท และ กาญจนบุรี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 53

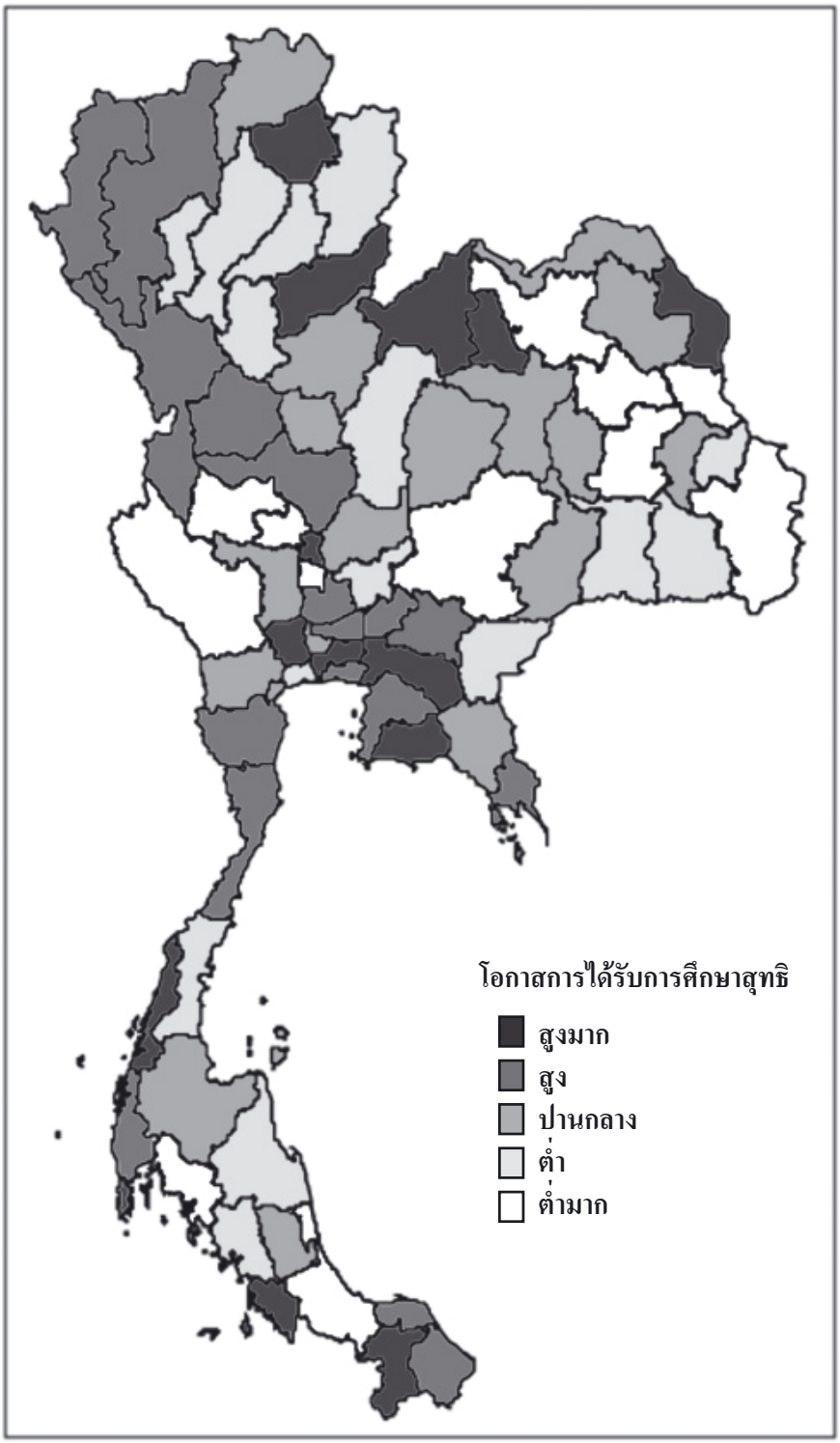

รูปที่ 53 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษามาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 114 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุดสองเขต คือ ตรัง เขต 1 และเลย เขต 1 สำหรับเขตที่มีอัตราสูงอันดับถัดมามีอัตราเท่ากันถึง 9 เขต ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ อุบลราชธานี เขต 5 กาญจนบุรี เขต 4 นครราชสีมาเขต 2 สระบุรี เขต 2 และตรัง เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 54

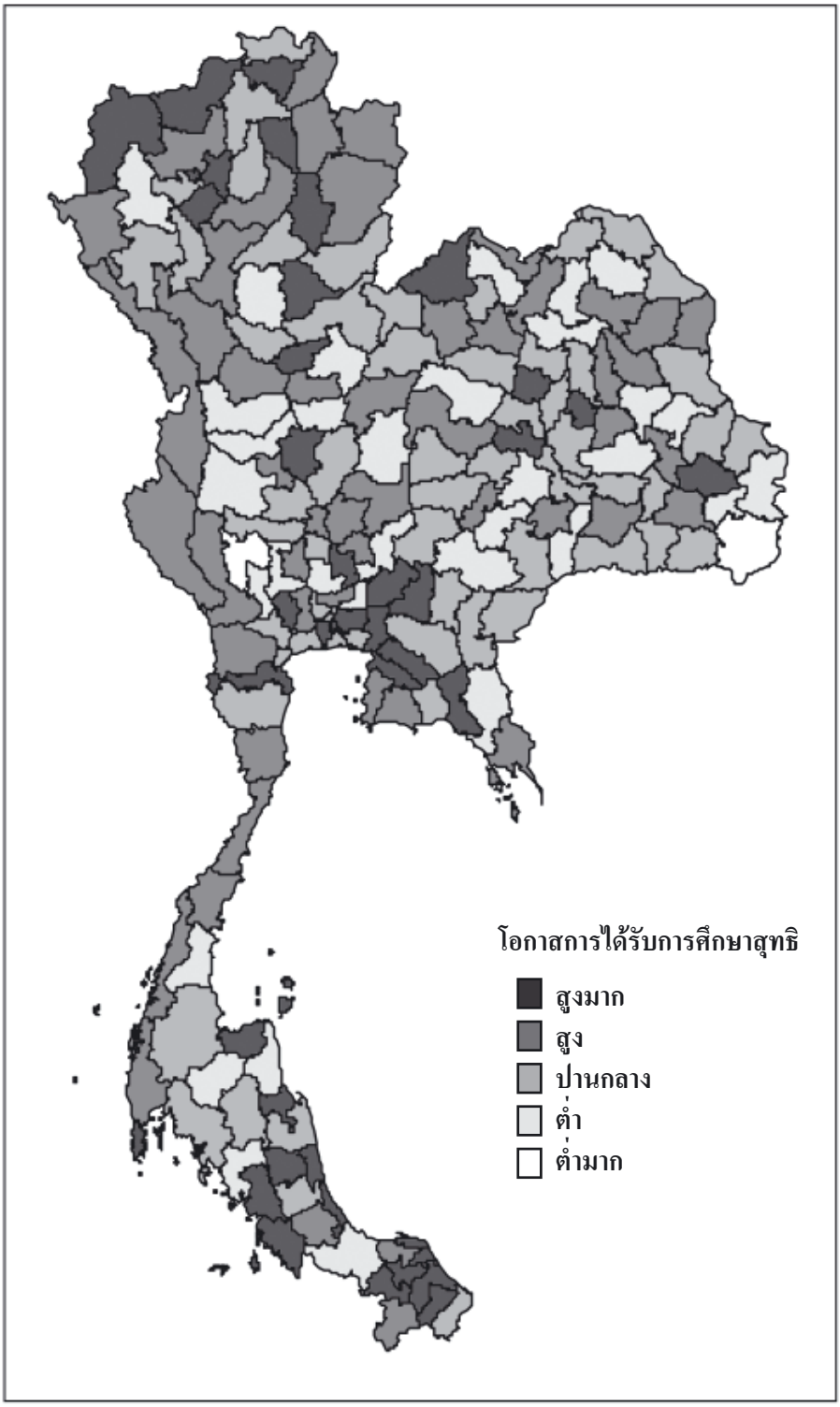

รูปที่ 54 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.2.3 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเฉพาะที่มีอายุ 12-14 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปีได้เช่นเดียวกับระดับประถมศึกษา โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 12-14 ปีที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 50 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,347,889	1,315,839	2,663,728
จำนวนประชากรอายุ 12-14 ปี	1,550,667	1,563,422	3,114,089
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 12-14 ปี	**86.92**	**84.16**	**85.54**

จากตารางที่ 50 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 85.5 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประชากรเพศชายที่มีอายุ 12-14 ปีสูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 2.7

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาคำนวณแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 115 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุดห้าอันดับ คือ แม่ฮ่องสอน ปัตตานี ระนอง สตูล และภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ มุกดาหาร ชัยนาท กระบี่ กาญจนบุรี และ อุบลราชธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 55

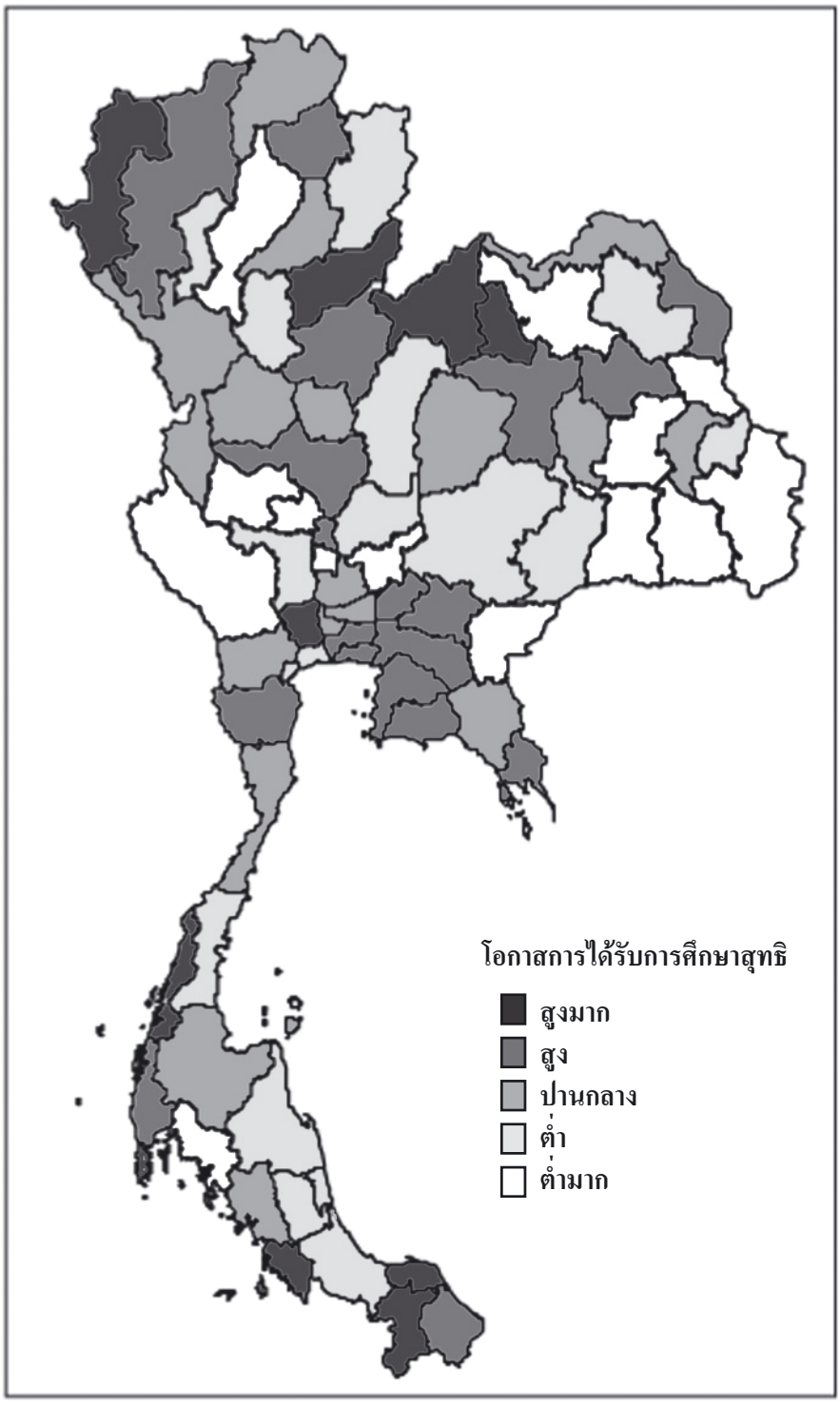

รูปที่ 55 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 116 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุด 5 เขต คือ อุบลราชธานี เขต 1 ยะลา เขต 1 นราธิวาส เขต 3 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และ พิษณุโลก เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ อุบลราชธานี เขต 5 กาญจนบุรี เขต 4 นครราชสีมา เขต 2 สระบุรี เขต 2 และ ตรัง เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 56

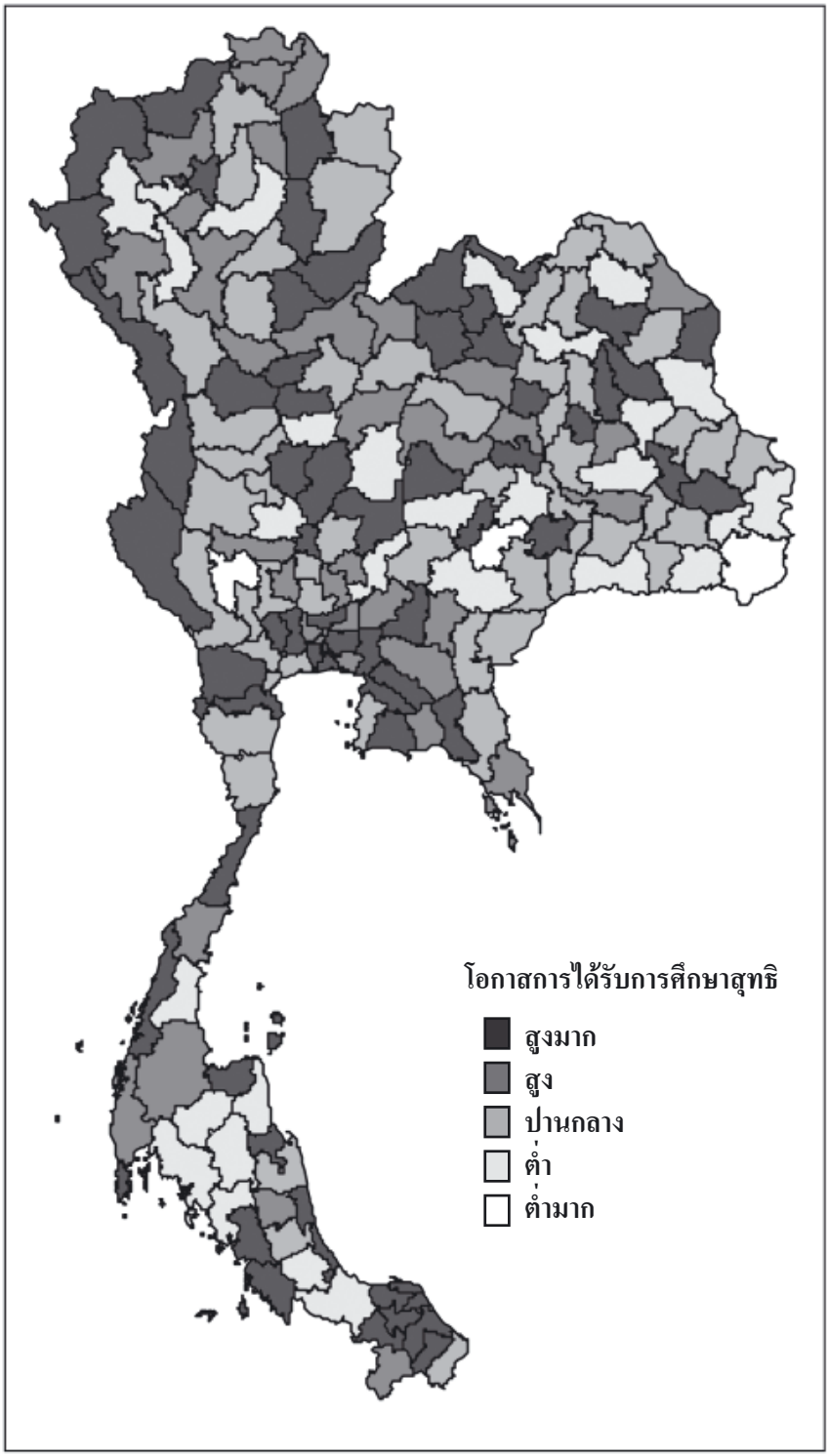

รูปที่ 56 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.2.4 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเฉพาะที่มีอายุ 15-17 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาของประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปีได้เช่นเดียวกับระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผ่านมาแล้ว โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 15-17 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 51 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	863,207	956,141	1,819,348
จำนวนประชากรอายุ 15-17 ปี	1,619,518	1607927	3227445
อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิของกลุ่มอายุ 15-17 ปี	**53.30**	**59.46**	**56.37**

จากตารางที่ 51 พบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่ากับร้อยละ 56.4 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประชากรเพศหญิงที่มีอายุ 15-17 ปีสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 6.2

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 117 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดห้าจังหวัด คือ นครนายก กรุงเทพมหานคร น่าน ชลบุรี และลำพูน ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำสุดห้าอันดับคือ สมุทรปราการ หนองบัวลำภู สมุทรสาคร นนทบุรี และปทุมธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 57

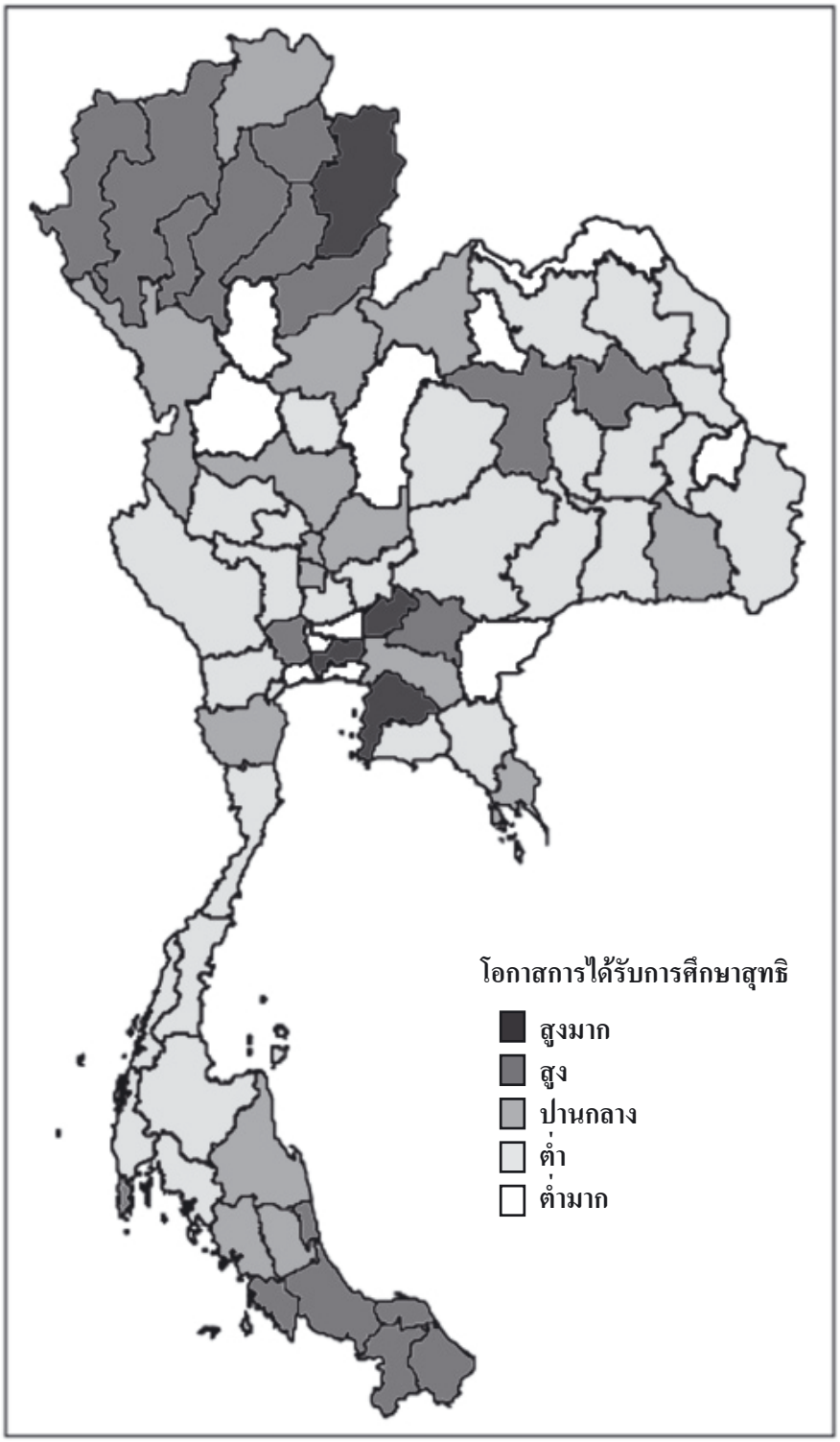

รูปที่ 57 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 118 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุด 5 เขต คือ ลำปาง เขต 1 แพร่ เขต 1 พิษณุโลก เขต 1 เชียงใหม่ เขต 1 และ สงขลา เขต 2 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุด 5 เขต คือ กาญจนบุรี เขต 4 พิษณุโลก เขต 2 สกลนคร เขต 2 นครสวรรค์ เขต 2 และ กาญจนบุรี เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 58

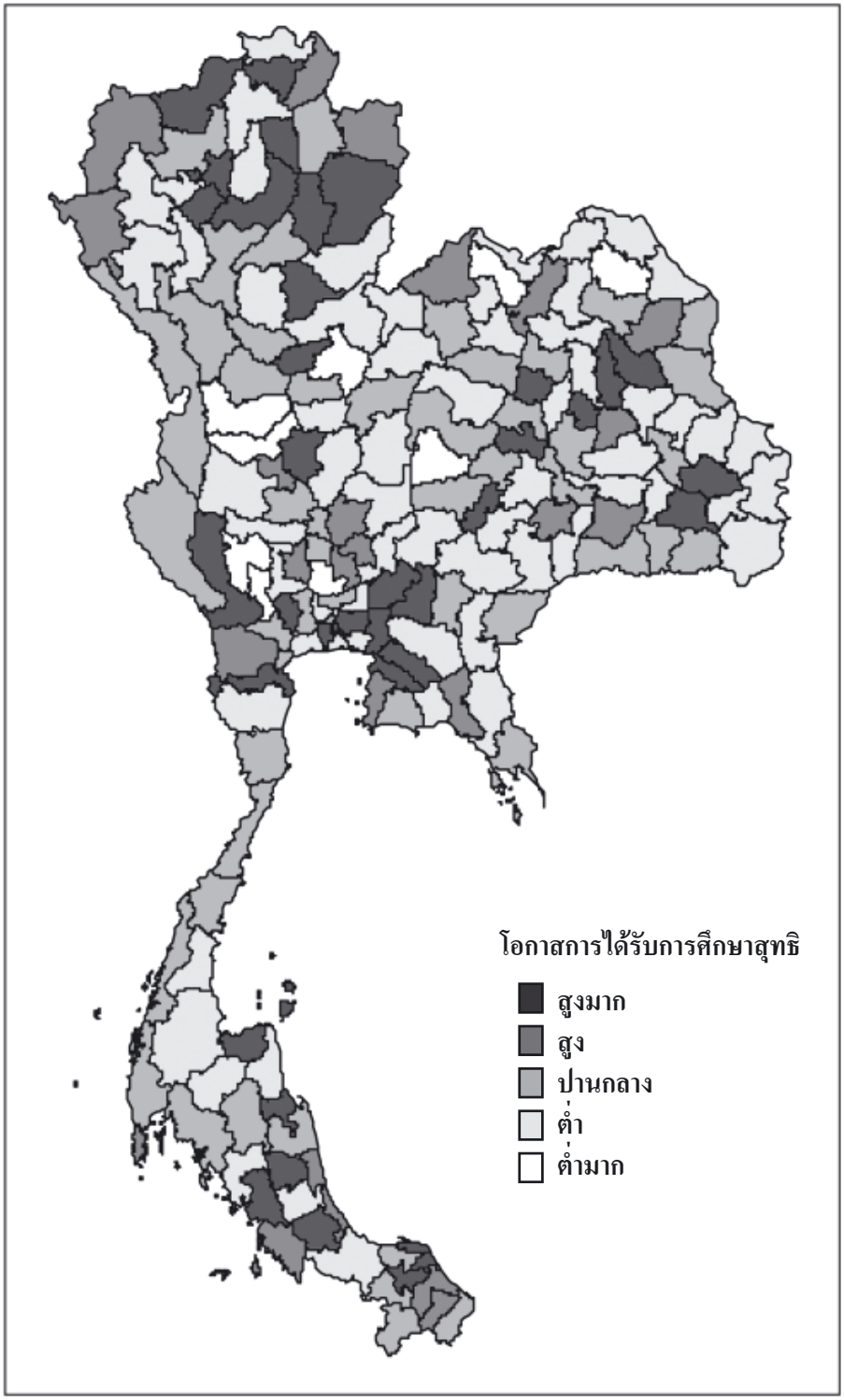

รูปที่ 58 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.2.5 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับเฉพาะที่มีอายุ 6-14 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับนี้สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปีได้ โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 6-14 ปีที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 52 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปีในระดับประถมศึกษา	2,712,035	2,505,415	5,217,450
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับประถมศึกษา	74,202	72,617	146,819
จำนวนผู้เรียนอายุ <14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	274	285	559
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,347,889	1,315,839	2,663,728
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 6-14 ปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ	4,134,400	3,894,156	8,028,556
รวมจำนวนประชากรอายุ 6-14 ปี	4,447,473	4,444,196	8,891,669
อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ	**92.96**	**87.62**	**90.29**

จากตารางที่ 52 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ พบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาสุทธิโดยรวมประมาณร้อยละ 90.3 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 5.3

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 119 ในภาคผนวก) พบว่าจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ สูงสุดห้าอันดับ คือ ภูเก็ต ระนอง อุตรดิตถ์ สตูล และนครปฐม ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ มุกดาหาร ชัยนาท กาญจนบุรี อุบลราชธานี และกระบี่

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 59

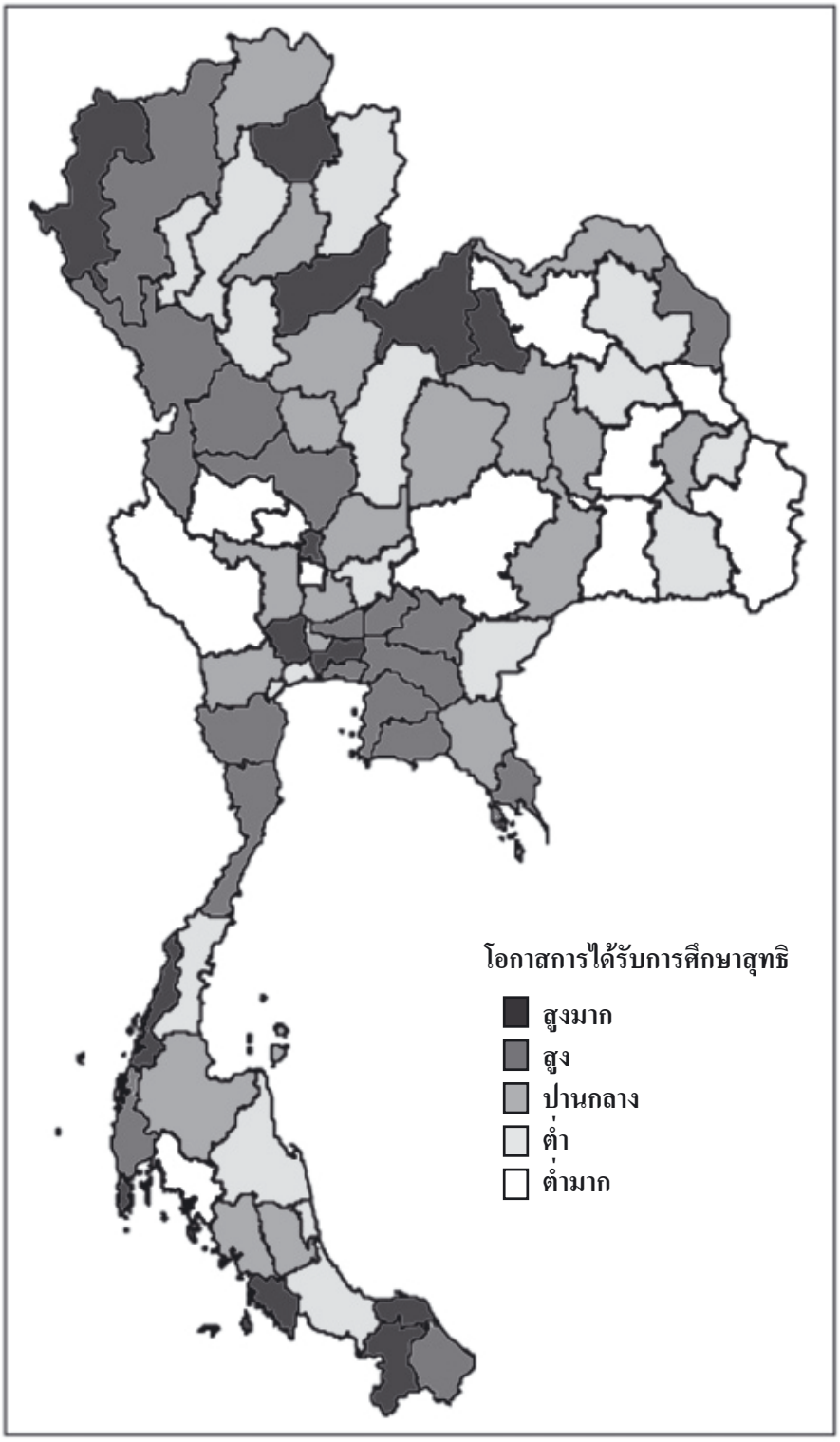

รูปที่ 59 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 120 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับสูงสุดห้าอันดับ คือ ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 1 นราธิวาส เขต 1 ตรัง เขต 1 และ เชียงใหม่ เขต 3 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ กาญจนบุรี เขต 4 อุบลราชธานี เขต 5 นครราชสีมา เขต 2 สระบุรี เขต 2 และตรัง เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 60

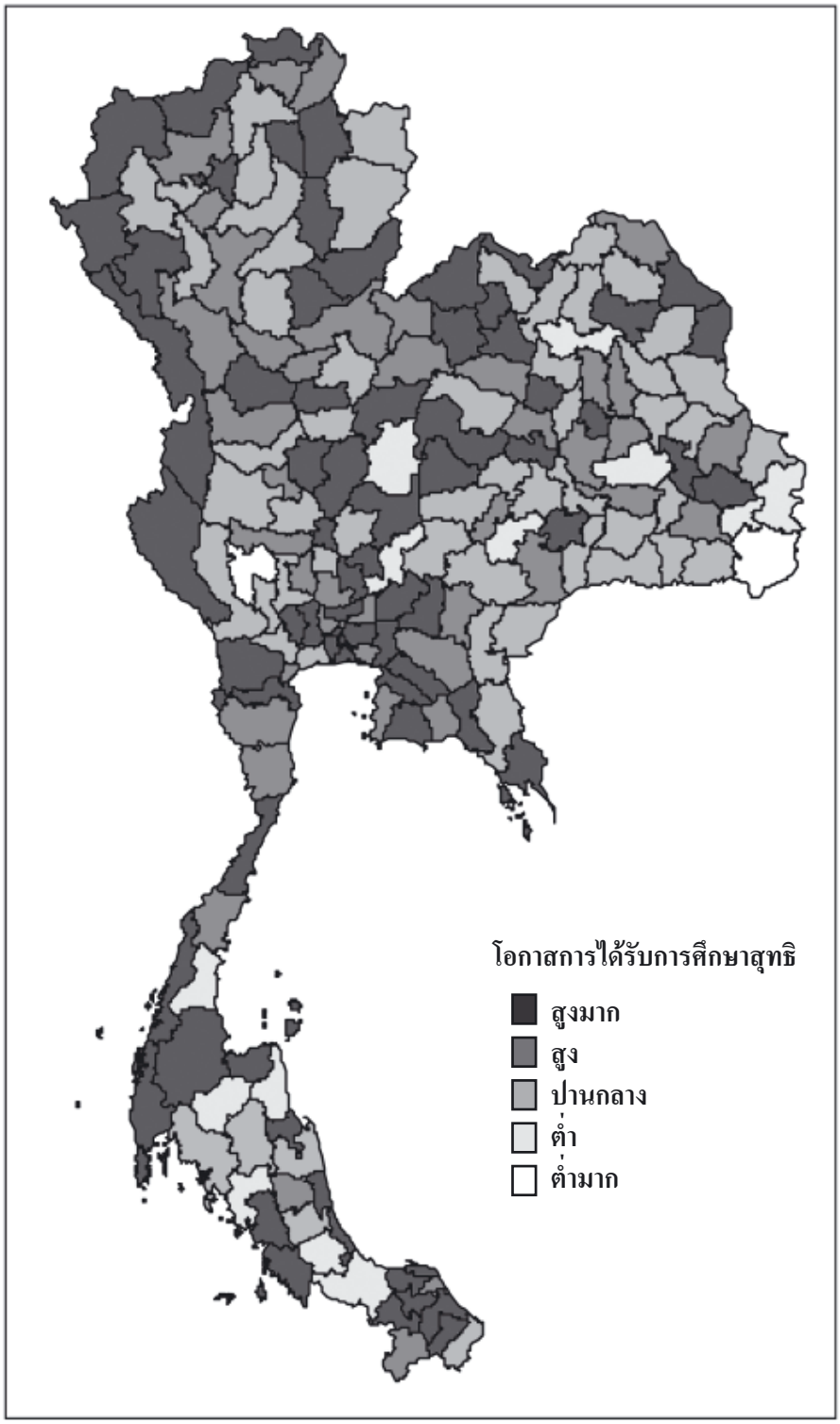

รูปที่ 60 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.2.6 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6) เฉพาะที่มีอายุ 12-17 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปีได้ โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 12-17 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 53 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,347,889	1,315,839	2,663,728
จำนวนผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	85,326	44,605	129,931
จำนวนผู้เรียนอายุ <15 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	392	483	875
จำนวนผู้เรียนอายุ 15-17 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	863,207	956,141	1,819,348
รวมจำนวนผู้เรียนอายุ 12-17 ปีในระดับมัธยมศึกษา	2,296,814	2,317,068	4,613,882
รวมจำนวนประชากรอายุ 12-17 ปี	3,139,463	3,168,845	6,308,308
อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา	**73.16**	**73.12**	**73.14**

จากตารางที่ 53 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา พบว่า ประชากรกลุ่มอายุ 12-17 ปี มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 73.1 โดยประชากรเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสเท่า ๆ กัน

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 121 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก แม่ฮ่องสอน ปัตตานี และชลบุรี ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรสาคร สมุทรปราการ สุโขทัย นนทบุรี และอำนาจเจริญ

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 61

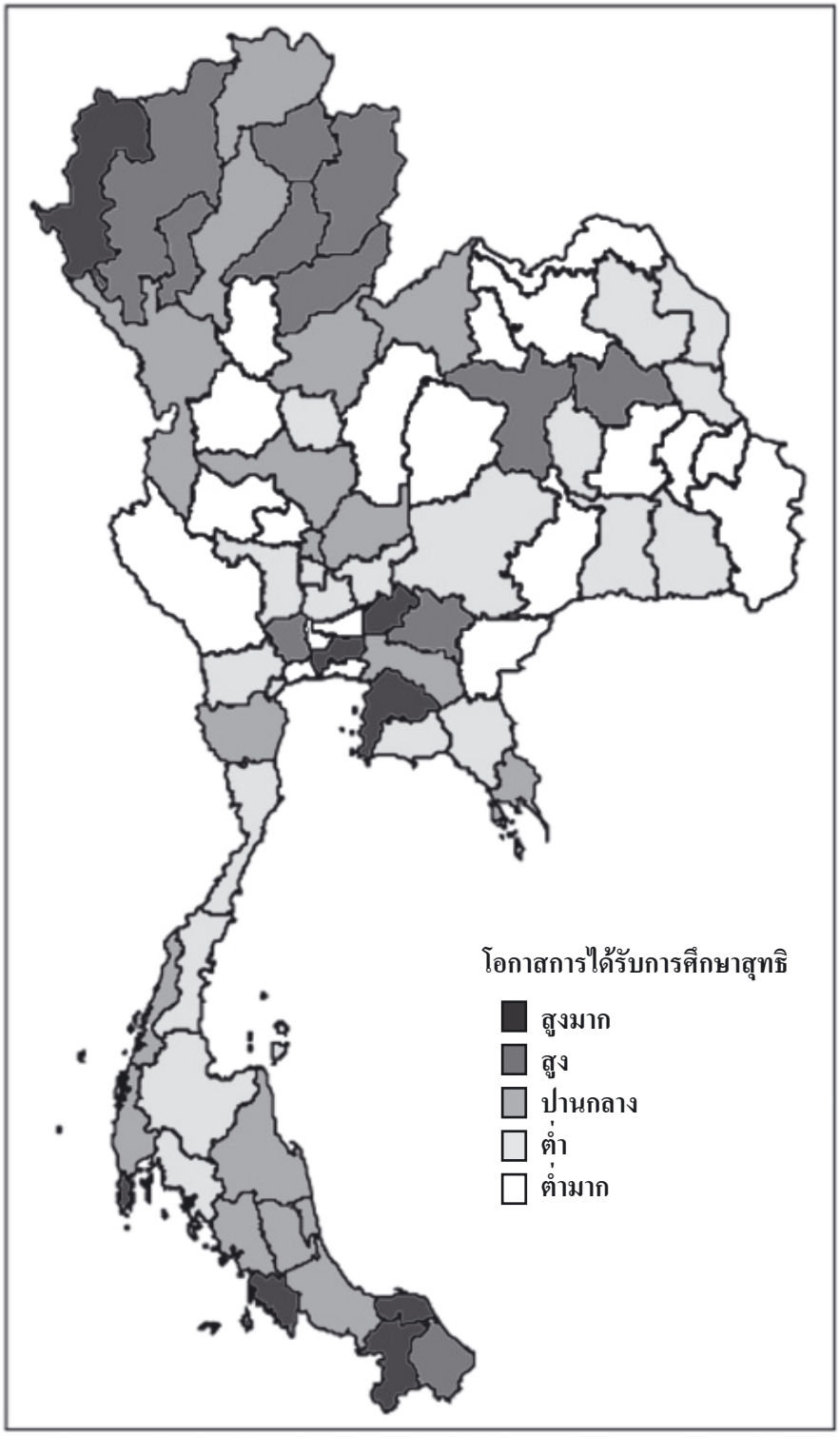

รูปที่ 61 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 122 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา สูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 ปัตตานี เขต 3 แพร่ เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 และพิษณุโลก เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาต่ำสุดห้าเขต คือ กาญจนบุรี เขต 4 สกลนคร เขต 3 สระบุรี เขต 2 พิษณุโลก เขต 2 และนครสวรรค์ เขต 2

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 62

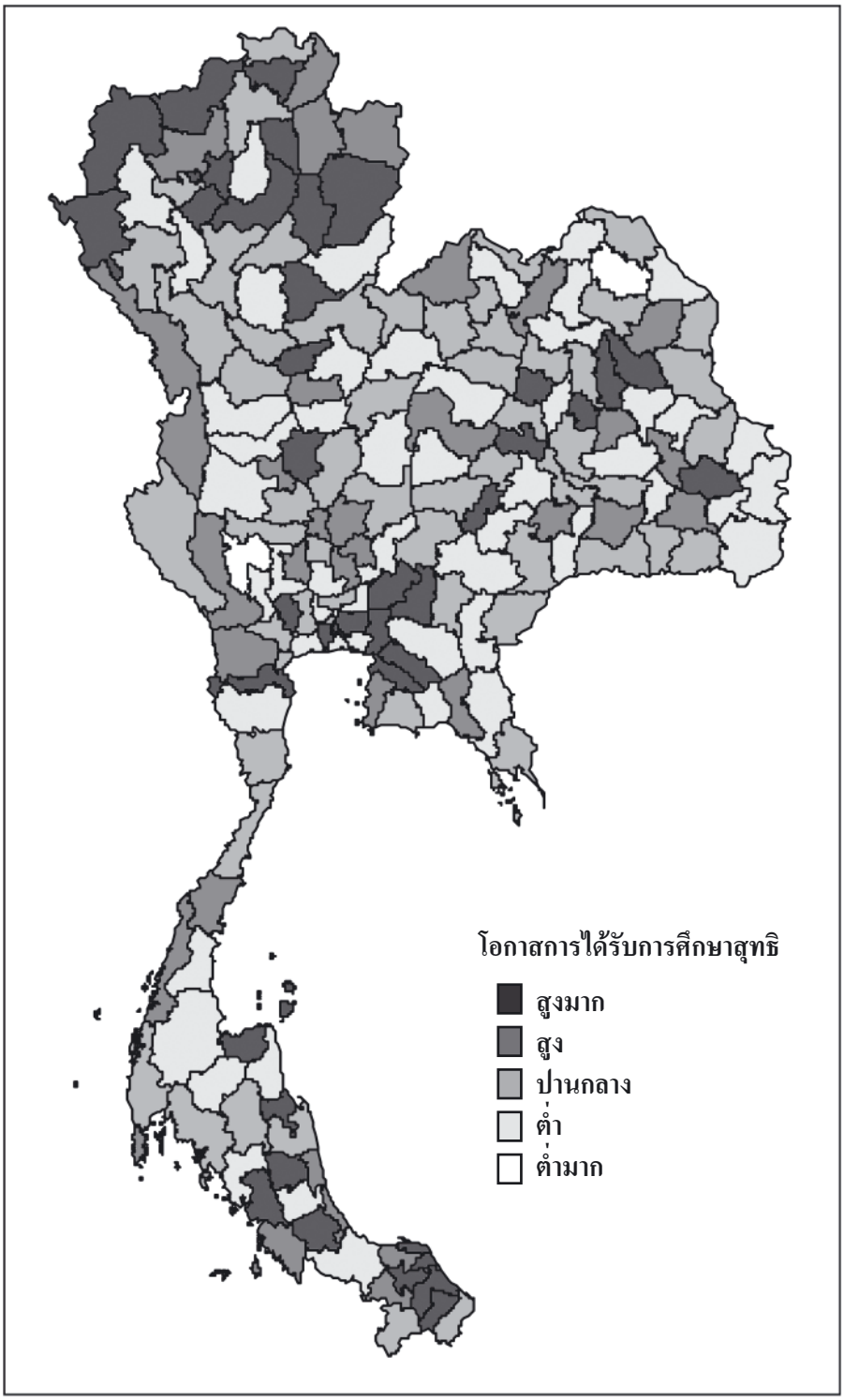

รูปที่ 62 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.2.7 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ โอกาสของกลุ่มที่ควรได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ป.1-ม.6) เฉพาะที่มีอายุ 6-17 ปี ในการคำนวณอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับนี้ สามารถใช้ข้อมูลจากการคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปีได้ โดยในการคำนวณจะไม่รวมจำนวนผู้เรียนที่มีอายุ 6-17 ปีที่เรียนอยู่ในระดับอื่น ดังนี้

ตารางที่ 54 โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนผู้เรียนอายุ 6-11 ปีในระดับประถมศึกษา	2,712,035	2,505,415	5,217,450
จำนวนผู้เรียนอายุ >11 ปีในระดับประถมศึกษา	78,288	74,807	153,095
ผู้เรียนอายุ <12 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	274	285	559
ผู้เรียนอายุ 12-14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1,347,889	1,315,839	2,663,728
ผู้เรียนอายุ >14 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	85,326	44,605	129,931
ผู้เรียนอายุ <15 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	392	483	875
ผู้เรียนอายุ 15-17 ปีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	863,207	956,141	1,819,348
รวมจำนวนผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี	5,087,411	4,897,575	9,984,986
จำนวนประชากรอายุ 6-17 ปี	6,036,269	6049619	12,085,888
อัตราการเข้าเรียนสุทธิของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	**84.28**	**80.96**	**82.62**

จากตารางที่ 54 เมื่อคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประชากรกลุ่มอายุ 6-17 ปีมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 82.6 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 3.3

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 123 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก ยะลา สตูล และภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำสุดห้าอันดับ คือ สมุทรสาคร ชัยนาท กาญจนบุรี อุบลราชธานี และอุทัยธานี

และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 63

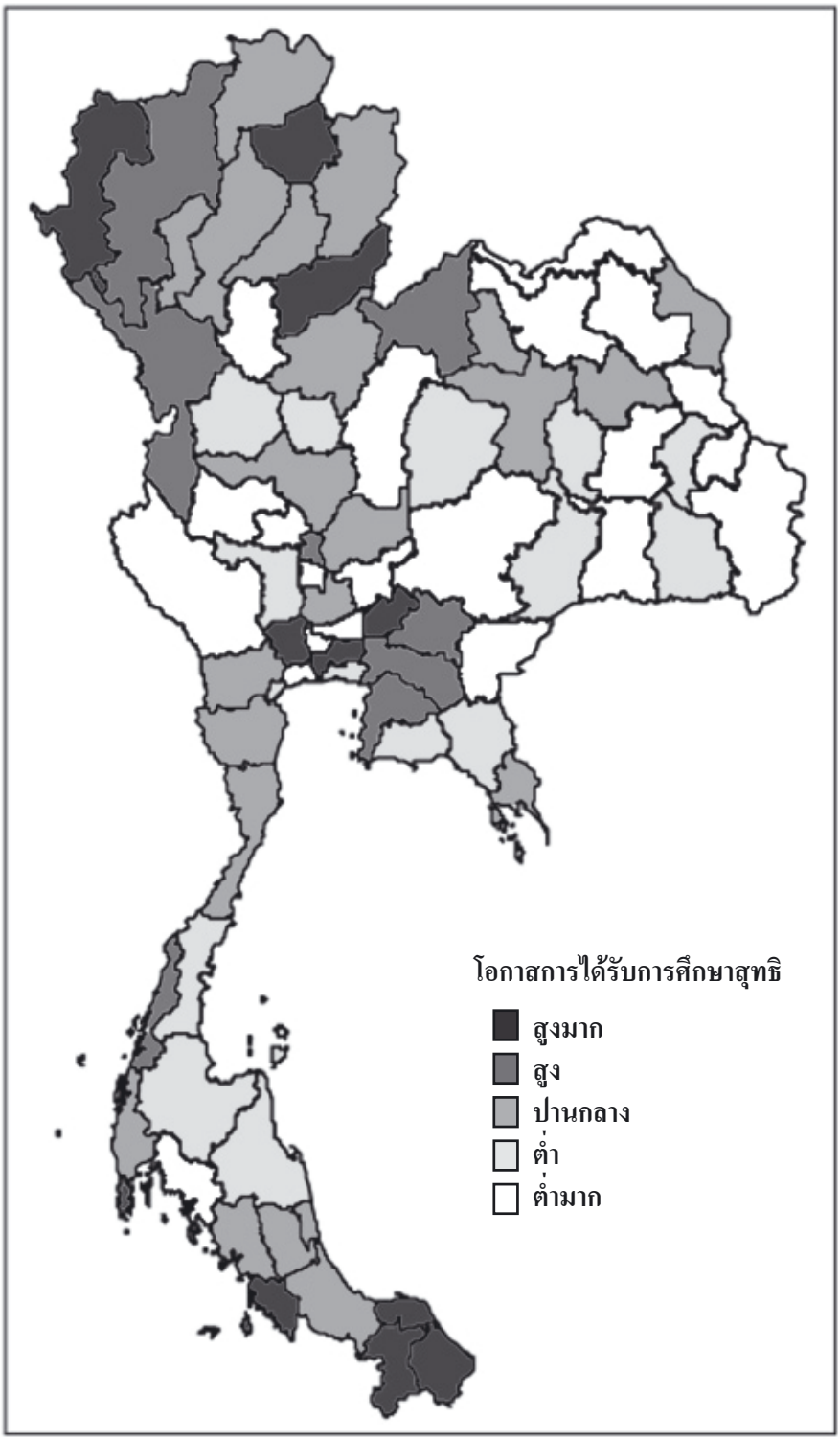

รูปที่ 63 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 124 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานสูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 ปัตตานี เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 ตรัง เขต 1 และนครสวรรค์ เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำสุด 5 เขต คือ นราธิวาส เขต 1 นราธิวาส เขต 3 นราธิวาส เขต 2 หนองบัวลำภู เขต 2 และร้อยเอ็ด เขต 3 และเมื่อนำอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ดังรูปที่ 64

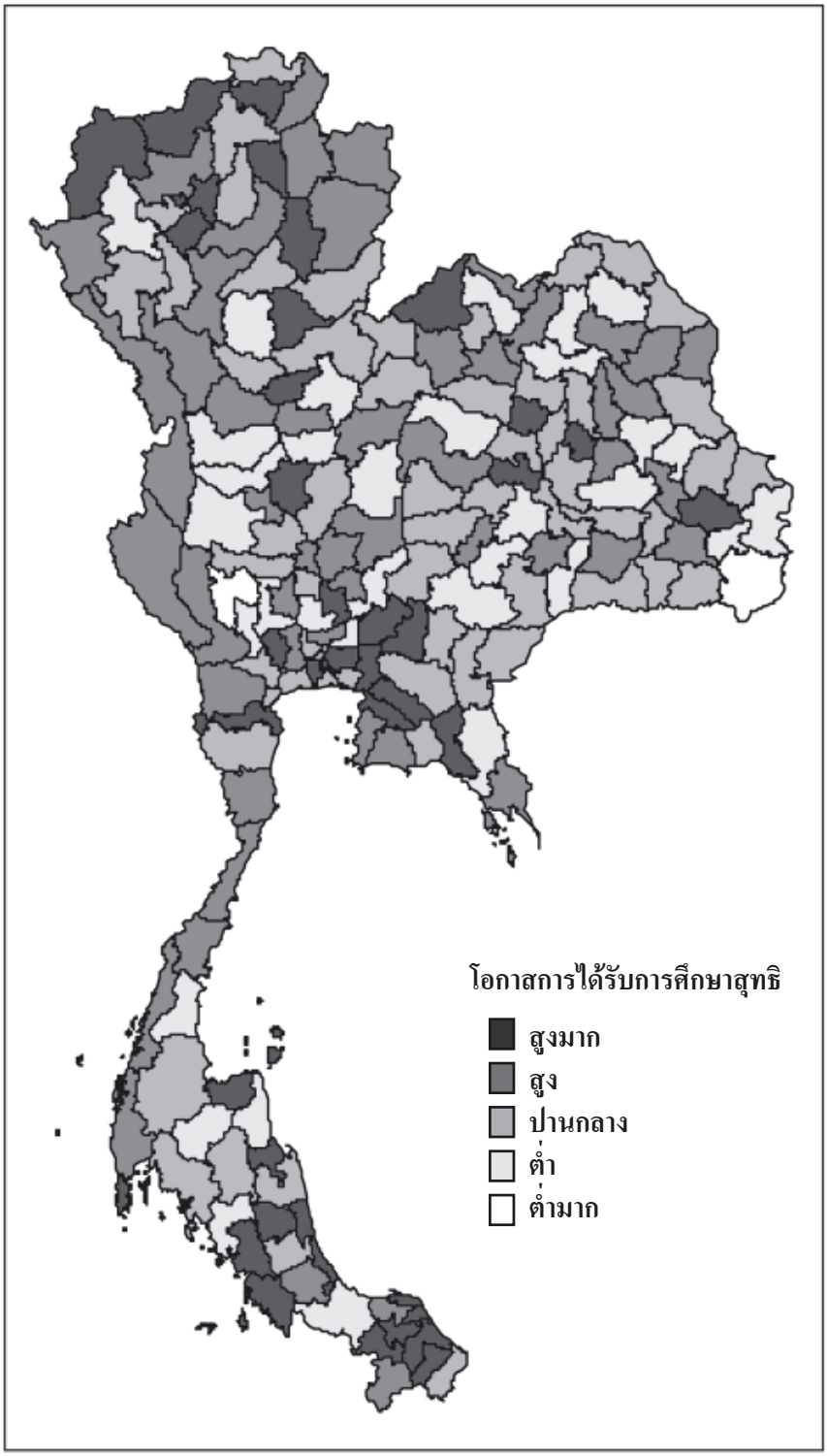

รูปที่ 64 แผนที่แสดงโอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.3 อัตราการเรียนต่อ

3.3.1 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ป.6 ต่อ ม.1)

ตารางที่ 55 จำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 ทั้งหมด	512,620	482,989	995,609
อัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ)	0.61	0.39	0.5
ประมาณการจำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ปี 2550 ที่ออกกลางคันทั้งหมด	3,127	1,884	4,978
ประมาณการจำนวนนักเรียนที่จบชั้น ป.6 ปี 2550 ทั้งหมด	509,493	481,105	990,631
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ทั้งหมด	503,304	475,208	978,512
อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	**98.79**	**98.77**	**98.78**

จากตารางที่ 55 พบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมของผู้จบประถมศึกษาเท่ากับร้อยละ 98.8 เมื่อแยกตามเพศพบว่า อัตราการเรียนต่อของนักเรียนเพศชายและหญิงมีอัตราใกล้เคียงกัน โดยอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีเท่า ๆ กัน

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 125 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 33 จังหวัด ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำสุดห้าอันดับ คือ นราธิวาส แม่ฮ่องสอน น่าน กาฬสินธุ์ และเชียงใหม่ และเมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 65

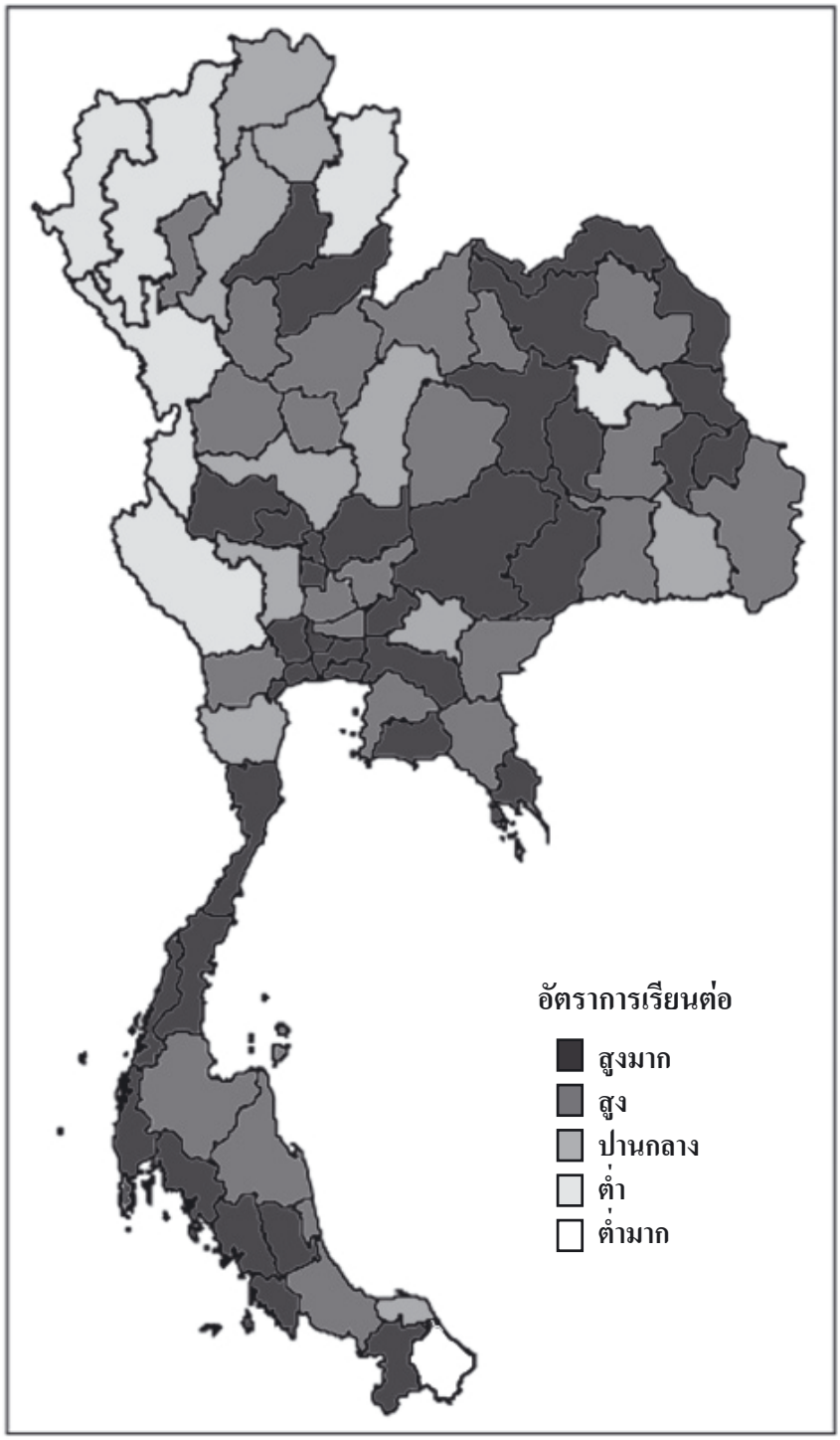

รูปที่ 65 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละจังหวัด

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 126 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 111 เขตพื้นที่การศึกษา คือ ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่ำสุดห้าอันดับ คือ นราธิวาส เขต 2 แม่ฮ่องสอน เขต 2 เชียงราย เขต 4 กาฬสินธุ์ เขต 3 และกาฬสินธุ์ เขต 2

และเมื่อนำอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 66

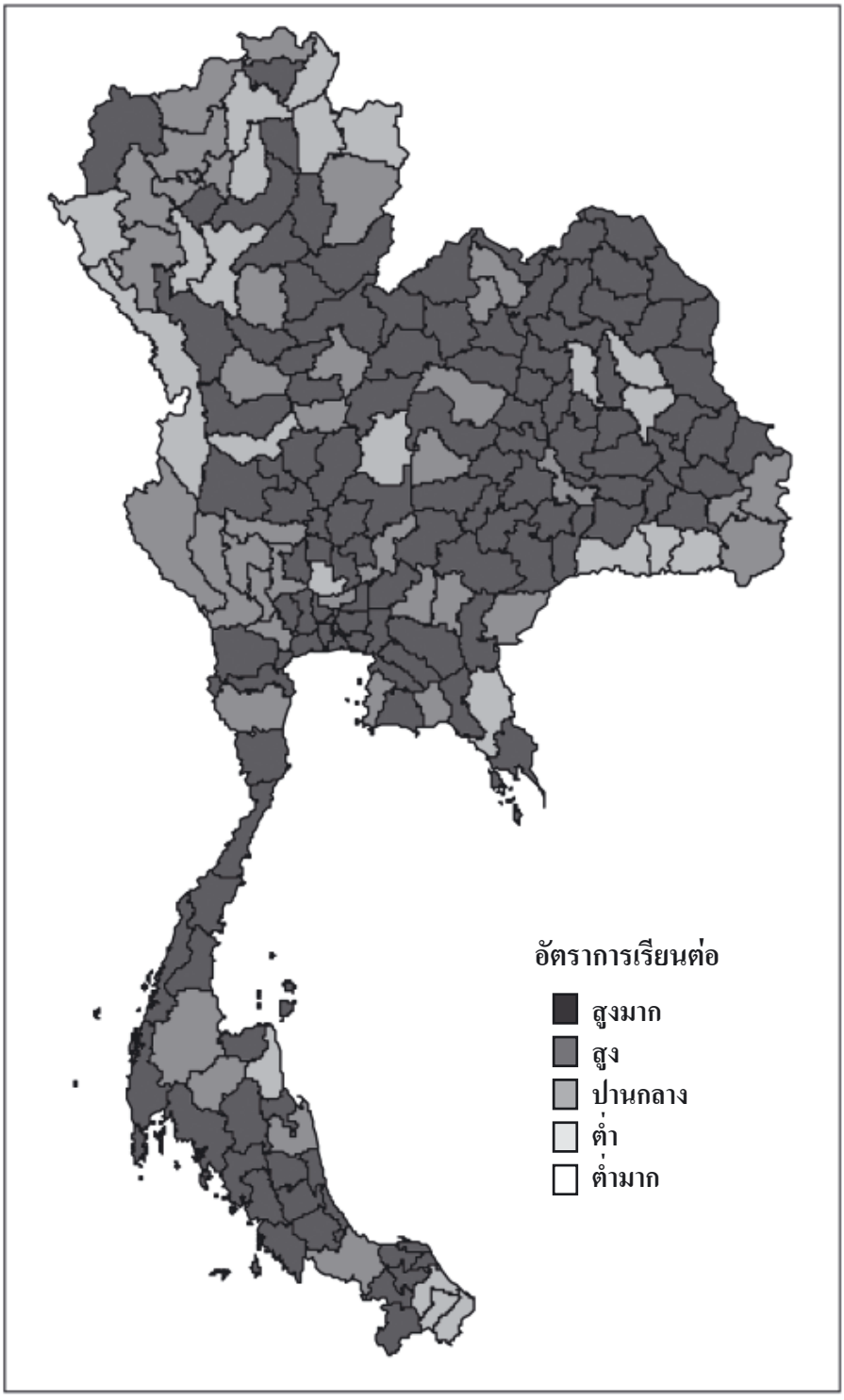

รูปที่ 66 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

3.3.2 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.3 ต่อ ม.4 และ ปวช.ปีที่ 1)

ตารางที่ 56 จำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2551 รวมทุกสังกัด และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน/อัตรา		
	ชาย	หญิง	รวม
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 ทั้งหมด*	445,006	444,858	889,864
อัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ)*	0.39	0.5	0.61
ประมาณการจำนวนนักเรียนชั้น ม.3 ปี 2550 ที่ออกกลางคันทั้งหมด	1,736	2,224	5,428
ประมาณการจำนวนนักเรียนที่จบชั้นชั้น ม.3 ปี 2550 ทั้งหมด	443,270	442,634	884,436
จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ปวช.1 ปีการศึกษา 2551 ทั้งหมด**	354,262	387,426	741,688
อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ปวช.ปีที่1	**79.92**	**87.53**	**83.86**

*จากรายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2550

** จากรายงานสถิติข้อมูลทางการศึกษา สพฐ. ปีการศึกษา 2551

จากตารางที่ 56 เมื่อนำอัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด สพฐ. มาใช้ในการประมาณค่าจำนวนผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด แล้วนำไปหักออกจากจำนวนนักเรียนต้นปีการศึกษา 2549 ผลที่ได้ พบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยรวมของผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับร้อยละ 83.9 เมื่อแยกตามเพศพบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนเพศหญิงสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 7.2

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 127 ในภาคผนวก) พบว่าจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุดห้าอันดับ คือ ร้อยเอ็ด ภูเก็ต ลพบุรี ชัยนาท และนครนายก ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำสุดห้าอันดับ คือ ปัตตานี นราธิวาส แม่ฮ่องสอน ปราจีนบุรี และหนองคาย

และเมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 67

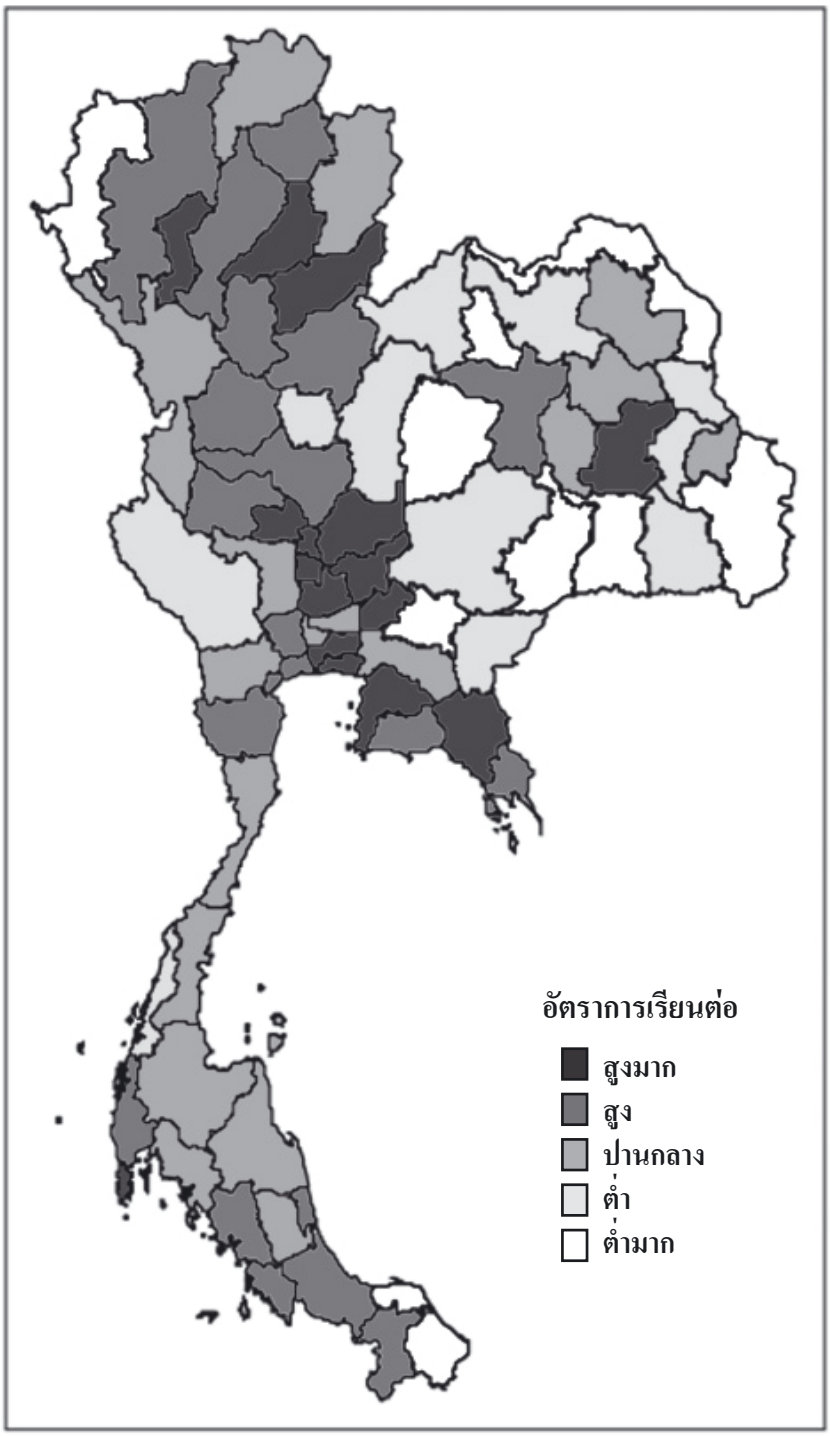

รูปที่ 67 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละจังหวัด

เมื่อนำอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาแยกเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 128 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดห้าเขตพื้นที่การศึกษา คือ มหาสารคาม เขต 1 ลพบุรี เขต 1 ขอนแก่น เขต 1 สระบุรี เขต 1 และชลบุรี เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่ำสุดห้าอันดับ คือ นราธิวาส เขต 1 นราธิวาส เขต 3 นราธิวาส เขต 2 หนองบัวลำภู เขต 2 และร้อยเอ็ด เขต 3

และเมื่อนำอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 68

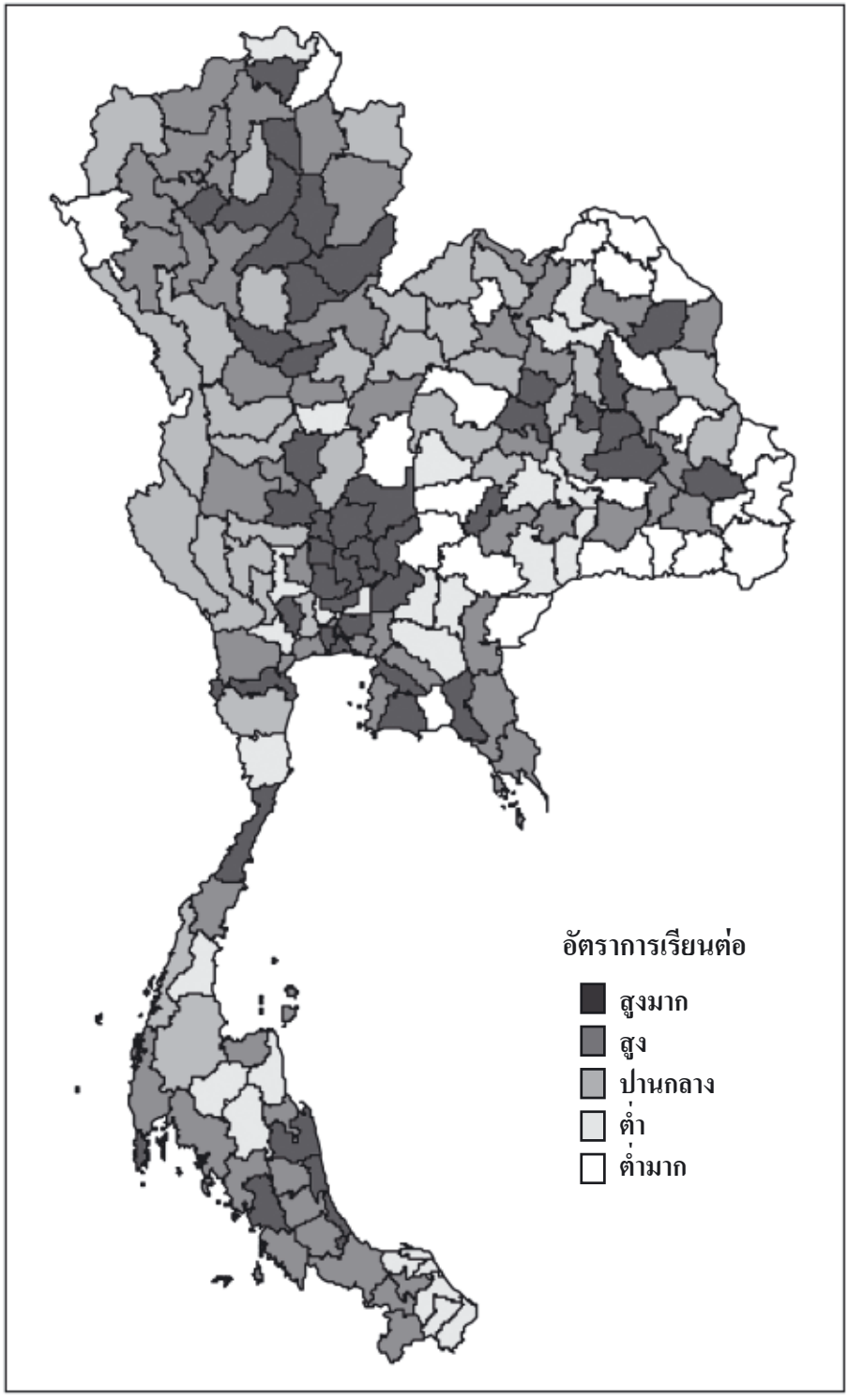

รูปที่ 68 แผนที่แสดงอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2550 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

3.4 คุณภาพของการศึกษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.4.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 (จำนวนโรงเรียน 26,030 โรง นักเรียนเข้าสอบ 521,249 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	2	28.00	14.23	3.35	23.53	1,880	7.22
วิทยาศาสตร์	2	29.67	13.17	3.74	28.40	2,287	8.79
คณิตศาสตร์	1	29.00	13.29	3.73	28.04	2,229	8.56

* คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 1.5 คะแนนมาตรฐาน

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีการทดสอบสามวิชา ในภาพรวมทั้งประเทศพบว่า คะแนนเฉลี่ยของทั้งสองวิชาเป็นประมาณครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุดของแต่ละวิชา ส่วนคะแนนเฉลี่ยของวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด สำหรับตัวบ่งชี้ความกระจายซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน พบว่า ทั้งสามวิชามีค่าค่อนข้างสูงและใกล้เคียงกัน

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูง ในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.2-8.8 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ปกติ

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งสองวิชามาพิจารณารวมกัน (ตามวิธีที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น) แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 129 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ มหาสารคาม สิงห์บุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม และเพชรบุรี ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ จันทบุรี กระบี่ กาญจนบุรี ขอนแก่น และนราธิวาส

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 69

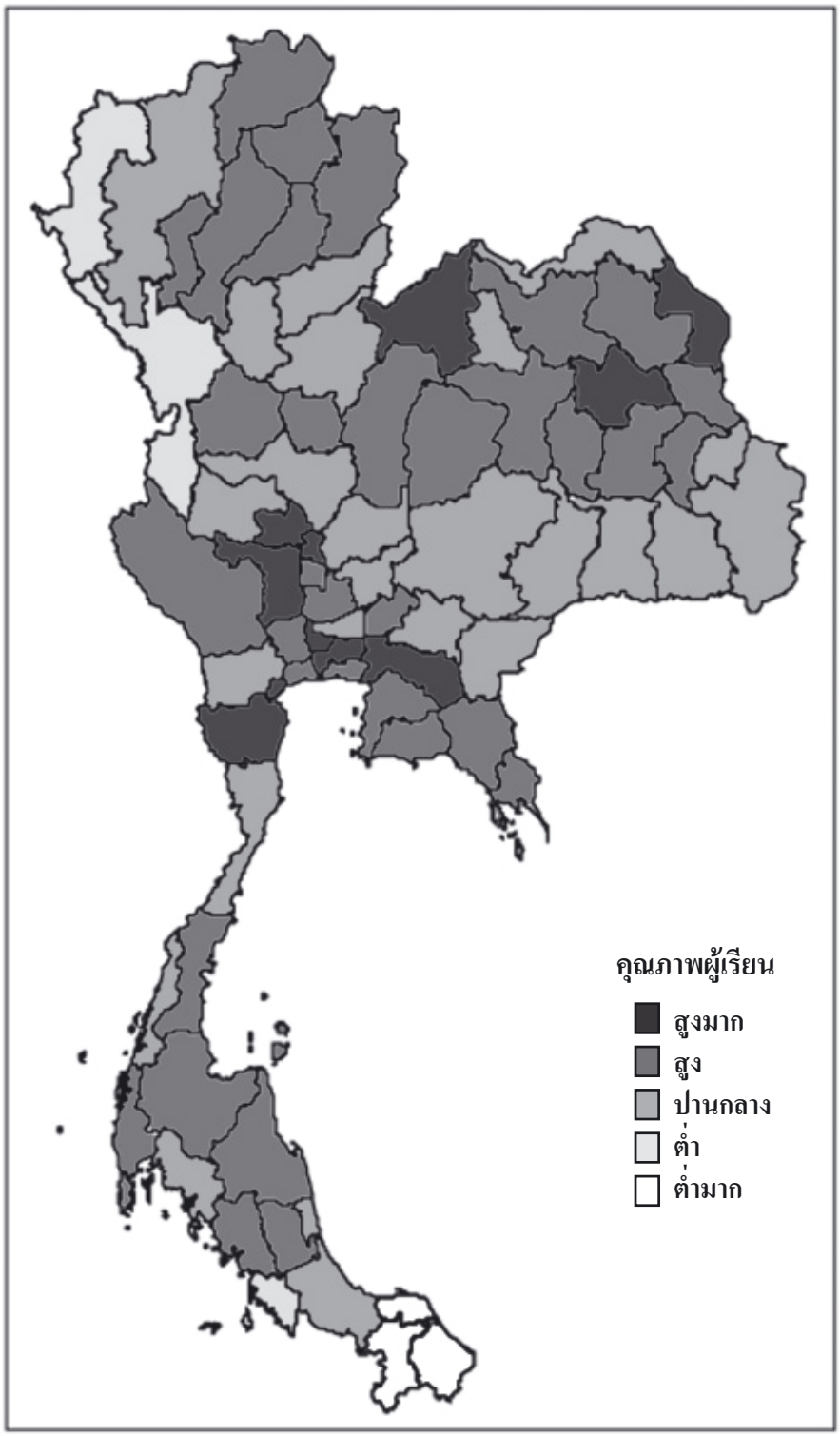

รูปที่ 69 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 130 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ มหาสารคาม เขต 1 สุพรรณบุรี เขต 2 มหาสารคาม เขต 3 ชัยภูมิ เขต 1 และพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือ นราธิวาส เขต 3 ชลบุรี เขต 2 กาญจนบุรี เขต 3 จันทบุรี เขต 1 และจันทบุรี เขต 2

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 70

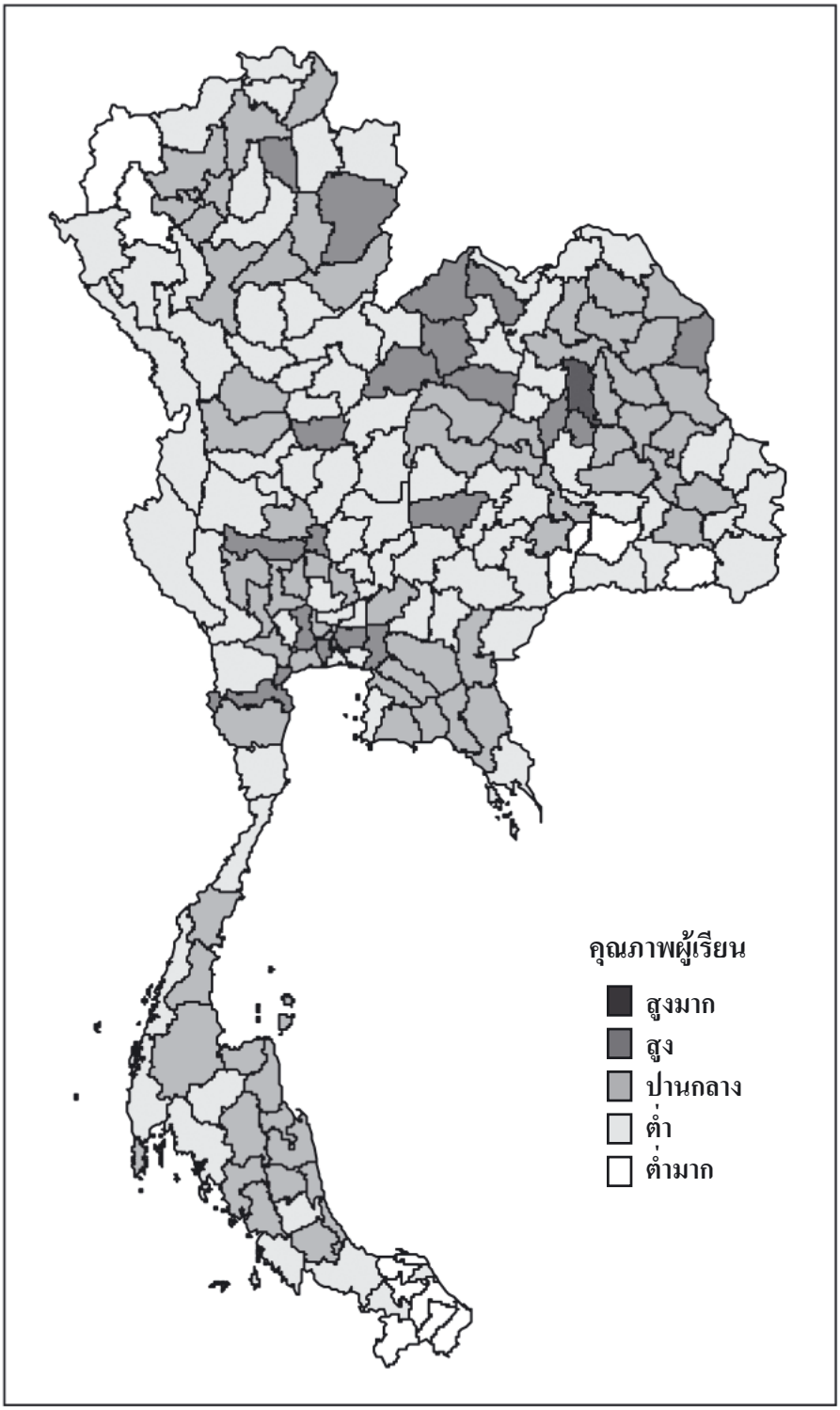

รูปที่ 70 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.4.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 (จำนวนโรงเรียน 31,660 โรง นักเรียนเข้าสอบ 953,133 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	12.5	85.5	40.76	7.61	18.66	2,462	7.78
คณิตศาสตร์	8	92	42.80	9.95	23.26	2,670	8.43
วิทยาศาสตร์	10	95.47	49.89	10.17	20.39	2,427	7.67

* คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 1.5 คะแนนมาตรฐาน

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีการทดสอบสามวิชา และเป็นการทดสอบนักเรียนในทุกโรงเรียนทุกสังกัดทั่วทั้งประเทศ โดยมีนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 เข้ารับการทดสอบมากกว่าเก้าแสนห้าหมื่นคน ในภาพรวมทั้งประเทศพบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุดของแต่ละวิชา ส่วนคะแนนเฉลี่ยของวิชาวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด สำหรับค่าความกระจายของคะแนนซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันพบว่า ทั้งสามวิชาไม่สูงมากนัก โดยวิชาภาษาไทยมีความกระจายของคะแนนน้อยกว่าวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูง ของทั้งสามวิชามีตั้งแต่ร้อยละ 7.7-8.5 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ปกติ โดยของวิชาคณิตศาสตร์สัดส่วนมากกว่าอีกสองวิชาเล็กน้อย

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งสามวิชามาพิจารณารวมกัน (ตามวิธีที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น) แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 131 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ สุพรรณบุรี นครพนม กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา และกาฬสินธุ์ ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี แม่ฮ่องสอน และอำนาจเจริญ

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 71

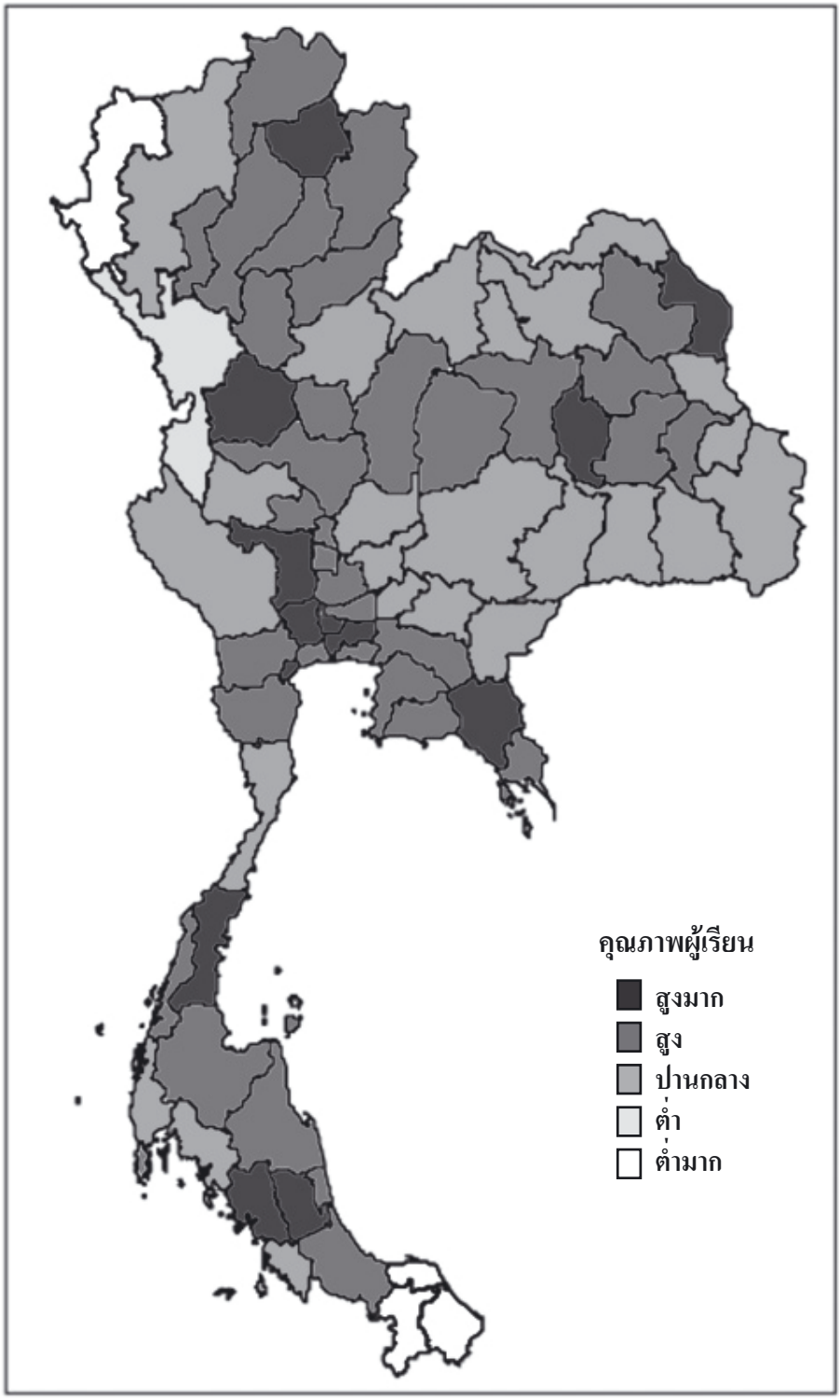

รูปที่ 71 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 132 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 กาฬสินธุ์ เขต 3 นครพนม เขต 1 สุพรรณบุรี เขต 3 และกรุงเทพมหานคร ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือ นราธิวาส เขต 3 นราธิวาส เขต 1 ปัตตานี เขต 2 ยะลา เขต 1 และแม่ฮ่องสอน เขต 2

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 72

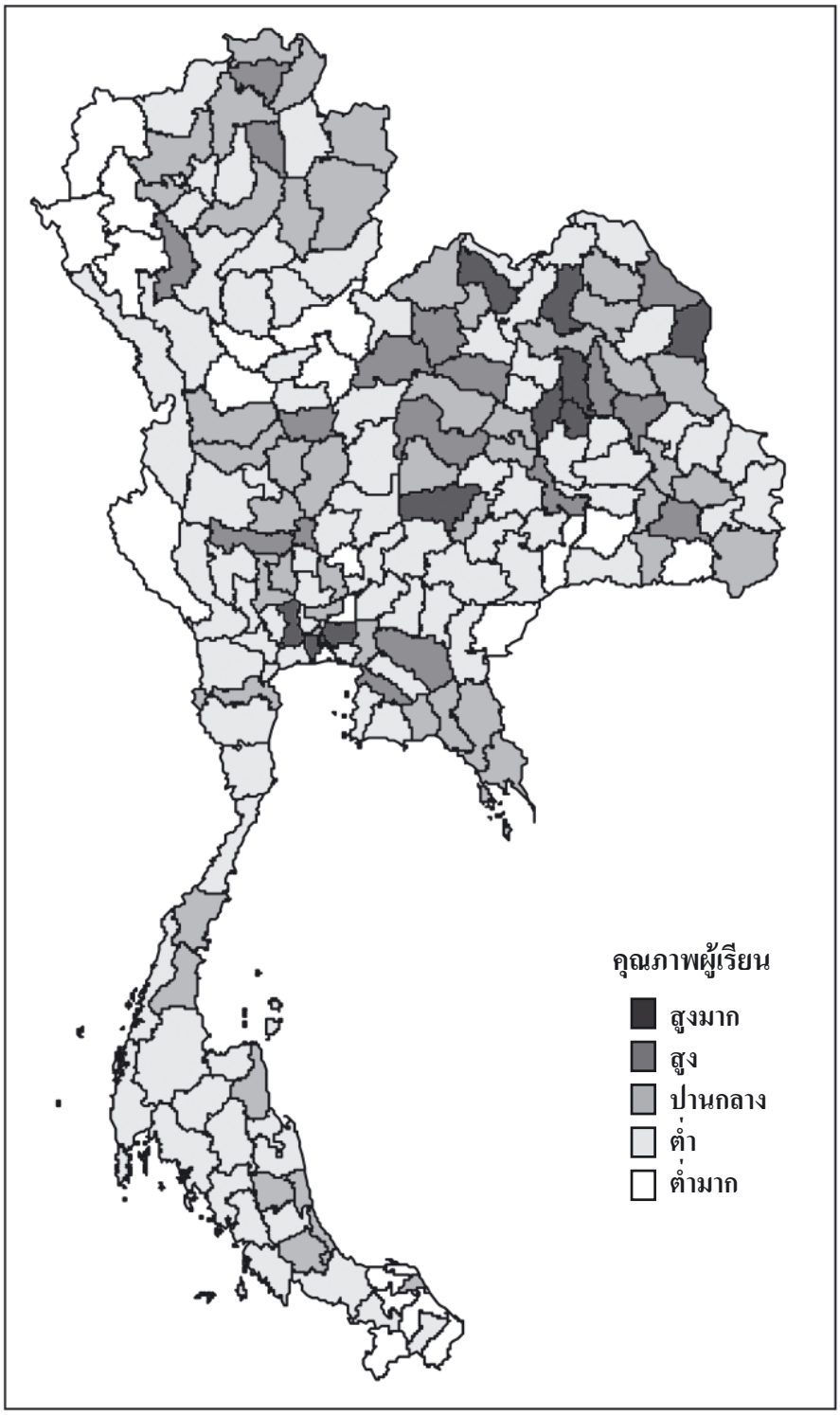

รูปที่ 72 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.4.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 (จำนวนโรงเรียน 11,508 โรง นักเรียนเข้าสอบ 797,831 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	20	68.76	39.12	4.94	12.64	814	7.07
สังคมศึกษา	14	73.67	39.79	5.59	14.05	832	7.23
ภาษาอังกฤษ	15.2	78.53	30.84	5.99	19.43	847	7.36
คณิตศาสตร์	15.25	70.89	31.45	5.66	17.99	892	7.75
วิทยาศาสตร์	15	87.5	37.36	7.08	18.96	890	7.73

* คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 1.5 คะแนนมาตรฐาน

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีการทดสอบห้าวิชา และเป็นการทดสอบนักเรียนในทุกโรงเรียนทุกสังกัดทั่วทั้งประเทศ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ารับการทดสอบเกือบแปดแสนคน ในภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และคณิตศาสตร์สูงกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด ส่วนวิชาภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด

ในด้านความกระจายของคะแนนแต่ละวิชา พบว่าวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษามีความกระจายน้อยกว่าอีกสามวิชาซึ่งมีค่าค่อนข้างสูง

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูงในแต่ละวิชาพบว่าทุกวิชามีสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงใกล้เคียงกัน โดยมีสัดส่วนมากกว่าเกณฑ์ปกติ

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งห้าวิชามาพิจารณารวมกัน (ตามวิธีที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น) แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 133 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร หนองบัวลำภู น่าน กำแพงเพชร และพะเยา ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ นราธิวาส สระบุรี อำนาจเจริญ สุโขทัย และอุตรดิตถ์

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศปรากฏดังรูปที่ 73

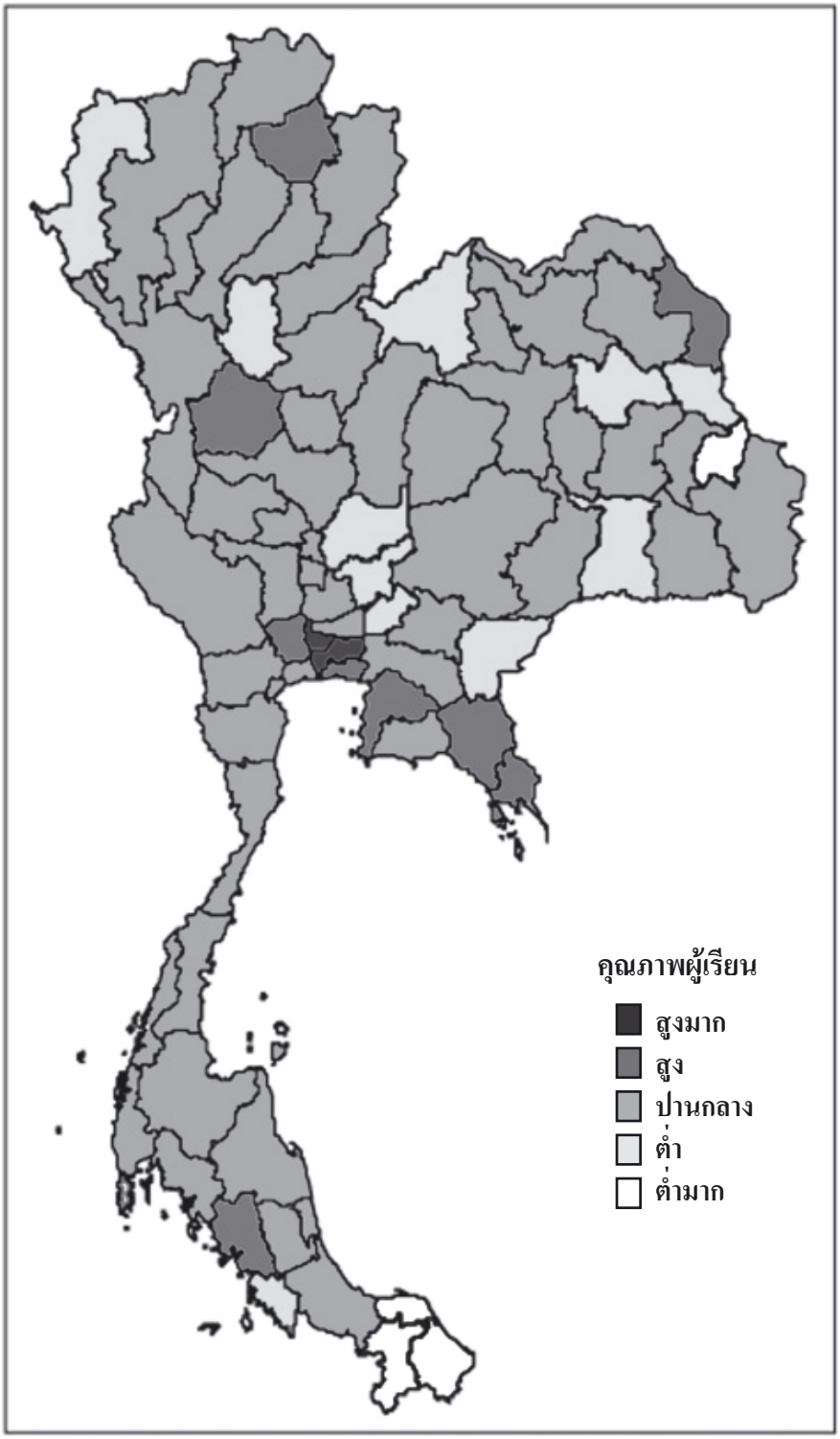

รูปที่ 73 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 134 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 น่าน เขต 1 หนองบัวลำภู เขต 1 ชัยภูมิ เขต 1 และกรุงเทพมหานคร ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือ นราธิวาส เขต 1 นราธิวาส เขต 3 อุตรดิตถ์ เขต 2 บุรีรัมย์ เขต 2 และชัยภูมิ เขต 3

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับ โดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 74

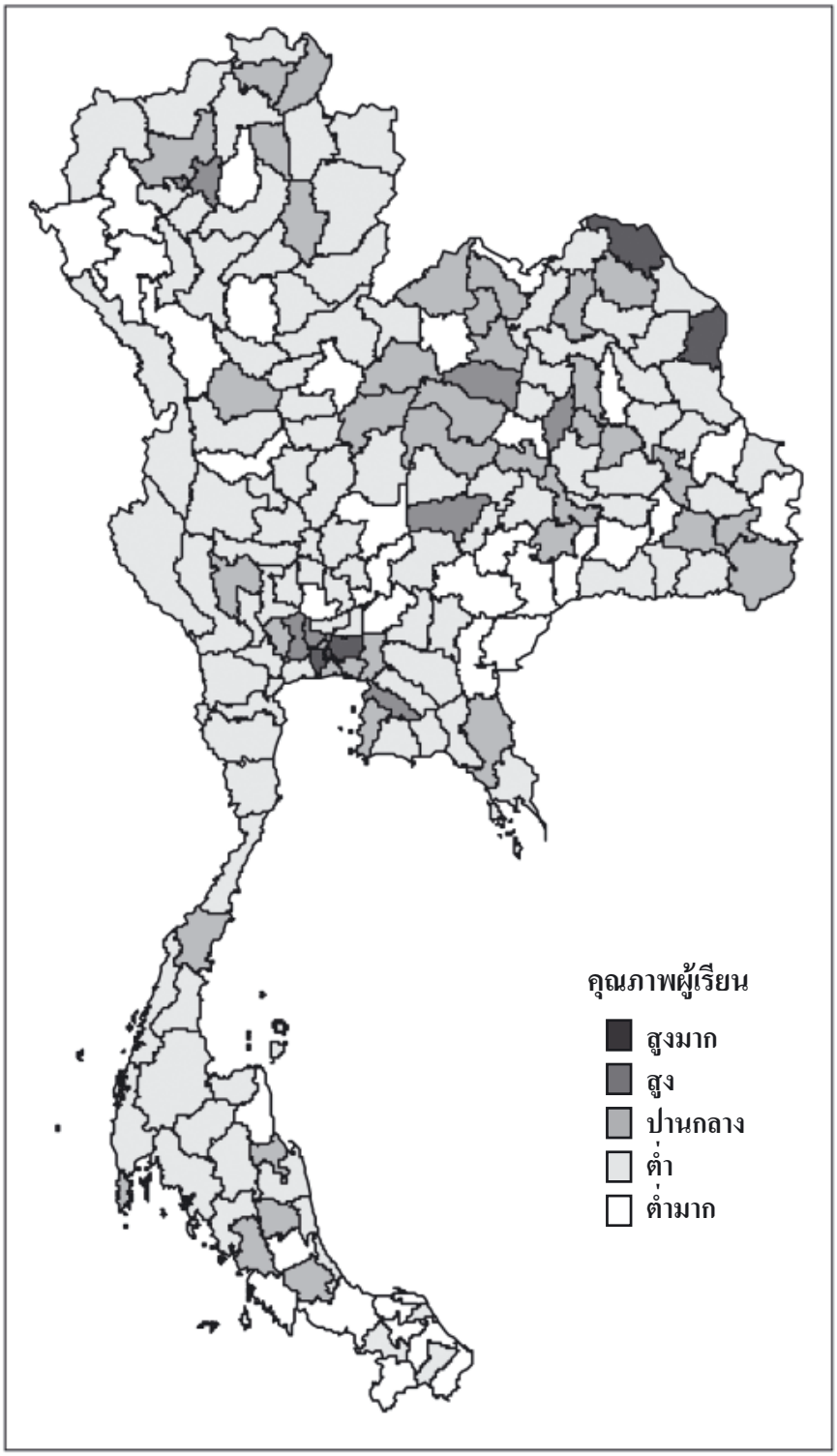

รูปที่ 74 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

3.4.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 (จำนวนโรงเรียน 3,323 โรง นักเรียนเข้าสอบ 338,226 คน)

วิชา	คะแนนจากการทดสอบ				สปส.ความแปรผัน(%)	โรงเรียนได้คะแนนสูง*	
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	21	74.84	41.10	7.04	17.14	289	8.70
สังคมศึกษา	21	56.74	32.12	3.56	11.09	265	7.97
ภาษาอังกฤษ	19	68.2	28.15	4.30	15.27	183	5.51
คณิตศาสตร์	12.5	89.59	31.05	6.55	21.11	256	7.70
วิทยาศาสตร์	16.25	74.48	30.80	3.94	12.79	226	6.80
สุขศึกษา	29.22	77.5	54.71	3.71	6.78	170	5.12
ศิลปะ	20	53.59	41.76	2.87	6.88	212	6.38
การงานอาชีพ	20	59.93	37.94	3.73	9.83	239	7.19

ผลการทดสอบระดับชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีการทดสอบแปดวิชา และเป็นการทดสอบนักเรียนในทุกโรงเรียนทุกสังกัดทั่วทั้งประเทศ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการทดสอบเกือบสามแสนสามหมื่นเก้าพันคน ในภาพรวมทั้งประเทศพบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพสูงกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุดกับต่ำสุด

ในด้านความกระจายของคะแนนแต่ละวิชาพบว่าทุกวิชามีความกระจายค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสุขศึกษาและศิลปะมีความกระจายน้อยมาก

สำหรับสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนอยู่ในกลุ่มสูง ในแต่ละวิชาพบว่า เกือบทุกวิชามีสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงมากกว่าเกณฑ์ปกติ ยกเว้นวิชาสุขศึกษา และภาษาอังกฤษมีสัดส่วนของโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงน้อยกว่าเกณฑ์ปกติ

เมื่อนำผลการทดสอบทั้งแปดวิชามาพิจารณารวมกัน แล้วจำแนกผลการทดสอบออกเป็นรายจังหวัด (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 135 ในภาคผนวก) พบว่า จังหวัดที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี นครปฐม และภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าจังหวัด คือ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา กาฬสินธุ์ และแม่ฮ่องสอน

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับโดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 75

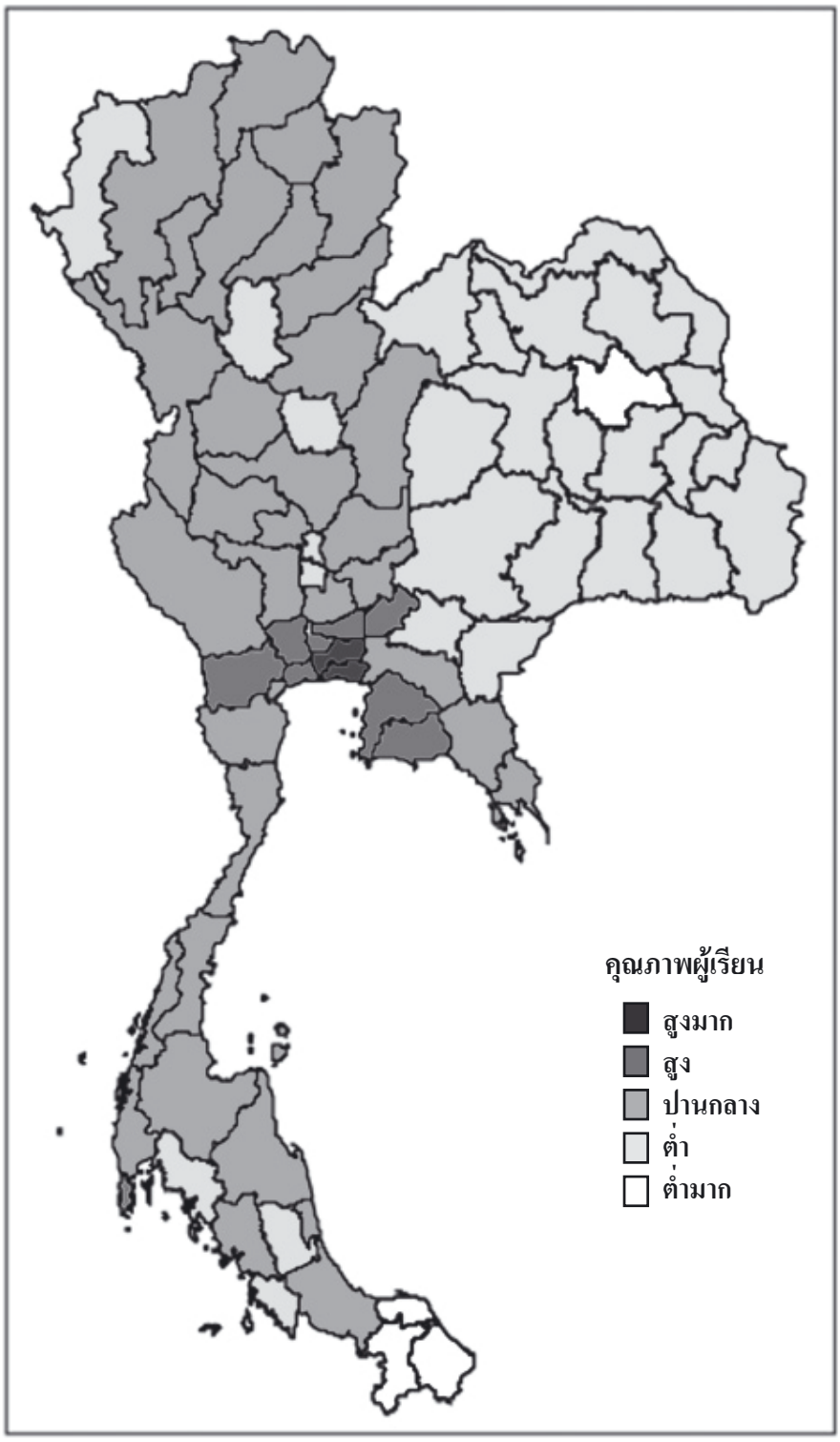

รูปที่ 75 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละจังหวัด ปีการศึกษา 2551

เมื่อนำผลการทดสอบมาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 136 ในภาคผนวก) พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ เขต 1 ปทุมธานี เขต 2 นนทบุรี เขต 1 และนนทบุรี เขต 2 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบต่ำสุดห้าเขต คือ นราธิวาส เขต 3 นราธิวาส เขต 1 ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 3 และ ปัตตานี เขต 2

และเมื่อนำผลการทดสอบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาจัดระดับ โดยจำแนกเป็นห้าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำเสนอในแผนที่ภูมิศาสตร์สารสนเทศ ปรากฏดังรูปที่ 76

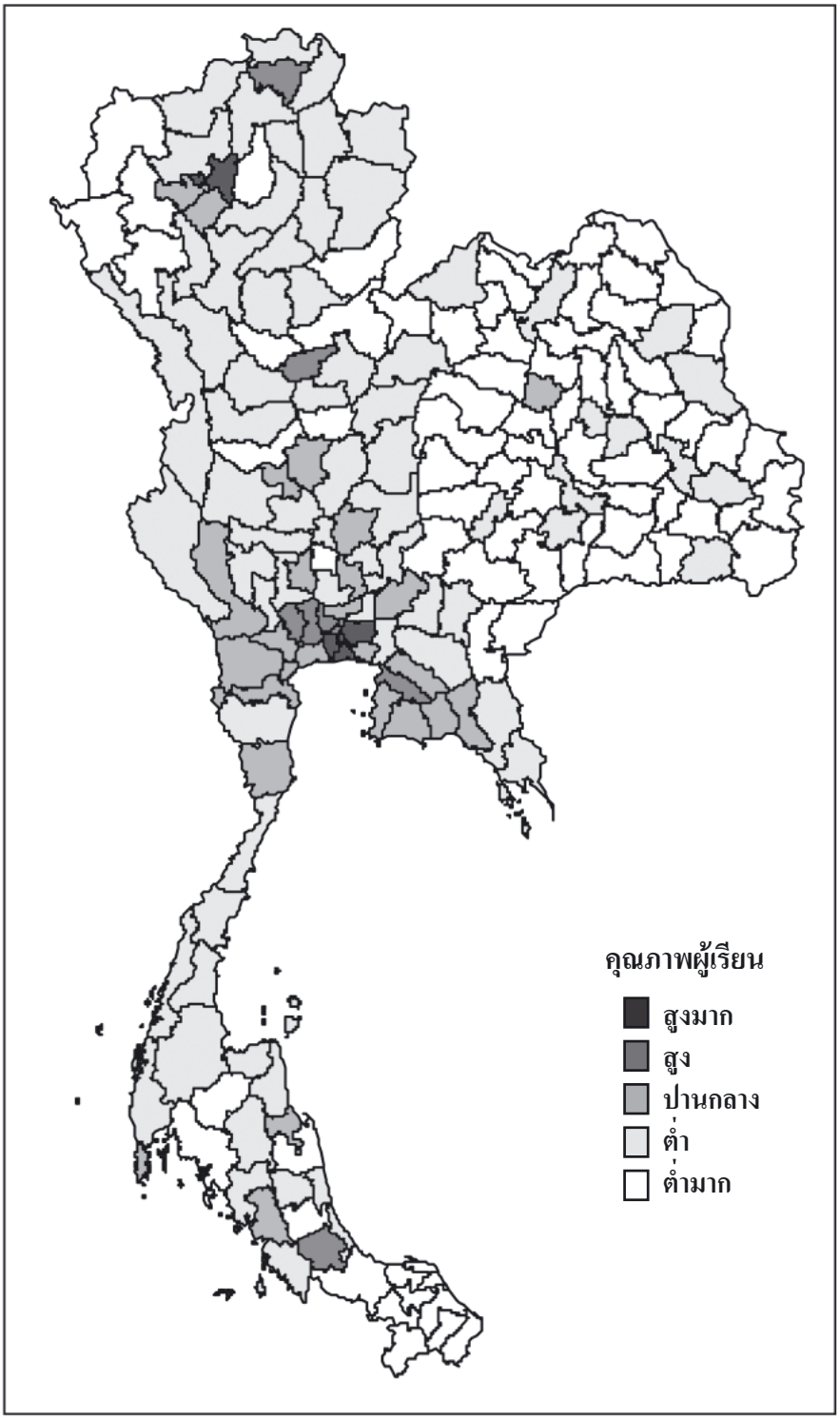

รูปที่ 76 แผนที่แสดงระดับคุณภาพของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551

สรุปผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์โอกาสและคุณภาพของการได้รับการศึกษาของประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น โอกาสการได้รับการศึกษาจริง โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ โอกาสการเรียนต่อและคุณภาพการศึกษา โดยวิเคราะห์ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา

การวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษาครั้งนี้ แตกต่างจากการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษาตามแนวเดิมก็คือ การคำนวณโอกาสการได้รับการศึกษาจริงจะยึดกลุ่มผู้เรียนตามกลุ่มอายุเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงระดับการศึกษา และในกรณีที่จำแนกเป็นจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษา จะยึดภูมิลำเนาของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งต่างจากการวิเคราะห์ตามแนวเดิมที่แบ่งจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา ตามที่ตั้งสถานศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์การได้รับโอกาสทางการศึกษา ใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับข้อมูลจากฐานข้อมูลนักเรียนหรือสถิติข้อมูลนักเรียนของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ในการวิเคราะห์ และในการหาจำนวนผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษาครั้งนี้ ในกรณีที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ในรายการใด จะใช้วิธีการประมาณการหรือประมาณค่าโดยอาศัยสัดส่วนของกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้จากข้อมูลที่มีอยู่ ส่วนการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษา ใช้ผลการทดสอบระดับชาติซึ่งดำเนินการโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษาจริง โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิ อัตราการเรียนต่อและคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2550 และ 2551 ปรากฏดังนี้

ปีการศึกษา 2550

1. อัตราการได้รับโอกาสจริง

1.1 คนไทยกลุ่มอายุ 3-5 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 53.7 เพศชายมีโอกาสมากว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 5.2 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 3-5 ปี มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดห้าอันดับ คือ สิงห์บุรี ระนอง กาญจนบุรี กำแพงเพชร และประจวบคีรีขันธ์ ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 3-5 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ กาญจนบุรีเขต 3 สิงห์บุรี ฉะเชิงเทรา เขต 1 ระยอง เขต 1 และเลย เขต 1

1.2 คนไทยกลุ่มอายุ 6-11 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 93 เพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 8.5 จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด 5 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ระนอง สิงห์บุรี และหนองบัวลำภู ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด (99.5%) ถึง 36 เขต

1.3 คนไทยกลุ่มอายุ 12-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 88 เพศชายมีโอกาสมากกว่าหญิงประมาณร้อยละ 3.3 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ ระนอง แม่ฮ่องสอน ปัตตานี ภูเก็ต และยะลา ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดเท่ากันมีถึง 27 เขตพื้นที่การศึกษา

1.4 คนไทยกลุ่มอายุ 15-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 62.4 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรเพศชายและเพศหญิงมีอัตราใกล้เคียงกัน ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 15-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร น่าน ปัตตานี ยะลา และชลบุรี ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า ประชากรอายุ 15-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดเท่ากันมีจำนวน 12 เขต

1.5 คนไทยกลุ่มอายุ 6-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 91 เพศชายมีโอกาสมากกว่าหญิงประมาณร้อยละ 5.6 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ ระนอง ภูเก็ต กรุงเทพมหานคร สิงห์บุรี และยะลา ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด มีจำนวน 5 เขต คือ ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 1 นราธิวาส เขต 1 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และเชียงใหม่ เขต 3

1.6 คนไทยกลุ่มอายุ 12-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 75 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงร้อยละ 1.5 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ปัตตานี แม่ฮ่องสอน ยะลา และพะเยา เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดมีจำนวน 9 เขต

1.7 คนไทยกลุ่มอายุ 6-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 83.6 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 4.06 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ยะลา ปัตตานี แม่ฮ่องสอน และพะเยา ใน

ระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด 5 เขต คือ เชียงใหม่ เขต 1 ตรัง เขต 1 เชียงใหม่ เขต 3 ฉะเชิงเทรา เขต 1 และนครศรีธรรมราช เขต 1

2. อัตราการได้รับโอกาสสุทธิ

2.1 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับก่อนประถมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศ ระดับจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเช่นเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่ได้นำเสนอไปแล้วในข้อ 1.1

2.2 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับประถมศึกษาของคนไทย เท่ากับร้อยละ 90.7 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาของเพศชายสูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 7.3 ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ระนอง สิงห์บุรี และหนองบัวลำภู ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุดห้าเขต คือ ปัตตานี เขต 1 อุตรดิตถ์ เขต 2 กาญจนบุรี เขต 3 เชียงใหม่ เขต 1 และนครสวรรค์ เขต 1 สำหรับจังหวัดที่มีอัตราสูงอันดับถัดมามีอัตราเท่ากันถึง 14 เขต

2.3 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 78.5 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประชากรเพศชายที่มีอายุ 12-14 ปี สูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 3.4 ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุดห้าอันดับ คือ แม่ฮ่องสอน ระนอง ปัตตานี ภูเก็ต และยะลา ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุด 5 เขต คือ อุบลราชธานี เขต 1 ยะลา เขต 1 นราธิวาส เขต 3 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และ พิษณุโลก เขต 1

2.4 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 52.9 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของประชากรเพศหญิงที่มีอายุ 15-17 ปีสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 5.8 ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุด 5 เขต คือ กรุงเทพมหานคร น่าน ปัตตานี ยะลา และชลบุรี ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุด 5 เขต คือ ลำปาง เขต 1 แพร่ เขต 1 ขอนแก่น เขต 1 พิษณุโลก เขต 1 และเชียงใหม่ เขต 1

2.5 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาภาคบังคับของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 89.7 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 8 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับสูงสุด (6 จังหวัด) คือ ระนอง กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ยะลา สิงห์บุรี และพะเยา ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับสูงสุดห้าอันดับ คือ ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 1 นราธิวาส เขต 1 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และ เชียงใหม่ เขต 3

2.6 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 70.1 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 1.4 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร ปัตตานี แม่ฮ่องสอน ยะลา และพะเยา ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 ปัตตานี เขต 3 แพร่ เขต 1 ตรัง เขต 1 และลำปาง เขต 1

2.7 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 89.2 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 1.3 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร ยะลา ปัตตานี แม่ฮ่องสอน และพะเยา ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานสูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 เชียงใหม่ เขต 3 ตรัง เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 และนครสวรรค์ เขต 1

3. อัตราการเรียนต่อ

2.6 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบระดับประถมศึกษา ในภาพรวมทั้งประเทศอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 96.8 เมื่อแยกตามเพศพบว่า อัตราการเรียนต่อของนักเรียนเพศชายและหญิงมีอัตราใกล้เคียงกัน โดยอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายประมาณร้อยละ 4.7 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 37 จังหวัด ในระดับเขตพื้นที่พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 50 เขตพื้นที่การศึกษา

2.7 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมทั้งประเทศ อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 86.4 เมื่อแยกตามเพศพบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนเพศหญิงสูงกว่านักเรียน

เพศชายประมาณร้อยละ 7.2 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุดห้าอันดับ คือ ภูเก็ต ลพบุรี ปัตตานี กาญจนบุรี และแพร่ ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดห้าเขตพื้นที่การศึกษา คือ มหาสารคาม เขต 1 ลพบุรี เขต 1 ขอนแก่น เขต 1 สระบุรี เขต 1 และชลบุรี เขต 1

4. คุณภาพการศึกษา

4.1 คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 8.1-8.6 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ ระนอง มหาสารคาม กำแพงเพชร ระยอง และกาฬสินธุ์ ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ หนองคาย เขต 3 ศรีสะเกษ เขต 1 มหาสารคาม เขต 3 มหาสารคาม เขต 1 และอุบลราชธานี เขต 5

4.2 คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.4-9.2 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ สุพรรณบุรี นครพนม ฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร และกาฬสินธุ์ ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 กาฬสินธุ์ เขต 3 นครพนม เขต 1 สุพรรณบุรี เขต 3 และฉะเชิงเทรา เขต 2

4.3 คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 6.3-8.8 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ กรุงเทพมหานคร หนองบัวลำภู น่าน กำแพงเพชร และพะเยา ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 น่าน เขต 1 หนองบัวลำภู เขต 1 ชัยภูมิ เขต 1 และกรุงเทพมหานคร

4.4 คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 4.2-8.5 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งห้าวิชาในแปดวิชาสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนอีกสามวิชาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี นครปฐม และภูเก็ต ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ เขต 1 นนทบุรี เขต 1 ปทุมธานี เขต 2 และ นครปฐม เขต 2

ปีการศึกษา 2551

5. อัตราการเข้าเรียนจริง

5.1 คนไทยกลุ่มอายุ 3-5 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 59.9 เพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 5.7 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 3-5 ปี มีอัตราการเข้าเรียนสูงสุดห้าอันดับ คือ นครนายก ระนอง สิงห์บุรี ประจวบคีรีขันธ์ และปราจีนบุรี ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 3-5 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ ขอนแก่น เขต 3 นครนายก ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เลย เขต 1 และเพชรบุรี เขต 1

5.2 คนไทยกลุ่มอายุ 6-11 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 93 เพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 6.2 จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด มี 5 จังหวัด คือ ภูเก็ต อุตรดิตถ์ หนองบัวลำภู ระนอง และสิงห์บุรี ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-11 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดจำนวน 11 เขต

5.3 คนไทยกลุ่มอายุ 12-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 90.3 เพศชายมีโอกาสมากกว่าหญิงประมาณร้อยละ 2.9 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ แม่ฮ่องสอน ปัตตานี ระนอง สตูล และภูเก็ต ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 12-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดมีถึง 11 เขตพื้นที่การศึกษา

5.4 คนไทยกลุ่มอายุ 15-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 61.2 โอกาสการได้รับการศึกษาจริงของประชากรเพศหญิงมากกว่าชาย ประมาณร้อยละ 5.5 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 15-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ นครนายก กรุงเทพมหานคร น่าน ชลบุรี และลำพูน ในระดับเขตพื้นที่ พบว่าเขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 15-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดมีจำนวน 11 เขต

5.5 คนไทยกลุ่มอายุ 6-14 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาร้อยละ 91 เพศชายมีโอกาสมากกว่าหญิงประมาณร้อยละ 5.6 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-14 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ ภูเก็ต ระนอง อุตรดิตถ์ สตูล และนครปฐม ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดถึง 18 เขต

5.6 คนไทยกลุ่มอายุ 12-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 75 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงร้อยละ 1.4 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก แม่ฮ่องสอน ปัตตานี และชลบุรี เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ

12-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดมีจำนวน 6 เขต คือ เชียงใหม่ เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 แพร่ เขต 1 พิษณุโลก เขต 1 ปัตตานี เขต 3 และขอนแก่น เขต 3

5.7 คนไทยกลุ่มอายุ 6-17 ปี ในภาพรวมทั้งประเทศประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยรวมประมาณร้อยละ 83.7 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 2.3 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่ประชากรอายุ 6-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก ยะลา สตูล และภูเก็ต ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่ประชากรอายุ 6-17 ปีมีอัตราการได้รับการศึกษาสูงสุด 5 เขต คือ เชียงใหม่ เขต 1 ขอนแก่น เขต 3 นครสวรรค์ เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 และตรัง เขต 1

6. อัตราการเข้าเรียนสุทธิ

6.1 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับก่อนประถมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศ ระดับจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเช่นเดียวกับอัตราการได้รับการศึกษาจริงของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่ได้นำเสนอไปแล้วในข้อ 5.1

6.2 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับประถมศึกษาของคนไทย เท่ากับร้อยละ 86.4 โดยประมาณ และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาของเพศชายสูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 4 ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุดห้าจังหวัด คือ ภูเก็ต อุตรดิตถ์ หนองบัวลำภู ระนอง และสิงห์บุรี ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับประถมศึกษาสูงสุด 2 เขต คือ ตรัง เขต 1 และเลย เขต 1

6.3 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 85.5 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประชากรเพศชายที่มีอายุ 12-14 ปี สูงกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 2.7 ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุดห้าอันดับ คือ แม่ฮ่องสอน ปัตตานี ระนอง สตูล และภูเก็ต สำหรับเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงสุด 5 เขต คือ อุบลราชธานี เขต 1 ยะลา เขต 1 นราธิวาส เขต 3 แม่ฮ่องสอน เขต 2 และ พิษณุโลก เขต 1

6.4 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 56.4 และอัตราดังกล่าวเมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่า โอกาสการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของประชากรเพศหญิงที่มีอายุ 15-17 ปีสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 6.2 ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดห้าจังหวัด คือ นครนายก กรุงเทพมหานคร น่าน ชลบุรี และลำพูน ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุด 5 เขต คือ ลำปาง เขต 1 แพร่ เขต 1 พิษณุโลก เขต 1 เชียงใหม่ เขต 1 และสงขลา เขต 2

6.5 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาภาคบังคับของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 90.3 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 5.3 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับ สูงสุดห้าอันดับ คือ ภูเก็ต ระนอง อุตรดิตถ์ สตูล และนครปฐม ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาภาคบังคับสูงสุดห้าอันดับ คือ ยะลา เขต 2 ปัตตานี เขต 1 นราธิวาส เขต 1 ตรัง เขต 1 และ เชียงใหม่ เขต 3

6.6 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับมัธยมศึกษาของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 73.1 โดยประชากรเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสเท่ากัน ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาสูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก แม่ฮ่องสอน ปัตตานี และชลบุรี ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษา สูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 ปัตตานี เขต 3 แพร่ เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 และพิษณุโลก เขต 1

6.7 อัตราการได้รับการศึกษาสุทธิในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของคนไทย ในภาพรวมทั้งประเทศได้รับการศึกษาสุทธิร้อยละ 82.6 โดยประชากรเพศชายมีโอกาสมากกว่าเพศหญิงประมาณร้อยละ 3.3 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงสุดห้าอันดับ คือ กรุงเทพมหานคร นครนายก ยะลา สตูล และภูเก็ต ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน สูงสุดห้าอันดับ คือ เชียงใหม่ เขต 1 ปัตตานี เขต 1 นครศรีธรรมราช เขต 1 ตรัง เขต 1 และนครสวรรค์ เขต 1

7. อัตราการเรียนต่อ

7.6 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบระดับประถมศึกษา ในภาพรวมทั้งประเทศอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับร้อยละ 98.8 เมื่อแยกตามเพศพบว่าอัตราการเรียนต่อของนักเรียนเพศชายและหญิงมีอัตราเท่าๆ กัน ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 33 จังหวัด ในระดับเขตพื้นที่พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าร้อยละ 99.0 มีถึง 111 เขตพื้นที่การศึกษา

7.7 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมทั้งประเทศ อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 และ ปวช. ปีที่ 1) เท่ากับร้อยละ 83.9 เมื่อแยกตามเพศพบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยของนักเรียน

เพศหญิงสูงกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 7.2 ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุดห้าอันดับ คือ ร้อยเอ็ด ภูเก็ต ลพบุรี ชัยนาท และนครนายก ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอัตราเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดห้าเขตพื้นที่การศึกษา คือ มหาสารคาม เขต 1 ลพบุรี เขต 1 ขอนแก่น เขต 1 สระบุรี เขต 1 และชลบุรี เขต 1

8. คุณภาพการศึกษา

8.1 คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.2-8.8 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ มหาสารคาม สิงห์บุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม และเพชรบุรี ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ มหาสารคาม เขต 1 สุพรรณบุรี เขต 2 มหาสารคาม เขต 3 ชัยภูมิ เขต 1 และพระนครศรีอยุธยา เขต 1

8.2 คุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.7-8.5 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ สุพรรณบุรี นครพนม กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา และกาฬสินธุ์ ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 น่าน เขต 1 หนองบัวลำภู เขต 1 ชัยภูมิ เขต 1 และกรุงเทพมหานคร

8.3 คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 7.0-7.8 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ กรุงเทพมหานคร หนองบัวลำภู น่าน กำแพงเพชร และพะเยา ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ สุพรรณบุรี เขต 2 น่าน เขต 1 หนองบัวลำภู เขต 1 ชัยภูมิ เขต 1 และกรุงเทพมหานคร

8.4 คุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับสูงในแต่ละวิชามีประมาณร้อยละ 5.1-8.7 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดซึ่งห้าวิชาในแปดวิชาสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนอีกสามวิชาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคุณภาพสูงสุดห้าจังหวัดได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี นครปฐม และภูเก็ต ในระดับเขตพื้นที่ พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการทดสอบสูงสุดห้าเขต คือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ เขต 1 ปทุมธานี เขต 2 นนทบุรี เขต 1 และนนทบุรี เขต 2

อภิปรายผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษา ปีการศึกษา 2550 และ 2551 ตามที่ได้รายงานผลการวิเคราะห์มาแล้วนั้น มีประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

1. ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ยังคงมีข้อจำกัดในเรื่องความสมบูรณ์ของข้อมูลจากฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เหมือนกับที่ได้กล่าวไว้ในการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษา ปีการศึกษา 2549 กล่าวคือ ข้อมูลบางส่วนในฐานข้อมูลยังมีความผิดพลาด เช่น วันเดือนปีเกิดยังไม่ถูกต้อง ข้อมูลสถานที่อยู่ขาดหายไป ข้อมูลระดับชั้นไม่สอดคล้องกับอายุ เป็นต้น ข้อมูลตามรายการดังกล่าวมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์โอกาสการได้รับการศึกษาของคนไทย หากมีความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไป ผลการวิเคราะห์ก็จะผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปด้วย โดยเฉพาะในการวิเคราะห์แยกเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา โอกาสที่จะเกิดความคลาดเคลื่อนยังมีอยู่แต่จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนที่มี ซึ่งไม่สามารถระบุแน่นอนได้

2. อัตราการได้รับการศึกษาจริงตามที่ปรากฏในการวิเคราะห์ครั้งนี้ จะสูงกว่าอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิ เช่นเดียวกับที่ปรากฏในการวิเคราะห์ปีการศึกษา 2549 ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วว่าเป็นเพราะวิธีการวิเคราะห์โอกาสจริงยึดกลุ่มผู้ได้รับการศึกษาเป็นหลัก ไม่ใช่ยึดระดับการศึกษาหรือสถานศึกษาเป็นหลัก

3. ในกรณีที่จำแนกอัตราการได้รับการศึกษาจริงและอัตราการได้รับการศึกษาสุทธิเป็นรายจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษานั้น ยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง เนื่องจากการย้ายถิ่นของนักเรียนซึ่งจะมีผลถึงการนับจำนวนประชากร เพราะจำนวนประชากรต้องอาศัยข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นตัวเลข ณ วันที่ 31 ธันวาคม แต่การนับจำนวนนักเรียนใช้ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน เป็นเวลาก่อนการนับจำนวนประชากรถึง 6 เดือน การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับประชากร เช่นการย้ายภูมิลำเนาจะทำให้นักเรียนกับประชากรตามภูมิลำเนาตามหลักฐานทางการทะเบียนคลาดเคลื่อนได้ เช่น ในจังหวัดหนึ่ง ๆ มีนักเรียนกลุ่มอายุหนึ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นมีจำนวนมากกว่าประชากรกลุ่มอายุเดียวกันในจังหวัดนั้น ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วย่อมเป็นไปไม่ได้ กรณีเช่นนี้ จะทำให้อัตราการเข้าเรียนสูงเกิน 100% หรือในกรณีไม่เกิน 100% แต่จะมีอัตราสูงเกินจริงได้

อีกประการหนึ่ง อัตราการได้รับโอกาสจริง อัตราสุทธิ หรืออัตราการเรียนต่อที่พบในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เมื่อจำแนกเป็นรายจังหวัดหรือเขตพื้นที่นั้น พบว่า ยังมีบางจังหวัดหรือบางเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูเหมือนอัตราการเข้าเรียนที่คำนวณได้ต่ำหรือสูงผิดปกติหรือค้านกับข้อเท็จจริง ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะข้อมูลที่เป็นภูมิลำเนาของผู้เรียนยังไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เหมือนกับที่กล่าวแล้วในการวิเคราะห์ปี 2549) เนื่องจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการคำนวณ ใช้

ตามรายงานของกรมการปกครอง ซึ่งเป็นประชากร ณ เดือนธันวาคม 2550 แต่จำนวนผู้เรียนในฐานข้อมูลรายบุคคลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2550 ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไป ไม่ตรงกับข้อมูลจากกรมการปกครอง เนื่องจากเป็นเวลาห่างกันประมาณหกเดือน ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลง (เช่นย้ายที่อยู่ในช่วงหลังเดือนมิถุนายน) อย่างไรก็ตาม กรณีย้ายภูมิลำเนาดังกล่าวมีผลกระทบต่อการคำนวณอัตราแยกจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้น แต่ไม่มีผลต่อการคำนวณอัตรารวมทั้งประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์และข้ออภิปรายที่นำเสนอแล้ว ผู้วิเคราะห์มีข้อเสนอแนะสองส่วน (เช่นเดียวกับที่ได้เสนอในรายงานผลการวิเคราะห์ ปี 2549) ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้

1.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายในระดับชาติ ควรนำผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปพิจารณาประกอบ การประเมินการได้รับโอกาสของคนไทยร่วมกับรายงานอื่น ๆ ที่สะท้อนโอกาสการได้รับการศึกษาของคนไทย ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้คนไทยได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ แต่ผลการวิเคราะห์นี้สะท้อนในเรื่องความทั่วถึงเท่านั้น

1.2 หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษายังไม่เต็มตามศักยภาพของตน (เช่น ยังรับผู้เรียนเพิ่มได้อีกโดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มทรัพยากร) ควรใช้ผลการวิเคราะห์นี้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนการรับนักเรียนในสถานศึกษาในส่วนที่หน่วยงานของตนรับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนการพัฒนาการศึกษา

2.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาระดับชาติ ควรมีการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาในภาพรวมของประเทศ โดยดำเนินการในด้านต่อไปนี้

1) การพัฒนาระบบการจัดการสารสนเทศ

2) การพัฒนาระบบฐานข้อมูล

3) การพัฒนารายการข้อมูล (การกำหนดรายการข้อมูลและพัฒนาคุณภาพของข้อมูล)

2.2 หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดของแหล่งข้อมูล/สถานศึกษา ควรชี้แจงหรือแสดงเหตุผล/หลักฐานให้ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจ/เห็นประโยชน์ที่หน่วยงานของเขาจะได้รับจากการให้ข้อมูล ไม่ควรรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการสั่งการแต่เพียงอย่างเดียว เพราะการสั่งการอาจจะได้ปริมาณข้อมูลแต่อาจจะไม่ได้คุณภาพของข้อมูล

2.3 หน่วยงานที่เป็นแหล่งข้อมูล/สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงแก่ต้นสังกัด ไม่ควรให้ข้อมูลเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่หรือเพราะถูกสั่งการมา เพราะข้อมูลเหล่านั้นจะถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาโดยรวม ซึ่งก็จะมีผลถึงสถานศึกษาและตัวผู้เรียนในที่สุด

บรรณานุกรม

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2551). **รายงานการออกแบบและพัฒนาระบบข้อมูลและระบบการประมวลผลข้อมูล สำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพลิน สตูดิโอ จำกัด.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2550). **รายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา (ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ)
รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นางสุทธศรี วงษ์สมาน)
ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา (นางสุรางค์ โพธิ์พฤกษาวงศ์)
ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา (นางสิริวรรณ สวัสดิวัตน์ ณ อยุธยา)
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา (นางอุมาพร หล่อสมฤดี) (ตุลาคม 2551-กันยายน 2552)

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารายงาน

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรางคนา ธรรมลิขิต
นางสาวดรุณี พรประเสริฐ

หน่วยงานที่สนับสนุนข้อมูล

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา และกลุ่มสารสนเทศ)
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

นักวิจัยผู้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงาน

ดร.วิเชียร เกตุสิงห์

ผู้รับผิดชอบพัฒนากรอบแนวคิดเบื้องต้น บริหารและประสานการดำเนินงาน

นางอุมาพร หล่อสมฤดี
นางสาวทวีพร บุญวานิช
นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์
นางสาวช่อบุญ จิรานุภาพ

ผู้ประสานและรับผิดชอบจัดพิมพ์รายงาน

นางสาวทวีพร บุญวานิช และนางสาวช่อบุญ จิรานุภาพ

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้วโปรดมอบให้ผู้อื่น
นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป